

วารสารไทย
THAI JOURNAL

ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒๑ มกราคม - มีนาคม ๒๕๖๔

เด็กเป็นผู้ที่จะได้รับช่วงทุกสิ่งทุกอย่างต่อจากผู้ใหญ่ รวมทั้งภาระความรับผิดชอบในการธำรงรักษาอิสรภาพและความสงบสุขของบ้านเมือง ดังนั้น เด็กทุกคนจึงสมควรและจำเป็นที่จะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสม ให้มีความสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ต่าง ๆ พร้อมทั้งการฝึกหัดขัดเกลาความคิดจิตใจให้ประณีต ให้มีศรัทธามั่นคงในคุณความดี มีความประพฤติเรียบร้อยสุจริต และมีปัญญาฉลาดแจ่มใสในเหตุในผล หน้าที่นี้เป็นของทุกคน ที่จะต้องร่วมมือกันกระทำโดยพร้อมเพรียงสม่ำเสมอ ผู้ที่เกิดก่อน ผ่านชีวิตมาก่อน จะต้องสงเคราะห์อนุเคราะห์ผู้เกิดตามมาภายหลัง ด้วยการถ่ายทอดความรู้ความดี และประสบการณ์อันมีค่าทั้งปวงให้ด้วยความเมตตาเอ็นดูและด้วยความบริสุทธิ์ใจให้เด็กได้ทราบ ได้เข้าใจ และสำคัญที่สุดให้รู้จักคิดด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง จนสามารถเห็นจริงด้วยตนเองได้ในความเจริญและความเสื่อมทั้งปวง

พระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน
พระราชทานลงพิมพ์ในหนังสือวันเด็ก ประจำปี ๒๕๒๒

ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒๑ มกราคม - มีนาคม ๒๕๖๔

หมายเลขสากลประจำวารสาร ISSN 0125-572X

“วารสารไทย” เป็นวารสารเผยแพร่ข้อมูล ความรู้เชิงสารคดีที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนชาวไทย เพื่อสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ที่ปรึกษา ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ พันธ์รังษี
นายสถิตย์ เล็งไธสง

บรรณาธิการ นายสุเมธ สิมะเสถียร

กองบรรณาธิการ นายประพัฒน์ ควิลรงศ์ นายเชษฐา อุลกะเสวี
นายวิจิตร อวาทะกุล แพทย์หญิงพยอม อังคตานุวัฒน์
นายเอ็นใจ เลหาวิช นายสุวิทย์ ยอดมณี
นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ นางคณิดา เลชะกุล
นางกรรณิการ์ สัจกุล นายบำรุง สุขพรรณ
นางศิริวิไล เทมะจินทรา นายพลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา

จัดรูปเล่ม นางสาวชมภูภา หงษ์สุวรรณ

ฝ่ายจัดการ นางสาวสุมาลี จตุศรี นายประยุทธ ปัญญาศิริ

สำนักงานวารสารไทย สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
ตึกบัญชาการ ชั้น ๒ ทำเนียบรัฐบาล
โทร. ๒๔๔๑-๖๗๐๖

วารสารไทย เป็นเอกสารเผยแพร่เป็นอภินันทนาการแก่ประชาชนทั่วไป
ทรงสนพระทัยและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในวารสารนี้ เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน
ซึ่งไม่จำเป็นต้องตรงกับความเห็นของบรรณาธิการ และคณะผู้จัดทำ

คณะอนุกรรมการจัดทำวารสารไทย ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

นายเสฐียร พันธงนี้ ประธานอนุกรรมการ

นายวิจิตร อวาทะกุล รองประธานอนุกรรมการ

นายเอ็นใจ เลหาวิช	นายประพัฒน์ ควิลรงศ์
นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์	นายสุวิทย์ ยอดมณี
นางคณิดา เลชะกุล	นายบุญทัน ดอกไธสง
นางสุเมธ สิมะเสถียร	แพทย์หญิงพยอม อังคตานุวัฒน์
นางกรรณิการ์ สัจกุล	นางคณิดา เลชะกุล
นายลิขิต ธีระเวคิน	นายบำรุง สุขพรรณ
นางศิริวิไล เทมะจินทรา	นายยศ สันตสมบัติ
นางดวงกมล พิทักษ์ลำยอง	นางสาวอนงค์ ณ หงษ์ช้าง
นายพลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา	นางสาวชมภูภา หงษ์สุวรรณ
นายธเนศวร์ ศาสตราประเสริฐ	นางสาวสุมาลี จตุศรี
นายประยุทธ ปัญญาศิริ	

พิมพ์ที่ บริษัทวิศวรรี เพาเวอร์พอยท์ จำกัด

๔๔๐/๑๙-๑๕ ซอยชัยสมรภูมิ จอมพลวดี เขตพญาไท กทม.๑๐๔๐๐

โทร. ๒๔๔-๖๗๖๒-๓ นางพริดา ปทุมรักษ์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

ปก : (ภาพโดย: ประยุทธ ปัญญาศิริ)

บัวดอกบอบบ่งพื้น	พิสุทธิธรรม
พิสุทธิจิตประจำ	ประจักษ์แล้ว
สันติสุขจุ่งสัม-	ฤทธิศก
สันติภาพจุ่งแผ้ว	ผ่องพื้นพิสุทธิสมัย

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์

จากบรรณาธิการ

วารสารไทย ฉบับที่ผ่านกำลังถืออ่านอยู่นี้ เป็นฉบับที่มาถึงมือท่านในระยะที่บรรดาพ่อ - แม่ ต้องประสบปัญหากับการศึกษาของลูกหลาน โดยเฉพาะในระยะเวลาที่ต้องเปลี่ยนระดับการศึกษา ได้แก่ ชั้นประถมปีที่ ๖ เป็นมัธยมปีที่ ๑ จบมัธยมปีที่ ๓ จะศึกษาต่อระดับ มัธยมปีที่ ๔-๕-๖ หรือ ปวช. (อาชีวศึกษา) และจบมัธยมปีที่ ๖ (มัธยมปีที่แปดหรือ ม.ศ. ๕ เดิม) จะต้องสอบเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย ถ้าจะตั้งคำถามว่ามีปัญหาหรือไม่ ย่อมต้องตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า “มีปัญหาแน่” ปัญหานั้นก็คือ “จะศึกษาต่อได้หรือไม่ และจะเรียนอะไร จึงจะมีงานทำ”

แต่อย่างไรก็ตาม คำตอบที่ขอเรียนเสนอเพื่อแก้ปัญหาข้อข้องใจสักระยะหนึ่งก่อนก็คือ การเริ่มต้นให้แก่ลูกหลานอย่างถูกต้องเป็นการเริ่มต้นที่วางฐานให้แก่เขาอย่างดีที่สุด นั่นก็คือ การพิจารณาถึงความสามารถ ความสนใจของลูกหลานเป็นประเด็นสำคัญ จะทำให้เกิดผลดีแก่ตัวเด็กมากกว่าที่จะคำนึงถึง ค่านิยมที่ค่อนข้างจะผิด ก็คือต้องเรียนโรงเรียนชื่อนั้น ๆ จึงสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ ต้องเรียนที่กรุงเทพฯ จึงจะทำให้เด็กเรียนต่อไปได้อย่างดี ต้องเรียนระดับ ม.๔-๕-๖ จึงจะมีหน้ามีตาว่าเรียนระดับอาชีวศึกษา (ปวช.) ต้องเรียนโรงเรียนที่มีชื่อเสียง จึงจะทำให้พ่อแม่มีหน้ามีตาไปด้วย ถ้าจะพิจารณาว่า ความนึกคิดหรือความนิยมเช่นนี้ เป็น “ค่านิยมทางการศึกษาที่ผิด ก็น่าจะเป็นไปได้” และก็ไม่ทราบว่ามีคนเป็นจำนวนสักเท่าใด ที่ต้องลงทุนโดยได้ผลไม่คุ้มค่าที่ลงทุนไป นับเป็นการสูญเสียปลายทางการศึกษาด้วยก็คงจะไม่ผิดนัก

เมื่อเป็นเช่นนั้น บรรดาพ่อแม่ทั้งหลายลองมาเปลี่ยนทัศนคติกันใหม่จะดีหรือไม่ กล่าวคือการคำนึงถึง ความสามารถในการเรียนของลูกหลานของเราเป็นสำคัญ นำเอามาประกอบเข้ากับเศรษฐกิจของครอบครัว ในเรื่องของเศรษฐกิจนั้นมิใช่จะคำนึงแต่เฉพาะรายรับรายจ่ายของครอบครัว หากแต่ควรคำนึงถึงระยะเวลา ค่าใช้จ่ายของเด็กที่จะต้องไปโรงเรียนทุกวันด้วยที่กล่าวเช่นนี้ พ่อแม่บางท่านนึกถึงแต่ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน บ้านจะอยู่ไกลสักเท่าใดก็พยายามชวนขวายให้ลูกได้ไปเรียน การเดินทางโดยเฉพาะการจราจรในเมืองหลวงสร้างปัญหาให้ลูกมากทีเดียว ในที่สุดกลายเป็นสร้างความเบื่อหน่ายให้แก่ลูกโดยไม่รู้ตัว บางครอบครัวส่งมาเรียนที่กรุงเทพฯ มาอยู่หอพักบ้าง อยู่โรงเรียนประจำบ้าง อาศัยเขาอยู่บ้าง หากไม่เกิดปัญหาที่ดีไป หากเกิดปัญหาลูกกลายเป็นเด็กไม่เอาใจใส่การเรียนก็แย่ไป เรื่องเช่นนี้มีปัญหาเกิดขึ้นมากมายแต่มิได้ยกมากล่าวถึงเท่านั้น และผู้มีปัญหาเองก็ได้บอกกล่าวให้ผู้ใดทราบ จึงคิดว่าไม่มีปัญหา อีกปัญหาหนึ่งที่ไม่มีผู้กล่าวถึงนักและประกอบกับมีจำนวนไม่มากแต่ก็คิดว่าน่าจะได้อธิบายมาเป็นอุทาหรณ์ เพราะได้เกิดขึ้นแล้วในวงการอุดมศึกษา ปัญหาดังกล่าวนี้คือ ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดจำนวนนักศึกษาเป็นพิเศษแก่ นักเรียนในท้องถิ่นและเขตใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยให้อีกาสแก่นักเรียนที่เรียนดี โดยให้โรงเรียนคัดเลือกมาเข้าสอบแข่งขัน ตามคณะวิชาที่ได้กำหนด แต่มีคุณสมบัติจำกัดอยู่ด้วยหนึ่งข้อ คือ “ต้องเป็นผู้มีภูมิลำเนาเดิมของจังหวัดนั้น ๆ และเรียนโรงเรียนนั้นมาตั้งแต่ชั้นมัธยมปีที่ ๑ ถึงมัธยมปีที่ ๖” นักเรียนเหล่านี้ก็จะสอบก่อนการสอบแข่งขันเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (มหาวิทยาลัย) ก่อนที่จะสอบในส่วนกลางทั้งหมด เมื่อทบวงมหาวิทยาลัยมีประกาศอย่างนี้ บรรดาพ่อแม่ที่มีลูกเรียนอยู่ในกรุงเทพฯ ในชั้นประถม ซึ่งมีฐานะดี ส่งมาอยู่ประจำในโรงเรียนมีชื่อเสียงดีมากแก่แก่ก็คิดหาทางให้ลูกได้กลับภูมิลำเนาเดิมที่จะไปสอบแข่งขันกับจังหวัดของตน แต่ผลก็คือ เด็กก็ไม่อยากกลับ พ่อแม่ก็บังคับ เหตุที่ไม่อยากกลับเพราะตลอดเวลาที่เรียนโรงเรียนประจำนั้นแกล่เล่นกับเพื่อน ๆ และสภาพแวดล้อมของแกล่แล้ว เมื่อพ่อแม่บังคับก็ต้องทำ ผลก็คือ สอบไม่ได้ กลายเป็นปัญหาถกเถียงกันและโทษซึ่งกันและกันของพ่อแม่ ครอบครัวขาดความสุข มิใช่ปัญหาใหญ่ใดอะไรเลย แต่กลายเป็นเรื่องเป็นราวที่ต้องประสบความผิดหวัง มีแต่ความทุกข์

ที่เรียนเสนอต่อผู้อ่านเป็น บทบรรณาธิการ ของ วารสารไทย ฉบับนี้ ก็เพื่อให้สอดคล้องกับเวลาที่ท่านผู้อ่านอาจจะประสบอยู่ เพื่อให้เกิดข้อคิดแก่ท่านได้บ้างพอเป็นตัวอย่าง และหากท่านได้แนวคิดก็จะได้ไม่เกิดปัญหา และผลที่ตามมาคือ ความอยู่เย็นเป็นสุขของครอบครัว และลูกหลานของเราก็จะได้เดินทางของเขาอย่างถูกต้อง เพื่ออนาคตของตัวเขา อันยังผลต่อความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และประเทศชาติโดยส่วนรวม

ศูนย์ สันติสุข

ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบางไทร และ
งานศิลปาชีพบางไทร ๒๕๒๕ ๔

วันศิลปินแห่งชาติ ๑๔

ชื่อเดือนของไทย ๑๗

สถาปนิกผู้สร้างสังคมไทย ๒๒

สารบัญ

ภาษาไทยของเรา	๒๕
“พักหาบ”	๓๑
ในกระแสร่างแห่งกาลเวลา	๓๒
เรื่องไทยๆ “อุบะ”	๓๖
“บันทึกลึงเธอ”	๔๓
กุหลาบ ราชนิแห่งบุปผชาติ	๔๔
คุยกับป้านก	๔๕
เลี้ยงโคขุนหลังบ้านกันไหมละ	๕๓

การปราบศัตรูพืชและการ ป้องกันกำจัด	๕๕
ทำอย่างไรชนบทไทยจึง พัฒนา	๖๖
การประชุมศาสนาและ สันติภาพโลกที่นครไนโรบี	๗๓
ฉันทุมิใจที่เป็นคนไทย	๗๖
ปัญหากฎหมายครอบครัว และมรดก	๗๗
ศาลยุติธรรมกับการคุ้มครอง สิทธิเสรีภาพของประชาชน	๘๑
เศรษฐกิจกับกฎหมาย	๘๔
วารสารไทยฉบับนี้มีเนอะแนว	๘๖

กิจกรรมเสริมสร้างเอกลักษณ์ ของชาติ	๘๘
ปฏิทินของสำนักงานเสริมสร้าง เอกลักษณ์ของชาติ	๙๑
“หน้าร้อน อากาศแล้ง ของแพง ภาษีโหด น้ำมันลด เศรษฐกิจดี”	๙๔
วัดช้างล้อม จังหวัดสุโขทัย	๙๖

พิธีเปิดศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ บางไทร สมเด็จพระนาง-
เจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงกดปุ่มไฟฟ้าเปิดศูนย์
ศิลปาชีพพิเศษ บางไทร เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม
๒๕๒๖

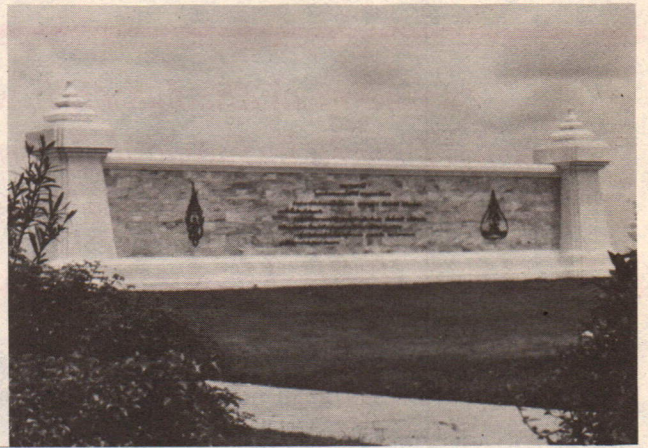
ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบางไทร

และ

งานศิลปาชีพบางไทร ๒๕๒๙

ศิริวัลย์ เหมะจันทร์ เรียบเรียง
จากคำให้สัมภาษณ์ของท่านอาจารย์ ธานินทร์ กรัยวิเชียร

“ข้าพเจ้าอยากให้คนไทยทุกคนยึดมั่นในศาสนา เคารพกฎหมาย รักใคร่
สามัคคี ไม่ถือเอาถือเรา และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน

ข้าพเจ้าอยากเห็นชาวนาชาวไร่มีงานศิลปาชีพพิเศษเป็นอาชีพเสริม เพื่อ
เพิ่มรายได้ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเพื่ออนุรักษ์ศิลปะโบราณอันงาม
วิจิตรของไทยไว้ให้คงอยู่คู่แผ่นดินไทย

งานศิลปาชีพพิเศษจะดีเด่นเพียงไรก็อยู่ที่ความขยัน ความปราณีต ศิลปะ
ในการออกแบบ และมีมือในการประดิษฐ์ของช่างโดยเฉพาะ”

(พระราชเสาวนีย์ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ)

ในปัจจุบันนี้ คำว่า “บางไทร” คงจะ
ค่อนข้างคุ้นหูท่านผู้อ่านอย่างแน่นอน ซึ่ง
ท่านอาจได้ยินได้ฟังจากสื่อมวลชนบ้าง หรือ
จากคนรู้จักบ้าง โดยเฉพาะในช่วงเดือน
กุมภาพันธ์ของปีนี้จะเห็นว่ามีผู้กล่าวขวัญ
ถึงชื่อนี้บ่อยมากทีเดียว ทั้งนี้ก็เนื่องมาจาก
ช่วงนั้น คือระหว่างวันที่ ๓๑ มกราคม ถึง
๔ กุมภาพันธ์ สกนนี้ มีการจัด “งานศิลปาชีพ
บางไทร ๒๕๒๕” ขึ้นที่อำเภอบางไทร จังหวัด
พระนครศรีอยุธยาแน่นอน

หลายท่านคงจะรู้จักและเคยไปเที่ยว
มาแล้ว แต่ก็ยังมีอีกเป็นจำนวนไม่น้อยทีเดียว
ที่ไม่ทราบด้วยซ้ำไปว่าศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ
บางไทรที่ว่าอยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
นั้นอยู่ตรงส่วนไหนของจังหวัด และคงจะ
มีคำถามซึ่งถามด้วยความสนใจหลายคำถาม
เช่น ใครเป็นผู้จัดตั้งศูนย์ฯ นี้ขึ้น? ตั้งขึ้น
เพื่ออะไร? มีประโยชน์อย่างไร? เหตุใด
จึงมีการจัดงานนี้ขึ้นมา และมีอะไรน่าสนใจ

หรือจึงทำให้ประชาชนทั้งชาวไทยและชาว
ต่างประเทศพากันไปเที่ยวงานฯ อย่างล้น
หลามเช่นนั้น? เหล่านี้เป็นต้น

“วารสารไทย” ฉบับนี้จึงขอแนะนำ
ท่านผู้อ่านได้ทำความรู้จักกับศูนย์ศิลปาชีพ
พิเศษบางไทร ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ในด้านต่าง ๆ รวมทั้งวัตถุประสงค์และ
เนื้อหาสาระของการจัดงานศิลปาชีพบางไทร
๒๕๒๕ ตลอดจนผลที่ได้รับจากการจัดงาน
ครั้งนี้ ทั้งนี้ โดยได้รับความอนุเคราะห์อย่าง
ดียิ่งจากท่านอาจารย์ธานินทร์ กรัยวิเชียร
ที่นอกจากจะได้กรุณาให้การต้อนรับคณะ
“วารสารไทย” เมื่อปลายวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์
สกนนี้ ด้วยอหยาตย์ที่เป็นกันเองแล้ว ยังได้
เล่ารายละเอียดต่าง ๆ ให้พวกเราฟัง ณ บริเวณ
ศาลาแปดเหลี่ยมของศูนย์ฯ กับทั้งยังได้
กรุณานำคณะของเรามาชมการฝึกอบรมและ
ผลงานประเภทต่าง ๆ ของศิษย์ศิลปาชีพฯ
ตามโรงฝึกอีกด้วย ซึ่งคณะ “วารสารไทย”

รู้สึกประทับใจยิ่งและขอถือโอกาสขอบ-
พระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ท่านอาจารย์ธานินทร์ กรัยวิเชียร
ในฐานะรองประธานมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ
พิเศษและประธานคณะกรรมการจัด “งาน
ศิลปาชีพ บางไทร ๒๕๒๕” ได้กรุณาเล่า
ให้ “คณะวารสารไทย” ฟังถึงความเป็นมา
ของศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ บางไทร ในพระ
บรมราชูปถัมภ์ และการจัดงานศิลปาชีพ
บางไทร ๒๕๒๕ ดังนี้

ก่อนที่จะกล่าวถึงศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ
บางไทร ท่านอาจารย์ธานินทร์ ได้ท้าวความ
เดิมถึงความเป็นมาของมูลนิธิส่งเสริมศิลปา-
ชีพพิเศษ ซึ่งเป็นสถาบันต้นสังกัดของศูนย์
ศิลปาชีพพิเศษ บางไทรก่อนว่าประมาณ
๒๐ ปีเศษมาแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้า-
อยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม
ราชินีนาถ ได้เสด็จฯ เยี่ยมประชาชนใน
ท้องถิ่นทุรกันดารทั่วราชอาณาจักร ทรง

**“พระองค์ทรงเน้นประเด็นสำคัญว่า พระราชประสงค์ของพระองค์นั้นก็คือ ให้ชาวไร่ชาวนา
ทำนาทำไร่อย่างเดิมเป็นงานหลัก แต่มีอาชีพเสริมในยามว่างจากงานหลัก เพื่อที่จะได้มีรายได้มา
เกื้อหนุนจนจืดจางได้จากการทำนาทำไร่ นั่นเอง”**

พบว่าประชาชนที่เป็นชาวนาชาวไร่
ประสบอุปสรรคและได้รับความลำบากยาก
แค้นในการทำไร่ทำนาอย่างไร เป็นต้นว่า
ดินฟ้าอากาศไม่อำนวยบ้าง มีศัตรูพืชบ้าง
ราคาสินค้าผลตกต่ำบ้าง ทั้งสองพระองค์จึง
มีพระราชดำริร่วมกันว่า การที่จะอนุเคราะห์
ชาวไร่ชาวนาได้ดีที่สุดทางหนึ่งก็โดยให้
ชาวไร่ชาวนาช่วยตัวเองให้ได้มากที่สุดเท่า
ที่จะมากได้ นี่ถือปรัชญาที่ทั้งสองพระองค์
ทรงถือปฏิบัติตลอดมาในการที่จะช่วยเหลือ
เกษตรกร

ฉะนั้น ในขณะที่พระบาทสมเด็จพระ-
เจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริให้มีโครงการ
หลวง โครงการในพระราชดำริต่างๆ มาก
กว่า ๔๐๐ โครงการที่พระราชทานมา
เพื่อสนับสนุนเกษตรกร ตลอดจนการพระ-
ราชทานที่ดินในภาคกลางจำนวน ๕๐,๐๐๐
ไร่เศษ ให้แก่รัฐบาลเพื่อจัดการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรให้กับชาวไร่ชาวนาที่
ยากไร้ไม่มีที่ดินทำกิน ได้มีที่ดินทำกินได้
ถึงลูกถึงหลานนั้น สมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถก็ทรงเสริมโครงการ
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วยการ
ให้ชาวไร่ชาวนาได้มีอาชีพเสริมโดยอาศัย
ศิลปหัตถกรรมพื้นเมืองเป็นหลัก ตัวอย่าง
เช่น การทอผ้าไหม การจักสาน การตัดเย็บ
เสื้อผ้า การทำเครื่องเงินเครื่องทอง และ
ช่างไม้ เป็นต้น ทั้งนี้ พระองค์ทรงเน้นประเด็น
สำคัญว่า พระราชประสงค์ของพระองค์
นั้นก็เพื่อให้ชาวไร่ชาวนาทำนาทำไร่อย่าง
เดิมเป็นงานหลัก แต่มีอาชีพเสริมในยาม
ที่ว่างจากการทำนาทำไร่ เพื่อที่จะได้มีรายได้
มาเกื้อหนุนจนจืดจางได้จากการทำนาทำไร่
นั่นเอง พระองค์จึงได้พระราชทานพระบรม-

นายธำนิทร์ กรวิเชียร รองประธานมูลนิธิส่งเสริม
ศิลปาชีพพิเศษ และประธานคณะกรรมการจัด
“งานศิลปาชีพ บางไทร ๒๕๒๕”

ราชานุเคราะห์ชาวไร่ชาวนาในท้องถิ่นต่าง ๆ
ทั่วราชอาณาจักรในเวลานี้ตลอดมา

การจัดตั้งมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ต่อมา ในเดือนกรกฎาคม พุทธศักราช
๒๕๑๕ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี-
นาถ มีพระราชดำริว่า งานที่พระองค์ทรง
ช่วยเหลือชาวไร่ชาวนาทางด้านการฝึกอบรม
ศิลปหัตถกรรมเคียงคู่กับงานโครงการหลวง
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น เจริญ
ก้าวหน้าและสำเร็จสมดังพระราชประสงค์
ไปเป็นอันมากแล้ว เพื่อขยายงานตามโครงการ
นี้ต่อไปอีกให้กว้างขวางขึ้นเท่าที่จะทำได้
จึงสมควรจัดตั้งมูลนิธิศิลปาชีพพิเศษขึ้น
และได้พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์

จำนวน ๑ ล้านบาทเศษในการก่อตั้ง โดย
ทรงรับเป็นองค์ประธานมูลนิธิฯ และทรง
รับมูลนิธินี้ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์

นับแต่นั้นเป็นต้นมา มูลนิธิส่งเสริม
ศิลปาชีพพิเศษได้ดำเนินงานตามโครงการฯ
อย่างมีระบบและขั้นตอนที่ถูกต้องจนถึง
ปัจจุบัน โดยได้จัดตั้งศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ
เพื่อฝึกอบรมด้านศิลปหัตถกรรมพื้นเมือง
หรือเรียกอีกนัยหนึ่งว่า “ศิลปาชีพพิเศษ”
แก่ชาวไร่ชาวนาแผ่ขยายออกไปทั่วประเทศ
อย่างกว้างขวางในจังหวัดต่าง ๆ ที่พระองค์
เสด็จฯ เยี่ยมราษฎร เช่นที่จังหวัดสกลนคร
นราธิวาส ประจวบคีรีขันธ์ อ่างทอง เชียงใหม่
ลำปางและตราด เป็นต้น แต่ศูนย์เหล่านี้
เป็นศูนย์ค่อนข้างเล็ก ไม่ได้มีการฝึกอบรม
ประจำตลอดเวลา บางแห่งจะมีการฝึกอบรม
เฉพาะระหว่างเวลาที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ ประทับ ณ ที่
นั้น ศูนย์ฯ ที่ใหญ่และมีการฝึกอบรมประจำ
ตลอดปีนั้นมีเพียง ๒ แห่ง คือ ศูนย์ศิลปาชีพ
พิเศษ ในบริเวณสวนจิตรลดา และที่อำเภอ
บางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การจัดตั้งศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ บางไทร

ท่านอาจารย์ธำนิทร์ฯ ได้กรุณาเล่า
ต่อไปว่า สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม-
ราชินีนาถ มีพระราชปรารภเบื้องต้นว่า น่า
จะมีศูนย์ศิลปาชีพพิเศษที่ไม่ห่างไกลกรุงเทพ-
มหานคร เพื่อทำการฝึกอบรมชาวไร่ชาวนา
ที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร หากอยู่ใกล้
บางปะอินก็ยิ่งดีเพราะอาจจะเสด็จฯ ไป
ควบคุมงานได้ด้วยพระองค์เอง ระหว่าง
ประทับที่พระราชวังบางปะอิน หรือใน
กรุงเทพฯ จึงได้มีพระราชกระแสรับสั่งให้
ท่านอาจารย์ธำนิทร์ฯ หาที่ดินที่เหมาะสม

เพื่อการนี้ ท่านอาจารย์ธานินทร์ฯ ก็ได้พิจารณา สถานที่หลายแห่งในจังหวัดใกล้เคียงกรุงเทพฯ และได้เลือกท้องที่ที่อำเภอบางไทรว่ามี ทำเลเหมาะสมมาก จึงได้กราบบังคมทูล เชิญเสด็จฯ ทั้งสองพระองค์ทอดพระเนตร สถานที่เมื่อเดือนกรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๓ ปรากฏว่าเป็นที่พอพระราชหฤทัย ของทั้งสองพระองค์ เพราะเป็นสถานที่ที่มี ทำเลดีมาก คือ ด้านหลังติดถนนหลวงสาย บางปะอิน-บางไทร มีทางออกถึงรังสิต และปทุมธานี ส่วนด้านหน้าติดแม่น้ำตอน กว้าง ซึ่งเป็นตอนปลายของแม่น้ำเจ้าพระยา ที่เรียกกันว่า “ลานเท” ทัศนียภาพสวยงาม มาก ทั้งสองพระองค์จึงโปรดเกล้าฯ ให้ จัดตั้งศูนย์ฯ ในพื้นที่นี้

ในการจัดตั้งศูนย์ฯ ที่บางไทรนี้ ถือได้ ว่าเป็นพระราชดำริร่วมกันของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงออกแบบแปลนต่าง ๆ ตลอดจน ทรงวางแผนผังด้วยพระองค์เอง

วัตถุประสงค์ของศูนย์ฯ

วัตถุประสงค์สำคัญของการจัดตั้ง ศูนย์ฯ ที่บางไทรนี้ก็เพื่อให้เป็นสถานที่ฝึกอบรมงานด้านศิลปาชีพพิเศษให้แก่ชาวไร่ ชาวนาผู้ยากไร้ในระหว่างที่ว่างจากการ ทำนาทำไร่ เพื่อให้มีรายได้เสริมจากรายได้ของการทำนาทำไร่ แต่ยังคงมีอาชีพหลักคือการทำนาทำไร่ และในขณะเดียวกัน ก็เพื่อจัดเป็นสวนพฤกษชาติและเป็นสถานที่ ที่อนุรักษ์ธรรมชาติ อนุรักษ์ศิลปหัตถกรรม ไทย เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ในเรื่องศิลป-วัฒนธรรมไทย ตลอดจนเป็นที่พักผ่อน

หย่อนใจของประชาชนชาวไทยและชาว ต่างประเทศด้วย

ที่ตั้งของศูนย์ฯ

ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ บางไทร นี้ตั้ง อยู่ ณ ตำบลช้างใหญ่ อำเภอบางไทร จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ห่างจากกรุงเทพมหานคร จากสะพานลอยลาดพร้าวไปทางทิศเหนือ ประมาณ ๙๐ กิโลเมตร ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำ เจ้าพระยาด้านทิศตะวันออกมีเนื้อที่ประมาณ ๕๐๐ กว่าไร่ การเดินทางไปเยี่ยมชมศูนย์ ศิลปาชีพพิเศษ บางไทรในปัจจุบันนี้ สะดวก ทั้งทางบกและทางน้ำ โดยทางรถยนต์นั้น จากสะพานลอยลาดพร้าวกรุงเทพฯ จะใช้ เวลาประมาณ ๑ ชั่วโมง โดยมุ่งหน้าไป ตามถนนพหลโยธินไปทางจังหวัดพระนคร- ศรีอยุธยา เมื่อถึงทางแยกไปอำเภอบางปะอิน จะมีป้ายลูกศรชี้ไปทางซ้ายมือและเขียน ว่า อีก ๒๒ กิโลเมตรจะถึงศูนย์ศิลปาชีพ พิเศษฯ มุ่งไปตามป้ายทางเดียวกับที่จะไป พระราชวังบางปะอิน ประมาณ ๕ กิโลเมตร แทนที่จะตรงไปพระราชวังบางปะอิน จะ เห็นถนนสร้างใหม่แยกไปทางซ้ายมือเป็น ถนนสายบางปะอิน-บางไทร และจะเห็น ป้ายลูกศรชี้เขียนว่าอีก ๑๑ กิโลเมตรจะถึง ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษฯ มุ่งไปตามถนนนี้ตาม ป้ายไปอีก ๑๑ กิโลเมตร ก็จะมองเห็นศูนย์ฯ อันสงบร่มรื่นอยู่ทางขวามือ และเป็นที่น่า ยินดีว่าอีกไม่นานนี้จะมีถนนสายใหม่ตัด ตรงจากรังสิต ซึ่งจะย่นระยะทางลงอีกประมาณ ๑๑ กิโลเมตร ส่วนทางน้ำนั้นมีเรือด่วน เจ้าพระยาจากท่ามหาราชมาขึ้นที่ท่าชัยยุทธ ถ้าไม่แวะที่ไหนใช้เวลาเดินทางประมาณ ๒ ชั่วโมงเศษ

เดิมพื้นที่นี้ ส่วนหนึ่ง กรมราชทัณฑ์ เข้าสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ อยู่ เพื่อจัดตั้งโรงเรียนสำหรับเด็กที่มี ปัญหา มีชื่อว่า “โรงเรียนดัดสันดานเกาะ ใหญ่” ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น “ทัณฑสถาน วิทยุหมู่บ้านไทร” ครั้นเมื่อทางกรมราชทัณฑ์ ทราบว่ามีพระราชดำริให้สถานที่นี้เป็นสถานที่ฝึกอบรมศิลปาชีพให้แก่ชาวไร่ชาวนา กรมราชทัณฑ์จึงได้ทูลเกล้าฯ ถวายที่ดินที่ก่อ สร้างไว้เพื่อดำเนินงานตามพระราชประสงค์ และได้ย้ายไปอยู่ที่ตำบลหันตรา อำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บริเวณศูนย์ฯ

ภายในบริเวณศูนย์ฯ ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ ๕๐๐ ไร่เศษ ประกอบด้วยสิ่งปลูกสร้างเพื่อ ใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสม เช่น พระ คำนักรประทับทรงเรือไทย อาคารกอง อำนวยการ โรงฝึกอบรม ๕ โรง หมู่บ้าน เกษตรกร ศาลาอเนกประสงค์ เรือนพัก ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากต่างถิ่น สวนนก โรงช้าง ร้านจิตรลดา ๕ ร้านอาหารจิตรลดา การครัว ร้านอาหารเป็นเรือนแพ สะพาน ทำน้ำชัชวาล เป็นคัน ท่ามกลางบรรยากาศ อันร่มรื่น สงบเรียบ

ความร่วมมือทั้งภาครัฐบาลและภาค เอกชน

ท่านอาจารย์ธานินทร์ฯ ได้ตั้งข้อสังเกต ว่า “ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสถาบันพระ- มหากษัตริย์แล้ว จะเห็นชัดว่าทุกฝ่ายทั้งส่วน กลางและส่วนภูมิภาคจะพร้อมใจกันให้ความ ร่วมมือโดยไม่มีการ “แบ่งเขาแบ่งเรา” ด้วย ความศรัทธา กระตือรือร้นน่าทึ่งจริง ๆ ดังนั้น ผลงานที่ออกมาจึงเป็นแนวเดียวกันและประสบ ผลสำเร็จเกินความคาดหมาย”

“ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์แล้ว จะเห็นชัดว่าทุกฝ่ายทั้งส่วนกลางและ ส่วนภูมิภาคจะพร้อมใจกันให้ความร่วมมือ โดยไม่มีการ “แบ่งเขาแบ่งเรา” ด้วยความศรัทธา กระตือรือร้นน่าทึ่งจริง ๆ ดังนั้นผลงานที่ออกมาจึงเป็นแนวเดียวกัน และประสบผลสำเร็จเกิน ความคาดหมาย”

ในกรณีนี้ก็เช่นเดียวกัน ท่านเล่าต่อไปว่า ในการก่อสร้างศูนย์ฯ ซึ่งได้เริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๓ ก็ได้รับความร่วมมือและความอนุเคราะห์นานาประการจากทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายเอกชน

ภาครัฐบาล

มีหน่วยราชการหลายหน่วยที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง เป็นต้นว่า

– กรมชลประทาน ได้ดำเนินการก่อสร้างศูนย์ฯ ในเบื้องต้น

– สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมรับช่วงงานต่อจากกรมชลประทานจนสำเร็จลุล่วงและยังรับผิดชอบเรื่องการดูแลสถานที่ รักษาความเรียบร้อย ตลอดจนเรื่องการฝึกอบรมด้วย

– กรมประมง ดูแลเรื่องการเลี้ยงสัตว์น้ำ การปล่อยปลา ปล่อยกุ้งลงแม่น้ำเจ้าพระยาทุกเดือนทำให้บริเวณศูนย์ฯด้านหน้าอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะกุ้งก้ามกรามบริเวณนี้ซึ่งเป็นกุ้งแม่น้ำที่เดียวกันหายากจะมีจำนวนมากจนชาวบ้านแถบนี้เรียกกันติดปากว่า “กุ้งสมเด็จฯ” ทำให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายสัตว์น้ำอีกทางหนึ่งด้วย

– กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมพัฒนาที่ดินช่วยในด้านการปรับปรุงดินซึ่งบริเวณนี้เป็นดินเค็มให้ดีขึ้น ดูแลการปลูกพืชพันธุ์ต่าง ๆ ปรับปรุงปุ๋ย และยังมีโครงการสวนผลไม้ ๖๔ แปลง ๆ ละ ๔ ไร่

– กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมซึ่งตระหนักดีว่าโครงการศิลปาชีพฯ นี้เสริมงานของรัฐบาลจึงยื่นมือเข้ามาช่วยหลายด้าน เช่น ช่วยในด้านแผนกเครื่องหยา และยังมีแผนระยะยาวช่วยเรื่องอื่น ๆ อีกหลายเรื่อง

– กรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ช่วยงานดูแลสถานที่ร่วมกับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และควบคุมดูแลรับผิดชอบในเรื่องการฝึกอบรมด้วย

บริเวณโรงฝึกอบรมศิลปาชีพพิเศษ

– สำนักงานประมาณก็เข้าใจในสาระของพระราชดำริ จึงเอื้อเพื่อจัดสรรงบประมาณให้ โดยผ่านทางสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

– กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงานช่วยค้นคว้าด้านการพลังงานต่าง ๆ การบำรุงสถานที่ การจัดทำระบบน้ำดื่มบริสุทธิ์และคิดสร้างเครื่องมือชักฟอกเส้นผักตบชวาด้วยสารเคมีเพื่อประโยชน์ในด้านการจักสาน

– โรงเรียนและหน่วยงานของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภายใต้การนำของผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้อง

– นอกจากนั้นก็ได้รับความอนุเคราะห์ในด้านครูฝึกแผนกต่าง ๆ จากหลายสถาบัน เช่น กองทัพอากาศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตพระนครเหนือ วิทยาเขตเพาะช่าง วิทยาลัยอาชีวศึกษากรมหลวงชุมพรฯ โรงเรียนสาธิตจุฬาฯ ฯลฯ

ภาคเอกชน

๑. ชาวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เช่น นักธุรกิจ นักอุตสาหกรรม สภาจังหวัดมูลนิธิหลวงพ่อดมกมลพิตรมูลเกล้าฯ ถวายเงินสร้างโรงฝึกอบรม ๕ โรง

๒. นายแพทย์ชัยยุทธ วรรณสูตร มูลเกล้าฯ ถวายเงินสร้างเสาธง ป้ายศิลาอ่อนของศูนย์ฯ สะพานทำน้ำ “ทำชัยยุทธ” และถนนคอนกรีตหน้าเสาธงถึงสะพานทำน้ำ

๓. บริษัทอายโม่โมะโตะ มูลเกล้าฯ ถวายเงินสร้างถนนบางสายในศูนย์ฯ

๔. บริษัทธานินทร์อุตสาหกรรม จำกัด มูลเกล้าฯ ถวายเครื่องเสียงทั้งหมดในศูนย์ฯ

๕. บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด จัดสร้างลานจอดรถด้วยคอนกรีตบล็อก

๖. คุณหญิงสุภัทรา สิงหลกะ นำคณะบุคคลบริจาคเงินซื้อเครื่องมือช่างไม้

สมควรอย่างยิ่งที่จะกล่าวไว้ ณ ที่นี้ด้วยว่า ยังมีบุคคลอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมากที่มูลเกล้าฯ ถวายเงินส่วนตัวโดยเสด็จพระราชกุศลจัดตั้งเป็นกองทุนนำรายได้สนับสนุนกิจการของศูนย์ฯ

ชาวต่างประเทศที่อนุเคราะห์ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ บางไท

นอกจากนี้ ยังมีสถาบันต่าง ๆ ของต่างประเทศที่ให้การสนับสนุนศูนย์ฯ นี้ด้วย เช่น มูลนิธิเอเชียมูลเกล้าฯ ถวายเงินทุนซื้อหนังสือศิลปหัตถกรรมทั่วโลกเข้าห้องสมุด และซื้อจักรเย็บเครื่องหนัง สโมสร

ไลออนส์-เดนมาร์กกำลังสนใจที่จะสนับสนุนแผนกผักตบชวาและแผนกช่างปั้นหล่อโลหะและมูลนิธิไทย-เยอรมันพัฒนา ก็มีโครงการสนับสนุนศูนย์ฯ ในระยะยาวอีกด้วย

การบริหารงานของศูนย์ฯ

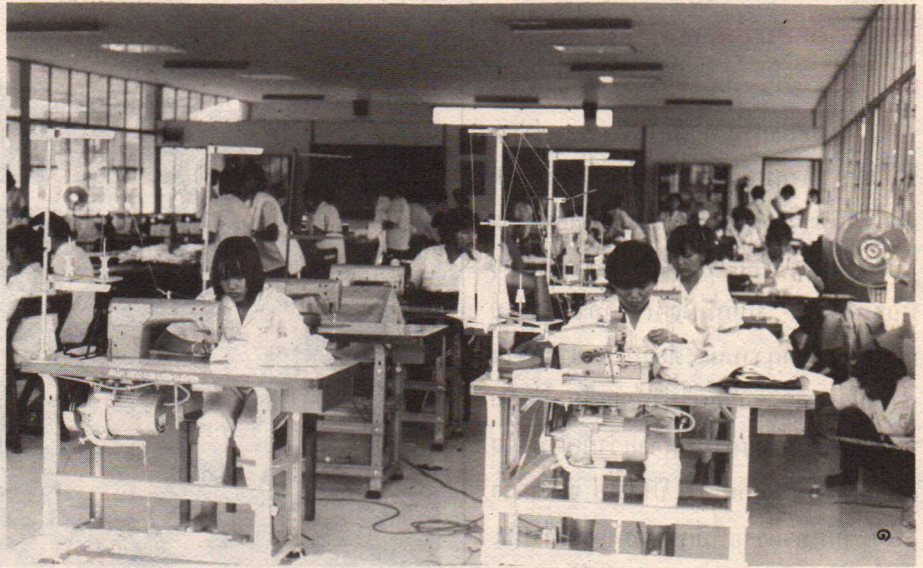
สำหรับการบริหารงานของศูนย์ฯ นั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้คณะกรรมการฯ โดยมีท่านอาจารย์ธำนิภรณ์ฯ เป็นประธานรับผิดชอบในเรื่องนโยบายของศูนย์ฯ ซึ่งมีพลเอกปิ่นธรรมศรี นายทหารนอกราชการเป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ รับผิดชอบเรื่องการบริหารตลอดจนเรื่องการเงินของศูนย์ฯ ร่วมกับคณะกรรมการฯ นอกนั้นก็ยังมีข้าราชการจากหน่วยต่างๆ มาช่วยราชการเป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯ เช่น คุณสุรพล เพชรล้อม ปฏิรูปที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นผู้รับผิดชอบทางฝ่ายอำนวยการ และ ร.ท.เทพพงษ์ ทิพย์จันทร์ นายทหารประจำการ กรมทหารราบที่ ๒๑ และคณะรวม ๑๑ นาย รับผิดชอบทางฝ่ายฝึกอบรมและรักษาความปลอดภัย

การฝึกอบรม

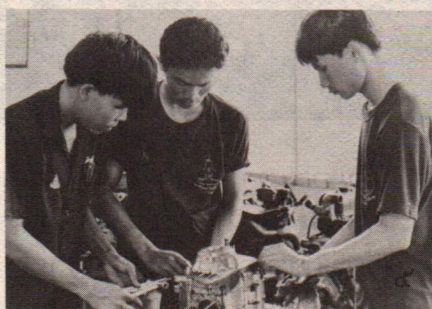
ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ บางไทร นี้เปิดฝึกอบรมรวม ๑๘ แผนก ได้แก่ แผนกช่างไม้ ช่างยนต์ จักสานลายจิด-ย่านลิเพา จักสานผักตบชวา ช่างเครื่องหนัง ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า เครื่องเงิน-ทอง ทอผ้าตีนจก ทอผ้าไหม ชักเงาและทาสี ลายไทย ปั้นตุ๊กตา ปั้นและหล่อ เย็บปัก ดอกไม้ประดิษฐ์ กวนผลไม้ ถักนิตติ้ง และช่างเครื่องหยาบ

ระยะเวลาฝึกอบรม

ปีหนึ่งแบ่งเป็น ๓ ภาค โดยเลือกช่วงที่เหมาะสมกับฤดูกาลทำนา คือ ต้นมกราคมถึงปลายเมษายน ต้นพฤษภาคมถึงปลายสิงหาคม และต้นกันยายนถึงปลายธันวาคม โดยเริ่มฝึกอบรมตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ น. ถึง ๑๖.๐๐ น. ทุกวัน เว้นวันพุธ หลักสูตรทั่วไป

๑. แผนกตัดเย็บเสื้อผ้า
๒. แผนกจักสานผักตบชวา
๓. แผนกจักสานลายจิด
๔. แผนกลายไทย
๕. แผนกช่างเครื่องยนต์
๖. แผนกช่างเครื่องหนัง

ใช้เวลาฝึกอบรมประมาณ ๔ เดือน แต่มีบางหลักสูตรที่ต้องใช้เวลาฝึกนานถึง ๑ ปี หรือมากกว่านั้นจึงจะมีความชำนาญ เช่น ช่างไม้ ทอผ้าไหม จักสาน ย่านลิเพา

ผู้รับการฝึกอบรมมาจากไหน คัดเลือก อย่างไร

ในระยะแรก ๆ คือในช่วงระหว่าง ๕ ปีที่แล้ว ทางศูนย์ฯ รับชาวบ้านที่ยากจนในละแวกนี้มาฝึกอบรมโดยไม่ได้คัดเลือกอะไรมาก แต่ต่อมาระยะหลัง ปรากฏว่าคนอายุน้อยกว่า ๑๖ ปีก็มีปัญหา คือขาดความเอาใจใส่ ขาดความกระตือรือร้น ขาดความสำนึกในหน้าที่ เรียนไม่ได้ผลเต็มเม็ดเต็มหน่วย จึงมีการกำหนดอายุว่าผู้เข้ามาฝึกอบรมต้องมีอายุเกิน ๑๖ ปีขึ้นไป จะต่ำกว่า ๑๖ ปี ก็เฉพาะรายที่มีเหตุผลพิเศษเท่านั้น

ในการฝึกอบรมตอนแรก ๆ ก็มีอุปสรรคอยู่บ้าง เนื่องจากผู้ที่มาฝึกที่ศูนย์ฯ นี้ถือว่าเป็นศูนย์ฯ เป็นเพียง “ศาลาพักร้อน” พอได้งานที่อื่นก็ออกไปกลางคัน ไม่ทันจบหลักสูตร ทางศูนย์ฯ ก็เสียเงินเปล่า ทางศูนย์ฯ จึงเชิญกำนันผู้ใหญ่บ้านในท้องถิ่นนั้นมาชี้แจงให้เข้าใจถึงแนวพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ โดยขอให้ช่วยพิจารณาด้วยว่าคนไหนยากไร้จริง ๆ และมาจากครอบครัวใหญ่ มีบุตรมากก็ให้มาฝึกที่นี่ได้ และเมื่อมาแล้วก็ขอให้เรียนให้จบหลักสูตร ถ้าจะลาออกไปกลางคัน ก็ควรมีเหตุผลจริง ๆ และให้ผ่านการพิจารณาของกำนันผู้ใหญ่บ้านก่อน จึงจะลาออกได้

สำหรับการเลือกฝึกนั้นไม่ได้ใช้วิธีทดสอบพิเศษอย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะได้เคยทดลองมาหลายวิธีแล้วไม่ได้ผล จึงใช้วิธีให้ทดลองฝึกอบรมตามแผนกที่ตนชอบก่อน เมื่อทำไม่ได้ก็เปลี่ยนแผนกไปเป็นแผนกอื่น แผนกที่นิยมเลือกเรียนมากที่สุดก็คือ แผนกช่างยนต์และแผนกช่างไม้สำหรับผู้ชาย และแผนกตัดเย็บเสื้อผ้าสำหรับผู้หญิง ถ้าฝึกแล้วทำได้ดีเด่นก็จะคัดเลือกไว้เป็นผู้ช่วยครูต่อไป

จำนวนผู้รับการฝึกอบรม

ในปัจจุบันนี้ มีผู้รับการฝึกอบรมศิลปาชีพพิเศษรวมทุกแผนกวันละ ๓๗๐ คน แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มหนึ่งจำนวน ๒๕๐

คน เป็นชานาชาชาวไทยที่อาศัยอยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดใกล้เคียง ได้รับเบี้ยเลี้ยงพระราชทานรายละ ๔๐ บาท ต่อวัน อีกกลุ่มหนึ่งจำนวน ๑๒๐ คน เป็นชานาชาชาวไทยจาก ๓๕ จังหวัดซึ่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินฯ จัดมาพร้อมกับจัดเบี้ยเลี้ยงให้รายละ ๔๐ บาทต่อวันเช่นกัน โดยมีวัตถุประสงค์ให้ฝึกเพื่อกลับไปเป็น

ครูสอนศิลปาชีพพิเศษในถิ่นบ้านเกิดของตนต่อไป

ส่วนจำนวนผู้สำเร็จการฝึกอบรมศิลปาชีพพิเศษ และได้รับประกาศนียบัตร ตั้งแต่เริ่มจนถึงปัจจุบันมีจำนวนประมาณ ๒,๐๐๐ คนแล้ว และทางศูนย์ฯ ก็ได้จัดหลักสูตรให้แก่กลุ่มที่สำเร็จไปแล้วกลับมาฝึกทบทวนฟื้นฟูความรู้อีกเป็นครั้งคราว

บริเวณสวนของศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบางไทรภายใต้
การดูแลของนายพิสิทธิ์ ณ พัทลุง
(ล่าง ร้านจิตรลดา ๕ ในบริเวณศูนย์ศิลปาชีพฯ)

ผลผลิตของศูนย์ฯ

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเน้นเรื่องคุณภาพของผลิตภัณฑ์อยู่เป็น นิตย์ว่าผลิตภัณฑ์ที่ศูนย์ฯ ต้องมีคุณภาพ ดีเป็นเยี่ยม และได้ทรงรับเป็นพระราชภาระ ในการเผยแพร่เพื่อหาตลาดให้แก่เกษตรกร ของศูนย์ศิลปาชีพพิเศษด้วย โดยในระยะแรก ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการนำผลิต- ภัณฑ์ของเกษตรกรเหล่านี้ออกจำหน่ายเป็น ครั้งคราวในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันเฉลิม- พระชนมพรรษา เป็นต้น และได้ทรงนำ ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีซึ่งทรงเลือกด้วย พระองค์เองไปเผยแพร่ยังต่างประเทศ ทำ ให้ขณะนี้ มีผู้สั่งซื้อผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพฯ เพิ่มขึ้นมาก ผลิตภัณฑ์อีกส่วนหนึ่งนั้นก็ ได้นำไปจำหน่ายตามร้านจิตรลดาซึ่งมีอยู่ ในจังหวัดต่าง ๆ ด้วยกันทั้งหมด ๕ แห่ง และร้านจิตรลดา ๕ นั้นก็ตั้งอยู่ในบริเวณ ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ บางไทร นี้เอง และใน การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของศูนย์ฯ นั้น ทาง ศูนย์ฯ จะหักรายได้ไว้ร้อยละ ๑๕-๒๐ ทั้งนี้

เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการซื้อวัสดุ อุปกรณ์ใหม่ และเพื่อเป็นทุนหมุนเวียน ของศูนย์ฯ ต่อไป

โครงการใหม่

โครงการใหม่ที่ทางศูนย์ฯ ดำริจะ ทำต่อไปได้แก่โครงการ “มัস্যอุทยาน” คือ จะสร้างสวนปลาน้ำจืด โดยให้อยู่เคียงคู่ กับสวนนก จะมีการรวบรวมพันธุ์ปลาน้ำจืด ทุกชนิดในเมืองไทยไว้ เพื่อให้ผู้สนใจได้ ศึกษาค้นคว้า กับทั้งยังเป็นการอนุรักษ์พันธุ์ ปลาและให้ความบันเทิงแก่เด็ก ๆ อีกด้วย อย่างไรก็ดี เนื่องจากโครงการนี้ต้องใช้งบ ประมาณมาก จึงยังต้องรออีกระยะหนึ่งก่อน

โครงการในระยะยาว

จากการที่ได้รับฟังความคิดเห็นจาก ผู้มาเยี่ยมชมศูนย์ฯ ทั้งชาวไทยและชาว ต่างประเทศได้เสนอว่า น่าจะมีพิพิธภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพของไทยประเภทต่าง ๆ ตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงปัจจุบัน ซึ่งท่านอาจารย์ ธาณินทร์ฯ ให้ความเห็นในเรื่องนี้ว่า ท่าน เห็นด้วยอย่างยิ่ง เพราะผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพ พิเศษที่ผลิตแล้วมีจำนวนมากพอที่จะทำ เป็นพิพิธภัณฑ์ได้ และถ้าทำได้สถานที่แห่ง นี้จะเป็นที่ที่เผยแพร่วัฒนธรรมไทยที่สำคัญ อีกแห่งหนึ่ง แต่โครงการนี้ก็ยังไม่อยู่ใน วิสัยที่จะทำได้ในขณะนี้ เพราะต้องใช้งบ ประมาณมาก

ผลที่ได้รับ

ตั้งแต่ที่ได้เปิดศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ บางไทร มาจนปัจจุบันนี้นับเป็นเวลาห้าปีเศษแล้ว ผลที่ได้รับโดยตรงก็คือมีผู้สำเร็จ การฝึกอบรมช่างฝีมือประเภทต่าง ๆ ประมาณ ๒,๐๐๐ คนแล้ว ส่วนใหญ่ฝีมืออยู่ในเกณฑ์ ดี ทำให้เกษตรกรเหล่านั้นสามารถช่วยเหลือ ตัวเองได้มากขึ้น เช่น เกษตรกรที่สำเร็จ การฝึกอบรมช่างไม้ ช่างยนต์สามารถซ่อม เครื่องมือทำนาทำไร่ เช่น เรือหางยาว รถ จักรยานยนต์ของตนเองตลอดจนของเพื่อน บ้านได้เอง หรือช่างทอผ้าไหม ช่างปั้นปูน ปลายเตอร์ ฝึกดาชาววัง ก็สามารถไปทำ ที่บ้านได้เองเช่นกัน ทำให้มีรายได้เสริม

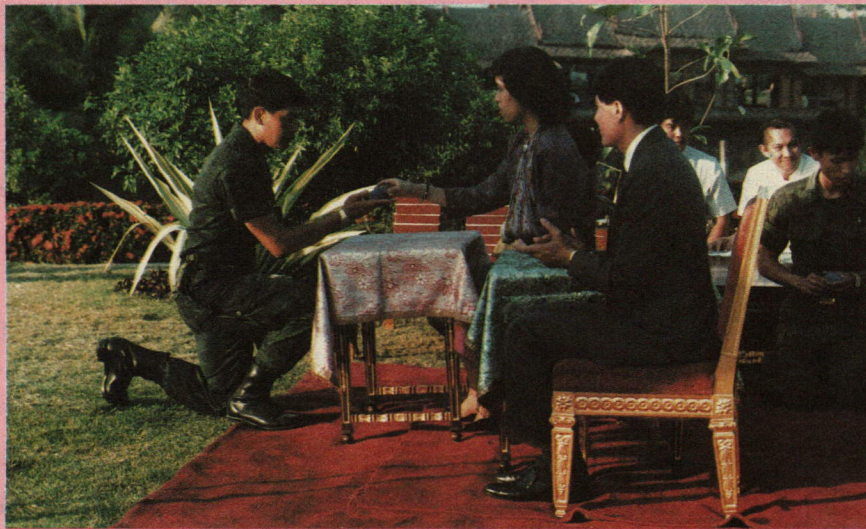
เพิ่มจากรายได้จากการทำไร่ทำนามากอยู่ และจากการที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินสง เกษตรกรมาจาก ๓๔ จังหวัด รุ่นละประมาณ ๑๐๐-๑๒๐ คน เพื่อรับการฝึกอบรมไป เป็นครูสอนชาวบ้านในท้องถิ่นของตน นับ เป็นการเผยแพร่โครงการส่งเสริมงานศิลปา- ชีพให้กว้างขวางไปในท้องถิ่นที่ทุรกันดาร มากขึ้น เป็นการเพาะช่างฝีมือ เพาะครูซึ่ง ได้ผลโดยตรงในระยะยาว

อย่างไรก็ดี ในการอบรมดังกล่าว ก็ ประสบปัญหาบางประการทั้งนี้อาจมีสาเหตุ มาจากการที่บางไทรอยู่ใกล้กรุงเทพฯ จึง ทำให้ชาวไร่ชาวนาที่สำเร็จการฝึกอบรม เหล่านั้นส่วนหนึ่งเปลี่ยนอาชีพไปทำงาน ตามโรงงานและทางโรงงานก็ยินดีรับเพราะ มีฝีมือและทำงานได้คุณภาพสูง ตามที่ทาง โรงงานประสงค์ ซึ่งจุดนี้ไม่ตรงกับพระราช ประสงค์เดิมที่ว่าอยากให้ชาวไร่ชาวนายัง คงทำไร่ทำนาเป็นอาชีพหลักต่อไปและจัด การฝึกอบรมงานศิลปาชีพให้เพื่อเป็นอาชีพ เสริมเมื่อว่างจากการทำไร่ทำนาเท่านั้น

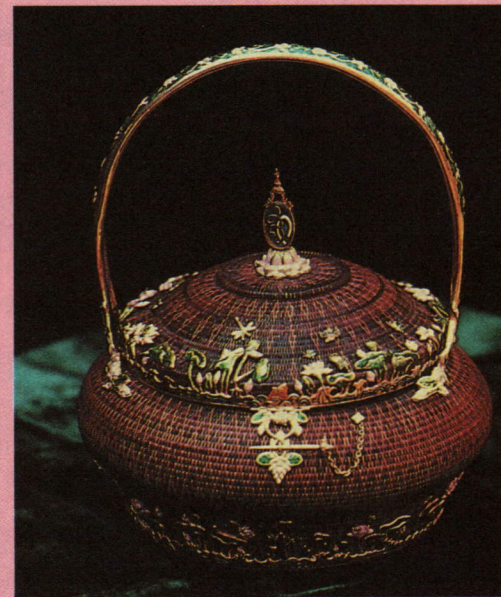
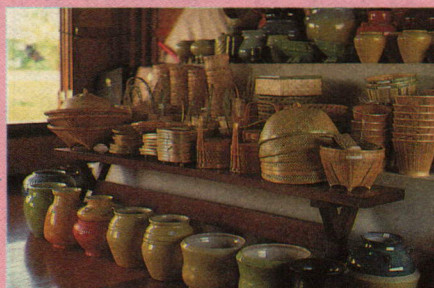
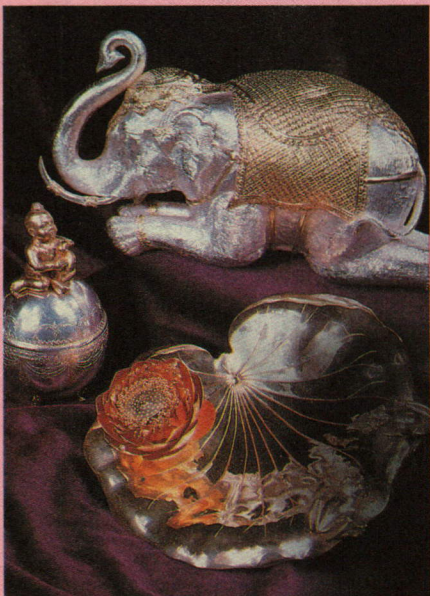
สรุปโดยภาพรวมแล้ว จากการจัดตั้ง ศูนย์ฯ ขึ้นมา ทำให้อำเภอบางไทรมีความ เปลี่ยนแปลงในทางที่เจริญขึ้นจากหน้ามือ เป็นหลังมือทีเดียว รายได้ของชาวบ้าน กระเดื่องขึ้น เศรษฐกิจของจังหวัดโดยทั่ว ๆ ไปดีขึ้น นาไร่ที่เคยแห้งแล้งก็กลายเป็น เขียวขุ่มขึ้นมาแทนที่ เกษตรกรเป็นจำนวน มากในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีความ หวังและอนาคตอันสดใสขึ้น

การจัดงานศิลปาชีพพิเศษ บางไทร ๒๕๒๕

หลังจากที่คณะของเราได้มีโอกาส รู้จักและรับทราบเรื่องราวของศูนย์ศิลปาชีพ พิเศษ บางไทร ในแง่มุมต่าง ๆ จากท่าน อาจารย์ธานินทร์ฯ แล้ว ในฐานะประธาน จัดงานศิลปาชีพ บางไทร ๒๕๒๕ ท่านก็ ได้เล่าถึงการจัดงานครั้งนี้ให้พวกเราฟังต่อ ไปว่า ทางศูนย์ฯ ได้รับพระราชทานพระ- บรมราชานุญาตจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ โปรดเกล้าฯ ให้จัดงาน

(ล่าง) สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณฯ พระราชทานรางวัลแก่ผู้ชนะการประกวดงานศิลปาชีพ

ผลิตภัณฑ์ของศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ บางไทร

(ซ้าย) สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯ เป็นองค์ประธานเปิดงานศิลปาชีพพิเศษบางไทร ๒๕๒๕

(ขวา) สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ พร้อมด้วย น.ต.วีระยุทธ ดิษยะศริน พระสวามี เสด็จฯ ทอดพระเนตรการประกวดงานศิลปาชีพประเภทช่างไม้ที่ชาวบ้านในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดใกล้เคียงส่งเข้าประกวดในงานศิลปาชีพฯ ๒๕๒๕

ครั้งนี้ได้ระหว่างวันที่ ๓๑ มกราคม ถึง ๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๒๕ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อแสดงและจำหน่ายสินค้าศิลปาชีพพิเศษ และเพื่อแสดงงานเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทยประเภทต่าง ๆ ตลอดจนเป็นการเผยแพร่ผลงานต่าง ๆ อันเป็นฝีมือคนไทยที่น่าภาคภูมิใจจากศูนย์ศิลปาชีพฯ ทั่วประเทศให้เป็นที่ยู้งักแพร่หลายในหมู่ประชาชนชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยงานฯ เริ่มตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ น. - ๒๔.๐๐ น. และค่าผ่านประตูก็ถูกมากคือ ผู้ใหญ่ ๑๐ บาท เด็ก ๕ บาท และเด็กในเครื่องบินนักเรียน ๒ บาท

ในการจัดงานครั้งนี้ ศูนย์ฯ ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากหลายฝ่าย ทั้งฝ่ายราชการและหน่วยงานเอกชน ตลอดจนบุคคลต่าง ๆ จึงทำให้งานฯ ประสบผลสำเร็จเกินความคาดหมาย ปรากฏว่ามีประชาชนทั้งไทยและต่างประเทศไปเที่ยวชมงานกันอย่างคึกคักล้นหลามตลอดทั้ง ๕ วัน สำหรับรายได้จากการจัดงานฯ ทางศูนย์ฯ ได้นำไปสมทบทุนเพื่ออนุรักษ์และพัฒนาศูนย์ฯ ให้ดีและเหมาะสมยิ่งขึ้น

สิ่งที่เด่นชัดของงานนี้ได้แก่กิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีมากมายหลายประเภท เป็นต้นว่า การแสดงผลงานของโครงการหลวง โครงการตามพระราชดำริและผลงานจากศูนย์ศิลปาชีพฯ จากทุกจังหวัด การแสดงและจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองจากจังหวัดต่าง ๆ การแสดงพันธุ์ปลานานาชนิด การแข่งขันล่อกินไก่ไทยแลนด์ การบริการ

หัตถ์พายเรือให้แก่ผู้มาเที่ยวงาน การจัดให้มีสวนสนุก ตลาดน้ำ การประกวดงานศิลปาชีพฯ การประกวดอาหาร พืช ผัก ผลไม้ การประกวดนกเขาขาว ประกวดพลุดอกไม้ไฟ โดยเฉพาะในวันที่ ๑-๒ กุมภาพันธ์ นั้น ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้จัดให้มีการแข่งขันเรือพายชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทยครั้งแรก และจากการแข่งขันครั้งนี้ ก็จะได้มีการพิจารณาจัดส่งทีมชนะเลิศไปแข่งขันเรื่อนานาชาติในต่างประเทศ แต่ต่อไปทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ก็จะได้ออกให้มีการแข่งเรือพายชิงชนะเลิศระหว่างประเทศขึ้นในแม่น้ำเจ้าพระยาตรงบริเวณหน้าศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ บางไทรด้วย นอกจากนี้ ยังมีการแสดงลิเก มหรสพพื้นเมืองทั่วไป การแสดงยุทธภีฬา แสดงอาวุธโบราณ การโคตรมแบบต่าง ๆ ส่วนเรื่องอาหารนั้นทางศูนย์ฯ ได้เชิญภัตตาคารและร้านอาหารที่มีชื่อเสียงรวมทั้งศูนย์เซลล์ชวนชิมกว่า ๑๐๐ ร้าน มาออกร้านจำหน่ายอาหารแก่ผู้มาเที่ยวด้วย

ในเรื่องการเดินทางไปชมงานศิลปาชีพบางไทรนั้น สะดวกมากทีเดียว เนื่องจากทางบริษัทขนส่ง จำกัด ได้จัดบริการรถรับ-ส่งระหว่างกรุงเทพฯ-ศูนย์ฯ เป็นประจำทุกวัน โดยทางศูนย์ฯ ได้จัดที่สำหรับจอดรถให้แก่ผู้ที่ขับรถไปเองไว้อย่างกว้างขวางเพียงพอหลายสิบไร่และหากจะไปทางน้ำเรือด่วนเจ้าพระยาก็ได้จัดบริการเรือรับ-ส่งระหว่างกรุงเทพฯ จากท่ามหาราช-ศูนย์ฯ ทุกวันเช่นกัน

อนึ่ง สมควรกล่าวไว้ ณ ที่นี้ด้วยว่าในการจัดงานศิลปาชีพบางไทร ๒๕๒๕ นี้ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งมาร่วมจัดงานการแข่งขันเรือยาวเพื่อชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทยกับงานศิลปาชีพบางไทร ประเมินผลของงานครั้งนี้ว่ามีผู้มาท่องเที่ยวชมงานนี้ประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ คน คาดว่ารายได้จากการจัดงานศิลปาชีพครั้งนี้ รวมทั้งการแข่งเรือยาวและร้านค้าต่าง ๆ ใน

งานทำให้มีเงินสะพัดเข้าสู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประมาณ ๑๐-๑๒ ล้านบาท

เมื่อได้ฟังท่านรองประธานมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษเล่าถึงที่มาของศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ บางไทร และการจัดงานศิลปาชีพ บางไทร ๒๕๒๕ จบลงแล้ว ทำให้เกิดความรู้สึกอย่างหนึ่งขึ้นมาว่า ช่างเป็นความโชคดียิ่งอย่างมหาศาลของพวกเราที่เกิดมาเป็นคนไทย และเกิดในพื้นที่แผ่นดินไทยที่มีพระมหากษัตริย์ซึ่งมีน้ำพระราชหฤทัยที่เต็มเปี่ยมไปด้วยทศพิธราชธรรม และพระมหากรุณาธิคุณอันใหญ่หลวงอย่างไม่มีที่สิ้นสุด และก็นับเป็นบุญวาสนาของพวกเราชาวไทยอีกประการหนึ่งที่มีสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระราชโอรสพระราชธิดา ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์ที่เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาทคือพร้อมกันตั้งพระราชหฤทัยอย่างมั่นคงในอันที่จะทรงกระทำทุกอย่างเพื่อประโยชน์และเพื่อความสุขของพสกนิกรทุกวัยทุกอาชีพของพระองค์ ในทุกภูมิภาคทั่วราชอาณาจักรสมดังพระราชปณิธานอันแน่วแน่ “เราจะปกครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” อันเป็นพระปฐมบรมราชโองการ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประกาศ ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓

พระบุญญาบารมี และพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีนับแต่นั้นมาจนตราบนานเท่านานนี้ก็เป็นที่ยู้งักแก่สายตาของพสกนิกรของพระองค์ว่า มิได้เป็นเพียงพระราชปณิธานในพระราชหฤทัยเท่านั้น หากแต่ได้ทรงยึดถือเป็นหลักปฏิบัติมาโดยตลอดและด้วยเหตุที่ทุกพระองค์ทรงปฏิบัติตามพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนี้เอง สถาบันพระมหากษัตริย์ของไทยจึงเป็นศูนย์รวมจิตใจ ศูนย์รวมความสามัคคีกลมเกลียวของประชาชนทั้งชาติอย่างแท้จริง

วันศิลปินแห่งชาติ

ทองหล่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา

วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ สกนี้ ทางราชการกำหนดให้เป็นวันศิลปินแห่งชาติ เป็นปีแรก โดยแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น มาคณะหนึ่งสรรหาศิลปินผู้ทรงคุณวุฒิในงานศิลปะสาขาต่าง ๆ มาประกาศยกย่องว่าเป็นศิลปินแห่งชาติ พร้อมกับเผยแพร่ประวัติและผลงานของท่านให้ประชาชนรับทราบโดยกว้างขวาง เหตุที่ทางราชการกำหนดวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ เป็นวันศิลปินแห่งชาติ เพราะวันนี้เป็นวันตรงกับวันเสด็จพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเมื่อพุทธศักราช ๒๓๑๐ ซึ่งพระมหากษัตริย์พระองค์นี้ มหาชนชาวไทย ผู้ได้รับการศึกษาให้รู้จักความเป็นชาติของตน ก็ยอมรับพระองค์เป็นพระมหากษัตริย์ อัครศิลปิน มีพระมหารัชมงคลดิลกสร้างสรรคงานศิลปวัฒนธรรมไว้แก่ชาติด้วยพระองค์เอง และพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์แก่ศิลปินอื่นร่วมสมัยเป็นอนุเคราะห์ประการ จึงขออัญเชิญพระราชกรณียกิจทางด้านศิลปะ เพื่อเป็นการถวายราชสดุดีเนื่องในวันพระบรมราชสมภพ พุทธศักราช ๒๕๒๕

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เป็นพระมหากษัตริย์ รัชกาลที่สอง ในพระบรมราชจักรีวงศ์ ๑๕ ปีเศษในรัชกาล ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอันเป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติหลายด้านหลายประการ นอกจากสั่งสมกำลังป้องกันประเทศ การทะนุบำรุงไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินให้ได้รับความร่มเย็นเป็นสุขแล้ว ยังมีพระมหารัชมงคลดิลกในการสร้างสรรค์งานศิลปวัฒนธรรม

ธรรมไว้ให้แก่ชาติไทย อันเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการเสริมสร้างความเป็นไทย งานศิลปวัฒนธรรมดังกล่าวมีหลายด้านหลายสาขานามหัตถกรรม เช่น ด้านประติมากรรม ทรงปั้นพระพักตร์พระประธานในพระอุโบสถวัดอรุณราชวรารามด้วยพระองค์เอง นับว่าเป็นพระพุทธรูปที่งดงามน่าเลื่อมใสศรัทธายิ่งองค์หนึ่ง ทรงร่วมงานแกะสลักบานประตูพระวิหารหลวง วัดสุทัศน์เทพวราราม เป็นภาพป่าหิมพานต์ ประกอบไปด้วยลายเครือเถา มีสัตว์จตุบาททวิบาท เกาะและลดเลี้ยวไล่จับกัน ราวกับมีชีวิต การแกะสลักไม้ชิ้นมหึมาชิ้นนี้เป็นการแกะสลักที่เรียกว่า “ชุด ๓ ชั้น” เป็นภาพลอยตัว ศิลปะการแกะสลักลักษณะนี้เคยทำมาแล้วแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา แต่ไม่เคยปรากฏว่าในประเทศไทยมีงานแกะสลักไม้ชิ้นใดที่งดงามเหนือบานประตูพระวิหารหลวงวัดสุทัศน์เลย จนเป็นที่เล่ากันว่า เมื่อแกะสลักบานประตูพระวิหารรายนี้เสร็จเรียบร้อยแล้ว คณะช่างได้นำเครื่องมือแกะสลักไปทิ้งแม่น้ำมด เพื่อไม่ให้มีงานใดจะงดงามยิ่งกว่างานนี้

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยโปรดการทรงดนตรีเป็นอย่างยิ่ง ซอสามสายคู่พระหัตถ์กันหนึ่งซอ “สายฟ้าฟาด” เป็นซอที่ทรงบรรเลงเพลงบุหลันลอยเลื่อน หรือเพลงทรงพระสุบินมาแล้ว โดยเพลงนี้มีประวัติว่าคืนหนึ่งทรงพระสุบินไปว่า ได้ทอดพระเนตรเห็นจันทร์เต็มดวงลอยอยู่บนฟ้าฟาด และทรงสลับเสียงดนตรี

(ซ้าย) พระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในบริเวณวัดอัมพวันเจติยาราม อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม

(บน) พระพุทธรูปปางมารวิชัย พระประธานในพระอุโบสถวัดอรุณราชวราราม รัชกาลที่ ๒ ทรงปั้นพระพักตร์ด้วยพระองค์เอง

(ล่าง) ลายจำหลักบนบานประตูไม้ ของพระวิหารศรีศากยมุนี วัดสุทัศน์เทพวราราม ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

ภาพเขียน "อิเหนาและบุษบา" จากฝีมือของ
เหม เวชกร

จากที่ได้ไม่ปรากฏในท่ามกลางความเงิบ
สจด์แต่สว่างไสวไปด้วยรัศมีจันทร์เช่นนั้น
เมื่อบรรทมตื่นก็ยังทรงจำทำนองเพลงนั้น
ได้ชัดเจน จึงทรงเรียกครูดนตรีมาถ่ายทอด
เอาไว้ _ ความไพเราะของเพลงพระราช-
นิพนธ์บทนี้เป็นประการใด หวังใจว่าคงจะ
ได้มีการบรรเลงเนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ
เช่นวันพระบรมราชสมภพนี้

จากเหตุที่พระบาทสมเด็จพระพุทธ-

เลิศหล้านภาลัยทรงชำนาญในการดนตรี
เช่นนี้ ย่อมเป็นการอุปการะไปถึงการที่จะ
ทรงสนพระราชหฤทัยนิพนธ์ทำนองหรือ
การแต่งบทละคอน ตลอดจนการปรับปรุง
การแสดงอันได้แก่กระบวนการทำทั้งหลาย
พระองค์ทรงสนพระราชหฤทัยการละคอน
มาตั้งแต่ครั้งดำรงพระราชอิสริยยศเป็น
กรมพระราชวังบวรสถานมงคล เกยทรง
ฝึกหัดและจัดตั้งคณะละคอนขึ้นที่พระราชวัง
เดิม มีชื่อเสียงว่าเล่นดีรำงาม แต่ต้องล้ม
เลิกไปเพราะสมเด็จพระบรมชนกนาถรัชกาล
ที่ ๑ ทรงขอให้ระบับเสีย เนื่องจากทรง
ถือธรรมเนียมเก่าแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาว่า
ละคอนในเป็นเครื่องราชูปโภคเฉพาะวังหลวง
เท่านั้น ผู้นั้นไม่สมควรจะมีคณะละคอนของ
ตน ต่อมาเมื่อเสด็จเสวยราชสมบัติแล้ว
โปรดให้หัดละคอนในชั้นเด็กขึ้นอีกสำหรับ
หนึ่ง เข้าใจว่าได้ออกโรงเล่นเป็นครั้งแรก
เมื่อสมโภชพระยาเศวตฉัตรพุทธศักราช
๒๓๕๕ ละคอนในของพระองค์เล่นแต่เรื่อง
รามเกียรติ์และอิเหนาเป็นส่วนใหญ่ โดย
ได้พระราชนิพนธ์ร่วมกับคณะกวีในราช
สำนักแต่งขึ้นมาใหม่จากของเดิม ปรับปรุง
ให้เหมาะแก่การเล่นละคอนโดยเฉพาะ นอก
จากนั้นในรัชกาลยังมีเจ้าฟ้ากรมหลวงพิทักษ์-
มนตรีเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ ทรง
คิดจัดกระบวนการและทำรำต่าง ๆ ไว้เป็น
แบบแผนสืบมาจนปัจจุบัน ดังปรากฏใน
คำกลอนส่งท้ายแสดงที่มาของเรื่องอิเหนาว่า

“อันอิเหนาเอามาทำเป็นคำร้อง

สำหรับงานการฉลองกองกุศล

ครั้งกรุงเก่าเจ้าสตรีธอนิพนธ์

แต่เรื่องฉันทกหาญพลัดพรายไป

หากพระองค์ทรงพิศพบปรากฏเล่น

ให้รำด้นเล่นละคอนคิดกลอนใหม่

เดิมแต่คัดคิดประดิษฐ์ไว้

บำรุงใจไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน”

เรื่องอิเหนานั้น พระบาทสมเด็จพระ-
พุทธเลิศหล้านภาลัยได้ทรงพระราชนิพนธ์
ขึ้นใหม่ทั้งเรื่องจนถึงตอนศึกชี ต่อจากนั้น
เป็นของผู้แต่งต่อเดิม เมื่อพุทธศักราช

๒๔๕๑) คณะกรรมการวรรณคดีสโมสร ได้ตัดสินโดยพร้อมกันว่าเป็นยอดของกลอน ละคอนร้อง ดังนั้นบทพระราชนิพนธ์เรื่อง อีเหนาจึงเป็นวรรณกรรมที่สำคัญยิ่งของ ชาติไทยเรื่องหนึ่ง เพราะกลอนในพระราชนิพนธ์เรื่องนี้มาจากคำว่าได้ว่าดีทุกโวหาร มิใช่ดีอย่างหนังสือทั่ว ๆ ไป แต่คืออย่างเยี่ยมยิ่งที่จะหากลอนในหนังสือใดเทียม ได้ยาก และผู้อ่านก็จะต้องจดใจในการแสดง ลักษณะนิสัยของตัวละครแต่ละตัว เพราะ เหตุที่ทรงเข้าพระราชหฤทัยถึงธรรมชาติ ของมนุษย์อย่างแท้จริง เช่นลักษณะนิสัย ของอีเหนาในแง่ที่มีความเป็นผู้ชายที่ทรงเสน่ห์ แต่มีความประพฤติไม่สมควรเป็นแบบฉบับ ซึ่งอันที่จริงถ้าอีเหนาเป็นเจ้าชาย ที่เป็นสัปบุรุษในพระพุทธศาสนา พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยก็ทรงไม่สามารถแต่งเรื่องอีเหนาให้เป็นที่ยับใจคน มาดังหลายชั่วอายุคนเช่นนี้ได้

ส่วนบทละคอนเรื่องรามเกียรติ์นั้น พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงพระราชนิพนธ์เฉพาะตอนที่ให้นำมา เล่นละคอน กี่ครั้งแต่ตอนหนุมานถวายแหวนจนทศกัณฐ์ล้ม กับตอนฆ่านางสีดา จนอภิเษกไกลาส พระราชนิพนธ์เรื่องนี้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงยกย่องว่าเป็นเรื่องดียิ่งเรื่องหนึ่ง ดังปรากฏในพระราชปรารภถึงการจะพิมพ์ หนังสือแจกในงานทำบุญขึ้นพระตำหนัก จิตรลดาตอนหนึ่งว่า

“จะเลือกเอาหนังสืออะไร ที่จะ เป็นหนังสือดีพร้อมด้วยองค์ ๓ กล่าวคือ ๑. เป็น ภาษาไทยดี ๒. เป็นหนังสือสำคัญควรสร้าง ขึ้นไว้ เพื่อให้เป็นเกียรติยศแก่ชาติไทย มิให้ นานาประเทศสดับเห็นได้ว่าไทยเราไม่มีหนังสือ อันเป็นแบบแผนในวิชาหนังสือ ๓. เป็นหนังสือ ที่ผู้รับไปแล้วจะอ่านได้ไม่เบื่อ จนโยนเข้า ตู้หรือลงถังหีบ ไม่จับอ่านอีกต่อไป

ข้าพเจ้ามารู้จักได้ถึงรามเกียรติ์ ฉบับ พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๒ ซึ่งนักเลงหนังสือ กิติ์ นักเลงดูละคอนกิติ์ ต้องยอมทั้งนั้นว่า

เป็นหนังสือดี เป็นบทกลอนไพเราะ แลถ้อยคำ สำนวนดี เป็นตัวอย่างที่ดียิ่งอันหนึ่ง แห่ง จินตกรนิพนธ์ในภาษาไทยเรา สมควรแล้ว ที่จะ เป็นหนังสือซึ่งจะรักษาไว้เป็นแบบแผน”

อนึ่ง พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงริเริ่มให้มีการขับเสภาประกอบ ปี่พาทย์ กล่าวคือ การขับเสภาแต่เดิม ผู้ขับ มีกรับช่วยประกอบการขับเท่านั้น ทำให้ เหน็ดเหนื่อยมากเพราะไม่มีช่วงพัก จึงโปรด ให้นางปี่พาทย์เข้ามาบรรเลงประกอบ ทำให้เสภามีความไพเราะน่าฟังยิ่งขึ้น ดังคำ ใ้หัวครูเสภาตอนหนึ่งกล่าวว่า

“เดิมเมื่อครั้งจอมรินทร์แผ่นดินชัย เสภาขับยังหาไม่มีพาทย์ไม้อกรันมาถึงพระองค์ผู้ทรงชัย ก็เกิดมีขึ้นในอยุธยา”

ที่สำคัญยิ่งกว่านั้นพระองค์ยังทรง ร่วมพระราชนิพนธ์บทเสภาเป็นบางตอน เช่น ตอนพลายแก้วไปฝากรักกับนางพิม ที่ไร่ฝ้าย ส่วนบทกลอนแสดงถึงความเป็น อัจฉริยะแห่งความเป็นกวีแก้วของพระองค์ อย่างแท้จริง คือ นางพิมได้โต้ตอบกับพลายแก้ว ดังนี้

“เจ้าติดตามมาก มาด้วยความรัก ก็ประจักษ์แจ้งใจอยู่ถนัด จะอยู่ซ้ำว่าไรทำไมไม่ อย่าเข้าซ้ำร้ายสนทนมา อนึ่งเล่าว่าไฟจะมาเห็น จะเป็นเช่นเป็นคลายไปกายหน้า เมื่อล่อลวงใจวันใดพ่อจึงมา

ปรึกษาขอคู่ให้ถาวร ตะวันขยับย้ายถิ่นลงถนัด ไปวัดเถื่อนน้องจะไปบั้ง อย่ารีรวนจวนค่าจะรำคาญ ขึ้นฟังขานสับไปจะได้อาย

อนิจจาแก้วตาของพี่เลย กระไรเลยคว้นขับเสียง่ายง่าย พี่รักพี่มิจะละศิให้दनตาย หวังวันวายวันนี้ได้พบน้อง... ซึ่งเจ้าเปรียบเทียบกิดจิตมนุษย์ หาสิ้นสุดความโลกลองได้ไม่

เหมือนของกินหาไม่รู้สิ้นไปเมื่อไร เป็นวิสัยสังเกตแก่ผู้งคน ถึงนั้นหมอยนี้หมอยล่อลวงส ปรากฏก็แต่ชั่วแฉและเป็นต้น คุกคามแสนหาจลาลอด รักนกรักที่รักกำเรียวใจ...

“...คโทยที่เกิดเจ้าจงเอาบุญ อย่าเลี้ยงขุนคั่งคั่นเฝ้าแหวนหาง นมเจ้าจนงามปลิ้นคั่งเงินขวง ประโคมลวงน้องหมอยล่อน้องใจ พลางกลอน้องประคองขึ้นบนตัก จะพลองผลึกพลักเลื่อนลงไปใน แล้วเปลื้องปลดลศขายให้คลายใจ นางฉายจุลจุลไว้ไม่วางมือ

อนิจจาแล้วหาฟังไม่ ว่าน่าพิมเสียที่ไรนี้แล้วหรือ รักน้องกลางหนให้คนลือ อย่างนี้น้องไม่ถือว่ารักน้อง”

เหตุการณ์จะเป็นอย่างไรต่อไป ท่าน ผู้อ่านต้องไปหาบทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน อ่านต่อเอาเอง

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประธานกรรมการมูลนิธิ พระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้มีพระราชดำริว่า มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์สร้างอุทยานพระบรมราชานุสรณ์ ขึ้นที่อัมพวา สมุทรสงคราม เสร็จเรียบร้อยแล้ว ต่อไปมูลนิธิก็ควรจะเริ่มดำเนินงาน ด้านวิชาการ เช่น การศึกษาวิจัยพระราชมณเฑียรกิจในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยที่เป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศ ชาติ ออกเผยแพร่ต่อมหาชนสืบไป ดังนั้น ประมาณเดือนมีนาคมศกนี้ มูลนิธิก็จะได้ จัดสัมมนาเกี่ยวกับพระราชอัจฉริยะทาง ด้านภาษาและวรรณคดีของพระองค์ท่าน อันจักเป็นการยืนยันว่า การที่กำหนดให้ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นวันพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เป็นวันศิลปินแห่งชาตินั้น เป็นการสมควรถูกต้องแล้วทุกประการ

ชื่อเดือนของไทย

ประพัฒน์ ตรีณรงค์

ชื่อเดือนทางสุริยคติ คือ มกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน พฤษภาคม มิถุนายน กรกฎาคม สิงหาคม กันยายน ตุลาคม พฤศจิกายน และธันวาคม รวม ๑๒ เดือนเป็น ๑ ปี เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้ว แต่คำถามมีอยู่เสมอว่า ชื่อเดือนดังกล่าวนี้ ใครเป็นผู้คิดขึ้น และใช้มาตั้งแต่เมื่อไร ในประเทศไทย

ก่อนตอบคำถามนี้ ขอลำดับประวัติความเป็นมาที่เกี่ยวกับการใช้เดือนทางสุริยคติพอเป็นแนวทางพิจารณา

คำว่า “สุริยคติ” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๒๕ อธิบายว่าได้แก่ “วิธีนับวันอย่างปัจจุบัน โดยถือกำหนดดวงอาทิตย์เป็นหลัก, คู่กับจันทรคติ”

ขอขยายความคำอธิบายดังกล่าวเพื่อให้ชัดเจนยิ่งขึ้นดังนี้

วิธีนับวันอย่างปัจจุบัน โดยถือกำหนดดวงอาทิตย์เป็นหลักนั้น ก็คือ นับเป็นวันที่ ในแต่ละเดือนเช่น วันที่ ๑ เมษายน วันที่ ๒ เมษายน เรื่อยไปจนกระทั่งถึงสิ้นเดือนคือวันที่ ๓๐ เมษายน แต่ถ้าเดือนใดลงท้ายชื่อเดือนด้วยคำว่า “คม” แทน “ยน” อย่างเดือนเมษายนที่ยกเป็นตัวอย่าง วันที่ที่สิ้นสุดของเดือนก็คือวันที่ ๓๑ เช่น วันที่ ๓๑ มกราคม ทั้งนี้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของผู้คิดชื่อเดือนกำหนดไว้ว่า เดือนที่ลงท้ายด้วย “ยน” มี ๓๐ วัน เดือนที่

ลงท้ายด้วย “คม” มี ๓๑ วัน ยกเว้นเดือน กุมภาพันธ์เดือนเดียว ซึ่งบางปีมี ๒๘ วัน บางปีมี ๒๙ วัน คำลงท้ายของเดือนนี้ใช้คำว่า “พันธ์” จะอธิบายขยายความต่อไป

แต่ขอแทรกเรื่อง “จันทรคติ” อันเป็นเรื่องที่คู่กับสุริยคติ เพื่อเป็นการเปรียบเทียบให้ทราบว่า เป็น “คู่กัน” อย่างไร ตรงนี้

คำว่า “จันทรคติ” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๒๕ อธิบายว่า “วิธีนับวันอย่างหนึ่ง โดยถือเอาการเดินของดวงจันทร์เป็นหลัก”

วิธีนับวันแบบจันทรคติ นับเป็น “ขึ้น-แรม” และ “ค่ำ” ในแต่ละเดือนซึ่งมีอยู่ ๑๒ เดือนเป็นเกณฑ์เหมือนกัน เดือน ๑๒ เดือนทางจันทรคตินั้นมีชื่อว่าเดือนอ้าย (๑) เดือนยี่ (๒) เดือนสาม เดือนสี่ เดือนห้า เดือนหก เดือนเจ็ด เดือนแปด เดือนเก้า เดือนสิบ เดือนสิบเอ็ด และเดือนสิบสอง การเขียนชื่อเดือนดังกล่าวนี้ จะเขียนเป็นตัวเลขก็ได้ เช่น เดือน ๓ เดือน ๔ เดือน ๕ เป็นต้น การนับวันในแต่ละเดือนทางจันทรคติ กำหนดเป็น “ขึ้น-แรม” และ “ค่ำ” ในแต่ละเดือนมีตั้งแต่ขึ้น ๑ ค่ำจนถึงแรม ๑๕ ค่ำ กล่าวคือในเดือนหนึ่งมีขึ้น ๑ ค่ำถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ ในช่วงระยะเวลาที่ดวงจันทร์อยู่ข้างขึ้น (สว่าง) และแรม ๑ ค่ำ ถึงแรม ๑๔ ค่ำ หรือ แรม ๑๕ ค่ำ ในช่วงระยะเวลาที่ดวงจันทร์อยู่ข้างแรม (มืด) ดังนั้นเดือนทางจันทรคติจึงมี ๓๐

“

ท่านจะบอกได้อย่างไรว่า เดือนกุมภาพันธ์ของปีใดมี ๒๘ วัน บทความนี้มีวิธีคิด

”

วันบ้าง ๒๘ วันบ้าง โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้
คือ เดือนใดเป็นเดือนเลขคู่ ก็มี ๓๐ วัน
เดือนใดเป็นเลขคี่ก็มี ๒๘ วัน เรียกว่า
“เดือนขาด” คือขาดไป ๑ วัน

แต่อย่างไรก็ตาม ในบางปีจะต้องเพิ่ม
เดือนทางจันทรคติขึ้นอีก ๑ เดือน รวม
เป็น ๑๓ เดือน ซึ่งมีวิธีเรียกอย่างที่เราพบ
กันคืออยู่แล้วคือ “เดือนแปดสองหน” เป็น
การเรียกชื่อเดือนซ้ำกันหนึ่งเดือนในเดือน
นี้ ๓ ปีจะมีครั้งหนึ่ง เดือนที่เพิ่มขึ้นนี้
เรียกว่า “อธิกมาส” และในบางปียังมีการ
เพิ่มวันขึ้นอีกวันหนึ่งในเดือนเจ็ด เพราะ
ตามปกติแล้ว เดือนเจ็ดซึ่งเป็นเลขคี่ จะต้อง
มี ๒๘ วัน แต่บางปีต้องเพิ่มเป็น ๓๐ วัน
วันที่เพิ่มนี้ เรียกกันว่า “อธิกवार”

การเพิ่มเดือนเพิ่มวันเป็นระยะ ๆ
เช่นนี้ ก็เพื่อให้วันทางจันทรคติและทาง
สุริยคติเท่ากัน มิฉะนั้นวันเดือนปีทางสุริยคติ
และจันทรคติจะห่างไกลกันมากขึ้นโดยลำดับ
ขอชี้แจงเรื่องจันทรคติเพียงเท่านี้ เพราะ
มีความประสงค์เพียงเปรียบเทียบให้เห็น
ว่าเป็นเรื่อง “คู่กัน” กับจันทรคติเป็นอย่างไร
เท่านั้น

จากนี้ขอย้อนมากล่าวถึงเรื่องชื่อเดือน
ทางสุริยคติเป็นการตอบคำถามที่ว่า เรื่อง
การใช้ชื่อเดือนแบบสุริยคตินี้มาจากไหน
และใครเป็นผู้คิดขึ้น

คติเรื่องการใช้ชื่อเดือนแบบสุริยคติอาจ
กล่าวได้ว่ามาจากทางยุโรปหรือ “ฝรั่ง”

แล้วดัดแปลงให้มีชื่อภาษาไทย ซึ่งเริ่มตั้งแต่
ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่-
หัว รัชกาลที่ ๔ เพราะความสัมพันธ์
ระหว่างยุโรปกับไทยมีมากขึ้น แต่ก็ใช้
แบบ “ทับศัพท์” ดังจะเห็นได้จากลายพระ-
ราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระจอม
เกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานไปยังประเทศ
อังกฤษ ทรงใช้เดือนมีชื่อแบบยุโรป โดย
วิธี “ทับศัพท์” เช่น เดือน เดเซมเบอร์
(December) เดือนเอปิลิน (April) เดือนยูไล-
(July) เดือนเม (May) เป็นต้น แม้ใน
รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้า-
อยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ก่อน พ.ศ. ๒๔๓๒
ก็ยังคงใช้ชื่อเดือนแบบยุโรปแบบ “ทับศัพท์”
อยู่ ดังจะเห็นได้จากพระนิพนธ์บันทึกกราบ
วันในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระสมมุด-
อมรพันธุ์ หน้าแรกว่า “วันที่ ๑ แขนุวาร
๑๘๘๓” ซึ่งตรงกับวันที่ ๑ มกราคม ก.ศ.
๑๘๘๓ (พ.ศ. ๒๔๓๑) และปีต่อมาคือ
พ.ศ. ๒๔๓๒ ก็มีพระบรมราชโองการ
ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ประกาศให้วันที่ ๑ เมษายน ร.ศ. ๑๐๘
(พ.ศ. ๒๔๓๒) เป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทย
แทนวันขึ้น ๑ ค่ำเดือนห้า ซึ่งถือว่าเป็น
วันขึ้นปีใหม่ของไทยมาแต่เดิม

ส่วนผู้ที่คิดชื่อเดือนแทนการทับศัพท์
นั้น สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระ-
ยาดำรงราชานุภาพ ทรงพระนิพนธ์เรื่อง
“พระประวัติ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ

กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ" ระบุว่า สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์นี้เป็น ผู้ทรงคิดขึ้น ดังข้อความในพระนิพนธ์เรื่อง นั้นตอนหนึ่งว่า

“...สมเด็จพระเจ้า กรมพระยาเทวะวงศ์- วโรปการ จึงได้ทรงมีหน้าที่รับราชการเกี่ยวเนื่องในการต่างประเทศ เพราะเหตุทรงคุณวุฒิเหมาะแก่การนั้นมาแต่แรกมีตำแหน่งรับราชการแผ่นดิน

แม้เมื่อมีตำแหน่งรับราชการแล้ว สมเด็จพระเจ้า กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการยัง ทรงพยายามเล่าเรียนต่อมาในเวลารว่างราชการ ทั้งวิชาภาษาไทยภาษาอังกฤษและวิชาเลข

วิชาเลขในตอนนี้องค์การศึกษาวิชาเลขตามวิธีไทยในสำนักขุนโชติพรหม (โสม) ในกรมโทรศอมา จนทรงทราบวิชาโหราศาสตร์ อาจจะคำประติทินและคำนวณสุริยุปราคา จันทรุปราคาได้ ภายหลังมาจึงได้ทรงคิดวิธีประติทินไทยใช้ตามสุริยคติกาลขึ้นทูลเกล้าถวาย และโปรดให้ใช้เป็นประเพณีของบ้านเมืองแต่ พ.ศ. ๒๔๓๒ สืบมาจนบัดนี้”

การที่ทรงคิดนี้ ได้ทรงเอาชื่อราศีของกลุ่มดาวที่ดวงอาทิตย์โคจรหรือเดินมาถึงทั้งหมด ๑๒ ราศี รวมเป็น ๑ ปี โดยใช้ศัพท์สันสกฤตเป็นหลักดังนี้

เมษายน	ราศีกลุ่มดาวรูป แกะ
พฤษภาคม	” โค
มิถุนายน	” คนเผด
กรกฎาคม	” ปู
สิงหาคม	” สิงห์
กันยายน	” หญิงสาว
ตุลาคม	” ดาซัง
พฤศจิกายน	” แมลงปอง
ธันวาคม	” ธนู
มกราคม	” มังกร
กุมภาพันธ์	” หม้อน้ำ
มีนาคม	” ปลา

(การเรียงชื่อเดือนแบบนี้ เดือนเมษายนเป็นต้นปี ประกาศพระบรมราชโองการปัจจุบัน ทางราชการประกาศให้ใช้วันที่ ๑ มกราคม เป็นวันขึ้นปีใหม่มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๔)

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ ทรงคิดชื่อเดือนโดยทรงแปลชื่อราศีกลุ่มดาวที่เป็นภาษาไทยเป็นภาษาสันสกฤต แล้วกำหนดให้เดือนที่มี ๓๐ วัน ลงท้ายด้วยคำว่า “ยน” เดือนที่มี ๓๑ วันลงท้ายด้วยคำว่า “คม” เช่น เมษายน (เมษ+อายน) แปลว่า การมาถึงราศีเมษ มกราคม (มกร+อาคม) แปลว่า การมาถึงราศีมังกร คำว่า “อายน” และ “อาคม” แปลว่า การมาถึง

ส่วนเดือนกุมภาพันธ์ บางปีมี ๒๘ วัน บางปีมี ๒๙ วันดังกล่าวแล้ว ก็ทรงคิดลงท้ายเดือนด้วยคำว่า อาพนุช กุมภาพันธ์ (กุมภ+อาพนุช) วิธีคิดว่าเดือนกุมภาพันธ์ปีไหน จะมี ๒๘ วัน หรือ ๒๙ วันนั้น ให้เอาปีคริสตศักราช (ค.ศ.) ตั้ง แล้วหารด้วย ๔ ถ้าลงตัวปีนั้นมี ๒๘ วัน หากไม่ลงตัว ปีนั้นมี ๒๙ วัน ปีที่เดือนกุมภาพันธ์มี ๒๙ วัน คือเพิ่มขึ้นอีก ๑ วัน เรียกว่า อธิกสุรทิน

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ พระองค์นี้ทรงพระปรีชาในหน้าที่ราชการเป็นอย่างยิ่ง ทรงดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศเป็นระยะเวลายาวนานถึง ๒ รัชกาล คือ รัชกาลที่ ๕ และรัชกาลที่ ๖ รวมเวลาประมาณ ๓๘ ปี พระกรณียกิจสำคัญ ๆ ที่ได้ทรงบำเพ็ญมาโดยตลอดนั้นปรากฏอยู่ในประวัติศาสตร์ของชาติไทยแล้วทุกประการ

สถาปนิก ผู้สร้างสังคมไทย

ศาสตราจารย์เสฐียร พันธะรังษี
ราชบัณฑิตพิเศษสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

การใช้ลัทธิ “ชาตินิยม” เป็นทาง แก้ไข

สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. ๒๔๕๔-๒๔๖๘) นับเป็นสมัยใหม่แห่งการปกครองและการศึกษา วัฒนธรรมตะวันตกเต็มรูปแบบ เป็นมูลเหตุให้เกิดการปฏิวัติทางจิตใจ (spiritual revolution) เด่นชัดมากขึ้น พฤติกรรมทางสังคม (Social behavior) ได้แต่การปฏิวัติทางประเพณีนิยม ความเป็นอยู่ ฯลฯ ขยายกลุ่มสังคมไทยออกไปอย่างกว้างขวาง

รัชสมัยของพระมหากษัตริย์พระองค์นั้น เปิดรับวัฒนธรรมตะวันตกเต็มรูปแบบ ทางจิตใจสังคมไทย ถูกกระทบอย่างแรง อุดมการณ์ของชาติ ถูกวัฒนธรรมตะวันตกแทรกแซง เกิดความขัดแย้งสับสน ราชสำนักถูกกล่าวหาว่าเป็นตัวปัญหา และทำให้เกิดปัญหาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคมของคนไทย ทำนบแห่งวัฒนธรรมไทยถูกกระแสนิยมตะวันตกพัดพังทลายลง มองเห็นภาพแห่งวินาศภัยมาแต่ครั้งนั้น

พระมหากษัตริย์ทรงเห็นอันตราย อันเกิดจากวัฒนธรรมตะวันตกที่มีพลังแรง เข้ามาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคมของไทย ผิดไปจากพื้นฐานที่บรรพบุรุษวางไว้ ให้กลายเป็นความวุ่นวาย ได้แข็ง รุนแรง เป็นกลหวิดถูกวางออกไปเห็นปานนี้

จึงทรงตัดสินพระทัย ใช้พระราชกุศโลบายสร้างศาสนาของพระองค์ขึ้นมาอย่างหนึ่งคือ ลัทธิชาตินิยม (nationalism) เพื่อสกัดกั้นวินาศภัยนั้น ตามอุดมการณ์ ได้แก่ รักษาความเป็นชาติ รักษาศาสนา ประจักษ์ชาติ และรักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ของชาติ

ทรงเริ่มใช้ลัทธิชาตินิยมด้วยการจัดระบบการศึกษาใหม่ ทรงใช้หลักการศึกษามาพัฒนาคน ด้วยทรงเห็นว่า การพัฒนาคน คือ การพัฒนาชาติ ชาติใดที่คนไม่ได้รับการพัฒนา ชาติก็ตั้งอยู่ไม่ได้ เพราะชาติประกอบด้วยบุคคล หากคนก็หมดชาติ

การพัฒนาคนของพระมหากษัตริย์ คือ พัฒนาด้วยระบบคุณธรรม (merit system) ใช้ศาสนาหรือจริยธรรมเป็นเครื่องมือ

ข้อนี้ เห็นได้จาก ระบบการศึกษาใหม่ที่ทรงนำมาเป็นหลักพัฒนาคน เริ่มแต่กำหนดให้มี **พลศึกษา** สร้างบุคคลให้ปราศจากโรคภัย มีอนามัย ควรแก่การทำงานให้ตนและชาติของตน ให้มี **พุทธศึกษา** สร้างคนให้มีการศึกษาล่าเรียน เกิดสติปัญญา สามารถทำมาหาเลี้ยงชีพได้โดยคุณธรรม

การพัฒนาบุคคลทางร่างกาย และสติปัญญาดังกล่าวนี้นี้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชาติ

แต่เท่านี้ยังไม่พอ ระบบการศึกษาที่ทรงวางไว้อย่างตรงเป้าที่สุด คือ จริยศึกษา ได้แก่ การพัฒนาบุคคลด้วยระบบคุณธรรม (merit system) พัฒนาคนให้มีหิริโอตตัปปะเป็นฐานรองรับการพัฒนาทางร่างกายและวิทยาการ (พลศึกษาและพุทธศึกษา) การพัฒนาส่วนนี้เป็นผลให้มีความอยู่เย็นเป็นสุข ตรงตามเป้าหมายอันสูงสุดตามพระราชปรารภ

ตรงนี้ขออย่าให้ระลึกว่า ความอยู่ดีกินดีกับความอยู่เย็นเป็นสุขนั้น มีความหมายผิดกัน เกิดจากเหตุต่างกันและมีผลต่างกัน

ความอยู่ดีกินดีเป็นผลจากพัฒนาทางกาย ส่วนความอยู่เย็นเป็นสุขมีการพัฒนาทางใจเป็นเหตุ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสร้างลัทธิชาตินิยมขึ้นมาพัฒนาคนด้วยเหตุและผลอย่างนี้ และเห็นจะทรงเป็นพระมหากษัตริย์ไทยพระองค์แรกในราชวงศ์จักรี ที่ทรงมองเห็นภัยของชาติไทยที่ถูกวัฒนธรรมตะวันตกย่ำยีมากที่สุด

ตลอดรัชสมัย ทรงปลุกคนไทยให้เกิดความสำนึกในชาติ (nationalist sentiment) มากกว่ากษัตริย์พระองค์ใด พระราชกรณียกิจทุกอย่างในราชสำนักที่เรียกกันในสมัยนั้นว่า “ทรงเล่น” ก็ดี พระราชนิพนธ์ร้อยแก้วและร้อยกรองทุกเรื่องทุกบทที่ดี แท้จริงเป็นเรื่องปลุกใจให้คนไทยสำนึกในความดำรงอยู่แห่งชาติ ศาสนาและความจำเป็นแห่งสถาบันอันเป็นพื้นฐานเดิม (fundamental concepts) ของสังคมไทยทั้งสิ้น

มีความในพระราชนิพนธ์เรื่อง “ลัทธิเอาอย่าง” ตอนหนึ่ง ซึ่งทรงเตือนให้คนไทยสำนึกในความเป็นชาติของคนไว้ดังนี้

“การเลียนแบบ หรือเอาอย่างกัน ในประเทศแถบโลกทางเรา นี้ ดูเหมือนจะได้ยกกันขึ้นไป จนเท่ากับเป็นลัทธิศาสนาอะไรอันหนึ่งทีเดียว

ถ้าชาติของเราจะดำริการทำสิ่งใดไปไม่ได้ นอกจากต้องอาศัยความคิดเห็นตามรอยตีนของชาติอื่น ความเป็นไทยหรือความเป็นอิสราฟส่วนตัวบุคคลจะมีประโยชน์อันใด? ข้อแก้ตัวของพวกชอบเอาอย่างที่มีกळेวานั้น เมื่อผู้ว่า ฝรั่งเศสเป็นอาจารย์ของเรา ในทางความเจริญและความรุ่งเรืองต่าง ๆ แต่คุณความดีและความรุ่งเรืองต่าง ๆ นี้ ก็ได้กระทำให้แก่เขาทั้งหลายนั้น ไม่สามารถที่จะปิดป้องให้บรรลุนหาประเทศเหล่านั้น หลีกพ้นจากความพินาศวิบัติทาง ซึ่งเกิดจากสงคราม อันแพร่หลายใหญ่ที่สุดที่โลกได้เคย

แต่ถ้าใจของท่านยังมีความปรารถนาที่จะเอาอย่างคนอื่น (ฝรั่ง) แล้ว ข้าพเจ้าขอแนะนำให้ท่านดูเบื้องอย่างแห่งบรรพบุรุษของเราทั้งหลายผู้เป็นวีรบุรุษ ได้รับมาตั้งแต่ชาติและรักษาชาติของเรามาแล้วในระหว่าง ๒ พันปี ขอให้จงเอาอย่างท่านเหล่านี้ ฯลฯ”

ความในพระราชนิพนธ์เรื่องเดียวกัน ทรงแสดงย้ำเป็นความเตือนว่า เมื่อยอมรับเอาวัฒนธรรมของฝรั่งเข้ามาใช้ในเมือง ด้วยเห็นว่าเป็นความเจริญความงดงาม และความมีรสเลิศเช่นนี้แล้ว ที่สุด ผลที่ตามมา ก็คือ

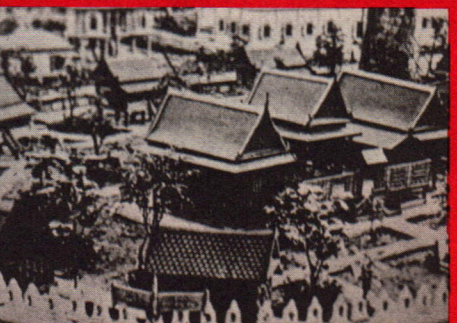
- ก. ตัดรอนความคิดเห็นโดยเสรีภาพของตนเอง
- ข. สมองหยุดทำงาน
- ค. ความเป็นทาสเกิดขึ้น
- ง. รักษาความเป็นชาติไว้ไม่ได้
- จ. รักษาศาสนาประจำชาติไว้ไม่ได้
- ฉ. รักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ไว้ไม่ได้

เป็นอันสุดสิ้น พื้นฐานของชาติและศูนย์กลางอุดมการณ์ของชาติไปในคราวเดียวกัน

การผลักดันดินคือจุดเริ่มแห่งการพังทลายพื้นฐานในสังคมไทย

ความสำนึกในชาติ (nationalist sentiment) ตามแนวชาตินิยมของพระบาท-

หนังสือพิมพ์คุสิตสมิต ออกในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ใน พ.ศ. ๒๔๖๐ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเมืองสมมติชื่อ “คุสิตธานี” เป็นการวางรากฐานระบอบประชาธิปไตย

“มนุษย์มีเสรีภาพตาม
ภาวะและสิทธิของมนุษย์...
แต่ความสมควรในการใช้
เสรีภาพอย่างไรวินั้น ขึ้นอยู่
กับฐานะและสมบัติหลาย
อย่างประกอบกัน”

สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว สามารถ
สกัด “การตื่น/วัง” ได้ตามสมควร แต่ไม่มี
ใครปฏิเสธได้ว่า ความเป็นทาสทางอุดมการณ์
(ideal colonization) ได้ครอบคลุมเข้ามา
ในสังคมไทยมากเสียแล้ว

นักประวัติศาสตร์จึงกำหนดว่า ท่านบ
พื้นฐานสังคมไทยที่หล่อหลอมกันมาแต่
สมัยบรรพบุรุษ ได้พังทลายลงเมื่อ “ผลัด
แผ่นดิน” ในวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ.
๒๔๗๕ รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปก
เกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ แห่งราชวงศ์
จักรี

ในทางรัฐศาสตร์ ไม่มีใครปฏิเสธได้
ว่า “ประชาธิปไตย” คือหลักการปกครอง
มอบความเป็นใหญ่ให้แก่ประชาชนเป็นการ
ไม่สมควร ด้วยว่าวิวัฒนาการแห่งการปกครอง
ย่อมเป็นไปตามสัจธรรมและตามสมัย

แต่ประชาธิปไตยนั้น ต้องประกอบ
ด้วยความถูกต้อง เป็นธรรมาธิปไตย (supre
macy of the Dharma) ด้วย

มีใครคิดบ้างว่า ความสมควรตาม
สมัย (favourable time) กับความถูกต้อง
(adequate undertaking) นั้น ตั้งอยู่คนละ
ตำแหน่ง ภาวะทั้งสองอย่างทวนกระแสน
และขัดแย้งกันอยู่

มนุษย์มีเสรีภาพตามภาวะและสิทธิ
ของมนุษย์นั้น เป็นความถูกต้องตามภาวะ
ของมนุษย์ แต่ความสมควรในการใช้เสรีภาพ
อย่างไรวินั้น ขึ้นอยู่กับฐานะและสมบัติหลาย
อย่างประกอบกัน

อย่างไรก็ดี เราสามารถแสดงลำดับ
แห่งการพังทลายพื้นฐานสังคมไทยเกือบ
ทุกสถาบัน เป็นสำเนาได้ดังต่อไปนี้

ถ้าประกาศเปลี่ยนแปลงการปกครอง
แผ่นดินฉบับแรกของ “คณะราษฎร” เริ่มก่อ
ให้เกิดความสำคัญอย่างใหม่ขึ้นในสังคม
ไทย คนไทยกลุ่มที่มีพวกมาก กับกลุ่มที่
เป็นพวกข้างน้อย เริ่มหักเหความสำคัญใน
สถาบันทุกสถาบัน เกิดความขัดแย้งกัน
ห่างเหินกัน และเกิดช่องว่างขึ้นระหว่าง
กัน เป็นลำดับมา

การเปลี่ยนแปลง “อธิปไตย” ทุก
อย่างเกิดขึ้นเป็นรูปใหม่ตามความสำนึก
ใหม่ของ “คณะราษฎร” เริ่มแต่สถาบัน
การเมือง การเศรษฐกิจ การศึกษา สังคม
แบบเก่าถูกทำลาย มีการนำระบบสังคมแบบ
ใหม่เข้ามาใช้โดยจับพลัดพันที่

การผลัดแผ่นดิน อันทำให้มีการเปลี่ยน
แปลงดังกล่าวนี้ เรียกรวมเป็นภาษาใหม่
ว่าการปฏิวัติทางสังคม (social revolution)
แบบใหม่ ทอดทิ้งพื้นฐานเดิมซึ่งถือกันว่า
คร่ำครึ หมดสมัย กระโดดเข้าไปอยู่ในสังคม
แบบใหม่ ตามพฤติกรรมแห่งความเป็นทาส
ทางอุดมการณ์ (ideal colonization) ของ
ฝ่ายตะวันตก รัดรีงแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

ในบรรดารายละเอียดแห่งการปฏิวัติ
ทางสังคมครั้งนั้น ที่จริง “คณะราษฎร” ก็
มีสำนึกดีอยู่ว่าจะต้องเริ่มต้นที่ตัวบุคคล
ก่อน ในลักษณะว่า การพัฒนาชาติ ต้อง
พัฒนาบุคคลเป็นบรรทัดแรก และการพัฒนา
บุคคลนั้น ต้องนำบุคคลให้เข้ามามีการศึกษา
ที่ถูกต้อง อันได้แก่ระบบคุณธรรม (merit
system) ที่ท่านวางเป็นแบบฉบับไว้แต่สมัย
ก่อน

แต่เป็นที่น่าเสียใจ ผู้อยู่ฝ่ายสังคมนิยม
(realism) คงจะสำนึกร่วมกันได้ว่าคณะ
เปลี่ยนแปลงการปกครอง “ขึ้นบรรทัดผิด”
วางแผนการศึกษาพัฒนาคน เริ่มต้นเน้น
หนักไปในทางให้คนอยู่ดีกินดี มีร่างกาย
แข็งแรง ตามหลักพลศึกษา ขุดเอาพุทธิศึกษา
ตามความคิดและวิทยาการของตะวันตก
เข้ามายึด อัดแน่นอยู่ในสมองของเด็ก โดย
ลืมสำนึกว่าเด็กต้องตกเป็นทาสทางวิชาการ
ของฝรั่งไปเสียแล้ว

ส่วนจริยศึกษา อันเป็นระบบเสริม
สร้างคุณธรรม เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข
กลับถูกประเมินว่า เป็นเพียงการศึกษา
ประกอบ ไม่ใช่การศึกษาหลัก ผู้สำนึกใน
จริยศึกษา กลายเป็นคนโกง และเป็นส่วน
เกินของสังคม

ผลที่เกิดตรงนี้ น่าจะนิยามรวมลง
ได้ว่า ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบต่อแผ่นดินใน

ยุคประชาธิปไตยใหม่ ได้สร้างปรัชญาใหม่
ของตนขึ้นว่า พระภิกษุสงฆ์ ผู้มีหน้าที่เป็น
กลุ่มนำทางวิญญาณของชาติ เป็นส่วนเกิน
ของสังคม คนไทยทุกคนมีเสรีภาพตาม
ความพอใจ (freedom without responsi-
bility) หน้าที่ระหว่าง “คนกับคน” เป็น
เครื่องกีดขวางทางปัญญา (พุทธิศึกษา)
ทำให้เกิดภาวะชะงักงันในการพัฒนาคน

เราลืมนั่นไปว่า คนเรามีกายกับใจ
เป็นส่วนประกอบ ใน ๒ อย่างนั้นใจเป็น
นาย กายเป็นบ่าว ถ้านายกลายเป็นบ่าว คน
ก็เป็นผี

เราปฏิเสธไม่ได้ว่า นักพัฒนาคนของ
ไทยทุกสมัยมีเพียงความรู้จำ (สัญญา) และ
เพียงความรู้จัก (วิญญาณ) แต่ไม่มีความรู้
แจ้ง (ปัญญา) ระบบการพัฒนาคนจึงล้มเหลว
เกือบสิ้นเชิง

ด้วยประการดังกล่าว ภาวะแห่ง
พฤติกรรมทางสังคมของคนไทย จึงอุปมา-
อุปไมยได้ เหมือน “กุดบุตรผู้ได้รับการ
ศึกษาดมพื้นฐานเดิม ตั้งตนอยู่ในกรอบ
และขอบเขตแห่งความเคารพไม่เคารพ มีภาวะ
รอบข้างอยู่เย็นเป็นสุข กลับนึกการเมือง
ประกาศความเป็นประชาธิปไตย ให้ทุกคน
มีเสรีภาพแบบใหม่ กุดบุตรเหล่านั้น ก็ล้ม
เกิดสำนึกอย่างใหม่สลดตัวพรวดออกมา
จากฐานเดิม เหมือนสปริงเหล็ก ล้อเล็งลอค
กระทบกระทั่งกับล้อถูรอบข้างที่มีค่าเคารพ
รักษา พังแตกแยกสลายลงไปอย่างน่าเสียดาย”

พื้นฐานของสังคมไทย ถูกทำลายลง
ด้วยน้ำมือของนักบริหาร ผู้ตกอยู่ในระบบ
ทาสทางวิชาการ (academic colonization)
ของชาติตะวันตก เป็นภัยใหญ่หลวงของ
ชาติ เหมือนบุรุษเขลา เลี้ยงอสรพิษเอาไว้
ให้ขบกัดตนเอง ด้วยประการดังนี้

จากพื้นฐานและอุดมการณ์ ลงสู่ ความเป็นทาส

นับแต่ผลัดแผ่นดินใหม่ เดือนมิถุนายน
พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นมา ผู้มีอำนาจในการ

บริหารบ้านเมือง ก็ลงทุนหนุนสร้างนัก
วิชาการแผนใหม่ ประสิทธิภาพประสาคความ
มีเสรีภาพอย่างใหม่ ความมีวัฒนธรรม ความ
งดงาม ความสะอาดสวยงามและความสม
สมัย (โดยคิดว่า) ให้เท่าเทียมกับนานา
ประชาชาติทั้งปวง

ระหว่างระยะแห่งความจำเริญด้วย
วัฒนธรรมใหม่มีอยู่ช่วงหนึ่ง นักวิชาการ
ช่วยกันแสกเป่าให้นักบริหารบ้านเมืองเกิด
ภาวะหลงใหล ให้เห็นว่าพื้นฐานทางวิชาการ
อารยธรรมความเป็นไทยสมัยพ่อแม่ล้ำสมัย
ไม่มีความสะอาดสวยงาม ยึดขาดขัดขวาง
ความเจริญ ทำให้ประเทศชาติเขื่องช้า ล้า
หลัง ไม่ทัดเทียมประเทศฝ่ายตะวันตก สังคม
ใหม่จำเป็นต้องมีทุกอย่าง เช่น ที่ประเทศ
อุตสาหกรรมทั้งหลายมี

เมื่อต้องแบ่งกำลังและปัญญา เพื่อ
ให้เทียบกับเขาในขณะที่ไม่มีกำลังวังชา
อย่างเขา และให้มีในยามที่ไม่มีอะไรจะมี
ผลภัยอันหนึ่งก็เกิดขึ้นทันตาเห็น คือความ
วุ่นวาย ตะเกียกตะกายไขว่คว้า แสวงหา
ของของคนอื่นมาเป็นสมบัติของตน

ครั้งนี้ นักประวัติศาสตร์พึงกำหนด
ระยะแห่งความเป็นทาสปัญญาอย่างแท้จริง
ของสังคมไทยได้ตั้งแต่เสร็จสิ้นสงคราม
โลกครั้งที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๘๔) เป็นต้นมา
นับถึงวันทำนิพนธ์นี้ได้ประมาณ ๔๐ ปี

ช่วงเวลา ๔๐ ปีนี้ เป็นช่วงแห่งความ
เป็นทาสในสังคมไทย ผลแห่งความพินาศ
อย่างไพศาลในมหาสงคราม ทำให้สังคม
เปลี่ยนจากสภาพที่เคยเพียง “ผลัดแผ่นดิน”
มาเป็นสภาพ “พลิกแผ่นดิน” อีกฐานะ
หนึ่ง คนทั้งหลายเริ่มหมกมุ่นที่พึงทางใจ ตะเกียก
ตะกายเพื่อเอาตัวรอด มีความเห็นแก่ตัวเป็น
ใหญ่ หมกมุ่น ความละอายบาป (moral
shame) หมกมุ่นอดดิ้นปะ ความเกรงกลัว
ต่อความชั่ว (moral dread) ความหลงใหล
ตามคำนิยมของตะวันตกเข้ามาท่วมทับ
ทุกรูปแบบ สุดทำขสัปปุริสธรรมธรรมคุณ
เครื่องประกอบความเป็นคนดี (virtues of
a gentleman) ก็ถูกทำลายลง สังคมไทย

“คนเราถ้ามีกายกับใจ
เป็นส่วนประกอบใน ๒
อย่างนั้น ใจเป็นนาย กาย
เป็นบ่าว ถ้านายกลายเป็น
บ่าว คนก็เป็นผี”

“...ไทยได้ชื่อว่า เป็น
ผู้ร่วมกับฝ่ายขวาสุด ร่วม
รุกรานเพื่อนบ้านมาจนถึง
พ.ศ. ๒๕๑๘ เมื่อสหรัฐ-
อเมริกาแพ้ศึกอินโดจีน”

ซึ่งเคยเป็นอิสระเสรีตามวิถีแห่งชีวิต ตาม
พื้นฐานและอุดมการณ์เพื่อชาติ ศาสนาและ
พระมหากษัตริย์ แต่เดิมมาเหลือแต่คำว่า
“ตัวใครตัวมัน” แล้วตั้งแต่เวลานั้นก็ตกลง
สู่ความเป็นทาสของวัฒนธรรมแผ่นใหม่
มาจนถึงวันนี้

ความเป็นทาสในสังคมไทย กำหนด
ได้ด้วยพฤติกรรมทางสังคม (social behavior)
โดยส่วนสำคัญเป็น ๔ ประเภด้วยกัน คือ

ก. ความเป็นทาสทางการเมือง (political colonization)

การเมือง คือ การรวมกำลังบริหาร
บ้านเมืองให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุข (อย่า
ลืมว่าไม่ใช่อยู่ดีกินดี) ขึ้นในแผ่นดิน ความ
อยู่เย็นเป็นสุขนั้น เกิดได้จากการพัฒนาคน
ด้วยวิธีเล็งดูให้เกิดสำนึกในคุณธรรม (moral
concepts) เป็นส่วนใหญ่ ไม่ใช่ให้สำนึก
การเสพสุขทางร่างกาย (physical concepts)
แต่เพียงส่วนเดียว

เมื่อสิ้นสงครามโลกครั้งที่ ๒ (พ.ศ.
๒๔๘๘) ตามนัยกฎหมายระหว่างประเทศ
ประเทศไทยฝ่ายแพ้แก่สงครามร่วมกับ
ญี่ปุ่น แต่มีรัฐบาลหุ่นหนึ่งช่วยให้ประเทศ
หลุดจากฐานะผู้แพ้สงครามออกมาได้ ซึ่ง
อาจเป็นด้วยวิธีทางการทูตที่ชาญฉลาด และ
หรืออาจเป็นด้วยวิธียินยอมเป็นทาสทาง
การเมืองแก่กลุ่มพันธมิตรผู้ชนะสงคราม
มีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำร่วมอยู่ด้วยก็ได้

นับแต่นั้นมา การเมืองของไทยก็หมด
อิสระ ต้องขึ้นอยู่กับกลุ่มอำนาจทางการเมือง
ฝ่ายขวา (extreme right) ประกาศ
เป็นศัตรูกับกลุ่มอำนาจฝ่ายซ้าย (extreme
left) ขณะเดียวกัน ไทยหมดกำลังยืนอยู่
บนฐานของความเป็นกลาง (moderate)
ตามพระราชปรารภของพระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หมดอิสรภาพ
ที่มี (lack of independence) หลุดออก
จากฐานการไม่เบียดเบียนใคร (love of
tolerance) ด้วยขนบธรรมเนียมตามอัธยาศัย
ของชาวพุทธที่ถูกต้อง

ความที่ไทยต้องตกเป็นทาสทางการเมือง
เมืองเป็นเบื้องต้น ดังนี้ ไทยได้ชื่อว่า เป็น
ผู้ร่วมกับฝ่ายขวาสุด ร่วมรุกรานเพื่อนบ้าน
มาจนถึง พ.ศ. ๒๕๑๘ เมื่อสหรัฐอเมริกา
แพ้ศึกอินโดจีน

ช่วงเวลาที่ผ่านมา แม้ว่านักการเมือง
ของไทยจะริบเร่งเปลี่ยนแปลงนโยบายจากการ
ไม่ยอมขึ้นอยู่กับฝ่ายใด ออกไปอยู่ตรงกลาง
ได้บ้างแล้วก็ตาม แต่ภาวะของสังคมไทย
ในวันนี้ ยังมีความเป็นทาสเป็นชนกักปิดอยู่

ฐานะของไทยที่เป็นดังนี้ ก็อดีตที่
เป็นปัจจัยของผลในปัจจุบัน ทำให้ความ
คิดทางการเมืองของประชาชนในชาติแตก
แยกออกเป็นเสี่ยง ไม่แน่นอนว่าจะยืนอยู่
อย่างไร ในรูปใด และจะเดินตามกันใคร
สังคมไทยเต็มไปด้วยความขัดแย้ง วุ่นวาย
คนไทยแตกแยกออกไปเป็นกลุ่มหลายกลุ่ม
หลายอุดมการณ์

อุดมการณ์พื้นฐานของสังคมคือ การ
รักษาความเป็นชาติ รักษาศาสนา และพระ
มหากษัตริย์ของชาติ เริ่มหลุดลอย สังคม
ไทยขัดแย้งกัน และประหัดประหารกันเอง
ในปัจจุบัน

ข. ความเป็นทาสทางวิชาการ (academic colonization)

ครั้นผู้บริหารประเทศต้องตกเป็นทาส
ทางการเมืองเสียแล้วเช่นนี้พฤติกรรมทาง
อื่นของสังคมไทย ก็พลอยตกเป็นทาสตาม
ไปด้วย

วิทยาการ หรือการศึกษาอันเป็นหลัก
มูลในการบริหารประเทศมาแต่ก่อนต้อง
ถูกเปลี่ยนรูปแบบแผนการศึกษาของชาติ
เปลี่ยนมาจากแบบหนึ่งไปสู่อีกแบบหนึ่ง
ที่ต้องสร้างค่านิยมให้เกิดตามการเมืองไป
ในเวลานั้น คือ แบบสหรัฐอเมริกา ถึงกับ
มีคำกล่าวกันด้วยความน้อยอกน้อยใจใน
สังคมไทยบางกลุ่มว่า ไทยเดินตามกัน
อเมริกัน ความหมายสั้น ๆ ก็คือไทยเป็น
ทาสอเมริกัน นั่นเอง

ความตกเป็นทาสทางวิชาการแก่ฝ่าย
ตะวันตก มีความละเอียดอ่อนและซับซ้อน

ส่งเสริมกันเพียงไร ของดไว้ไม่กล่าว จะ
ขอแสดงแค่ส่วนรวมของผลลัพธ์แห่งความ
เป็นทาส ที่กระทรวงศึกษาธิการในสมัย
นั้น ๆ ก่อกรรมทำบาปไว้มาก ได้แก่ ผล
ที่ออกจากการสำรวจของคณะผู้ตรวจการ
ศึกษารับรองว่า เด็กนักเรียนจบประโยค
ประถมศึกษา อ่านหนังสือไม่ออก นักศึกษา
สำเร็จจากมหาวิทยาลัยไม่รู้ภาษาไทยและ
อ่านหนังสือไทยไม่เป็น

ทางมารยาทและคุณธรรมนั้นเล่า เด็ก
ไทยกลายเป็นเด็กฝรั่ง แสดงความเคารพ
ผู้ใหญ่ด้วยวิธีใหม่ คือ ผงกหัวและจับมือ
ไหว้ใครไม่ได้ เข้าพระเข้าเจ้าตามมรรยาท
ไทยไม่เป็น พ่อแม่ว่ากล่าวไม่ยอมฟัง ครูบา
อาจารย์สั่งสอนอันใดก็ได้เถียงว่าทุกคนมี
เสรีภาพ ฝรั่งเขาไม่ทำกันเหมือนอย่างคน
ไทยทำ

แล้วอะไรเล่า ที่ฝรั่งเขาทำกัน สิ่งนั้น
คือ การใช้เสรีภาพตามวัฒนธรรมของฝรั่ง
ทุกรูปแบบ ใช้ความชำนาญสรรหาความ
หลุดร่อนบันเทิงนานาชนิดได้โดยไม่มียางอาย
ทอดทิ้งอารยธรรมไทยที่บรรพบุรุษอุตส่าห์
สร้างไว้ให้เป็นพื้นฐานออกไปโดยสิ้นเชิง

ฐานะแห่งความเป็นทาสทางวิชาการ
ที่เลวทรามอย่างยิ่งอีกอย่างหนึ่งคือ นัก
วิชาการส่วนมากจากเมืองฝรั่ง ร่วมมือกับ
ผู้รับผิดชอบการศึกษาสร้างความเหลื่อมล้ำ
(discrimination) ขึ้นในวงวิชาการ ดีค่า
นิยมปริญญาบัตรของผู้สำเร็จการศึกษาจาก
เมืองฝรั่ง สูงกว่าผู้สำเร็จการศึกษาจากประเทศ
ในตะวันออก

นี่คือความเป็นทาสทางวิชาการของ
นักการศึกษา ที่มองเห็นฝรั่งเป็นเทวดา

นักวิชาการพวกนี้ ออกคณูญดูหมิ่น
บรรพบุรุษ ซึ่งอาจเป็นเพราะไม่มีบิดามารดา
เคยสั่งสอนให้สำนึกว่า ศาสดาทั้งหลายที่
ฝรั่งศึกษากันอยู่ในปัจจุบันนั้น ฝรั่งถ่ายทอด
เอาไปจากตะวันออก คนตะวันออกเป็น
ครูบาอาจารย์ของคนในโลกตะวันตกใน
สมัยที่ชาวตะวันออกเจริญด้วยศาสนาและ
วิทยาการสูงสุดอยู่นั้น คนในโลกตะวันตก
ยังมีสภาพเป็นมนุษย์วานรอยู่

ก. ความเป็นทาสทางเศรษฐกิจ (economic colonization)

นิพนธ์นี้ จะไม่แสดงตัวเลขรายได้
ของประชาชน ความมีหนี้สินล้นพ้นตัวของ
รัฐที่เกิดจากการกู้ยืม ความเป็นผู้มีมือเห็บ
และการเบียดบัง ฯลฯ

แต่ขอแสดงจุดตรง ให้เห็นพื้นฐาน
ความเป็นอยู่ด้วยความเป็นทาสของคนไทย

ประเทศไทยเป็นประเทศกสิกรรม
คนไทยทำมาหากินอยู่บนพื้นแผ่นดินผลิต
ผลทางเกษตรแต่ก่อนมา ทำให้ไทยเป็น
ประเทศส่งข้าว ปลา อาหาร ออกเลี้ยงโลก
ได้ จำหน่ายได้ ไม่เป็นที่สองรองจากใคร

ครั้งคนไทยรับความเจริญของฝรั่ง
เข้ามาด้วยลักษณะความเป็นทาสทางการ
เมือง และทางวิชาการดังกล่าว นักวิชาการ
และนักบริหารผู้เจริญ ก็พากัน “พลิกแผ่นดิน”
ระดมทุนจากพ่อค้าซึ่งที่จริงเป็นคนต่างชาติ
จากเจ้าของที่ดิน จากเงินกู้ยืม และจาก
เจ้านายทางการเมืองและทางวิชาการ เข้า
มาสร้างแผ่นดินให้เป็นโรงงานแผ่นดิน
เกษตรกรรมถูกทอดทิ้ง กลายเป็นแผ่นดิน
ร้าง เกษตรกรผู้เคยหันหลังพึ่งฟ้า หันหน้า
พึ่งดิน ถูกดิถีกระจายออกไปจากแผ่นดิน
ผลิตที่นา คาที่อยู่ กลายเป็นปัญหาสังคม
ที่ยังไม่มีใครแก้ได้

ตรงนี้เอง เราเริ่มมองเห็นว่า คนไทย
ส่วนใหญ่ไม่มีสมบัติ (ที่ดินและทรัพย์สิน
อื่น) เป็นของตนเอง อำนาจการซื้อขาย
อำนาจการดีราคาแห่งชีวิตประจำวันของ
ผู้ใช้แรงงานทุกประเภท ถูกกำหนดโดย
คนอื่น ซึ่งไม่ใช่คนไทย

เมื่อมองดูความเป็นอยู่ในสังคมไทย
ตามภาพรวม สามารถจะแยกออกได้เป็น
๓ ประเภท คือ มีคนยากจนทั้งสิ้นถึง ๘๕
เปอร์เซ็นต์ คนเหล่านี้ยากจนอยู่แล้วและยัง
ยากจนลงทุกวัน คนที่มีความเป็นอยู่อย่าง
กลาง ๑๐% อีก ๕% เป็นพวกร่ำรวย และ
ใน ๕% ของคนร่ำรวยนี้ เป็นคนไทยแท้
เพียง ๑%

ที่กล่าวกันมาว่า แผ่นดินไทยมีทรัพ-
ยากรมากนั้นเป็นความจริง แต่ปัญหามีว่า

“...คนตะวันออกเป็น
ครูบาอาจารย์ของคนในโลก
ตะวันตก ในสมัยที่ชาว
ตะวันออกเจริญด้วยศาสนา
และวิทยาการสูงสุดอยู่นั้น
คนในโลกตะวันตกยังมีสภาพ
เป็นมนุษย์วานรอยู่”

ผู้สามารถแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากรเป็นอันมากที่มีอยู่ เป็นใคร ตัวเลขเปอร์เซ็นต์ที่ให้ไว้ข้างต้นคือ คำตอบ

◦ สังคมคนไทยส่วนใหญ่ อันมีคนยากจนเป็นฐานตั้ง จึงหายใจระรวยอยู่ได้ด้วยประกาศิตของ “เจ้านายกับเจ้าหนี้” และตรงนี้เอง คือจุดตรง ทำให้มองเห็นภาพ “ความเป็นทาสทางเศรษฐกิจ” ของคนไทยชัดเจนที่สุด

และความเป็นทาสทั้งหมดที่กล่าวเกิดจากเหตุที่คนไทยไม่ยืนอยู่บนพื้นฐาน และเกิดความสับสนขึ้นในอุดมการณ์ ทำให้ความขัดแย้งให้เกิดขึ้นถึง ๒ ทาง คือ ขัดแย้งกับคนอื่น และขัดแย้งระหว่างกันเอง

ง. ความเป็นทาสทางสังคม (social colonization)

การพิจารณาว่า สังคมใดจะมีความเป็นทาสหรือไม่ ควรดูว่าสังคมนั้นมีความสับสน มีความปลอดภัย มีความมั่นใจ และมีความมั่นคงหรือไม่เพียงไร

การมองปัญหานี้เพื่อกำหนดอย่างง่าย ๆ คือ การย้อนหลังไปดูว่า บ้านเมืองใดที่ตกเป็นทาสทางการเมือง เป็นทาสทางวิชาการ และเป็นทาสทางเศรษฐกิจให้แก่คนอื่นเสียแล้ว บ้านเมืองที่เลยมีระเบียบปฏิบัติ เลยมีความปลอดภัย ฯลฯ ย่อมกลายเป็นทาส

ทางสังคมไปด้วยอย่างไม่มีปัญหา

ความเป็นทาสของสังคมไทยในปัจจุบันที่แยกให้เห็นได้ น่าจะมีอยู่ดังนี้ คือ

ก. ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ที่เกิดจากการกำเริบเลิบบ้านของผู้ก่อการร้ายทุกประเภท

ข. ความไม่เป็นธรรมในการดำเนินชีวิต

ค. ความไม่เป็นธรรมในการกระจายรายได้

ง. ความที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกดขี่ข่มเหงรีดไถประชาชน

เรื่องเหล่านี้คือตัวปัญหา และสร้างให้เกิดปัญหาขัดแย้งกันเองขึ้นในสังคมไทย ซึ่งถ้ามองให้กว้างออกไป จะเห็นชัดว่า อดีตได้สร้างปัญหาไว้ให้แก่สังคมไทยในปัจจุบันเป็นอันมาก ทำให้คนไทยแตกแยกออกเป็นกลุ่ม เป็นช่องว่างระหว่างกัน แย่งประโยชน์เบียดเบียนกัน เป็นอยู่อย่างตัวใครตัวมัน ที่สุดก็เกิดความไม่แน่ใจว่าจะหาใครเป็นที่พึ่ง จึงจะปลอดภัยที่สุด แล้วที่สุดก็ตกลงสู่ความพ่ายแพ้ และความเป็นทาส

แล้วความขัดแย้ง ความแตกแยกภายในชาติ จึงขยายกว้างออกไปสุดจะหันหน้าเข้าหากันได้

(ต่อฉบับหน้า)

งานยังมีมากจริงยังเป็นสุข
งานยิ่งชุกมันสมองยิ่งฟ่องใส
เมื่อทำงานได้เสร็จสำเร็จไป
ก็สุขใจปลาบปลื้มลิ้มทุกข์ร้อน

พลตรีหลวงวิจิตรวาทการ

ภาษาไทยบทนี้ เป็นเรื่องความวิคค
ของนักภาษาไทยหลายคน เกี่ยวกับการใช้
คำบางคำที่มีวิธีใช้อย่างลงตัวเรียบร้อยแล้ว
ตามหลักเกณฑ์ของการใช้ภาษาและได้ใช้
กันมานานแล้ว แต่ปัจจุบันนี้เยาวชนบาง
กลุ่มของไทยกำลังใช้ออกนอกกลุ่มนอกทาง
เป็นกลุ่มวัยรุ่นที่กำลังศึกษา จึงมีการเขียน
แบบใช้ตามกันโดยนึกว่าถูกต้องหรือไม่ก็
เพื่อทันสมัย ตามความคิดของผู้ที่อยู่ใน
วัยรุ่นวัยคะนองเป็นส่วนใหญ่ คำที่ใช้ผิด
หลักเกณฑ์นี้มีใช้เป็นคำคะนองที่คิดขึ้นใหม่
ดูจะใช้กันแพร่หลายมากต่อไป สังคมอาจ
ยอมรับคำเหล่านั้น โดยไม่รู้ตัวเพราะชินหู
ชินตา และก็ถือว่ามีใช้เป็นคำหยาบหรือไม่
สุภาพ หรือถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงของ
ภาษาอันเป็นไปตามธรรมชาติของภาษาทุก
ชนิด

นักภาษาไทยเกรงไปว่า คำนอกกลุ่ม
นอกทางที่เริ่มนิยมใช้พูดและกลิ้งไปใน
ภาษาเขียนด้วยจะกลายเป็นเนื้อร้ายที่เจริญ
งอกงามอยู่ในภาษาไทยมากยิ่งขึ้น เพราะ
ใครอยากจะใช้คำใด อย่างไร ก็ใช้ตามความ
สะดวก ตามความเข้าใจและพอใจของตน
โดยไม่คำนึงถึงหลักเกณฑ์การใช้ภาษาให้
ดำรงอยู่และงอกงามไปในทางที่ดี ในที่สุด
อิสรภาพในการใช้คำตามความพอใจ ใช้
ผิดบ้างถูกบ้างเช่นนี้ ภาษาไทยอาจถึงกาล
วิบัติจากการเคยเป็นภาษาหนึ่งที่ได้ชื่อว่า
ไพเราะด้วยเสียง อุดมด้วยถ้อยคำและ
สำนวนโวหารดีงาม เป็นภาษาที่มีวิธีการ
แบบขลังในการสร้างคำใหม่ ๆ ขึ้นใช้ให้
ทันความเจริญของสิ่งแวดล้อมและวิทยา
การของโลกปัจจุบัน เป็นภาษาที่สามารถ
ใช้เขียนและใช้พูดออกเสียงคำต่างประเทศ
ได้ใกล้เคียงมากกว่าภาษาอื่นใดในตะวันออก
ด้วยกัน ถ้าภาษาไทยต้องวิบัติเพราะการ
ใช้คำอย่างมักง่ายมากขึ้นก็น่าเสียดาย

ขอแนะนำคำดังกล่าวมาแล้วแต่พอควร
ชน ที่นี้ ได้แก่คำที่กำลัง “ฮิต” อยู่ในสื่อสาร
มวลชนทุกประเภทและในการพูดจาวินาสะ
กันในกลุ่มเยาวชนบางกลุ่มคือ

ภาษาไทย ของเรา

ท่านผู้หญิง

สมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา

๑. คำว่า “เอง” ที่เป็นคำวิเศษณ์ ใน
ความหมายว่า “ไม่มากนัก” ในลักษณะ
เน้นคำ ใช้กันปัจจุบันดังนี้

ตัวอย่าง

๑. เสื้อตัวนี้ราคา ๑๐๐ บาท เอง

๒. ฉันมีเงินแค่ ๑๐ บาท เอง

๓. ขอเวลานอกสัก ๕ นาที เอง
แล้วจะกลับมา

คำว่า “เอง” ในความหมาย “ไม่มาก
นัก” นี้แต่ก่อนเคยใช้ลงท้ายคำว่า “เท่านั้น”
ดังตัวอย่างที่เคยใช้อย่างถูกต้องต่อไปนี้

๑. เสื้อตัวนี้ราคา ๑๐๐ บาทเท่านั้นเอง

๒. ฉันมีเงินแค่ ๑๐ บาท เท่านั้นเอง

๓. ขอเวลานอกสัก ๕ นาที เท่านั้น
เอง แล้วจะกลับมา

บางทีคำว่า “เท่านั้นเอง” อาจใช้คำ
ว่า “เท่านั้นแหละ” (ภาษาปาก) แทนก็ได้

ผู้ริเริ่มใช้คำว่า “๑๐ บาท เอง”
โดยตัดคำว่า “เท่านั้น” ออกเสีย อาจเป็น
เด็กเล็ก ๆ ที่ยังพูดไม่เป็นภาษานัก แล้ว
คนโตเห็นน่าเอ็นดูก็เอาอย่างเด็กมาใช้หรือ
ผู้ริเริ่มใช้อาจเป็นคนโต ๆ แล้วก็ได้ เห็น
ว่าคำ “เท่านั้น” รุ่มร่ามเสียเวลาพูดเพราะ
คนรุ่นหนุ่มรุ่นสาวสมัยนี้หรือสมัยไหนก็
ตาม มักนิยมพูดเร็ว เพราะใจเร็วใจร้อน
แล้วมีพวกพ้องนิยมว่าดี เป็นภาษาสมัยใหม่
ก็เลยแพร่หลายไปอย่างกว้างขวาง จึงได้

เห็นและได้ฟังในสื่อสารมวลชนและใน
หมู่คนวัยรุ่น ใช้พูดตลอดจนใช้เขียน (ข่าว)
อยู่เสมอ

คำว่า “เอง” นี้ยังใช้ในความหมายเน้น
หนักว่า มิใช่ผู้อื่น สิ่งอื่น แต่เฉพาะคน
เท่านั้นและเคยใช้มานานแล้ว ดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง

๑. ฉันทำกับข้าวเอง

๒. เป็นธรรมชาติอยู่เอง

๓. ทำร้ายตัวเอง (ทำร้ายตนเอง ก็
ใช้ได้ในความหมายเดียวกัน)

คำว่า “ตัว” และ “คน” ถ้าใช้ใน
ฐานะเป็นคำแทน คน (บุรุษที่สาม) เป็น
คำกลาง ๆ ที่มีได้ทั้งเพศหรือวัย ก็ไม่ต้อง
ใช้คำว่า “เอง” ตามหลังเหมือนตัวอย่างที่
ใช้เพื่อเน้นความ

ก. นายวินัยเล่าว่า คน ได้แอบดู
ขโมยปิ่นเข้าทางหน้าต่างของบ้านนายมังกร
ตน จึงเปิดไฟหน้าบ้านของตน ขโมยตกใจ
จึงกระโดดหน้าต่างวิ่งหนี

ข. แม่ทุกคนย่อมรักลูกของตน (ลูก
ของตัว ก็ได้)

ค. คน ย่อมเป็นที่พึ่งแก่ตน (คน
ในที่นี้ความหมายเดียวกัน ตัว)

ง. คนเราย่อมรัก ตัว กลัวตายด้วย
กันทั้งนั้น (ตัวในที่นี้ใช้คำว่าตน แทนก็ได้
แต่ที่ใช้ตัว เพื่อสัมผัสกับคำว่า “กลัว” ให้
เสียงไพเราะ)

คำว่า “ตัว” และ “คน” ใช้เป็นลักษณะ
นามด้วยเช่น “แม่หัวตัว” “ทุยี่สัดคน”

คำว่า “ตัว” ใช้เป็นสรรพนามบุรุษ
ที่ ๒ และใช้กับคนที่สนิทกับผู้พูด เด็ก ๆ
มักใช้พูดกัน “ตัวอย่ามาลางลงเขาไปนะ”

๒. คำที่มักพูดหรือนักบริหารบางคน
หรือผู้ที่นิยมเลียนแบบไปใช้โดยไม่รู้ว่า
นิยมใช้คือคำว่า “พอสมควร” ซึ่งคงจะ
หมายความว่า “ไม่มากไม่น้อยเกินไป”
พจนานุกรมให้ความหมายไว้ว่า “พอควร
พอใช้ได้” ปัจจุบันนี้ข้าพเจ้าสังเกตว่า ผู้ใช้
มักลงท้ายประโยคแสดงความคิดเห็นเป็น
เชิง “สุภาพ” ตัวอย่างต่อไปนี้ ได้มาจาก

คำพูดของบุคคลมีตัวจริง

ตัวอย่าง

ก. รถไฟในประเทศไทยเก้นาตาชนกันเมื่อเดือนที่แล้วมีคนเจ็บและคนตายพอสมควร (และเรื่องนี้บังเอิญข้าพเจ้าได้อ่านข่าวแจ้งจำนวนคนเจ็บคนตาย พอจะจำได้ว่าตายประมาณ ๓๐ คน บาดเจ็บประมาณ ๑๔๐ คน)

ข. เวลานี้เมืองไทยน่าอยู่กว่าเมืองฟิลิปปินส์พอสมควร

ก. เสือลายพาดกลอนที่ออกจากป่าเข้าไปกัดคนบนเขาใหญ่นั้นน่ากลัวพอสมควร

ง. ถ้าอย่างนั้นก็แสดงว่าเขาเป็นคนรักศักดิ์ศรีพอสมควร

(ประโยคนี้ได้ยินจากปากของพิธีกรของวงดนตรีชนิดที่กำลังเรียกกันว่าคอนเสิร์ตแสดงทางโทรทัศน์ พอติดกับที่ข้าพเจ้ากำลังคิดหาตัวอย่างข้อ ง.)

จ. พระเจ้าแผ่นดินพระองค์นั้นมีประชาชนรักพอสมควร

ฉ. ต้องมีเงินพอสมควร จึงจะลงทุนถ่ายทำภาพยนตร์เรื่องใหญ่ได้

เมื่อข้าพเจ้าได้ยินได้เห็นคำ “พอสมควร” ใช้ในท้ายประโยคคำพูดที่มีความทำนองตัวอย่างทั้ง ๖ ข้อที่ยกมานั้น รู้สึกแน่ใจว่าตัวข้าพเจ้าเองไม่เข้าใจคำ “พอสมควร” นั้น ๆ แลไหน เพียงใด ผู้พูด ๆ ในแต่ดีหรือไม่ดี ขึ้นชมหรือไม่ขึ้นชมก็ฟังไม่ออกสุดจะเดาได้

ถ้า “พอสมควร” ที่มีความหมายตามพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถานที่ทำให้ไว้ก็ได้ยกมาอ้างไว้แล้ว ซึ่งแต่ก่อนมาก็ใช้ตามความหมายนั้นและใช้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

ก. แม้นายสุดใจจะไม่ได้เล่าเรียนในชั้นสูง ๆ แต่ก็มีความรอบรู้พอสมควร

ข. นวนิยายเรื่องนี้ ผู้เขียนเขียนได้ดีพอสมควร

ค. เงินรางวัลจำนวนนี้ก็มากพอ

สมควรแล้ว

๓. ขอยกสำนวนที่เกิดใหม่และนิยมใช้อยู่ในปัจจุบันทางสื่อสารมวลชนและในการสนทนาปราชัย ตามที่ข้าพเจ้าเคยได้อ่านได้ฟังเป็นครั้งคราว คือสำนวน “ถือศีลกินเจ” ที่พบเห็นและได้ยินได้ฟังอยู่ในปัจจุบันนี้

ตัวอย่าง

ก. นายอยู่เป็นคนสมณะเขาถือศีลกินเจ ไม่โลกโมโหสัน

ข. นายเม้งแกถือศีลกินเจ ไปวัดเสมอมิได้ขาด

ค. ฉันอยากจะคัดทางโลกไปถือศีลกินเจ เสียบ้างคงจะสบายใจขึ้น

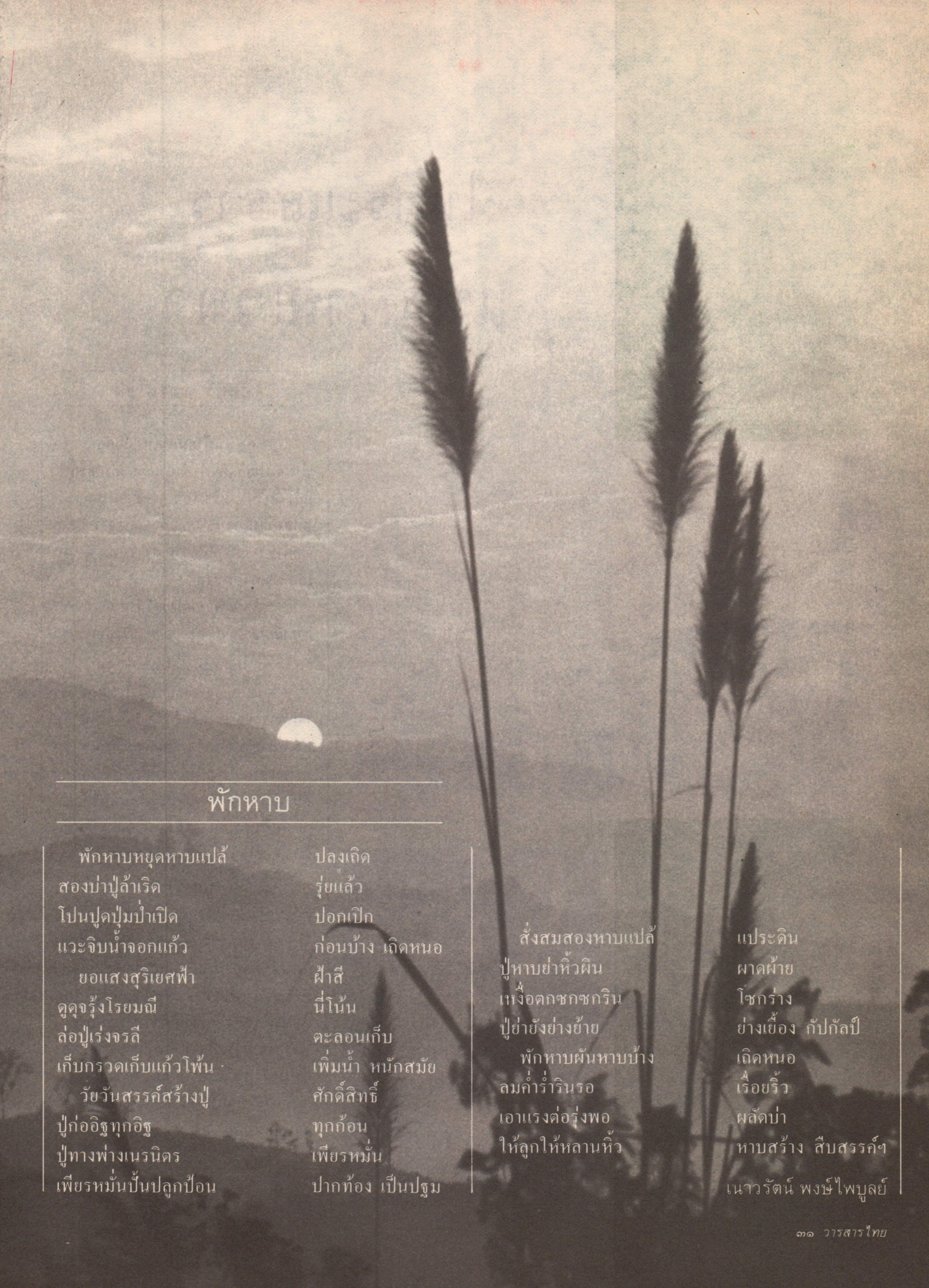
ข้าพเจ้านึกสงสัยว่าสำนวนใหม่นี้จะเปลี่ยนแปลงสำนวนเก่าว่า “ถือศีลกินเพล” เสียหรืออย่างไรหรือเพราะเข้าใจผิดจึงพูดผิดคำว่า “ถือศีลกินเพล” เป็นสำนวนของผู้ถือพุทธศาสนาสงฆ์ในพุทธศาสนามีวินัยให้ฉันอาหารได้ ๒ มือคือมือเช้าและมือเพล (๑๑ นาฬิกา) ไม่ฉันมือเย็นหรือสงฆ์รูปใดพอใจฉันมือเดียว ก็เช้าหรือเพลก็ปฏิบัติได้ อุบาสกอุบาสิกาที่ใครปฏิบัติตามกฎการฉันอาหารของสงฆ์เพื่อความสงบทางกาย ทางใจ ถือศีล ๕ ศีล ๘ กินอาหาร ๒ มือหรือมือเดียวบ้างก็สุดแต่ศรัทธาหรือความประสงค์ อาหารที่สงฆ์ฉันก็มีได้มีกฎห้ามว่าจะต้องเว้นจากเนื้อสัตว์และจะต้องฉันแต่ผักหรือแป้ง พระพุทธองค์ทรงกำหนดคนที่เจาะจงฆ่าสัตว์ตัดชีวิตเช่น เป็ด ไก่ ฯลฯ เพื่อทำอาหารถวายสงฆ์ หากสงฆ์ทราบก็ไม่พึงฉัน ควรห้ามเสีย หากไม่ทราบก็สนใจต้องฉันไปตามศรัทธาของผู้ถวายสัตว์ที่เกิดมาเป็นอาหารนั้นเลือกเกิดไม่ได้ต้องเป็นไปตามกรรมของตน แด่มนุษย์ควรหลีกเลี่ยงฆ่าสัตว์ตัดชีวิตเพราะเป็นบาป ๆ จะหนักหรือเบาดามเจตนาของผู้ฆ่า ถ้าฆ่ามนุษย์ก็ผิดกฎหมายด้วย

ส่วนคำว่า “กินเจ” นั้น พจนานุกรมบอกความหมายไว้ว่า “กินเจหรือกินแจะ คือถือศีลอย่างญวนและจีนที่ไม่กินของสด

ของคาว” คือไม่กินเนื้อสัตว์ ชาวจีนในเมืองไทย ตั้งโรงเจหลายแห่งทั้งในกรุงและในชนบท ผู้พอใจศรัทธากินจะเป็นชนชาติใดก็ได้ เข้าไปปฏิบัติร่วมกัน สวดมนต์ถือศีลกินอาหารผักอาหารแบ่งร่วมกันตามเทศกาลหรือบางคนพอใจกินผักตลอดชีวิตเพื่อกุศลหรือเพื่อสุขภาพทางใจและทางกายก็มี การกินอาหาร “มังสวิรัต” ถือเว้นจากเนื้อสัตว์เป็นที่นิยมกันมากขึ้นในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นผู้ใดถือศาสนาใด ชาวจีนที่จังหวัดภูเก็ตมีเทศกาลบุงขาว่มขาวกินอาหาร “มังสวิรัต” เป็นพิธีใหญ่ประจำปี มีคนไทยคนจีนมากมายเข้าร่วมพิธีนี้ สงฆ์ในพุทธศาสนิกายมหายานของจีนหรือญวนฉันอาหารเจ

ดังนั้นผู้ที่พูดว่า “ถือศีลกินเจ” อาจพูดตามผู้ที่คิดสำนวนนี้ขึ้น โดยเปลี่ยนแปลงสำนวนเดิมเสียหรือโดยเข้าใจผิดเพราะไม่ทันคิดถึงสำนวนเก่า การคิดหรือบัญญัติคำศัพท์หรือสำนวนใหม่ ๆ ขึ้นโดยเจตนาขึ้นถ้าเป็นผู้ทรงความรู้ก็จะพิจารณาคุณค่าเก่าสำนวนเก่าเพื่อไม่ทำให้ความหมายของเดิมแปรเปลี่ยน ยุ่งยาก ถ้าจะเพิ่มคำใหม่ เพิ่มสำนวนใหม่ เพื่อความจำเป็นและความงอกงามของภาษา ก็ย่อมเป็นสิ่งดีงามอย่างยิ่ง แต่ถ้าผู้พูด ๆ ผิด เข้าใจผิด ทำให้อรรถาธิบายเก่า ๆ เสียหายไป เพราะเป็นผู้ขาดการศึกษา เป็นชาวบ้านหรือชาวถิ่นที่ด้อยความรู้ แต่ก็มิได้ตั้งใจทำลายคำเก่า ของเก่า ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง จัดเข้าประเภทของคำในภาษาที่อาจผิดเพี้ยน เลือนไปได้ตามกาลเวลา และตามคำที่ต่างกันในถิ่นหนึ่ง ๆ ทั้งในด้านออกเสียงและด้านความหมาย ผู้ที่มีความรู้และรู้วาทภาษานั้น ๆ ใช้ผิด ก็ไม่น่าจะสนุกใช้ตามเพราะไม่ขบขันเหมือนคำคะนอง

บทความ “ภาษาไทยของเรา” เล่มนี้กล่าวถึงการใช้ภาษาไทยในปัจจุบันพอสมควร กับหน้ากระดาษที่กำหนดให้ แต่อาจยาวเกินสมควร ไปก็ได้ จึงขออภัยบรรณาธิการมาด้วย ณ ที่นี้

พักหาบ

พักหาบหยุดหาบแปล้
สองบ่าปู่ล้าเร็ด
โปนปู่ปุมบ่าเปิด
แะจิบน้ำจอกแก้ว
ยอแสงสุริเยศฟ้า
ดุจรุ่งโรยมณี
ล่อปู่เร่งจรี
เก็บกรวดเก็บแก้วโพน
วัยวันสรรค์สร้างปู่
ปู่ก่ออิฐทุกอิฐ
ปู่ทางฟ้างเนรนิตร
เพียรหมั่นปั้นปลูกป้อน

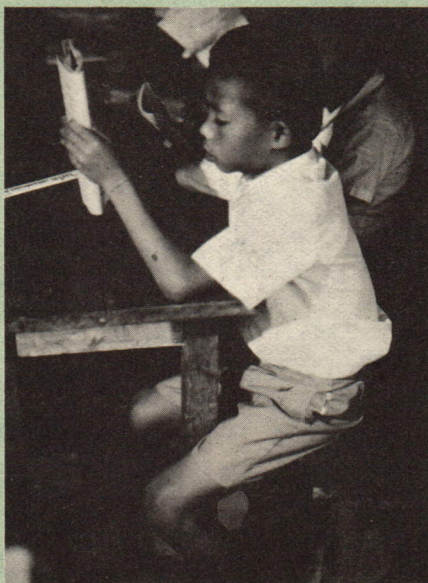
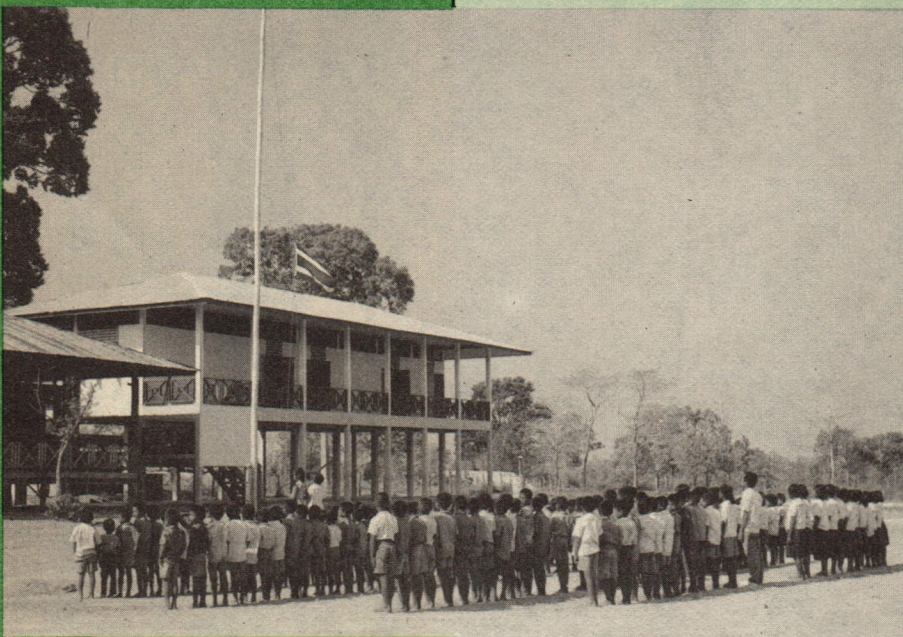
ปลงเถิด
รู้ยแล้ว
ปอกเปิด
ก่อนบ้าง เถิดหนอ
ฝ้ายสี
นี่โน้น
ตะลอนเก็บ
เพิ่มน้ำ หนักสมัย
ศักดิ์สิทธิ์
ทุกก้อน
เพียรหมั่น
ปากท้อง เป็นปฐุม

สั่งสมสองหาบแปล้
ปู่หาบย่าหิ้วผิน
เหงื่อตกชกชกริน
ปู่ย่ำยังย่างซ้าย
พักหาบผันหาบบ้าง
ลมคำรำรินรอ
เอาแรงต่อรุ่งพอ
ให้ลูกให้หลานหัว

แปะดิน
ผาดฝ้าย
โซกร่าง
ย่างเยื้อง กัปกลปี
เถิดหนอ
เรื่อยรื้อ
ผลัดบ่า
หาบสร้าง สืบสรรค์ฯ
เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์

ในกระแสดาร แห่งกาลเวลา

อัศศิริ ธรรมโชติ

ฉันพาเท้าอันเปล่าเปลือยออกจากบ้านอันโหย้ยี้ เดินฝ่าทุ่งนาเลี่ยนโล่งและแห้งแล้งนั้นไปโรงเรียนทุก ๆ เช้า ในมือฉันมีดินสอที่เหลาจนแหลมแล้ว ๑ แท่ง หนังสือหัดอ่าน ๑ เล่ม ที่มีความเก่า ๆ พอ ๆ กับเสื่อกางเกงที่ฉันใส่

“เอ็งต้องอ่านหนังสือให้ออกก่อน ต่อจากนั้นก็ข้างเถอะ ค่อยออกมาช่วยกันทำนา”

พอบอกฉันอย่างนี้ทุก ๆ วัน

ฉันจะบอกพ่อได้อย่างไรในตอนนั้นว่าใจแท้จริงของฉันแล้วไม่อยากจะเรียนหนังสือแต่เพียงอ่านออกได้ ฉันอยากเรียนจนจบทุกชั้นที่มีอยู่ในหมู่บ้านนี้และเรียนสูง ๆ ขึ้นไปอีกจนสอนหนังสือให้คนอื่นได้ ฉันอยากเป็นครู เพราะฉันเกลียดครู-ครูที่ดุร้ายและเหลวไหลอย่างครูของฉัน

ฉันรู้สึกว่าคุณครูใจร้าย เพราะแกตีเด็กทุกคนที่ไม่ยอมมาเรียนและอ่านหนังสือไม่ออก เหลวไหลเพราะแกกินเหล้ามาสอนหนังสือจนเหม็นกลิ่นเมื่อเข้าใกล้และมักจะนั่งหลับให้เด็กนักเรียนเห็นเสมอฉันจะต้องมีวิธีการที่ดีกว่าสำหรับการทำไม้เรียวจากก้านสนต่อเด็กที่ไม่ยอมเรียนและอ่านหนังสือไม่ได้ และฉันจะไม่ยอมกินเหล้ามานั่งหลับให้เด็กนักเรียนรังเกียจและแอบซุบซิบกัน

ฉันซ่อนความนึกคิดไว้เงียบ ๆ อย่างที่จะบอกให้ใครรู้ ด้วยมันเป็นความนึกคิด

ที่ยิ่งใหญ่อยู่ไกลเหมือนกับภูเขาค็ดที่คลาไคล
ฟ้าโพ้น...

วันนี้...ฉันยืนอยู่ที่ระเบียงโรงเรียน
ในชุดเครื่องแบบสีเทาของครูโรงเรียน
ประชาบาลน้ำตาเอ่อซึมเมื่อเห็นเด็กหลาย
สิบคนพาทำอันเปลือยเปล่านั้นเดินออก
จากหมู่บ้านมา จะมีเด็กสักคนไหมหนอ...
ที่คิดเหมือนฉันวันนั้น และกำลังดูถูกฉัน
วันนี้-ฉันคิด พร้อมกับก้มหน้าลงกับระเบียบ
เขื่อน้ำตาเอ่อซึมที่กำลังร่วงไหล...

“ครู! สวัสดีครับ”

ฉันเงยหน้า เด็กนักเรียนคนหนึ่งมา
เอ่ยทักอยู่ข้าง ๆ

ฉันตอบรับคำสวัสดี พลางเพ่งมอง
ร่างของเด็กชายเล็ก ๆ สองนัยต์ตาแจ้ว
แหวฉับจ้องมายังฉันในมือของเด็กน้อยมี
ดินสอที่เหลาจนแหลมแล้วแท่งหนึ่ง หนังสือ
หัดอ่านที่เก่าพอกับกางเกงเสื้อผ้า

“ครูมาแล้วเข้าอีกแล้ว...” สุ่มเสียง
อันเหนือหลุดออกมาจากไรฟันที่ส่งสีขาว
ขาว

ฉันพยายามลืงตา บันสีหน้าเคร่ง
เครียด และส่งเสียงลึกละล่ำคอ

“ไป!...ไปเข้าแถว โรงเรียนจะเข้าแล้ว”

เด็กน้อยจึงค่อย ๆ เลี้ยวหลบและ
ออกเดินหายปะปนไปกับเพื่อน ๆ

เสียงระฆังกังวานไปทั่วทั้งทุ่งและ
เรือนโรงเรียนที่ไม่ติดกับโรงเรียน-มันกังวาน
หายไปกับสายลมร้อนยามเช้า ที่พัดฝุ่นตลบ
ลอยตัวเป็นควันคลุ้งอยู่กลางทุ่งนาไกลลิบ
ประกายแดดเริ่มร้อนแรงขณะที่ธงชาติสีสด
พัดพริ้วอยู่คู่กับยอดเสา เสียงเพลงชาติจาก
ปากน้อย ๆ ดังเหมือนเพลงสวดที่เคยแว่ว
ให้ไคยินจากโบสถ์สีทองของหมู่บ้าน

“ชาติที่ยิ่งใหญ่ของฉัน” ฉันโค้งคำนับ
แล้วค่อย ๆ เดินเลี้ยวออกจากบริเวณ
โรงเรียนมา...

ฉันเดินเข้าไปกลางทุ่ง-ปล่อยให้เด็ก
ค่อยไปก่อนเถอะ! ฉันขอเวลาสักพักหนึ่ง
แล้วค่อยกลับไปสอน

ครูใหญ่ของฉันก็ยังคงอยู่อยู่กับงาน
โรงเรียนไม่ว่างพอที่จะปลื้มตัวมาสอนเด็กได้
ตอนเช้า ๆ ส่วนครูผู้หญิงอีกคนก็คงจะ
คือนักเรียนทั้งโรงเรียนให้เข้าชั้นจนหมด
ได้ หล่อนจะส่งเสียงเกรี้ยวกราดอยู่เรื่อย ๆ
ท่ามกลางเสียงอึ้งคะนึ่งของเด็ก ๆ ...

ฉันพยายามบังคับตัวให้ตรงไปตาม
คันนาสูงมาเรื่อย ๆ จนถึงบ้านเมียของฉัน
กับลูกน้อยนั่งเล่นอยู่ที่หัวบันได

ฉันถอดรองเท้าแล้วขยับก้าวขึ้นบน
เรือน

“ไม่สอนเด็กวันนี้” หล่อนถาม

“ม่าย...” ฉันสั่นหัว

“มันมันหัวมาตั้งแต่เมื่อคืนนี้แล้ว เมา
คางนะ ยังไม่หาย ชื่นสอนเด็กมันคงโให้”
หล่อนไม่พูดอะไรอีก อุ้มลูกหลีกทาง
ให้ฉัน

ฉันเข้าไปในห้อง ไม่ถอดเครื่องแบบ
นอนแผ่หงายลงกับเสื่อกบนพื้นห้อง ทั้ง ๆ
ที่มีนหัวอยู่อย่างนั้นตาของฉันก็ยังจ้อง
อยู่กับรูปถ่ายข้างฝาไม่อาจหลับตาลงได้

“พ่อจ๋า...” ฉันคร่ำครวญ...

รูปถ่ายของพ่อสีซีด เหลืองแห้งด้วย
กาลเวลานั้น มีนัยน์ตาสีเดียวกันจ้องตอบ
มายังฉัน หลับตาภาพของพ่อก็ตามมา จาก
นั้นฉันต้องอดหูเพื่อไม่ให้เสียงของพ่อดัง
ขึ้นอีกด้วย...

นานมาแล้ว-นานเหลือเกินจนฉันน่าจะ
ลืมไปแล้วจนหมดสิ้นไม่น่าจะหลงเหลือ
ให้จดจำมาถึงวันนี้ ภาพของฉันในชุดเครื่อง
แบบครูหนุ่มคนใหม่ของหมู่บ้านพ่อดูชม
อยู่แล้วอยู่เล่าด้วยความปลื้มปิติ...

“พ่อดีใจ ที่ถูกได้เป็นครูเป็นข้าราชการ
เป็นเจ้าคนนายคนอย่างพ่อ ไม่เคยนึกไปถึง”
น้ำตาของพ่อไหลระหว่างคำพูดอันละล่ำลี้

พ่อคงไม่รู้หรอกว่าฉันยากลำบากสัก
เพียงไหนกว่าจะได้เรียนจนจบครูจากจังหวัด
จนได้มาแต่งเครื่องแบบชั้นจัตวาอันโก้หร่าน
อย่างนี้... ฉันคิดในตอนนั้นระหว่างเอี้ยว
สายตามองซิดเล็ก ๆ สีทองส่องประกายอยู่

“ฉันอยากเป็นครู เพราะ
ฉันเกลียดครู-ครูที่ดูร้าย
และเหลวไหลอย่างครูของ
ฉัน... ฉันต้องมีวิธีการที่ดี
กว่า”

“ดูเหมือนฉันพยายามอยู่
ไม่เท่าไร...ฉันก็อ่อนแรง
แพ้วัย หมดความฝันดับ
สิ่งเหล่านั้นกลบหายไปกับ
กาลเวลาที่ผ่าน”

กับป่า—ความฝันที่ฉันเคยคิดว่ายิ่งใหญ่และ
อยู่ไกลจากฉันเหมือนภูเขาปลายฟ้าฉัน
อดกระหิ้มอย่างภูมิใจไม่ได้ที่จุดสำหรับพวก
เพียร์ไปจนถึงด้วยกำลังและลำแข้งแห่งคน...
ตอนนั้นฉันไร้เดียงสาไม่ต่างจากพ่อฉันเท่าไร
นัก

ความไร้เดียงสาได้ถูกลากพรากไปจาก
ความคิดและดวงตาด้วยกระแสนรแห่งกาล
เวลาอย่างทุกวันนี้ พ่อตายไปเสียก่อนที่จะ
ได้พบเห็นว่าฉันถูกความจริงแห่งชีวิตใน
กระแสนรนั้นกระแทกกระทั้น จนเปลี่ยน
รูปไปไม่เหมือนเก่าแล้ว...จากครูที่เข้มแข็ง
ของหมู่บ้านมีความหวังต่องานสูงจากอนาคต
และความฝันที่วาดไว้สำหรับเด็กและโรงเรียน
ตลอดจนชีวิตและครอบครัวของตนเอง...
ดูเหมือนฉันพยายามอยู่ไม่เท่าไร ฉันนอนอยู่
ไม่นานนัก ฉันก็อ่อนแรงแพ้วัย หมดความ
ฝัน ดับสิ่งเหล่านั้นกลบหายไปกับกาลเวลา
ที่ผ่าน ไม่เพียงแต่เด็กนักเรียนที่ฉันสอน ที่
ฉันลืมหืมและทอดทิ้ง ฉันลืมหืมตัวเองเหมือนกับ
ที่คนอื่นเขาลืมหืมฉันและทอดทิ้งฉันมานานแล้ว
สองซีกเล็ก ๆ บนป่าสองข้างครึ่งหนึ่ง
มันเคยเป็นสีทองเด่น...กระแสนรแห่งกาล
เวลานั้นแหละที่ทำให้มันซิด จนเดี๋ยวนี้มอง
ไม่มีสีอีกต่อไป

ดูเหมือนความไร้เดียงสาอีกเหมือนกัน
ที่ทำให้ฉันขาดการประเมินตัวเองต่อปัญหา
การศึกษา ฉันลืมหืมคิดว่าฉันเป็นเพียงครูตัว
เล็ก ๆ เป็นส่วนประกอบชิ้นหนึ่งที่ไร้ความ
หมายต่อปัญหาการศึกษาของชาตินั้น ปัญหา
แม่ในหมู่บ้านอันเล็กและคับแคบอย่างนี้ ไม่
เพียงใดใหญ่เท่ากับภูเขาที่ฉันเคยคิด ที่จริง
มันมหึมาเหมือนท้องฟ้าที่ครุอย่างฉันก็ต้อง
ถูกครอบงำเอาไว้ด้วย และมันอยู่ไกลเหมือน
ดวงดาวที่ครูเล็ก ๆ อย่างฉันไม่สามารถเห็น
ได้ยามฟ้ามืดและมันมีอำนาจ มีแรงดูดกลืน
เหมือนแม่เหล็กยักษ์ที่ทำให้ฉันละลายไปได้
โดยง่าย ๆ เพียงแต่อาศัยกาลเวลากระแทก
กระทันหันอันชั่วไม่นานนัก

คิดแล้วฉันอยากหัวเราะ และถ่มมูย
ให้กับความโง่เขลาเบาปัญญาของตัวเอง

ฉันหลงโง่ปล่อยให้กาลเวลาอันควรมีค่า
สำหรับฉันและครอบครัวไหลเลยผ่านไป
อย่างเสียเปล่า...ถ้าฉันมีสติปัญญา เป็นคน
ฉลาดของยุค ฉันควรจะทำความรู้จักกับ
ปลัดอำเภอหรือไม่กี่คนใหญ่โตในวงราชการ
ครูที่อำเภอนั้นไว้เป็นเจ้านายสักคนหนึ่ง
เพื่อว่าฉันจะได้ปลื้มเวลาสอนเด็กไปทำไมค่า
ขายได้ หรือโชคดียังอาจได้ร่วมงานพัฒนา
อะไรสักอย่างซึ่งเป็นโครงการของอำเภอ
ฉันจะไม่ต้องถูกลืมถูกทอดทิ้งปล่อยเมียและ
ลูกแร้นแค้นอย่างวันนี้

มันน่าประหลาด—ลูกสาวคนโตของฉัน
ไม่ฝันเป็นคนงานในไร่ของเพื่อนบ้านเหมือน
อย่างที่พี่สาวของฉันเคยเป็นมาก่อน ลูกชาย
คนรองไปเรียนหนังสือก็ยังพาผ้าเท้าอัน
เปล่าเปลือยออกจากบ้านอันหอมช่อไม่ต่าง
กับฉันเมื่อกาลก่อนนั้น ลูกคนเล็กอีกคนหนึ่ง
เล่าเมียของเขาก็เลี้ยงดูแก่ไม่ต่างไปจากแม่
ที่เคยเลี้ยงฉัน...ความเป็นฉันที่มีการศึกษา
มากกว่าคนอื่นในครอบครัว ความเป็นครู
ของหมู่บ้านและความเป็นข้าราชการของ
ประเทศ

ฉันทำอะไรให้สกุลวงศ์ของพ่อดีขึ้น
กว่าเดิมหรือดีขึ้นกว่าเมื่อครั้งทำไร่ไถนา...

ฉันนอนมองรูปถ่ายของพ่อในกรอบ
กระจกเก่าคร่ำแล้วยิ้มให้ ส่งเสียงหัวเราะให้
กับตัวเองอยู่ในความวังเวงและมีดอับของ
ห้องนอน...

ฉันลืมหืมตาตื่นขึ้น ดูเหมือนจะบ่ายโมง
แล้ว ฉันก้าวออกจากห้อง เมียของฉันยัง
อึ้งดูอยู่ที่หัวบันได

“บ่ายแล้ว ไม่ไปสอนหรือ” หล่อนหัน
มาว่า

ฉันพยักหน้าขณะผลัดเสื้อผ้าเตรียม
ไปอาบน้ำ...

ลมบ่ายในทุ่งนา ร้อนอบอ้าวและ
คละคลุ้งไปด้วยไอน้ำ ฉันรีบเดินจ้ำมู่ง
ตรงไปยังทางที่ตัวโรงเรียนตั้งอยู่เมื่อเลี้ยวเข้า
ป่าละเมาะ ฉันก็พบร่างเล็ก ๆ วิ่งหอยมู่ง
มาทางฉัน

ร่างนั้นชะงัก ส่งดวงตาแจ้วแหว

เหมือนตกใจ

เฮ้ย! หนีโรงเรียนอีกแล้ว” ฉันส่งเสียงดู

ในมือของเด็กน้อยมีดินสอที่เหลาจนแหลมแล้วแท่งหนึ่ง หนังสือที่เก่าพอกันกับเสื้อผ้า และเท้าเปลือยเปื้อนฝุ่น—เป็นเด็กน้อยคนเดียวกันกับที่เอ่ยทักฉันเมื่อเช้านี้

“ไม่มีครูสอน ผมจะกลับบ้าน” เด็กน้อยว่า

“ก็ครูมาแล้วนี่ไง ไป! กลับไปเรียนได้แล้ว”

“ม่าย...ผมไม่อยากเรียนแล้วอยากกลับบ้าน”

“กลับทำไม! หรือไม่สบาย” ผมทำเสียงแข็งอย่างจับโกหก

“เปล่า...ผมง่วงนอน ผมอยากไปนอนที่บ้าน”

“เฮ้ย! ไม่ได้ ขี้เกียจเรียนอย่างนี้ไม่ได้ไป! ต้องไปกับครูเดี๋ยวนี้” ผมออกคำสั่งเฉียบขาด

เด็กน้อยเดินร้องไห้กระซิกขณะที่ฉันจูงมือพาเดินตรงไปโรงเรียน

“ครูอย่าตีผมนะ ถึงโรงเรียนแล้ว” เด็กน้อยหันมาถามและเริ่มร้องเสียงดัง

ฉันยืนนิ่งมองร่างเล็ก ๆ ที่เอามือสกปรกป้ายน้ำตาจากแก้มด้วยความหวีไหวในหัวใจอันแห้งแล้งเสียเหลือเกิน

“ไม่ตีหรอก ไปเถอะ!”

ร่างกระโจนนั้นวิ่งหายลับเข้าตัวอาคารของโรงเรียนแล้วฉันอดเงยหน้ามองธงชาติบนยอดเสาซึ่งสีซีดด้วยแดดฝนอยู่หน้าอาคารของโรงเรียนไม่ได้

“ชาติที่ยิ่งใหญ่ของฉัน”

ฉันรำพึงในใจ น้ำตาเอ่อซึมไหลออกมาเป็นทาง...

“หมั่นเรียนมากู้
หมั่นสัตย์กตัญญู
แม่นยำทางเจริญ”

วิชาภาษาอังกฤษ

บทเพลงของ

พลตรีหลวงวิจิตรวาทการ

เพลง “รวมไทย”

รวมไทย ร่วมใจ

เทอดไทย ทุนไทย

สามัคคีระหว่างไทยคงได้ผล

เสมือนหนึ่งได้เกิดกำเนิดมา

ถ้ารวมไทยได้สิ้นทุกถิ่นแคว้น

ขอให้ไทยสามัคคีดีต่อกัน

รักษาอำนาจชาติไทย

ด้วยน้ำใจมั่นคง

ไทยทุกคนรวมทั้งชาติและศาสนา

จากบิดามารดาคนเดียวกัน

คงจะเป็นปึกแผ่นสามารถมั่น

จึงจะจรรโลงไทยให้รุ่งเรือง

เพลง “สร้างชาติ”

พี่น้องชาวไทย

ไทยนี้เคยสามารถ

ตื่นเกิดลุกขึ้นเกิด

เขาก็คนเราก็คน

เรามีทรัพย์อยู่ในดิน

ควรจะคิดสร้างทำ

เราต้องขยันขันแข็ง

ไทยจะต้องสามารถ

จงพร้อมใจสร้างชาติ

เราที่เคยเป็นชาติใหญ่หลวง

ทำงานให้เกิดโอกาส

อย่ายอมแพ้เพื่อนทั้งปวง

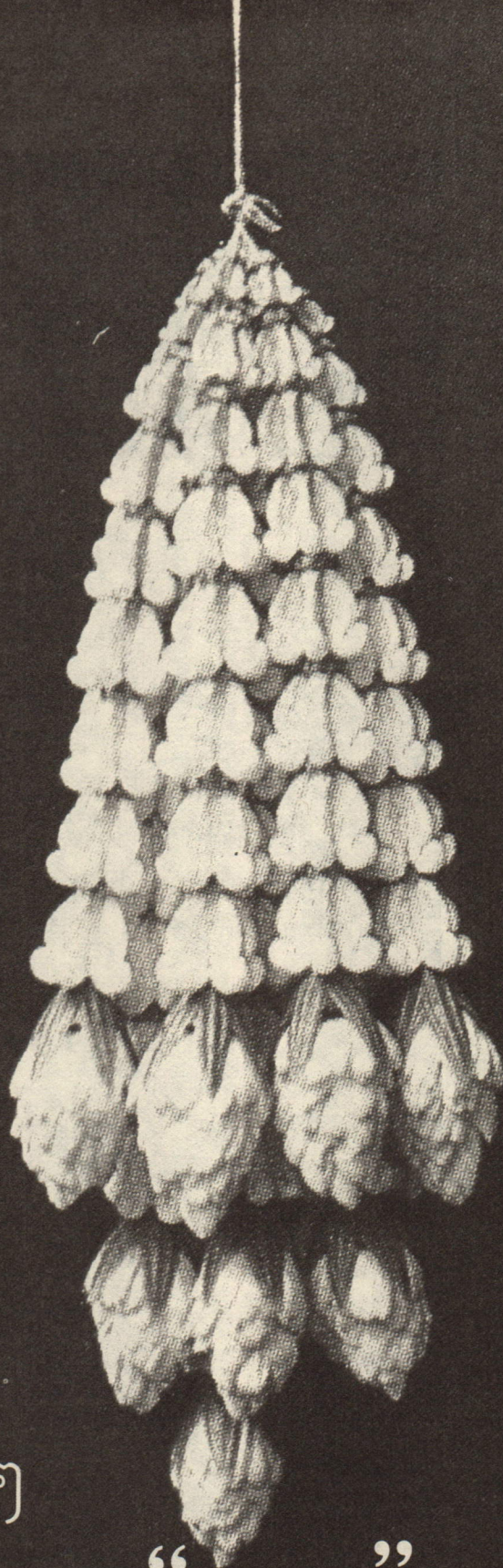
เรามีสินอยู่ในน้ำ

มิได้มีใครห้ามใครหวง

ให้เป็นเรี่ยวเป็นแรงของชาติ

ให้เสมอกับชาติทั้งปวง

จากบทละครเรื่อง “พ่อขุนผาเมือง” พ.ศ. ๒๔๘๓

เรื่องไทย ๆ

“อุปะ”

มณีรัตน์ จันทะนะผลิน

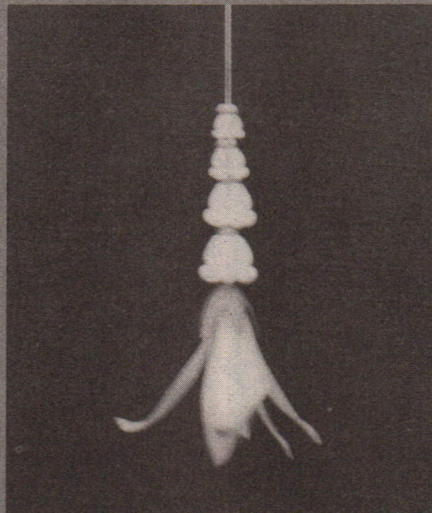
อุบะ คือดอกไม้ที่ร้อยเป็นเส้นสำหรับ
ห้อยให้เกิดขายที่แฉ่งไกวไหวตัวให้ความ
รู้สึกสบาย นุ่มนวลชวนพักผ่อน

หน้าที่และประโยชน์ของอุบะมี ดังนี้

๑. ผูกส่วนปลายของพวงมาลัย
๒. ผูกตามมุมดอกไม้กลุ่มใด และ
ช่วงมุมเฟื่อง
๓. ปักให้ห้อยหรือรัดที่ปากพาน
ดอกไม้ เช่น พานรองรับน้ำพระพุทธรณ์
พุ่มคู่สวด กรวยอุปัชฌาย์
๔. ผูกที่ช่วงมุมหยักของเฟื่องแต่ง
ขอบโต๊ะ ขอบเวที ฯลฯ
๕. ผูกที่ส่วนล่างของเฟื่องหรือระย้า
ระบายต่าง ๆ และ
๖. ผูกตามมุมเครื่องแขวนดอกไม้
สด หรือตามที่ผูกรวม สายโยงมุม และตาม
ที่ต่าง ๆ ตามแต่เห็นเหมาะสมเป็นส่วน
สำคัญที่ช่วยเพิ่มความงามของงานประดิษฐ์
ดอกไม้สดแบบไทยให้ดูมีเสน่ห์ยิ่งขึ้น

รูปแบบอุบะแต่โบราณ มี ๘ ชนิด ดังนี้

๑. อุบะขาเดียว หรือตุ้งติ้ง
 ๒. อุบะแขกหรือพวงเค้าร้าง
 ๓. อุบะไทยธรรมดา
 ๔. อุบะไทยทรงเครื่อง
 ๕. อุบะฟู
 ๖. อุบะแคะหรืออุบะสร้อยสน
 ๗. อุบะจีน
 ๘. อุบะพวงกลมหรือพวงราชพฤกษ์
- รูปแบบอุบะที่คิดค้นประดิษฐ์ดัดแปลง
ขึ้นมาใหม่ในชุดนี้มี ๓ ชนิด
๑. อุบะฟูจีนชั้นเดียว และสองชั้น
 ๒. อุบะฝรั่ง หรืออุบะมงกุฏ
 ๓. อุบะพวงเงิน

ส่วนประกอบของอุบะ

๑. ส่วนปลายล่างสุดเรียก ดอกตุ้ม
๒. ถัดขึ้นมาเรียก กลีบเลี้ยง
๓. เหนือกลีบเลี้ยงเรียก ดอกสวม
อุบะหนึ่งเส้น หรือหนึ่งสาย เรียกว่า
ขา หนึ่ง

สิ่งที่ต้องเตรียม

ดอกตุ้ม ใช้ดอกไม้ต่อไปนี้ จำปี จำปา
บานไม่รู้โรย ชบาหนู ดอกข่ากุหลาบ ดอก
ขำมะลิ หรือดอกอื่นที่ทำมาประดิษฐ์ในรูป
ทรงดอกข่า

กลีบเลี้ยง ดอกตุ้มใดที่มีกลีบเลี้ยง
โดยธรรมชาติก็ได้เลย เช่น ชบา แต่ดอก
อื่นที่ไม่มีกลีบเลี้ยงควรใช้กลีบเลี้ยงของ
ชบาช่วยเพิ่มสีสันให้สวยงามมีเสน่ห์และ
ดูสดชื่น และยังช่วยปิดรอยเย็บที่ไม่เรียบร้อย
ที่หัวดอกข่า

ดอกสวม ใช้ดอกกรัก มะลิ ขจร พุด
บานไม่รู้โรย ฯลฯ

เข็มร้อยอุบะ ใช้เข็มมือเบอร์ ๘-๙
อย่างยาว หรืออาจจะดัดเข็มมาดัดใช้ครั้ง
เข็มนำไปฝนปลายให้แหลม

ด้ายร้อยอุบะ ปกติใช้ด้ายสีขาว
เบอร์ ๖๐ ถ้าเป็นงานดอกไม้เทียมใช้เบอร์
๔๐ เพื่อให้ทนถาวรยิ่งขึ้น อาจจะใช้สี
ที่กลมกลืนกับสีดอกไม้ได้ทุกสี

หลักทั่วไปในการร้อยอุบะ

๑. เลือกดอกตุ้มให้มีขนาดเท่ากัน

๒. ตุ้งติ้ง ใช้ด้ายคู่เพื่อแยกการ
ผูก ส่วนอุบะอื่น ๆ ต้องใช้หลายขาใน ๑
พวง ดังนั้นจึงควรจะใช้ด้ายเดี่ยว เมื่อผูก
รวมเป็นพวงแล้วจะได้ปมขนาดเล็กง่ายแก่
การปิดบังพวงสายขา

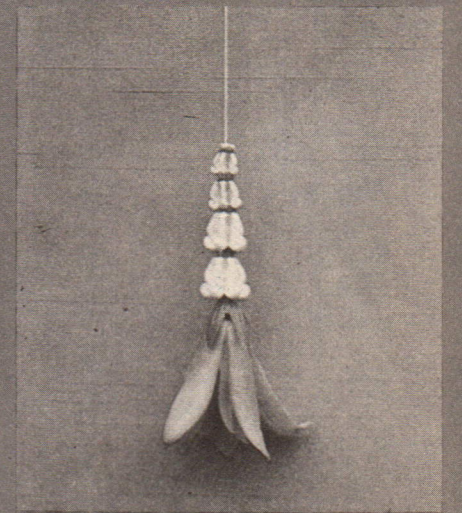
๓. ทำปมขนาดใหญ่กว่ากันเข็ม จึง
จะไม่หลุดง่าย

๔. ช้อนปมไว้ในชอกกลีบดอกไม้
อย่าให้มองเห็น

๕. ร้อยดอกสวมเรียงจากดอกไม้ใหญ่
ไปหาดอกไม้เล็ก

๖. อย่ารัดดอกสวมเบียดกันแน่น
เพราะจะทำให้อุบะแข็งทื่อไม่ทิ้งตัว

วิธีร้อยอุบะแบบต่าง ๆ

๑. **ตุ้งติ้งหรืออุบะขาเดียว** ตุ้งติ้ง
ใช้ผูกตามเฟื่อง ระบายระย้า และเป็นส่วน
ประกอบของอุบะชนิดอื่น ๆ

วิธีร้อย

๑.๑ แหว่งปลายเข็มเข้าที่ชอกกลีบ
ดอกจำปาให้ทะลุที่กลางหัวเพื่อช้อนปม
ด้าย

๑.๒ ร้อยต่อด้วยกลีบเลี้ยงชบาที่
ควักรังไข่ออกแล้ว

๑.๓ ร้อยต่อด้วยดอกสวมเรียงเป็น
เถาจากดอกไม้ใหญ่ไปหาดอกไม้เล็กจำนวนเท่าใด
ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับที่ที่ต้องการ
ผูก

๒. อูบะแขกหรือพวงเต่าร้าง
อูบะแขกใช้ผูกตามมุมหยักเพ็องมุมโครง
เครื่องแขวน หรือที่สายโยงรวมมุม

วิธีร้อย ทำเช่นเดียวกับร้อยดั่งดิ่ง
แล้วนำมาผูกรวมกันให้ปลายดอกดும்ยาว
เสมอกัน

วิธีผูกเข้าพวง มือซ้ายจับดั่งดิ่งไว้
ขาหนึ่ง มือขวาหยิบดั่งดิ่งมาที่ละขารวม
กับที่มือซ้ายวัดให้ปลายดอกดும்เสมอกัน
เมื่อได้จำนวนพอที่ต้องการถ้าขาใดสั้นให้
ดิ่งลงให้เท่ากับขาที่ยาว นำด้ายต่างหากมา
ผูกให้แน่นแล้วแบ่งผูกรวมกับด้ายที่ขั้วอูบะ
อีก ๒-๓ ครั้ง

๓. อูบะไทยธรรมดา อูบะไทย
ธรรมดามีรูปทรงกรวยที่มีใช้เช่นเดียวกับ
อูบะแขก

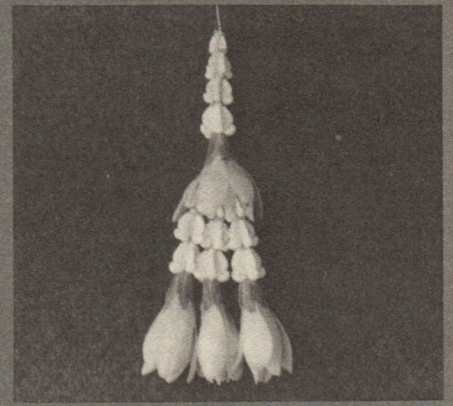
วิธีร้อย

๓.๑ นำดั่งดิ่ง ๒ หรือ ๓ ขามาผูก
รวมกันให้แน่นคัดปลายด้ายทิ้งเหลือไว้เพียง
เส้นเดียว

๓.๒ ร้อยดอกสวมต่อขึ้นมาให้ปม
ซ่อนอยู่ในกันดอกสวม

๓.๓ ถ้าต้องการพวงใหญ่ก็นำหลาย
พวงในข้อ ๓.๒ มาผูกรวมกันอีกทำเช่นนี้
เรื่อยไป

*จำนวนขา จำนวนดอกสวมไม่มี
กำหนดที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับขนาดและรูป
ทรงที่พอเหมาะแก่ที่ที่ได้นำอูบะไปผูก

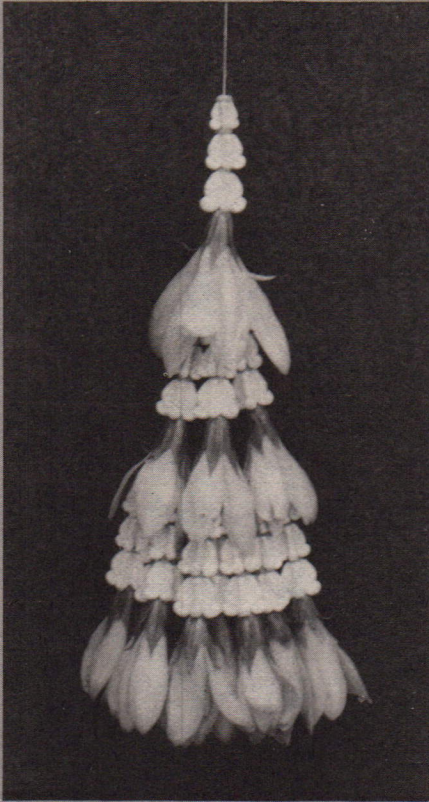

๔. อูบะไทยทรงเครื่อง อูบะไทย
ทรงเครื่องมีลักษณะคล้ายกับอูบะไทยธรรมดา
ต่างกันเฉพาะจะต้องร้อยดอกดุมทุกครั้ง
ที่ผูกรวบขาตั้งดิ่งเข้าพวง

วิธีทำ

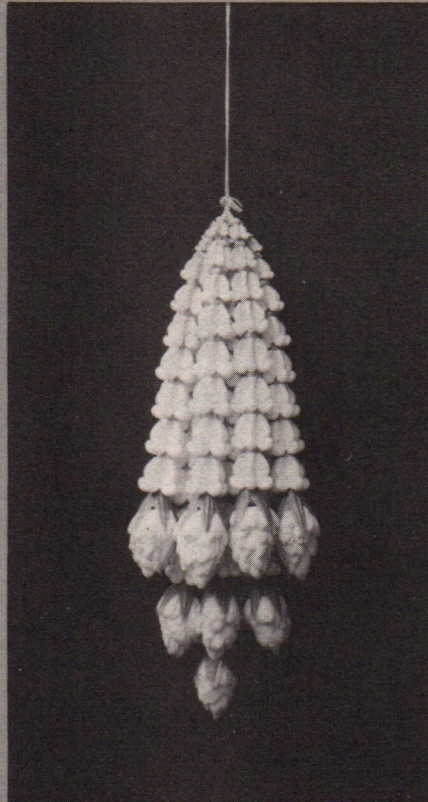
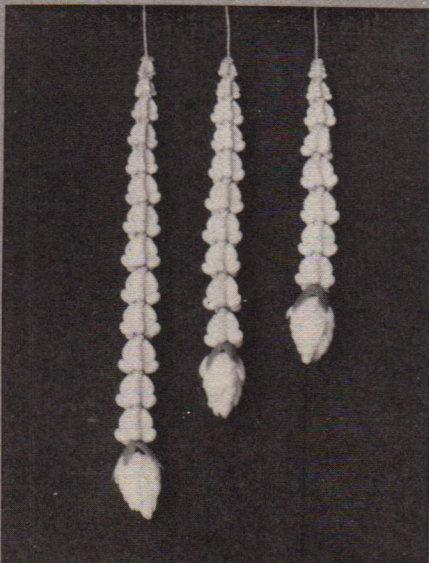
๔.๑ ผูกดั่งดิ่ง ๓ ขาเข้าพวง

๔.๒ ร้อยต่อด้วยดอกดุมก่อนร้อย
ดอกสวม

๔.๓ ถ้าต้องการพวงใหญ่ขึ้นก็นำพวงในข้อ ๔.๒ มาผูกรวมกันอีก

*จำนวนขา และดอกสวมมีไม่จำกัด ขึ้นอยู่กับขนาดและรูปทรงที่ต้องการ

๕. อูบะพุ่ อูบะพุ่มีลักษณะเรียวยาว คล้ายพุ่เรือสุพรรณหงส์ ดอกตูมต่างระดับกันเป็นชั้น ๆ ๒-๓-๔ ชั้น

วิธีร้อย

๕.๑ ร้อยตุ้งติ้งให้มีความยาวต่างกันสามขนาด (สำหรับอูบะพุ่สามชั้น) สั้นยาวกว่ากันเท่ากับช่วงดอกตูม

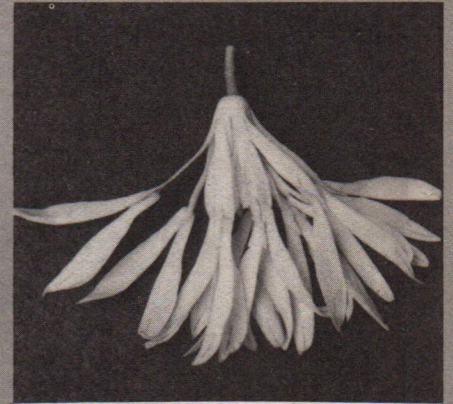
ขนาดยาวสุดมี ๑ ขา

ขนาดที่สองมี ๔-๕ ขา

ขนาดที่สามมี ๘-๙ ขา

๕.๒ เมื่อจับเรียงชั้นที่สองรอบชั้นที่หนึ่งแล้วต้องผูกด้วยด้ายต่างหากก่อนให้แน่นแล้วจึงนำขนาดที่สามมาจับเรียงรอบชั้นที่สอง แล้วจึงผูกเช่นเดียวกันกับอูบะแขก

*ถ้าเป็นอูบะขนาดใหญ่มีความยาวมาก ความแตกต่างระหว่างชั้นจะมีมากขึ้นตามขนาดและรูปทรง

๖. อูบะแตระหรืออูบะสร้อยสน อูบะแตระเป็นอูบะดอกจำปาล้วน ๆ ฝ่ากลีบหนึ่งให้เป็นสองกลีบแล้วเจาะที่ปลายกลีบเพื่อคล้องต่อกลิบบ้างมากขึ้นและยาวขึ้นมีที่ใช้น้อยไม่ค่อยเป็นที่นิยมนักเนื่องจากบอบบางและเหี่ยวง่าย

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ดอกจำปา ๕-๑๐ ดอก

๒. มีดไม่เป็นสนิม

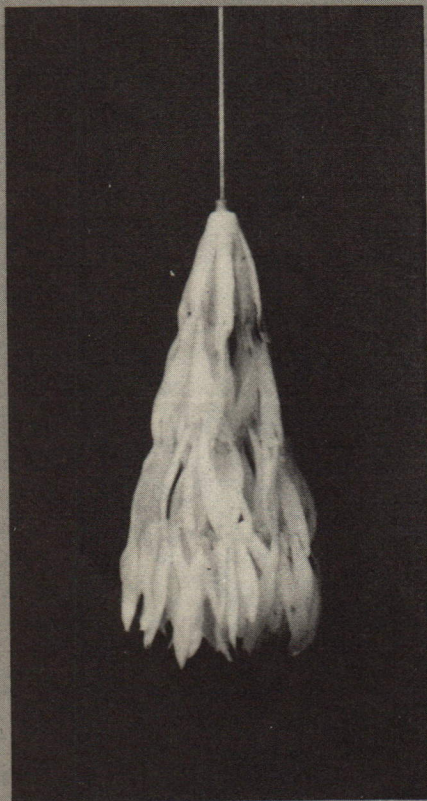
๓. เชียง

๔. น้ำผสมมะนาวเจือจาง สำหรับแช่กลีบไม่ให้ดำ

วิธีทำ

๖.๑ เลือกดอกที่งามที่สุดไว้หนึ่งดอก ขูดเกสรออกฝ่ากลีบและเจาะกลีบไว้

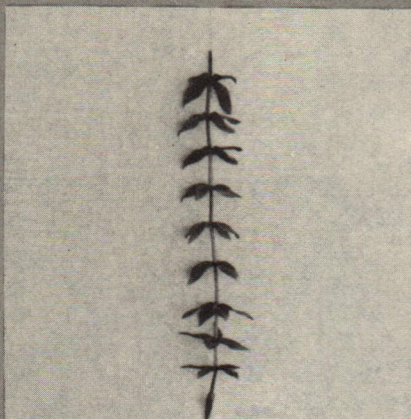
๖.๒ ดอกอื่นปลิดกลีบคัดขนาดให้เท่ากันในแต่ละชั้น

๖.๓ แต่ละกลีบผ้าครึ่งเกือบสุดโคน และเจาะที่ปลายกลีบเช่นน้ำไว้สักครู่

๖.๔ นำกลีบชั้นที่สองไปคล้องปลาย กลีบดอกแรก ทำชั้นในก่อนเสร็จแล้วทำ ชั้นนอก

๖.๕ คล้องชั้นที่สามและสี่ตามขนาด ที่ต้องการชั้นสุดท้ายไม่ต้องเจาะกลีบ

๗. **อุบะจีน** อุบะนี้มีลักษณะคล้าย พู่ของชาวจีน จึงขอเรียกว่าอุบะจีนเพื่อให้ สับสน ลักษณะพิเศษของอุบะจีนคือ อุบะขาหนึ่ง ๆ มีเฉพาะแต่ดอกสวมเท่านั้น พยายามซ่อนปมไว้ที่ดอกปลายให้มิดชิด และมั่นคง

ในภาพนี้อุบะจีนร้อยด้วยดอกเข็ม แดงใช้ดอกตูมเป็นดอกปลาย

อุบะจีนสามารถใช้ดอกไม้ได้หลาย ชนิด เช่น มะลิ พุด บานไม่รู้โรย ฯลฯ

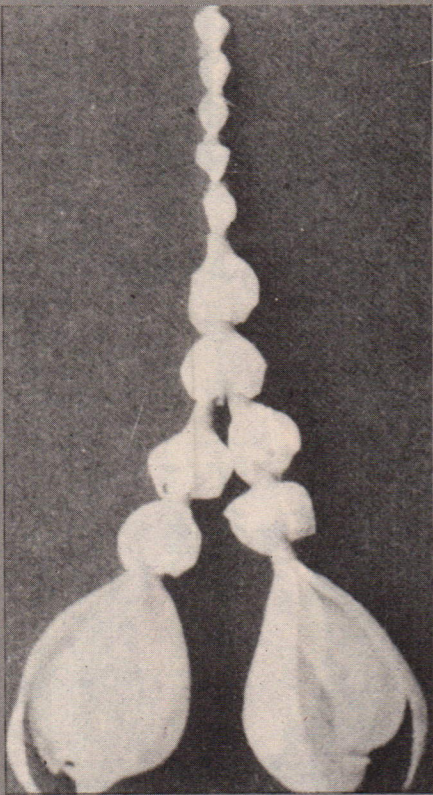

๘. **อุบะพวงคุณ หรือพวงราชฤกษ์**

๘.๑ กรองบานไม่รู้โรยเป็นแวนละ สองสามชั้นกลีบ

๘.๒ หั่นก้านช่อดอกบานไม่รู้โรย ท่อนละ ๕ นิ้ว สำหรับร้อยคั่นระหว่างดอก

๘.๓ ร้อยดอกบานไม่รู้โรยจากดอก เล็กไปหาดอกใหญ่ และเล็กลงอีกในคอน โคนพวงระหว่างร้อยร้อยคั่นด้วยก้านบาน-ไม่รู้โรยร้อยเส้นสั้นบ้างยาวบ้างนำมารวม เข้าพวง

๘. อูบะไทยธรรมดา (เทียม)

อูบะไทยธรรมดาพวงนี้ร้อยด้วยดอกไม้
ทำจากกระดาษทั้งจำปา มะลิแย้มและดอก
พุด

ข้อควรสังเกตคือต้องร้อยให้มีระยะ
ห่างระหว่างช่วงก้านดอกมองเห็นก้านดอก
เล็กน้อยจะสวยกว่าการร้อยคลุมก้านดอก
จนมิด

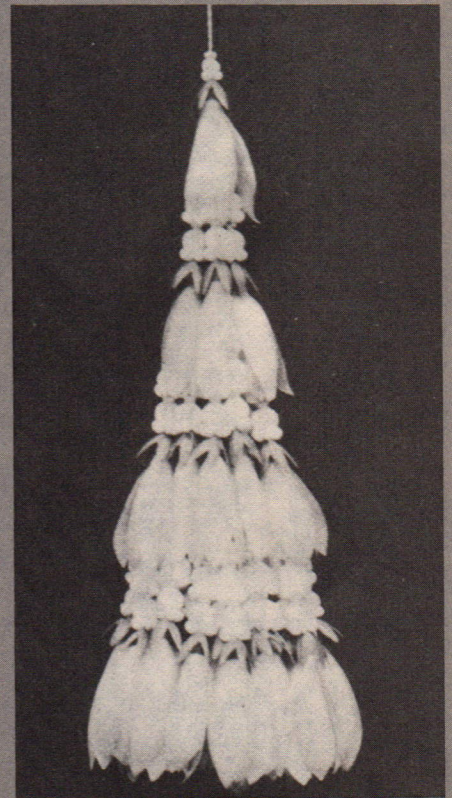
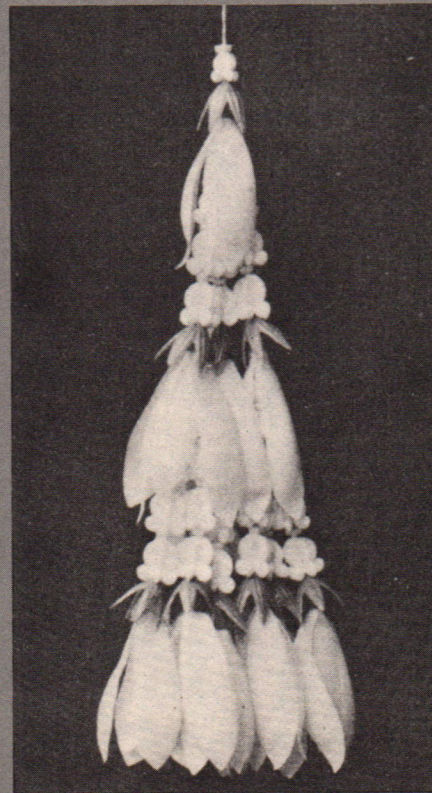
๑๐. อูบะไทยทรงเครื่อง (เทียม)

มีวิธีร้อยเช่นเดียวกันกับดอกไม้สดที่ต้อง
ระวังเป็นพิเศษคือร้อยผูกปมทุกแห่งต้อง
และกาหลังจากตัดด้ายแล้วเพื่อความคงทน
ถาวร

๑๑. อูบะไทยทรงเครื่อง (เทียม)

อูบะไทยทรงเครื่องสามชั้นพวงนี้มีวิธีร้อย
คล้ายอูบะไทยทรงเครื่องแบบที่สิบมีข้อที่
แตกต่างกันดังนี้

๑๑.๑ ดอกตูมจำปา ใช้ผ้าสีเหลือง
จำปา

๑๑.๒ กลีบเลี้ยงข้าวบาเป็นพลาสติก

๑๑.๓ ดอกกรัก เป็นพลาสติก

๑๑.๔ ดอกสามชั้นล่างมีห้าดอกเรียง
เถา

๑๑.๕ ดอกสามชั้นกลางใช้สี่ดอก
เรียงเถาชั้นบนสุดใช้ดอกสามดอกเดียว

๑๑.๖ การรวมขาอูบะเข้าพวงเป็น
แบบสามขาผูกรวมเป็นขาเดียว ชั้นล่างสุด
มีสามพวงรวมใช้ตั้งตั้งเก้าขา

๑๑.๗ จากพวงเล็กสามพวงนำมา
รวมเป็นพวงใหญ่ขึ้นได้หนึ่งพวงร้อยดอก
ตูมหนึ่งดอกกลีบเลี้ยงหนึ่งกลีบและดอกกรัก
สามอีกหนึ่งดอก

๑๒. อูบะไทยทรงเครื่องพวง
ใหญ่ (เทียม) พวงนี้ใช้อูบะไทยทรงเครื่อง
พวงใหญ่ในข้อ ๑๑ แต่ดอกกรักสามชั้นบน
สุดเพิ่มเป็นสี่ดอกเรียงเถาก่อนนำมารวม
กันสามพวงใหญ่เป็นหนึ่งพวง

กุหลาบ

ราชินีแห่งบุปผชาติ

คณิตา เลพะกุล

กุหลาบเป็นดอกไม้ที่มีเสน่ห์ดึงดูดใจมนุษย์ทุกเพศทุกวัยมาตั้งแต่โบราณกาล และไม่เคยมีดอกไม้ชนิดใดได้รับการกล่าวขวัญถึงมากเท่าดอกกุหลาบ ในบทประพันธ์ไม่ว่าจะเป็นความเรียง โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ดอกกุหลาบจะเข้าไปมีบทบาทอยู่ด้วยเสมอในฐานะสื่อแห่งความรัก

คำว่า "กุหลาบ" นั้น สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ทรงสันนิษฐานไว้ในหนังสือบันทึกความรู้เรื่องต่าง ๆ ประทานพระยาอนุมานราชธน ว่า

"มีคนบอกว่า "กุหลาบ" ก็เป็นภาษาเปอร์เซีย คือ กุล (อ่าน ก เป็น g) กับ อาป แปลว่า ขนหรือขนนก หมายถึง น้ำดอกไม้เทศ หรือน้ำกุหลาบ แต่เราไม่เข้าใจความหมายของเขา เลยถือเอาทำนองเป็นชื่อดอกกุหลาบต้นกุหลาบไปเสียทีเดียว จะจริงหรือไม่อยู่แก่ผู้กล่าว"

พระยาอนุมานราชธนได้กราบทูลพระองค์ท่านไว้ในหนังสือเล่มเดียวกันนั้นว่า

"ที่ตรัสว่า มีผู้กราบทูลว่า กุหลาบ เป็นภาษาเปอร์เซียมาจาก กุล กับ อาป แปลว่า น้ำกุหลาบ นั้นถูกต้อง พวกแขกซิก (มาจาก ลิกซ์ หรือ คิชย์) ตั้งชื่อตนว่ากุหลาบสิงห์ ก็เคยมีอาป เป็นภาษาเปอร์เซีย แปลว่า น้ำ"

ส่วนคุณดิเรก กุลศิริสวัสดิ์ ได้อธิบายถึงคำ กุหลาบ ไว้ว่า

"มาจากเปอร์เซีย กุล - Gul แปลว่า ดอกไม้ หรือดอกกุหลาบ แต่โดยทั่ว ๆ ไป หมายถึง ดอกไม้ กับ อาป แปลว่า น้ำ อ่าน Gutab กุลนี้ไม่ได้มาจาก กุล ที่เข้าใจว่าเป็น กุหลาบ ...คนเปอร์เซียเรียกดอกกุหลาบว่า กุล และให้ความหมายของกุหลาบว่า น้ำดอกไม้เทศ"

ดอกกุหลาบรู้จักกันในเมืองไทยมาตั้งแต่สมัยอยุธยาเป็นเวลาร้อยปีมาแล้ว ลาตุแบร์ราชทูตฝรั่งเศสที่จำทูลพระราชสาส์นเข้ามากรุงศรีอยุธยาในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ. ๒๑๕๕-๒๒๑๑) ได้บันทึกไว้ในจดหมายเหตุว่า กุหลาบมีปลูกในพระราชอุทยานนารายณ์

ราชนิเวศ ลพบุรี

“ข้าพเจ้าได้เห็นดอกยี่สุ่นมีมากหลาย
ประเภทในเมืองสยาม แต่ไม่เห็นดอกกุหลาบ
เลย หรือดอกยี่ลี้ (ไม้เลื้อย) ก็ไม่ปะตา เป็น
แต่กล่าวกันว่าดอกยี่ลี้ (พันธุ์ดอก ไม้เลื้อย)
มีชุมตมไป แต่ดอกกุหลาบนั้นมีน้อย และ
ดอกไม้เหล่านี้กลั่นน้อยในเมืองสยามกว่า
ในประเทศยุโรป เพราะฉะนั้นดอกกุหลาบ
ก็แทบจะไม่มีกลั่นเสียเลยทีเดียว ดอกพุทธรักษา
ก็มีน้อยที่สุด มีผู้กล่าวกันว่า ไม่มีที่อื่นนอก
จากในพระราชอุทยานในพระราชวัง”

อำมาตย์เอก พระอาจวิทยาคม กล่าว
ว่า กุหลาบคามีสก้นนั้น ชาวมอญเป็นผู้นำ
เข้ามาในกรุงศรีอยุธยาในรัชกาลสมเด็จพระ
พุทธทศพรหมราชา หรือไม่กี่ในรัชกาล
สมเด็จพระนเรศวรมหาราช จึงได้เรียกกันว่า
กุหลาบมอญ เป็นกุหลาบที่ธรรมดาที่สุด
และแข็งแรงที่สุดในบรรดากุหลาบที่ปลูก
กันในเมืองไทย กุหลาบชนิดอื่นเพิ่งเข้ามา
ในรัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์นี้เอง

ในตอนปลายกรุงศรีอยุธยานั้น ชาว
กรุงศรีอยุธยาคงรู้จักใช้น้ำกุหลาบที่เรียก
ว่า น้ำดอกไม้เทศ ต่างน้ำหอมกันแล้ว เพราะ
เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ทรงนิพนธ์กาพย์ห่อโคลง
ไว้ในนิราศธารโศก ว่า

น้ำต้นดอกไม้เทศ
กลั่นวิเศษนักเหมือนน้ำ
ดอกไม้ย้อมดอกคำ
รำชมภูห่มงามฯ
น้ำดอกไม้เทศแท้ เปรียบปาน
น้ำกลั่นเมืองเทศปาน กลั่นเกล้า
สมรดอกคำจาม ชันคู่
รินรำชมภูผ้า ห่มเจ้าหอมงามฯ

กุหลาบบานกลีบซ้อย
คิดกระทนน้อยวางพานทอง
หอมรินชื่นชมสอง
หยิบดอกไม้ให้นางคมฯ

กุหลาบกลั่นเฟื่องฟุ้ง เนืองนอง
นิกกระทงใส่พานทอง กำกาว
หอมรินชื่นชมสอง สว่าง
หยิ่งรอถูกเจ้า บ่ายหน้าเบือนเสีย

ถึงสมัยต้นรัตนโกสินทร์ น้ำกุหลาบ
หรือน้ำดอกไม้เทศ คงยังได้รับความนิยม
มาก เพราะมีร้อยกรองไว้ในวรรณคดีหลาย
เรื่อง เป็นต้นว่าในพระราชนิพนธ์โอเษนา
ของรัชกาลที่ ๒ ตอนหนึ่งว่า

“สั่งให้ไขห่อประทุมทอง
น้ำกุหลาบอาบละอองเซนชาน”

และ

“ไขสหัสธาราวาริน
น้ำดอกไม้เทศประทึนกลั่นส่ง”

พระมหากษัตริย์ไทยที่โปรดดอก
กุหลาบมากที่สุด คือ พระบาทสมเด็จพระ-
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เมื่อเสด็จ
ประพาสยุโรปทั้งสองคราว ได้ทอดพระเนตร
ดอกกุหลาบที่ไหน ก็จะมีพระราชหัตถเลขา
เล่าพระราชทานเข้ามาในกรุงเทพฯ ทุกครั้ง
ดังที่ทรงเล่าไว้ใน “ไกลบ้าน” ถึงเมืองเยนัว
ว่า

“ที่นี้ดอกไม้ทรูหลายอย่าง ที่วิเศษแท้
นั้นคือ กุหลาบ กุหลาบอย่างนี้ที่ดุ๊กเรียกว่า
มอญ แต่ที่แท้ของไทยนั้น มันโตเท่ากุหลาบ
เขียบกันเล่น กุหลาบเขียบมันแบนเพราะกลีบ
สั้น นี้นั้นเป็นกุหลาบจริง ๆ กลีบใหญ่ได้
ส่วน ดอกโตเท่าขนาดใหญ่ของเราสามดอก
รวมกัน กลิ่นก็หอมเป็นกุหลาบไทย...”

ครั้งเสด็จไปประทับอยู่ที่เมืองซันเรโม
ชั่วระยะเวลาหนึ่งเพื่อรักษาพระอนามัย
นั้น นอกจากจะเสด็จทอดพระเนตรเมือง
ดึกกวันรวันรวง และภูมิประเทศนอกเมือง
แล้ว สิ่งโปรดที่สุดคือ ร้านขายดอกไม้
และสวนปลูกต้นไม้ขาย เมื่อเขาถวายดอกไม้
ก็จะทรงนำกลับมาให้นายมุขวาดรูปสีส่ง
เข้ามากรุงเทพฯ บางครั้งก็ทรงอัดแห้งด้วย
พระองค์เอง ทรงเล่าถึงเมืองซันเรโมว่า

“ไม้ดอกอะไรก็ไม่ว่ากุหลาบ ไม่ว่า
ข้างรั้ว ข้างกำแพง ผนังเรือน จะอยู่เขาเล็ก ๆ
ที่เหลือเศษจากถนน ปลูกกุหลาบเลื้อยเชิง
โต ๆ ดอกเต็มต้นไปทุกหนทุกแห่ง กุหลาบ
ไม้เลื้อยดอกใหญ่ ๆ ก็ปลูกเป็นกอ ๆ พูน
ร่องเตี้ย ๆ ตามซอกห้วยซอกเขา ไม่ว่าขึ้น
ยากลงยาก ฤๅขึ้นง่ายลงง่ายอย่างไร ข้าง

กระถ่อมโซเซเกือบจะพังก็ปลูกกุหลาบทั้ง
นั้น...”

ทรงเล่าว่า การปลูกกุหลาบของชาว
เมืองซันเรโมนั้นไม่ควรเรียกว่าสวน น่าจะ
เรียกว่าไร่ ทรงบรรยายจนนึกมองเห็นภาพ
เลยทีเดียว

“ตามพื้นที่ข้างเขาตั้งแต่ทะเลขึ้นมา
จนถึงถนนก็มีกำแพงสูงรั้วกันริมถนน มีประตู
เปิดปิดได้ ฤๅทางขึ้นทางลงเขานั้นพันเป็น
คันกว้างบ้างแคบบ้างตามรูปเขา ก่อศิลา
ก้อน ๆ เป็นคันกันดินขึ้นมาเป็นคัน ๆ ตาม
ในท้องคันเหล่านั้น เกือบจะไม่มีอื่นนอกจาก
ปลูกกุหลาบทั้งนั้น ปลูกเป็นกอกลม ๆ มี
ระยะเหมือนดำนาน สูงต่ำขนาด ๆ กัน พัน
ทางขึ้น ไปข้างบน เหนือคันกันดิน ริมทางก็
ก่อก่อนศิลาเป็นคันบัง ๆ ขึ้นไปอย่างนั้น
ตลอดยอดเขา เต็มไปด้วยคันกุหลาบเท่า ๆ
กันเหมือนกอเข้าในนา บ้างก็ผลิ บ้างก็ตูม
บ้างก็แย้ม แดงครีไปเป็นสีเหมือนกับเอา
ผ้าลายดอกกุหลาบตาก ผ้าลายอย่างนี้ดอก
เป็นช่อกุหลาบรูปเป็นพุ่มข้าวบิณฑ์”

ในพระราชนิพนธ์ “ไกลบ้าน” นั้น
พระองค์ท่านทรงอธิบายถึงเรื่องดินสำหรับ
ปลูกกุหลาบ วิธีผสมกุหลาบ วิธีฝากนาม
วิธีต่อตากุหลาบ ซึ่งผู้รักกุหลาบและผู้ปลูก
กุหลาบในปัจจุบันสามารถใช้เป็นคู่มือใน
การเลี้ยงกุหลาบได้เป็นอย่างดี อีกทั้งไม่
ล้าสมัยเลย

ที่เมืองซันเรโมนี้นักผสมพันธุ์กุหลาบ
ผู้หนึ่งเป็นชาวเยอรมันชื่อ บรอยเออ นอกจาก
เป็นผู้กราบพลูอธิบายถึงวิธีการต่าง ๆ เกี่ยว
กับการปลูกกุหลาบ ดังได้ทรงบันทึกเป็น
ความรู้แก่ผู้รักกุหลาบไว้ใน “ไกลบ้าน”
แล้ว ยังได้ขอพระราชทานพระนามาภิไธย
ตั้งชื่อกุหลาบพันธุ์ใหม่ที่ตนผสมขึ้นว่า “คิง
ออฟไซแอม” ดังที่ทรงเล่าถึงลักษณะของ
กุหลาบชนิดนี้ไว้ว่า

“มีกุหลาบที่ตานี้ผสมใหม่อย่างหนึ่ง
ดอกโตเท่าดอกบัวสดบงกช กลีบซ้อนจน
ไม่แลเห็นเกสร สีแดงเข้มเกือบเป็นบานเย็น
เป็นพันธุ์ซึ่งยังไม่มีชื่อ เขาขอตั้งชื่อว่า พระ

เจ้าแผ่นดินสยาม พ่อได้อนุญาตให้แกตั้ง
ยังไม้อู้ออ ขอให้เขียนลงในสมุดด้วย...”

อันที่จริง พระบาทสมเด็จพระจุล-
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงคุ้นกับกุหลาบมา
ตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ เพราะได้ทรงสร้าง
สวนกุหลาบไว้ในพระบรมมหาราชวังที่
เรียกว่า พระตำหนักสวนกุหลาบ ในตอน
ต้นรัชกาลมีฝรั่งคนหนึ่งชื่อ นายเฮนรี อัล-
บาสเตอร์ (ต้นสกุล เสวตศิลา) เป็นผู้จัดการ
สวนหลวง ได้สั่งพันธุ์กุหลาบจากต่างประเทศ
เข้ามาปลูกในพระราชอุทยานสราญรมย์
หลายชนิด นอกจากนี้ บรรดาหมอสอน
ศาสนาชาวอเมริกันที่ขึ้นไปอยู่เชียงใหม่
ก็สั่งกุหลาบจากต่างประเทศเอาขึ้นไปปลูก
หลายชนิด

หลังจากพระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้า-
หลวงเสด็จกลับจากยุโรปครั้งหลังนี้เอง ได้
ทรงนำพันธุ์กุหลาบเข้ามามาก การปลูก
กุหลาบจึงได้ฮือฮาขึ้นอย่างแท้จริงประมาณ
๒ ปี ก็ขบเซาไปอีกเมื่อพระองค์ท่านเสด็จ
สวรรคต

พระบาทสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า
รัชกาลที่ ๖ นั้น ทรงพระราชนิพนธ์เรื่อง
“มัทนะพาธา” หรือตำนานแห่งดอกกุหลาบ
ประดับไว้ในอุทยานแห่งวรรณกรรมเมื่อ
ปี พ.ศ. ๒๔๖๖ บทละครเรื่องนี้ทรงคิด
โครงเรื่องขึ้นเอง ไม่ได้ใช้เนื้อเรื่องหรือตัด
ตอนมาจากที่ใดเลย ทรงพระราชปรารภ
ไว้ในพระราชนิพนธ์คำนำว่า

“เมื่อนึกถึงโคลงเรื่องขึ้นได้แล้ว ได้
เกิดมีปัญหาค้นว่าจะให้นางในเรื่องนี้ถูกสาป
เป็นดอกไม้หรือไม่ มีผู้เห็นกันโดยมากกว่า
ควรให้เป็นดอกกุหลาบ เพราะเป็นดอกไม้
ที่คนทั้งโลกทุกชาติทุกภาษานิยมว่างาม และ
หอมขึ้นใจยิ่งกว่าดอกไม้อื่น ๆ”

เนื้อเรื่องกล่าวถึงสุเทษณะเทพบุตร
ผู้หลงรักเทพธิดามัทนา ทำอย่างไรนางก็
ไม่มีใจจะรักตอบ สุเทษณะจึงสาปนางให้
ลงมาเกิดในโลกมนุษย์ แต่ให้นางเลือกเกิด
ได้ในรูปที่ต้องการ มัทนาขอเลือกเกิดเป็น
ดอกไม้ที่มีกลิ่นหอมซึ่งมีอยู่แต่ในสวรรค์

เท่านั้น เรียกชื่อว่า กุพชก หรือ ดอกกุหลาบ
อันมีลักษณะซึ่งกล่าวไว้ในคัมภีร์รัตนวันตริย
นิพนธ์ คือ

“กุพชกงามดังสาวรุ่น มีดอกใหญ่ มี
เกสรยิ่ง หนมาก สะพรั่งด้วยหนาม มีผู้พึง
เชียวเป็นกลุ่ม”

และมีคุณสมบัติคือ

“มีกลิ่นหอม กินอร่อย หวาน มีรส
เลิศ (เมื่อกินแล้ว) ระยับตริโทษ (คือกำเริบ
แห่งลม ดี เสมหะ) เจริญราก เย็นสบาย แก่
โรคเป็นทองร่วง”

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
ในรัชกาลปัจจุบันก็โปรดกุหลาบมาก ดัง
จะเห็นได้จากความงามของกุหลาบนานา
พันธุ์ในบริเวณพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
พระราชวังดุสิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่พระ
ราชอุทยานกุพชกรัชนิเวศ เชียงใหม่ ซึ่ง
สวยงามไม่แพ้สวนกุหลาบในต่างประเทศ

ในด้านโบราณคดี มีหลักฐานว่า กุหลาบ
เป็นดอกไม้โบราณที่เกิดก่อนมนุษย์ เพราะ
ว่าฟอสซิล หรือซากเหลือของกุหลาบซึ่ง
พบในรัฐโคโลราโดและโอเรกอนประเทศ
สหรัฐอเมริกา นั้น พิสูจน์ได้ว่า กุหลาบป่า
เป็นพืชที่มีอายุถึง ๔๐ ล้านปีมาแล้ว

ผลจากการค้นคว้าของนักปราชญ์
ทางพฤกษศาสตร์บอกให้รู้ว่า กุหลาบป่า
ที่เราเข้ามาปลูกและผสมพันธุ์ ขยายพันธุ์
กันทุกวันนี้ มีกำเนิดจากภาคกลางของทวีป
เอเชีย แล้วแพร่ขยายพันธุ์ไปตลอดซีกโลก
เหนือ คือ เหนือเส้นศูนย์สูตรขึ้นไป ปลูก
ได้ในทุกสภาพดินฟ้าอากาศ ไม่ว่าจะเป็น
แถบหนาวเย็นของอาร์กติก อลาสกา ไซบีเรีย
หรือถิ่นที่มีอากาศร้อน เช่น อินเดีย อาฟ-
ริกาเหนือ แต่ตอนใต้เส้นศูนย์สูตรลงไป
ไม่ปรากฏเลย คล้ายกับว่า ผู้สร้างโลกได้
เอาเมล็ดกุหลาบมาโปรยลงแต่เฉพาะตอน
เหนือซีกเดียว ในทวีปออสเตรเลีย เกาะ
ต่าง ๆ ในมหาสมุทรใต้เส้นศูนย์สูตร อาฟ-
ริกาใต้ ไม่มีใครพบเห็นกุหลาบป่าเกิดอยู่
ตามธรรมชาติเลย

ตามประวัติกล่าวว่า จีนนำกุหลาบ

ปามาปลูกไว้ดูเล่นตั้งแต่สมัยราชวงศ์ฮั่น
เมื่อ ๕,๐๐๐ กว่าปีมาแล้ว ขณะเดียวกันนั้น
อียิปต์โบราณก็ปลูกกุหลาบเป็นไม้ตัดดอก
ส่งขายให้แก่ชาวโรมัน แต่จนบัดนี้ผู้เชี่ยวชาญ
สมัยใหม่ก็ยังค้นไม่พบว่า ชาวอียิปต์มีวิธี
อย่างไรในการรักษาดอกกุหลาบให้สดอยู่ได้
ทั้ง ๆ ที่ต้องขนส่งทางเรือผ่านทะเลเมดิเตอร์-
เรเนียนสู่กรุงโรม

ชาวโรมันรักกุหลาบมาก แม้ว่าจะสั่ง
ซื้อจากอียิปต์แล้วก็ยังไม่พอกับความต้องการ
ต้องมีนิสเซอร์ใหญ่ ๆ สำหรับปลูกกุหลาบ
ไว้ทางตอนใต้ของอิตาลีเองอีกด้วยมีหลัก
ฐานว่า ครั้งหนึ่ง กษัตริย์เนโร (องค์เดียวกับที่เผากรุงโรม) สั่งกุหลาบมาประดับประดา
สถานที่จัดเลี้ยงคืนเดียวคิดเป็นเงินปัจจุบัน
ราวหนึ่งแสนเหรียญอเมริกัน (ราวสองล้าน
กว่าบาท)

กุหลาบมีมาตั้งแต่ครั้งสวนอีเดน สวน
ลอยแห่งบาบิโลน และสวนเปอร์เซียโบราณ
ที่มีนกในดิงเกลร้องเพลงอยู่ในบรรยากาศ
ที่หอมอบอวลด้วยกุหลาบคามัสก์

เชื่อกันว่า ครั้งหนึ่ง เกาะต่าง ๆ แถบ
ทะเลเมดิเตอร์เรเนียนเต็มไปด้วยกุหลาบป่า
จำพวก Rosa gallica ซึ่งเป็นต้นตอของ
กุหลาบปัจจุบันหลายชนิด ชื่อ เกาะโรด
ก็มาจากภาษากรีกว่า rhodon ที่แปลว่า
กุหลาบ หรือ rose ในภาษาอังกฤษนั่นเอง

สมัยต้น ๆ ของเกาะโรดมีประวัติ
กล่าวว่า ชาวเกาะโรดใช้ดอกกุหลาบเป็น
สัญลักษณ์เงินเหรียญของเกาะโรดโบราณ
ก็ทำเป็นรูปดอกกุหลาบ ใช้กันมาตั้งแต่ ๓๒๕
ปีก่อนคริสตกาล ตามหลักฐานที่ค้นพบใน
ปัจจุบันกล่าวว่า มีเงินเหรียญ ๑๐๒ ชนิด
ของเกาะโรดที่ใช้เป็นเงินตราต่อเนื่องกันมา
หลายศตวรรษ ล้วนทำเป็นรูปดอกกุหลาบ
ทั้งสิ้น จนกระทั่งเกาะนี้ถูกชาวโรมันพิชิต
ไปในต้นคริสตกาล

ชาวกรีกบอกว่า กุหลาบเป็นดอกไม้
ของโฟโรโดท์ ผู้เป็นเทพธิดาแห่งความรัก
และความงาม ก่อนพุทธกาล ๕๗ ปี ขัปโฟ
กวีหญิงชาวกรีกได้รจนาคำโคลงยกย่อง

กุหลาบว่าเป็น “ราชินีแห่งบุปผชาติ”

ส่วนชาวโรมันก็บอกว่า กุหลาบเป็นดอกไม้ของเทพธิดาวิโนสเช่นกัน

ในวรรณคดีกรีกโบราณกล่าวว่า ดอกกุหลาบมีอำนาจลึกลับ โฮเมอร์รจนาไว้ในมหากาพย์อีเลียดว่า ดอกกุหลาบเป็นเครื่องประดับโล่ห์ของอคีลิส และหมวกของเฮคเตอร์ ตอนที่ออกรบในสงครามโทรจัน และเมื่อเฮคเตอร์เสียชีวิตในการรบ เทพธิดาอโฟรไดท์ได้ใช้น้ำมันกุหลาบเจิมศพของเฮคเตอร์

เอกสารบางฉบับบันทึกไว้ว่า จาเดิมแต่สมัยรุ่งอรุณแห่งอารยธรรม ได้มีการกล่าวขวัญถึงกุหลาบไว้ในกวีนิพนธ์ทุกเรื่อง จากสมัยกุหลาบแห่งซารอนในคัมภีร์ไบเบิล กุหลาบในบทเพลงของกษัตริย์โซโลมอน จนถึงสวนกุหลาบ “อูลิสตัน” ในบทประพันธ์ของกวีชาวเปอร์เซียผู้มีนามว่า มุสลิซ-อุด-ดิน ซาดี ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๓

ในอุทยานอันศักดิ์สิทธิ์แห่งพระนางเซมิรามิส ราชินีแห่งอัสซีเรียก็มีกุหลาบปลูกไว้ รวมทั้งอุทยานของพระเจ้ามิดัสกษัตริย์แห่งไฟเรเชีย (ผู้แต่ละสิ่งใดเป็นทองไปหมด)

ความเชื่อในทุกเทพนิยายได้ยกย่องกุหลาบให้เป็นสัญลักษณ์แห่งความงาม ความเป็นหนุ่มเป็นสาว และความรัก

คุณประชุม อัมพูนันท์ เล่าไว้ในเรื่องกุหลาบคือประวัติศาสตร์ว่า ในซากปรักหักพังของวังคเณออสโซสบนเกาะครีตนั้น มีจิตรกรรมฝาผนังรูปกุหลาบเปอร์เซียสีเหลือง แสดงว่า มีการปลูกกุหลาบกันมาเกือบ ๖,๐๐๐ ปีแล้ว

เฮโรโดตัส นักประวัติศาสตร์ชาวกรีก ผู้เคยบรรยายถึงกุหลาบดามัสกัสว่า “มีกลิ่นช้อนกันถึง ๖๐ กลีบ มีกลิ่นหอมเหมือนกุหลาบใด ๆ ทั้งสิ้น” นั้น กล่าวว่า มีกุหลาบมอญปลูกอยู่ในอุทยานของอเล็กซานเดอร์มหาราชที่เมซีโดเนีย

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๑ นักโบราณคดีได้ค้นพบรูปจำหลักหินของชาวบาบิโลเนีย และพบหรีดกุหลาบมอญในอุโมงค์เก็บมัมมี่

ของฟาโรห์อียิปต์โบราณ ซึ่งหรีดนั้นก็มีผู้นำไปวางเคารพศพเมื่อ ๓,๖๐๐ ปีมาแล้ว

กุหลาบดามัสกัส หรือ กุหลาบมอญนั้น ชาวโรมันรู้จักกันในอีกชื่อหนึ่งว่า “กุหลาบแห่งคาเรอ” ซึ่งพบรูปเขียนสีเฟรสโกในเมืองปอมเปอี ต่อมามิชชันนารีชาวสเปนได้นำพันธุ์ไปปลูกในอเมริกาเหนือ เรียกกันว่า “กุหลาบแห่งคาสติล”

บทกวีและร้อยแก้วโบราณมักเปรียบเทียบกุหลาบกับผู้หญิงและความรัก สตรีในประวัติศาสตร์คนแรกที่ได้รับการเปรียบเทียบับดอกกุหลาบ คือ คลีโอพัตรา มีเรื่องเล่าว่า พระนางต้อนรับมาร์ค แอนโทนีในห้องที่โรยด้วยกลีบกุหลาบสูงท่วมเข่า คือหนาถึง ๑๘ นิ้ว เป็นกุหลาบที่เพื่อนร่วมชาติของมาร์ค แอนโทนีเองส่งจากอียิปต์มาถวายพระนางเต็มลำเรือ

ชาวเซียใหม่ นั้น แจกพวงมาลัยดอกมะลิสำหรับคล้องคอแขกเวลาเลี้ยงขันโดก แต่ผู้ดีชาวโรมันจะแจกมาลัยดอกกุหลาบแก่แขกที่มาในงานเลี้ยง น้ำล้างมือก็ผสมน้ำกุหลาบ ขนมน้ำก็ทำจากกุหลาบ แม้แต่เครื่องดื่ม

สตรีที่หลงรักดอกกุหลาบมากที่สุด ในประวัติศาสตร์คือ พระนางโจเซฟิน มเหสีของจักรพรรดินโปเลียนมหาราชแห่งฝรั่งเศสที่ปราสาทมัลเมซอน ซึ่งเป็นบ้านเกิดของพระนางนั้น ไม่เพียงแต่จะเป็นที่สะสมกุหลาบนานาพันธุ์ไว้ถึง ๒๕๐ ชนิดเท่านั้น โจเซฟินยังทรงเป็นผู้สนับสนุนการทดลองผสมกุหลาบด้วยเกสรสำเร็จเป็นครั้งแรกอีกด้วย และเทคนิคนี้ยังคงใช้กันมาจนถึงปัจจุบันโดยไม่ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการอะไรเลย และเป็นวิธีการที่แพร่หลายไปทั่วโลกด้วย สวนกุหลาบที่มัลเมซอนนี้ได้รับการยกย่องจากชาติต่าง ๆ แม้แต่อังกฤษ มีหลักฐานกล่าวว่า ระหว่างที่ฝรั่งเศสกับอังกฤษกำลังทำสงครามกันอยู่นั้น โจเซฟินทรงส่งคนออกไปหาพืชพันธุ์ไม้ใหม่ ๆ ทั้งทางตะวันออกและอาฟริกาใต้ ครั้นเมื่อเรือที่บรรทุกพันธุ์ไม้ของพระนางถูกอังกฤษจับได้ ก็ยังได้รับการ

ปลดปล่อยจากจอมทัพเลขที่เดียว

หลังจากพระนางโจเซฟินสิ้นพระชนม์แล้ว สวนกุหลาบที่มัลเมซอนก็ถูกทิ้งร้างมาเป็นเวลานาน รัฐบาลฝรั่งเศสเพิ่งจะฟื้นฟูสวนกุหลาบที่มัลเมซอนขึ้นใหม่ให้เป็นสวนสาธารณะสำหรับพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน กุหลาบพันธุ์ใหม่นับร้อยชนิดได้รับการปลูกและดูแลรักษาอย่างดีเพื่อให้ประชาชนชม

ในศาสนาคริสต์ กุหลาบขาวเป็นสัญลักษณ์ของพระแม่มารีย์ผู้บริสุทธิ์ ต้นกุหลาบ เชื่อกันว่าผุดขึ้นมาจากหยาดโลหิตของพระเยซูเมื่อถูกสวมมงกุฎหนาม ดอกกุหลาบสีแดง ถือเป็นสัญลักษณ์ของผู้ประกาศศาสนาที่พลีชีวิตเพื่อพระผู้เป็นเจ้า กลีบของกุหลาบ ๕ กลีบ แทนบาดแผล ๕ แห่งที่พระเยซูได้รับการถูกตรึงบนไม้กางเขน ในสมัยกลางของยุโรป หน้าต่างกระจกสีของโบสถ์และวิหารคริสต์ทำเป็นรูปกลมตามทรงของดอกกุหลาบ เรียกว่า Rose เป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพราะทหารที่ไปร่วมรบในสงครามครูเสดได้จำแบบอย่างมาจากโบสถ์วิหารในเอเชีย Minor บ้างก็ว่าเอาแบบมาจากมัสยิด Tbn Touloun เมืองไคโรของอียิปต์ หน้าตารูปดอกกุหลาบที่สวยงามมีชื่อเสียงที่สุด คือ มหาวิหารยอร์ก ที่เมืองยอร์ก ประเทศอังกฤษ ส่วนในมหาวิหารเวสต์มินสเตอร์ กรุงลอนดอน นั้น มีข้อความกล่าวถึงดอกกุหลาบว่า

“มวลดอกไม้ทั้งปวงบรรดามี ดอกกุหลาบเป็นราชินีโดยแท้”

กุหลาบเป็นสัญลักษณ์ของชาติต่าง ๆ หลายชาติ แต่ไม่มีใครเกี่ยวข้องกับกุหลาบมาเท่าอังกฤษ สมัยสงครามครูเสด บรรดานักรบที่กลับจากสงครามจะได้รับการต้อนรับจากพวกผู้หญิงด้วยพวงดอกกุหลาบและดอกแพงพวยฝรั่ง ใน พ.ศ. ๑๘๑๕ พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ ๑ ทรงทำเหรียญตราเป็นรูปดอกกุหลาบ ครั้นใน พ.ศ. ๑๘๘๘-๑๙๐๘ ได้เกิดสงครามดอกกุหลาบชาวเป็นตราประจำสกุล ส่วนราชสกุลแลงคาสเตอร์ใช้กุหลาบ

แดงเป็นตราประจำสกุล สงครามนี้ได้รับกันเป็นครั้งสุดท้ายที่ทุ่งบอสเวิร์ส ซึ่งพระเจ้าริชาร์ดที่ ๓ กษัตริย์องค์สุดท้ายของราชสกุลยอร์กปราชัยถูกเฮนรี ทิวเดอร์ เอิร์ลแห่งริชมอนด์ปลงพระชนม์ หลังจากนั้นเฮนรีทิวเดอร์ ได้ทรงสมรสกับเจ้าหญิงราชสกุลยอร์ก แล้วปราบดาภิเษกขึ้นเป็นพระเจ้าเฮนรีที่ ๗ ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์ทิวเดอร์ นับแต่นั้นมากุหลาบกลายเป็นดอกไม้ประจำชาติของอังกฤษ สำหรับตราประจำราชวงศ์นี้คือ กุหลาบทิวเดอร์ซึ่งมีกลีบสีขาวกับสีแดง ตราดาเดอรซึ่งเป็นตราสูงสุดของอังกฤษที่สร้างมา ๖๐๐ ปีแล้วก็เป็นรูปดอกกุหลาบ

นอกจากกุหลาบจะเกี่ยวข้องกับโบราณคดี ประวัติศาสตร์ ศาสนา และได้รับการกลืนแบบไปใช้ในด้านสถาปัตยกรรม มัณฑนศิลป์ จิตรกรรม แสตมป์ เหรียญตรา การทอพรหม และเครื่องประดับจำพวกเพชรพลอย ทองรูปพรรณแล้วในบทกวีของชาติต่าง ๆ ก็ร้อยกรองถึงกุหลาบไว้อย่างไพเราะ เป็นต้นว่า โฮเมอร์-กวีกรีก โอมาร์คัยฮัม-กวีเปอร์เซีย เช็คสเปียร์-กวีอังกฤษ ฯลฯ แม้แต่กวีไทย อาทิ เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย สุนทรภู่ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ฯลฯ มาจนถึงกวีในปัจจุบัน

กุหลาบใช้เป็นสมุนไพรและอาหารได้อีกด้วย มีหลักฐานยืนยันว่า พบดอกกุหลาบในภาพเขียนว่าเป็นส่วนผสมของยาประจำบ้านแผนโบราณอยู่หลายขนาน หมอยุโรปสมัยกลางอธิบายว่า ผงกลีบกุหลาบคั้นกับพริกไทยแห้ง แก้โรคเจ็บคอได้ สมัยสงครามครูเสดอัศวินสมัยนั้นใช้ขี้ผึ้งที่ทำจากกุหลาบแดงทาแผลที่ได้รับบาดเจ็บ ชาวอังกฤษในต้นพุทธศตวรรษที่ ๒๔ กล่าวว่า ขี้ผึ้งกุหลาบมีสรรพคุณแก้เมื่อยได้ด้วย อังกฤษพบว่า "ตะโพกกุหลาบ" ให้วิตามินซีเยี่ยมที่สุด คราวสงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อการขนส่งผลไม้ให้วิตามินซีถูกตัด

ขาดจากเกาะอังกฤษ สวนกุหลาบบนเกาะอังกฤษจึงได้ผลิตวิตามินซีจากตะโพกกุหลาบมาให้ทารกและเด็ก ๆ ในเกาะอังกฤษแทน ชาวกรีกและโรมันใช้กุหลาบช่วยเพิ่มรสอาหารและในเหล้าองุ่นชั้นดี ใช้ในแชมพู ยาสีฟัน ลูกกวาดและน้ำเชื่อม น้ำกุหลาบให้รสพิเศษแก่พุดดิ้ง คัสตาร์ด และของหวานเข้าเยลาดิน

ในเปอร์เซียเชื่อกันว่า ถ้าหญิงใดให้สามีเรอกินอาหารปรุงด้วยน้ำกุหลาบแล้ว ไซ้ สืบแต่นั้นไปสามีจะซื่อสัตย์ต่อเธอคนเดียว

ส่วนในเตอร์กี บนโต๊ะอาหารจะวางขวดน้ำกุหลาบแทนชอสมะเขือเทศ หรือชอสอื่น

ชาวอาหรับเรียกน้ำกุหลาบว่า "น้ำค้างสวรรค์" ใช้ทาไถ่อย่าง เป็ดย่าง แล้วจะทำให้เป็ดไถ่ธรรมดา ๆ กลายเป็นเป็ดสวรรค์ ไถ่สวรรค์ไปทันที

ที่เมืองกราสส์ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของฝรั่งเศสนั้น ปลูกกุหลาบและไม้ดอกอื่น ๆ ไว้มากมาย ขณะที่เมืองอื่นของยุโรปปลูกปกคลุมไปด้วยหิมะในฤดูหนาว เมืองนี้กลับอุดมไปด้วยดอกไม้ มีโรงงานกลั่นน้ำมันหอมจากดอกไม้บนเนินสิบโรง และน้ำหอมที่กลั่นจากโรงงานเหล่านี้เองที่เป็นน้ำหอมอันลือชื่อของฝรั่งเศส นอกจากนี้ เขายังทำกลีบกุหลาบเชื่อม ผลไม้เชื่อม หอมหวานไปทั้งเมือง

คนไทยเรานั้น มีวิธีการกินกุหลาบพิสดารกว่า นอกจากจะใช้น้ำดอกไม้เทศปรุงขนมต่าง ๆ แล้ว ยังเอากลีบกุหลาบมายำ เอาดอกอ่อนมาทำส้มตำ และยังเก็บกิ่งอ่อนของกุหลาบมาจิ้มน้ำพริก อร่อยนักแล!

แม้ว่าปัจจุบัน ประเทศต่าง ๆ ในโลกได้มีการค้นคว้าผสมพันธุ์กุหลาบชนิดพันธุ์ต่าง ๆ กันได้มากกว่า ๑๐,๐๐๐ ชนิดแล้วก็ตาม โดยมากปรับปรุงพันธุ์เพื่อให้ได้รูปทรงดีสีสวยงามเท่านั้น แต่มีคุณค่าในทางให้ผลผลิตน้ำมันกุหลาบต่ำมาก การ

ผลิตน้ำมันกุหลาบจึงยังคงใช้พันธุ์โบราณดั้งเดิมอยู่ ๓ พันธุ์ คือ Rosa Damascena (กุหลาบมอญ เป็นกุหลาบที่สำคัญที่สุดในการทำน้ำมันกุหลาบ ซึ่งใช้ทำน้ำหอมมีกลิ่นหอมมาก และให้น้ำมันสูง) พันธุ์ Rosa Alba และพันธุ์ Rosa Centifolia (ที่ว่ามีกลีบถึง ๑๐๐ กลีบตามชื่อ ปลูกมากที่เมืองกราสส์ของฝรั่งเศส)

น้ำมันกุหลาบมีสีเหลืองออกเขียว กลั่นจากกลีบกุหลาบ ใช้ในการทำเครื่องหอมมาหลายศตวรรษแล้ว มีราคาสูงเป็นสองเท่าของทองคำ ประเทศบุลกาเรียเป็นผู้ผลิตน้ำมันกุหลาบแหล่งใหญ่ที่สุดในปัจจุบัน มีน้ำมันกุหลาบเป็นร้อย ๆ ถึงฝากแทนเงินไว้ในธนาคารต่างประเทศเป็นทุนสำรอง บุลกาเรียได้นำน้ำมันกุหลาบส่วนใหญ่จากภาคกลางของประเทศซึ่งมีเนื้อที่ปลูกกุหลาบราว ๓๖๐ ตารางไมล์ ส่วนใหญ่เป็นกุหลาบมอญสีแดงที่มีกลิ่นหอม เขาจะเก็บเกี่ยวดอกกุหลาบราวเดือนพฤษภาคม บรรทุกเกวียนส่งเข้าโรงกลั่นซึ่งมีถึง ๔๐ โรง จะต้องใช้ดอกกุหลาบน้ำหนัก ๔,๐๐๐ ปอนด์ จึงจะกลั่นเป็นน้ำมันกุหลาบบริสุทธิ์ได้ ๑ ปอนด์ แล้วบรรจุลงขายให้แก่ผู้ผลิตน้ำหอม ในราคาปอนด์ละ ๘๐๐ เหรียญสหรัฐ หรือประมาณ ๒ หมื่นกว่าบาท

ในเตอร์กีก็มีการผลิตน้ำมันกุหลาบเหมือนกัน แต่มีคุณภาพด้อยกว่าบุลกาเรีย ส่วนมอรอคโคใช้กุหลาบ Rosa Centifolia ผลิต แต่เนื่องจากปลูกในที่สูงกว่าฝรั่งเศส ราว ๓,๐๐๐-๔,๐๐๐ ฟุต กุหลาบจึงแห้งเมื่อนำลงมาข้างล่าง และให้ผลผลิตต่ำ

แม้ว่ากุหลาบเป็นของพุ่มเฟิย และการปลูกกุหลาบดี ๆ ให้ดินแข็งแรง ปราศจากโรค ผลิตดอกโตงดงาม บานสะพรั่งตลอดเวลาไม่ใช่ของง่ายก็จริงอยู่ แต่เมื่อปลูกแล้วก็ให้ความสุข ความเพลิดเพลิน และผ่อนคลายความเคร่งเครียดจากการทำงานเสมอ ถ้าไม่เชื่อก็ลองไปเดินชมกุหลาบสีนานาพันธุ์จากตลาดดอกไม้ต่าง ๆ ดูเอาเองเถิด

“ไม่เรียกพะกาภุ ชะกะสีอรุณแสง
ปานแก้วแจ่มแดง ตรูณี ณ ยามอาย
ดอกใหญ่และเกสร สูดนระมากมาย
อยู่ท่นป่าววาย มธุรสขจรไกล”

มัทนะพาธา
พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๖

ภาพ : จรินทร์ ปัญญาศิริ

กุหลาบพันธุ์ชาน แฮมไชร์ ดอกดก สีสวย

ถ้าต้องการให้กุหลาบดอกกลางโตสมบูรณ์
ต้องเด็ดดอกตูมสองข้างทิ้ง ตั้งแต่ยังอ่อน ๆ อยู่

กุหลาบพันธุ์ดับเบิล ดีไลท์ กลิ่นหอมแรง

“กุหลาบแยมแฉ่ซีพช้อย
เหมือนสาวน้อยอ้อยอิ่งชาย”

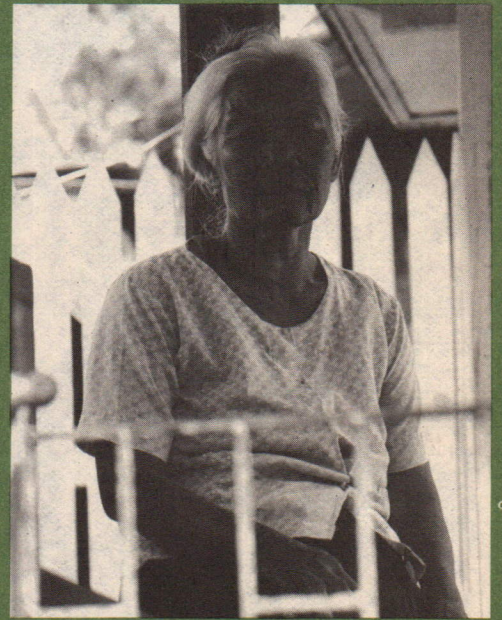

จับเจ้าจูดจ้อจ้อง
แม่แขวกแม่รีบมา
กระยางอย่างเยื้องย่าง
จิกจับกับโคลนดิน

ลูกแขวกมองชะเง้อหา
พร้อมภักษาให้ข้ากิน
หอยปูคร่ำค่อยค่อยผิน
ปูปลาดิ้นกระยางเดิน

คุยกับ ป้านก

วารสารไทยฉบับนี้ขอนำท่านมารู้จักกับ “ป้านก” หรือ นางสาวนก พันธุ์เผือก เจ้าของสวนนกอันเลื่องชื่อของสุพรรณบุรี

สวนนก ที่ว่านี้ตั้งอยู่ที่ตำบลท่าเสา จังหวัดสุพรรณบุรี เรามาถึงบริเวณบ้านป้านกเวลาราวห้าโมงเย็น เนื่องจากเป็นรถทัวร์ เราไม่สามารถเข้าถึงบ้านป้านกจึงพากันเดินเข้าไป ระหว่างทางพบ นกกระยาง นกแขวก และนกกาน้ำ อยู่มากมาย เราเดินผ่านศาลาที่ยังใหม่อยู่ ป้านกสร้างไว้เพื่อให้ผู้ที่แวะมาดูนกได้นั่งพักผ่อนไปตามทางแถบ ๆ มีต้นไม้ปลูกตามทาง

เป็นระยะๆ คุ้มน้ำไปยังตัวบ้านของป้า ซึ่งเป็นเรือนไทยขนาดใหญ่ สร้างติดริมแม่น้ำท่าจีน หรือแม่น้ำจะเข้สามพัน ที่แปลกก็คือ หน้บ้านป้าจะมีกรงขนาดใหญ่ขึงเลียงผาที่ป้าเลี้ยงมาตั้งแต่เล็กไว้ ที่ต้องขึงไว้เพราะครั้งหนึ่งเคยไล่ทำร้ายคนจนบาดเจ็บ ป้าแก่ปล่อยออกมาเฉพาะตอนกลางคืนเท่านั้น

ป้านก เป็นสุภาพสตรีวัยชรา อายุ ๗๐ ปีเศษ แต่ทว่ายังคงคล่องแคล่ว แข็งแรง ดูอ่อนกว่าวัย ทำทางใจดี คุยเก่ง มีสำเนียงล้นนวมกับอยู่เมืองอันเป็นที่มาของวรรณคดี ขุนช้างขุนแผน

บ้านป้านก ปลูกในเนื้อที่ ๑๕ ไร่ ซึ่งมีนกอาศัยอยู่หลายแสนตัว นกที่มาอยู่มีหลายพันธุ์ เช่น นกปากห่าง นกยางโทน นกยางเปีย นกยางควาย นกยางกรด นกแขวก นกปากซ่อม นกกระทง นกเอี้ยง นกกระจูด นกเอี้ยงหัวดำ นกกระแตแต้แว๊ด นกเค้าแมว นกฮูก นกเป็ดน้ำ เหยี่ยว นก

เรื่อง : กรรณิการ์ อัครดรเดชา

ภาพ : ประยุทธ์ ปัญญาศิริ

“สองสามวันต่อมาเขาไปได้คู่ เขาก็กลับมา พวกมันมา
มากทุกวัน ๆ...นกกระยางมาที่เป็นพันเลย”

อินทรี นกกลาดำ และนกกลาขาวหรือนก
ช้อนหอย ซึ่งเป็นนกหายากของเมืองไทย
นอกจากนกที่อาศัยอยู่เป็นประจำแล้ว ใน
ฤดูหนาวจะมีนกนี้ความหนาวเย็นจาก
ไซบีเรียมาอาศัยเป็นครั้งคราว เช่น นกกระเรียน
นกเป็ดน้ำ นกเป็ดแดง นกเป็ดหงส์

หลังจากเราพักท่ายป่านกแล้ว เราก็
เริ่มสัมภาษณ์ป้าทันที

วารสารไทย นกนี้ป่าเลียงไว้หรือเปล่า

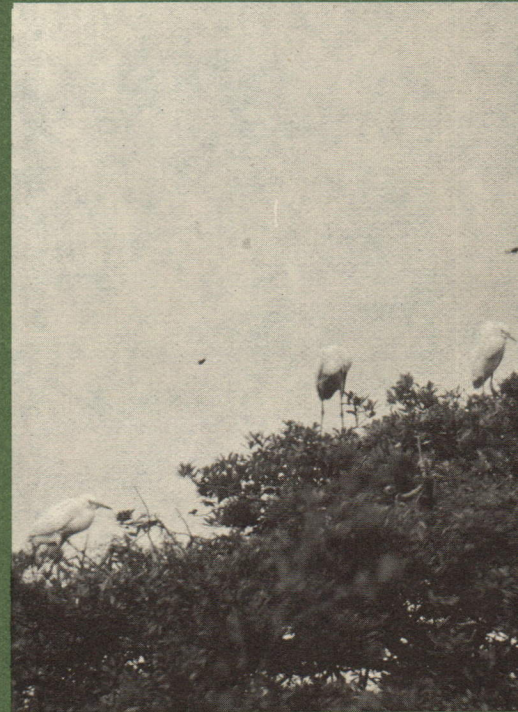
ป่านก (ตอบด้วยสำเนียงสุพรรณ) ไม่ได้
เลี้ยงแต่มาอาศัยอยู่เอง ที่ตั้งแต่เรื่อนี้ไป
เดิมเป็นดงมะม่วงใหญ่ นกมาอาศัยอยู่ที่แรก
เข้ามาอยู่จะสองตัวเท่านั้นแหละ มาอาศัย
อยู่แค่ ๒ ปี หายไปซะ ๑ ตัว คิดว่าใคร
เอาไปกิน ยังไงหนอ...ถึงได้เหลือตัวเดียว
สองสามวันต่อมาเขาไปได้คู่ เขาก็กลับมา
พวกมันมากทุกวัน ๆ จนเป็นเท่าทุกวันนี้
นกปากห่าง นกกระยางมาที่เป็นพันเลย...

วารสารไทย นานหรือยังที่นกมาอยู่

ป่านก นก ๒ ตัวแรกมาอยู่ ๒๐ กว่าปี
มาแล้ว เริ่มขึ้นมาจากนกกระยางมาที่เป็น
พันเลย มาพร้อมกับนกกาน้ำ อยู่มาอีก ๒-๓
ปี นกปากห่างก็มา แล้วก็อยู่เรื่อยมาจนถึง
ทุกวันนี้

วารสารไทย ที่มานี้มีการอพยพไปอยู่ที่อื่น
บ้างไหม

ป่านก ไม่ ไม่ไป นกเขวก นกกระยาง
นกกาน้ำจะอยู่ประจำ นกปากห่างจะยกไป
ยกมา ไปอยู่จังหวัดปทุม เดือนอ้ายเดือนยี่
จะไปหมด พอถึงเดือนสี่จะเริ่มมา และเดือน
ห้าเดือนหกจะกลับมาเยอะมาก (พูดพลาง
ป่านกชี้นกปากห่างให้ดู)

“นกมันอยู่ในที่ของกู ไม่ใช่ที่ของมันนี่หว่า มันจะมา
เอาของกูอย่างนี้ นกมันจะอยู่ที่ไหน”

วารสารไทย เรื่องอาหารนกทำอย่างไร

ป้านก เขาจะไปหากินของเขาเอง พอเย็น
เขาจะกลับมานอน เข้ามืดเขาก็จะออก

วารสารไทย เวลาที่มีลูกนกจะมีสัตว์อื่นไป
รบกวนหรือเปล่า

ป้านก ก็คงมีบ้าง เมื่อตะกอนป่าจับตะกวด
เรื่อย มันขึ้นไปกินลูกนก เดี่ยวนี้ก็ยังมิ พอ
ได้ยินเสียงแก็ก แก็ก (ลูกนกร้อง) ป้าก็ไป
ส่งเสียง โ้วว โ้วว แต่ก็ไม่กล้าเข้าไปใกล้
(คงเพราะกลัว)

วารสารไทย มีพวกล่าสัตว์แอบมายิงนกบ้าง
หรือเปล่า

ป้านก นาน ๆ จะมีมาแอบยิง ลูกกระสุน
มันตกบนเรือน หรือได้ยินเสียงนกคั่น ป้า
ก็จะดำแล้วจับไปตามดำอยู่เรื่อย ๆ น้องเขย
มาเตือนว่า อย่าไปดำเขาเลย เราก็อายุเท่านี้
แล้ว สร้างอะไรก็สร้างเถอะ อย่าไปสร้าง
ศัตรู ดำเขาเขาก็เคือง ป้าบอกว่า เออ...นก
มันอยู่ในที่ของกู ไม่ใช่ที่ของมันนี่หว่า มัน
จะมาเอาของกูอย่างนี้ นกมันจะอยู่ที่ไหน
มันก็แตกกระสานซ่านกระเซ็นไปหมด ดำ
กันเอ็ด เรื่องนี้เรื่องจริง

วารสารไทย ส่วนใหญ่เป็นเด็กหรือผู้ใหญ่

ป้านก ก็กันยังงี้ ๆ ทั้งนั้นแหละ ใหญ่ ๆ
ยังนี้ เด็ก ๆ ก็มีประจำอยู่เรื่อย

วารสารไทย แล้วป้าไม่กลัวคนจะทำร้าย
ป้าหรือ

ป้านก เกิดที่นั่นตายที่นั่นไม่ว่า สงสาร หวัง
จะสร้างบารมี

วารสารไทย เมื่อก็ตรงปากทางเข้าเห็น
เขากำลังถมดิน กำลังมีโครงการจะทำอะไร
หรือป้า

ป้านก ตรงนั้นนะเธอ กรมป่าไม้เขาจะปลูกบ้านให้คนอยู่ ทำสถานที่ดูนกขึ้นที่ตรงนั้น เดิมก็เป็นของป่า เขามาขอซื้อ วันหนึ่งท่านผู้ว่าฯ จรินทร์ มาขอซื้อที่ป่าไร่หนึ่ง ป้าก็ถามว่า ท่านผู้ว่าฯ จะมาซื้อที่ดินประสงค์จะทำอะไร... เขาจะมาปลูกบ้านให้คนงานช่วยป่าเผ้านก ป้าก็เลยบอกว่า ถ้าเขาจะมาช่วยฉันเผ้านกจริง ๆ ฉันให้งานหนึ่งก็พอปลูก ไม่ต้องซื้อโอนให้เขาไปเลย (ที่นี้ปัจจุบันกรมป่าไม้กำลังถมดิน ทำเป็นหอดูนก เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาเยือนไม่เข้าใกล้กันจนเป็นการรบกวนให้ตื่นตกใจ)

เขามาอีกครั้งหนึ่งมาขอถนน ตั้งแต่ดินสะพานจนมาถึงบ้านป่า ก็ที่ของป่า เขาขอป่าก็ให้ กรมป่าไม้เขามาขอโล่ให้ (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และกรมป่าไม้ได้มอบโล่ให้เกียรติยศให้ นางสาวนก พันธุ์เฟือก และนายจอม นางถนอม มาลัย ในฐานะเป็นนักอนุรักษ์ธรรมชาติแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๒๕) เมื่อ ๓ ปีก่อน เขาให้เงินสองพันกะน้องเขย เลย

ไปซื้อแท่งกล้วยใหญ่ ๒ ใบไว้เก็บน้ำกิน

วารสารไทย ตอนนี้นักกรมป่าไม้มาช่วยดูแลนกข้างหรือเปล่า

ป้านก เขาจ้างคนให้มาเผ้านก ๒ คน ให้คนละพัน ก็หลานเขยป้านี้แหละที่ทำนาอยู่ข้าง ๆ แต่ป้าก็บอกว่าเขาจำใจไม่ได้ เพราะคนทำงาน มีงาน เดียวเขาจะว่าเสียเงินจ้างไว้ป่วยการ ช่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ ได้กลางค่ำ กลางคืน นกหนูตื่น ก็ไปเรียกให้มันมาดู

วารสารไทย มีคนเขาสงสัยว่า ทำไมป้าถึงชื่อเหมือนสัตว์ที่ป่าอนุรักษ์เลย

ป้านก แม่ฉันยกฉันมาอยู่นี้ตั้งแต่เด็ก ๆ มีนกไปทำรัง มันก็บินแก๊กแก๊กตามไป ฉันก็มาวิ่งไล่ตามแต่ปากด้าเก็บ แต่จับว่า จับชอบนก ก็ซื้ออินกมันซะเลยเถอะ ตั้งแต่เล็ก ๆ อายุได้ ๒ ขวบ

ในปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวจากทุกมุมของประเทศมาเยือนสวนนกไม่ขาด หากท่านว่างใครขอแนะนำให้ท่านมาลงชมธรรมชาติของนก มาเฝ้าดูสภาพความ

เป็นอยู่ของนก คูมันสร้างรัง วางไข่ ป้อนอาหาร ดูแลลูก มาเฝ้าคูมันโผจากกิ่งโน้นไปกิ่งนี้ ฟังเสียงร้องเจื้อยแจ้วของมัน นกตัวใหญ่ ๆ บางตัวสามารถบินร่อนอยู่ในอากาศได้เป็นเวลานาน ๆ โดยไม่ต้องกระพือปีก จนมองดูเหมือนเครื่องร่อนหรือเครื่องบินเล็กลำหนึ่งทีเดียว หรือถ้าจะให้ดีหากลองส่องทางไกลมาสักอัน แล้วคุณจะได้เห็น “โลกอีกโลกหนึ่ง” ที่ให้ความเพลิดเพลินและความรู้แก่คุณได้ไม่รู้เบื่อ คุณได้แล้ว อย่าลืมแวะพักท่ายเลียงผาที่ป่าเลียงไว้แต่เล็ก พร้อมทั้งลงชื่อในสมุดเยี่ยมชมตามธรรมเนียมด้วย

ไม่ใช่เรื่องง่ายเลยที่จะเลี้ยงนกในกลางแจ้งโดยไม่ให้อาหาร สิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยคุณธรรมของผู้เลี้ยงเป็นสำคัญ ทั้งยังต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนาน แต่ป้านกก็สามารถทำได้สำเร็จ คุณธรรมของชาวบ้านธรรมดา ๆ คนหนึ่งอย่างป้านกนับเป็นเอกลักษณ์ที่เราคนไทยภาคภูมิใจและควรที่จะส่งเสริมเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมของประเทศ

เลี้ยงโคขุน หลังบ้านกันไหมละ

ชาคริต จุลกะเสวี

ตามธรรมเนียมไทย ๆ เรา ในชนบท
ทั่วไปนั้น ก็มักจะมีทั้งการปลูกพืชและการ
เลี้ยงสัตว์ควบคู่กันเสมอ มาในยุคเศรษฐกิจ
ฝืดเคืองทั่วโลกปัจจุบันนี้ พืชผลทางการ
เกษตรส่วนใหญ่ซักจะขายได้ราคาไม่ค่อย
จะดี จึงยังทำให้ต้องเร่งหันเข้าหาการประกอบ
อาชีพทางการเลี้ยงสัตว์ ที่ยังพอมีตลาดขาย
ได้คล่อง ๆ อยู่บ้างนั้น ซึ่งก็ดูจะเข้าที่ดี
กว่ามั่วท้อแท้อยอมแพ้ต่อโชคชะตาอยู่เฉย ๆ
นะครับ

ถ้าจะว่าไปแล้วในยุคนี้ ก็เห็นมี “โค
ขุน” อยู่อย่างหนึ่งละที่น่าจะเลี้ยงกันได้เพิ่ม
ขึ้น

ซึ่ง “โคขุน” หรือ “วัวขุน” มันก็เหมือน
กันนั่นแหละครับ “โค” นะเป็นคำภาษาเขียน
แต่ภาษาพูดมักจะเรียกว่า “วัว” หรือท่านผู้
เฒ่าผู้แก่ในชนบททั่วไปบางที่ท่านนิยมเรียก
กันว่า “จ้าว” เสียด้วยซ้ำไป

“โค” เป็นสัตว์ ๔ เท้าที่ใคร ๆ ก็
รู้จักดีอยู่แล้ว ว่ามันมี ๔ ขา หน้าขน บน
หัวมีเขา โคนเมืองธรรมดาอย่างนั้นแหละ
ตัวมันเล็กพอมโซ แต่ถ้าได้เอาไปผสมกับ
โคพันธุ์ต่างประเทศเข้าแล้ว ลูกของมันที่ได้
ก็จะมีคุณสมบัติดีขึ้นอย่างผิดหูผิดตาเลย
เชียวละ

แต่พอเดิมคำว่า “ขุน” เข้าไปนี่ บาง
ท่านฟังแล้วคงจะสงสัยอยู่บ้างเหมือนกัน
ว่า โคขุนหรือวัวขุนนี่นะ มันต่างกับโคหรือ
วัวธรรมดาอย่างไรละ?

ก็อยากขอชี้แจงสั้น ๆ ว่า โคหรือ
วัวธรรมดาที่เกษตรกรเลี้ยงกันอยู่ทั่ว ๆ
ไปตามไร่ตามนา หรือแม้แต่ที่ปล่อยเล็ม
หญ้าอยู่ตามข้างถนนหนทางในชนบท ก็
มิให้เห็นได้บ่อย ๆ นั้น เพราะมีอาหาร
กินได้ไม่สมบูรณ์เพียงพอ มันจึงเติบโต
ได้ช้า คือ ปกติจะมีน้ำหนักเพิ่มขึ้นได้เพียง
วันละประมาณ ๒ ขีดเท่านั้นเอง

กว่าจะโตได้ขนาดตัวละ ๓๐๐-๔๐๐ กิโลกรัม ก็จะต้องใช้เวลาตั้ง ๔-๕ ปีเข้าไปเชียวละ จึงมีอายุมากกว่าจะส่งขายโรงฆ่าสัตว์ได้

พอโคหรือวัวอายุมากเข้ามันเป็นอย่างไรล่ะ? เนื้อของมันก็จะเหนียวนะซีครับ ยิ่งแก่มีอายุมากเข้าเนื้อของมันก็จะยิ่งเหนียว

แต่พวกโคขุนหรือวัวขุนนั้น ก็วัวลูกผสมธรรมดาๆ นั้นเหมือนกันแหละ แต่เอามาเลี้ยงในคอกจำกัดที่ให้น้ำมันเคลื่อนไหวได้น้อยลง ให้อาหารให้อาหารที่มีคุณภาพสูงเข้าไปให้ว่ามันกิน และเพิ่มอาหารผสมอาหารเข้มข้นให้มันด้วย เพิ่มการดูแลให้ดีๆ หน่อย น้ำท่ามิให้กินอย่าได้ขาด เหลือบยุ่งรินไรก็ต้องช่วยสุมคว้นป้องกัน อย่าให้มีมาไล่ตอมรบกววนไฉนนั้นก็ยิ่งดี

วัวขุนหรือโคขุนที่เลี้ยงดูอย่างดีนี้ มันจึงมีการเติบโตได้อย่างรวดเร็วดีมาก คือ สามารถเติบโตได้ถึงประมาณวันละ ๑ กิโลกรัมหรือกว่านั้น ก็ช่วยให้เจ้าของสามารถส่งขายโรงฆ่าสัตว์ได้เร็วขึ้นและขายได้ราคาดีขึ้นมากด้วย

โคขุนอายุเพียง ๑ ปีครึ่งถึง ๒ ปี ก็เป็นที่ต้องการของตลาดแล้วละ ด้วยมีอายุน้อยๆ อย่างนี้เนื้อก็ไม่เหนียว เนื้อจะนุ่ม เพราะมีไขมันแทรกอยู่ในเนื้อได้มากขึ้น ทำให้มีความนุ่มและชุ่มฉ่ำ ขนาดกล่าวกันว่าพอใส่เข้าไปในปาก น้ำลายจะออกมาละลายเนื้อนุ่มนี้เองได้ แทบจะไม่ต้องเคี้ยวให้เมื่อยกรามเท่าไรเลยละ

เนื้อที่ได้จากการเลี้ยงโคขุนมันคืออย่างนี้ จึงขายได้ราคาดีเป็นพิเศษ

อยู่เมืองไทยเรานี้ไม่ค่อยได้กินกันหรอกเนื้อโคขุนนี่นะ แต่ในเมืองนอกอย่างในญี่ปุ่นในยุโรปและอเมริกานั้น เขามีกินกันเป็นธรรมดาจนมาแล้วละ ด้วยการเลี้ยงโคขุนในเมืองไทยเรานี้ เพิ่งจะเริ่มคืบมาเมื่อปีสองปีมานี้เอง

ก็คงจะมีหลายคนละครับเมื่อได้อ่านมาถึงตอนนี้ คงอยากจะถามผมว่า มันจะเลี้ยงได้จริงอย่างว่าหรือ? เลี้ยงขุนได้ตัวโต

โคก่อนขุน

ดีจริงหรือเปล่า? ขุนแล้วเนื้อดีสู้ของเมืองนอกเขาได้หรือเปล่า?

บางรายก็อาจจะถามถึงขนาดว่า ต้องลงทุนมากไหม? แล้วจะได้ผลคุ้มค่าที่ลงทุนไปนั้นหรือเปล่าล่ะ? อะไรทำนองนี้แหละครับ

ผู้ที่ชี้แจงเรื่องราวเหล่านี้ ให้แก่พี่น้องเกษตรกรผู้สนใจได้ดีที่สุดท่านหนึ่ง ก็คือ รองศาสตราจารย์ ปราดนา พุกยศรี แห่งภาควิชาสัตวบาล คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน เพราะเป็นผู้ที่เริ่มทดลองอย่างจริงจัง หากตอบในเรื่องนี้ไว้ดีมากเชียวละ

การทดลองเลี้ยง "โคขุน" ของอาจารย์ ปราดนา น่าสนใจมาก คือ เมื่อเริ่มทดลองครั้งแรกนั้นเห็นว่าถ้าจะเลี้ยงในบริเวณมหาวิทยาลัยฯ ก็เกรงจะมีผู้กล่าวหาว่าเข้าข้างตัวเอง จึงออกไปวิจัยในหมู่บ้านโดยตรงกันเลยทีเดียวครับ

คือได้ไปเลือกชาวบ้านที่ยากจนจริงๆ ในหมู่บ้านนอกเขตมหาวิทยาลัย เป็นเกษตรกรรายย่อยที่มีอาชีพทำนา และทำการปลูกพืชผักเล็ก ๆ น้อย ๆ ขายอยู่ แต่มีฐานะค่อนข้างยากจนมาก ๆ สักหน่อย ที่เลือก

๒ รายนี้ก็เพราะอยากจะแสดงให้เห็นว่า คนยากจนเราก็ทำการเลี้ยง "โคขุน" ได้

เกษตรกรรายจนที่เลือกทดลองนี้ รายหนึ่งมีที่พักเป็นกระท่อมเล็ก ๆ หลังคามุงจาก ฝาผนังบ้านก็กั้นด้วยลม คือไม่มีฝาผนังเลย อยู่บนพื้นดินโล่ง ๆ

ส่วนรายที่สองนั้นดีกว่ารายแรกนิดหนึ่ง คือ มีที่พักเป็นบ้านสูงขึ้นมาหน่อย หลังคามุงจาก ฝาผนังกั้นด้วยจาก ที่พบเห็นเมื่อปีแรกก็เห็นบ้านแกล้ง ๆ อยู่ คล้ายจะพังแหล่มีพังแหล่ แต่พอหลังมีพายุฝนหนักแล้วเข้าไปดูอีกที ก็เห็นบ้านตรงดี ขึ้นแล้ว ก็ถามเจ้าของบ้านนี้ว่า "ทำไมถึงตรงดีได้แล้วล่ะ?"

คำตอบจากเจ้าของบ้านนั้นก็มิว่า "โชคดีครับ พายุมันมาแรงพอดี บ้านผมจึงกลับตั้งตรงได้อย่างนี้แหละครับ" เออ-อย่างนี้ก็มี

แต่เนี่ยก็แสดงให้เห็นชัดแล้วว่า เกษตรกรไทยทั้ง ๒ รายนี้ยากจนจริง ๆ แต่มีความขยันขันแข็งและเต็มใจที่จะทดลองเลี้ยง "โคขุน" น้อย่างเหลือเกิน

เมื่อเลือกทั้ง ๒ รายนี้ทดลองแน่นอนแล้ว อาจารย์ปราดนา ก็หาลูกโคพันธุ์

ลูกผสม ๓ สายเลือด คือพันธุ์บราห์มัน + ชาร์โลเลส์ + พื้นเมือง อายุ ๑๗-๑๘ เดือน เอาไปให้เลี้ยงกันรายละ ๒ ตัว ก็ไม่ได้แจกฟรีหรอกครับ เพราะโคนี้มีราคาแพง จึงต้องใช้วิธีให้ซื้อเงินเชื่อไปก่อน โดยคิดราคาโคมีชีวิตตามราคาตลาดขณะนั้น คือกิโลกรัมละ ๒๒ บาท หนักตัวละ ๒๐๐ กับ ๒๕๐ กิโลกรัม ก็ตกตัวละ ๔,๔๐๐ บาทกับ ๕,๕๐๐ บาท ๒ ตัวก็ ๘,๙๐๐ บาท แต่ยังไม่ต้องจ่ายเงิน ให้ซื้อเชื่อเอาไปเลี้ยงได้ก่อน

การเลี้ยงโคขุนที่ทดลองนี้ เริ่มแรกต้องส่งนักวิชาการไปช่วยควบคุมแนะนำวิธีการเลี้ยงให้อย่างใกล้ชิด ด้วยต้องการวัดน้ำหนักจดไว้อย่างละเอียดถี่ถ้วน

ก่อนเลี้ยงโคขุนนี้ ต้องช่วยบริการถ่ายพยาธิในตัวลูกโคที่ทดลองเลี้ยงนั้น ให้ปลอดภัยติดเชื้อก่อน ถ่ายพยาธิออกให้หมด และฉีดวัคซีนป้องกันโรคที่สำคัญ ๆ ของโคให้ก่อนด้วย

คอกเลี้ยงก็ทำง่าย ๆ กันด้วยไม้ไผ่ทั้งลำ ทำเพิงมุงกันแดดกันฝนให้หน่อย หาน้ำสะอาดตั้งไว้ให้กินได้ตลอดเวลา เลี้ยงแบบขังคอกกันเลยละ

อาหารพวกหญ้าสดต้องมีประจำเช่นเดียวกับอาหารหลัก เราก็แนะนำให้ทั้งสองรายนี้ทำการปลูกหญ้าขึ้นไว้ใช้เองด้วย เป็นการปลูกหญ้าแบบสวนครัวหลังบ้าน ปลูก “หญ้ากินนี่” ซึ่งมีใบคล้ายใบตะไคร้แต่โตและอวบกว่า ขึ้นงอกงามได้ง่ายดี ปลูกไว้รายละเพียงครึ่งไร่เท่านั้นเอง ก็พอใช้เลี้ยงโคขุน ๒ ตัวได้สบายไม่ต้องไปเกี่ยวหญ้าไกล ๆ ให้เสียเวลาอีกแล้ว

ชาวบ้านข้างเคียงที่ผ่านไปผ่านมา เห็นเข้า ก็ทักว่า “เฮ้-ยัง ใจกันนี้ ปูย่าตายายเราไม่เคยปลูกหญ้านั่นเลย มีแต่ต้องลากถางคาบหญ้าออกจากไร่จากสวน นี่มันจะบ้ากันหรืออย่างไร?”

แต่ไม่ช้าหญ้ากินนี่ที่ปลูกไว้นั้นก็ขึ้นเจริญเติบโตดี มีใบอวบให้เกี่ยวเอามาเลี้ยงโคขุนทั้งคู่นั้นได้สบายขึ้น ใช้เวลาเพียงวันละไม่เกิน ๒๐ นาที ก็ให้อาหารหญ้าสดได้

เรียบร้อยในทุก ๆ เข้า ชาวบ้านที่เคยบ่นก็เลยเห็นดีด้วยโดยไม่ต้องอธิบาย

ได้มีการให้อาหารผสมเข้มข้นกันด้วย ซึ่งกำหนดให้มีอาหารโปรตีนครบ ๑๔% และอาหารคาร์โบไฮเดรตที่ย่อยง่ายทั้งหมด ๗๔% ซึ่งอาหารเข้มข้นนี้เปลี่ยนได้ตามภาวะเศรษฐกิจ

พอดีเมื่อปีที่แล้วมันต่ำปะหลังราคาถูกมาก กิโลกรัมละเพียงบาทเดียว เราจึงใช้มันต่ำปะหลังเป็นอาหารคาร์โบไฮเดรตหลักเลย

พวกโคและกระบือนี้ มันได้เปรียบกว่าพวกหมูและเป็ดไก่ หรือสัตว์เลี้ยงอื่น ๆ อยู่อีกอย่างหนึ่งก็คือว่า มันเป็นพวกสัตว์เคี้ยวเอื้อง มี ๔ กระเพาะ และในกระเพาะของสัตว์เคี้ยวเอื้องนี้ มันจะมีจุลินทรีย์อยู่พวกหนึ่ง ที่สามารถเปลี่ยนยูเรียซึ่งมีธาตุไนโตรเจนอยู่ถึง ๔๖% นั้น เปลี่ยนให้เป็นโปรตีนที่เป็นประโยชน์แก่ร่างกายโค-กระบือนั้นได้ดีมาก

โคขุนที่เลี้ยงวิธีนี้มันเก่งกว่าคน จึงไม่ต้องสิ้นเปลืองเงินทองซื้อโปรตีนจากปลาป่น หรือกากถั่วเหลือง ซึ่งมีราคาแพง ๆ นั้นมาใช้เลย คงให้กิน “ปุ๋ยยูเรีย” ก็ได้โปรตีน

เพียงพอแล้ว

นี่เป็นความลับของความสำเร็จจากธรรมชาติ ที่คนทั่วไปมักจะมองข้ามกันไปนะครับ

โคขุนที่ทดลองนี้ จึงใช้หญ้ากินนี่ที่ปลูกเองเกี่ยวมาให้กินสด ๆ ได้ทุกเช้า แล้วก็ให้อาหารผสมเข้มข้น ซึ่งสูตรอาหารนี้จะประกอบด้วย มันต่ำปะหลังแห้งหรือมันเส้น ๕๕ กิโลกรัม ข้าวโพดบด ๑๕ กิโลกรัม รำละเอียด ๑๕ กิโลกรัม ใบกระถินแห้ง ๑๐ กิโลกรัม ปุ๋ยยูเรีย (ซึ่งมีไนโตรเจน ๔๖% นั้น) ๒.๕ กิโลกรัม กระดูกป่น ๒ กิโลกรัม และเกลือป่น ๐.๕ กิโลกรัม รวมทั้งสิ้นอาหารสูตรนี้มี ๑๐๐ กิโลกรัม ราคาเฉลี่ยดูแล้วตกในราวกิโลกรัมละ ๒.๔๐ บาท เท่านั้นเอง

สูตรนี้ถูกกว่าและดีกว่าอาหารสัตว์ที่เกษตรกรจะไปซื้อจากร้านค้าอาหารสัตว์สำเร็จรูป ซึ่งมักจะต้องมีปลาป่น มีกากถั่วเหลืองเป็นหลัก

อาหารเข้มข้นที่ให้นี้ จะให้โคขุนกินได้ประมาณ ๒.๕% ของน้ำหนักตัวโคขุนนั้น อย่างที่ทดลองเลี้ยงนี้ตัวหนึ่งมีน้ำหนัก ๒๐๐ กิโลกรัม เราก็ให้มันกินอาหารเข้มข้น

แปลงปลูกต้นหญ้ากินนี่แบบสวนครัวเอาไว้เลี้ยงโคขุน

นี้ได้ตัวเลขประมาณ ๓ กิโลกรัมต่อวัน

ต่อมาเมื่อโคตัวนี้มีน้ำหนักเป็น ๓๐๐ กิโลกรัม เราก็ให้อาหารเข้มข้นนี้เพิ่มขึ้นเป็นตัวเลข ๔ กิโลกรัมต่อวัน หรือเมื่อโคมีน้ำหนัก ๔๐๐ กิโลกรัม ก็ให้อาหารนี้ตัวเลขประมาณ ๖ กิโลกรัมต่อวันได้จะครับ

เอาละครับ ก็ให้โคขุนมันกินอาหารตามที่นักวิชาการท่านกำหนดไว้ให้มันได้ละ

งานประจำวันของการเลี้ยงโคขุนนี้วันหนึ่ง ๆ ก็แทบจะไม่มื่ออะไรหนักใจเลย เข้าขึ้นมาใช้เวลาคำนวณความสะอาดคอก เปลี่ยนน้ำสะอาดที่ให้โคกินได้ตลอดวัน แล้วก็ทำความสะอาดตัวโคขุนนั้นให้บ้าง ทั้งหมดนี้ก็จะใช้เวลาเพียงไม่กี่นาที

แล้วก็ใช้เวลาอีกในราว ๒๐ นาที ในการเกี่ยวหญ้าสดจากแปลงหลังบ้านข้างบ้านที่ปลูกไว้มันแหละ จัดเตรียมมาให้โคกินในตอนสายและตอนบ่าย หลังจากนั้น ก็เป็นการให้อาหารผสมเข้มข้นที่เตรียมไว้นั้นได้ละ

สรุปแล้วเกษตรกรผู้เลี้ยงโคขุน จะเสียเวลาให้กับงานเหล่านั้นเพียงประมาณวันละ ๓๐ นาที หรือไม่เกิน ๑ ชั่วโมง ก็ปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ยังมีเวลาเหลือเพื่อสำหรับการปฏิบัติงานหลักอื่น ๆ ของแต่ละครอบครัวได้เกือบตลอดทั้งวัน เลี้ยงได้สบายมาก

จากการตรวจสอบน้ำหนักดู เจ้าของก็ดีใจจนรันทันเชียวละ เมื่อได้ทราบว่าการเลี้ยงโคปกติธรรมดา นั้นจะมีน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้นได้เพียงวันละประมาณ ๐.๒ กิโลกรัม หรือเพียงวันละ ๒ กรัม หรือ ๒ ชีดเท่านั้นเอง แต่โคขุนที่เลี้ยงกันอยู่นี้ะ มันมีน้ำหนักเพิ่มขึ้นได้ถึงวันละ ๑.๒๒ กิโลกรัม คือวันละตั้ง ๑ กิโลกรัม กับอีก ๒๒ กรัมเนาะครับ แทบไม่น่าเชื่อจริง ๆ

เรียกว่าโควันโตคีน ดีกว่าการเลี้ยงโคแบบธรรมดาอย่างเทียบกันไม่ได้ละครับ ตัวยังอ้วนปี้ ไม่มีกระดูกซี่โครงโปนออกมาให้เห็นอย่างวัวพื้นเมืองนั้นเลย

จากลูกโคอายุ ๑๗-๑๘ เดือน ซึ่งมี

น้ำหนักเพียงตัวเลข ๒๐๐ กิโลกรัม แรกเอามาเลี้ยงนั้น เมื่อเลี้ยงแบบ “โคขุน” อย่างนี้น้ำมาได้ครบ ๖ เดือน ซึ่งดูก็ได้น้ำหนักเพิ่มขึ้นมาเป็น ๔๐๐ กิโลกรัม เติบโตสมบูรณ์พอที่จะส่งเข้าโรงฆ่าสัตว์ได้แล้วละ

ระยะนี้อาจารย์ปราดนา ก็ได้จัดการให้เกษตรกรทั้ง ๒ รายนั้น เอาโคขุนทั้ง ๒ คู่ขนานขายคืน โดยให้ตามราคาตลาดว่ามีชีวิตคือ กิโลกรัมละ ๒๗ บาท

ปรากฏว่าโคขุนตัวหนึ่ง ๆ ซึ่งหนัก ๔๐๐ กิโลกรัม ก็สามารถทำเงินได้ถึง ๑๐,๘๐๐ บาท หักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ คือค่าโคพันธุ์ที่ซื้อเชื้อมา ๔,๔๐๐ บาท และค่าอาหารอีก ๒,๔๐๐ บาท รวมเป็น ๖,๘๐๐ บาท หักกลบลงหนักแล้วก็ยังมียำไรอยู่ได้ถึง ๔,๐๐๐ บาทเนาะครับ นี่ขนาดคิดอย่างต่ำนะครับ เพราะบางตัวหนักกว่า ๔๐๐ กิโลกรัมก็มี

เฮ้-เลี้ยงโคขุนนี้กันไว้รายละ ๒ ตัวนี้ ก็จะได้อำไรรายละ ๘,๐๐๐ บาทสบายไปแล้วใช้ไหมละครับ

เกษตรกรทั้ง ๒ รายนี้บอกว่า ใช้เวลาเพียงวันละประมาณไม่เกิน ๑ ชั่วโมง ให้กับงานเลี้ยงโคขุนนี้ ภายในเวลาเพียง ๖ เดือน ก็ได้กำไรถึงตัวเลข ๔,๐๐๐ บาท

อาจารย์ปราดนา พฤกษ์ศรี เล่าว่า ยังจำวันที่เอาเงินไปจ่ายในการรับซื้อโคคืนมาได้ดีด้วยประทับใจเหลือเกิน ที่ได้เห็นใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส เต็มไปด้วยความหวังใหม่ ของเกษตรกรผู้จากจนทั้ง ๒ รายนั้น เมื่อได้นับเงินใบละ ๕ ร้อยเป็นปึกใหญ่ด้วยมืออันสั่นเทา เกษตรกรทั้งสองรายนี้เปล่งเสียงพึมพำออกมาคล้าย ๆ กัน ซึ่งพอจะจับใจความได้ว่า

“อาจารย์ครับ ในชีวิตของผม ไม่เคยได้นับเงินใบละ ๕๐๐ บาท จำนวนมาก ๆ ที่เป็นผลกำไรที่เกิดจากน้ำพักน้ำแรงของตนเองอย่างครั้งนี้เลย”

เพราะว่าชาวบ้านที่ยาก ๆ จน ๆ ส่วนมากนั้นอาจจะได้จับเงินเป็นปึกอย่างนี้มาบ้างเหมือนกัน แต่ก็มันจะเป็นเงินที่

ต้องกู้ยืมเข้ามาในอัตราดอกเบี้ยที่แพง ๆ จึงมีความภูมิใจมากเมื่อได้ประสบความสำเร็จในการเลี้ยงโคขุนหลังบ้าน ซึ่งเราได้เห็นแล้วก็พลอยชื่นใจไปด้วยจริง ๆ

ประจักษ์พยานแห่งความมั่นใจอีกอย่างหนึ่ง ของเกษตรกรทั้ง ๒ รายนี้ก็คือว่า เมื่ออาจารย์ปราดนาได้เข้าไปเยี่ยมในไร่ข้าวโพดซึ่งกำลังจะเก็บผลผลิต ของเกษตรกรทั้ง ๒ รายนี้ ก็ได้พบว่ามีหญ้ากินนี้ขึ้นแทรกอยู่เต็มไร่

เมื่อสอบถามไปว่า “ลุงปลูกหญ้าอีกทำไมละครับ ที่ปลูกไว้เดิมครึ่งไร่ก็พอแล้วนี่นา?”

คำตอบที่ได้รับในทันทีนั้นก็ถือว่า “ผมกำลังอยากจะบอกอาจารย์อยู่พอดีละครับ ว่างวดต่อไปนี้ะ ผมอยากจะขอซื้อลูกโคมาเลี้ยงอีกสัก ๔ ตัว!”

นี่แสดงว่าผลงานที่เกิดขึ้นนี้มีประโยชน์จริง ๆ เกษตรกรทั้ง ๒ รายนี้ จึงกระตือรือร้นที่จะขอดำเนินการต่อไปอีกด้วยความมั่นใจเหลือเกิน

เรื่องมูลโคที่ได้จากการเลี้ยงโคขุนนี้ เกษตรกรผู้เลี้ยงก็ได้กองหมักเอาไว้จนคลาญการสลายตัว หมดความร้อนแล้วก็นำไปใส่เป็นปุ๋ยบำรุงพืชผัก ก็ปรากฏว่ามูลโคขุนนี้ใส่ผักได้เขียวสดดีกว่ามูลโคธรรมดา

เออ-ก็จริงนะครับ เพราะในโคขุนมันได้กินอาหารดีกว่าโคธรรมดาเนาะ เห็นที่ใครคิดจะทำมูลโคขุนขายบ้างก็คงจะยังมีลู่วางแจ่มใสไม่น้อยเหมือนกันนะครับ

ทีนี้เพื่อตอบปัญหาที่ว่า “เนื้อโคขุนจะดีจริงหรือไม่?” นั้น จากการฆ่าแล้วตรวจสอบซากทุกส่วนโดยละเอียด โดยนักวิชาการทางด้านเนื้อสัตว์นี้โดยเฉพาะแล้ว ก็ได้รับผลที่น่ายินดีเกินคาด คือได้พบว่ามีส่วนที่เป็นเนื้อกับกระดูกอยู่ถึง ๖๑% ซึ่งโคธรรมดาตามโรงฆ่าสัตว์ทั่วไป จะมีซากส่วนเนื้อและกระดูกตัวเลขเพียง ๕๒-๕๓% เท่านั้นเอง

จากการตรวจสอบเนื้อโคขุนนี้ด้วย

โคหลังขุนแล้ว ถ่ายร่วมกับเจ้าของ (นางประเทือง คำกองแก้ว)

เครื่องมือทันสมัย ก็ได้รับผลเป็นน้ำพอกใจ ยิ่งจากการชิมก็ต้องยอมรับกันว่า เนื้อโคขุน นั้นมันนุ่มจริง ๆ เครื่องทดสอบตรวจดูแล้ว ก็ยอมรับเช่นกันว่า เนื้อโคขุนมีความนุ่ม ไม่เหนียว ทั้งยังมีไขมันแทรกในเนื้อดีเสีย ด้วย มีคุณสมบัติดีเด่นไม่แพ้เนื้อโคขุนของ ต่างประเทศเลย

ท่านผู้อ่านทราบไหมครับว่า ปัจจุบันนี้เมืองไทยเราต้องสั่งเนื้อโคขุนจากต่างประเทศเข้ามาใช้บริโภคไม่ต่ำกว่าปีละ ๑๐๐,๐๐๐ กิโลกรัม ราคาอย่างต่ำก็กิโลกรัม ละประมาณ ๕๐๐ บาท คิดเป็นเงินก็ปีละ ประมาณ ๕๐ ล้านบาทเชียวนะครับ

เอ-ก็เมื่อเราเลี้ยงโคขุนที่ได้เองแล้ว อย่างนี้ ทำไมไม่ส่งเสริมให้เกษตรกรไทย เราเลี้ยงโคขุนกันบ้างล่ะครับ จะได้ไม่ต้อง เสียดุลการก้าในด้านนี้ และจะได้ช่วยเป็น

อาชีพเสริมให้เกษตรกรที่กำลังมีปัญหาขาย พืชผลได้ราคาตกต่ำอย่างขณะนี้ได้ดีขึ้นด้วย รวมทั้งจะช่วยให้ทั้งมันสำปะหลังและข้าวโพด ที่ผลิตกันมามากมาย ถูกกดให้ขายราคา ถูก ๆ นั้นจะได้มีทางใช้เป็นอาหารโคขุน ในประเทศของเราเองได้มากขึ้นด้วย

นี่เป็นปัญหาที่ทางรัฐบาลน่าจะเร่ง พิจารณาดำเนินการให้ถูกต้องและจริงจัง ด้วยก็จะดี

ความจริงอีกประการหนึ่ง ที่อยาก จะกระซิบบอกกล่าวให้ท่านผู้อ่าน “วารสาร ไทย” ได้ทราบไว้ด้วย ก็คือว่า เมื่อ ๓๐ ปี ที่แล้วเมืองไทยเรามีโคอยู่ประมาณ ๔ ล้าน ตัว

แล้วขณะนี้เอง เมืองไทยเรามีโคอยู่ เท่าไหร่? เมื่อถามผู้เชี่ยวชาญทางด้านนี้ ดู คำตอบที่ได้รับก็คือว่า “มีอยู่ ๔ ล้านกว่า

ตัว” คือมีเพิ่มขึ้นเพียงปีละประมาณ ๑% และบางปีนอกจากไม่มีเพิ่มแล้วยังติดลบ อีกด้วยซ้ำไปครับ

แต่จำนวนโคที่ถูกส่งเข้าโรงฆ่าสัตว์ ทำการฆ่าเพื่อการบริโภคนั้น กลับยังคงมี เพิ่มขึ้นได้ถึงปีละ ๔%

จะเห็นได้ว่าในอนาคตอันใกล้นี้ ก็ อาจจะเกิดการขาดแคลนโคขึ้นได้แน่ หรือ ไม่ก็จะต้องบริโภคเนื้อโคที่มีราคาแพง ๆ ขนาดกิโลกรัมละ ๑ พันบาทกว่า ๆ อย่าง ประเทศญี่ปุ่นเสียแล้วก็ไม่รู้ละครับ?

แต่อาจารย์ปราดนา พฤกษ์ศรี ได้ขอ กระซิบมาว่า ทราบแล้วอย่าไปบอกใครนะ ครับว่าเนื้อโคที่เมืองไทยใช้บริโภคกันอยู่ นี้หลายแสนตัวต่อปี เป็นโคเถื่อนที่ถูกนำ ข้ามแดนมาจากประเทศพม่าโน่น

พม่าเองก็มีโคอยู่ไม่เท่าไรหรอก

ครับ แต่เขาไปได้มาจากประเทศอินเดียอีก
ต่อหนึ่ง ก็อินเดียส่วนหนึ่งเขานับถือศาสนา
ฮินดู ถือว่าโคเป็นสัตว์ของพระเจ้า แต่คน
อินเดียที่ยากจนก็เลยด้อนเอาสัตว์ของพระเจ้า
นี้เข้าไปขายพม่า แล้วก็เลยมาให้เมืองไทย
เราได้ใช้ประโยชน์ด้วย มิฉะนั้นแล้วโคไทย
ก็คงจะมีลดน้อยลงกว่าทุกวันนี้อีกมากมาย
นัก

อาจารย์ปราธนา ได้สั่งมาด้วยว่า อย่า
ไปบอกใครเขียนะครับ เพราะเขารู้กันหมด
แล้วเรื่องนี้นะ!

ส่วนปัญหาเรื่องลูกโคที่จะใช้เลี้ยง
ทำโคขุนได้นี้ ในระยะแรกคงจะยังชุลขลัก
อยู่มาก เพราะยังจัดได้ไม่เป็นระบบครบ
วงจร ทางกรมปศุสัตว์ และหน่วยงานของ
กรป.กลาง ซึ่งมีบทบาทเป็นผู้นำในชนบท
ที่สำคัญทางด้านนี้ ก็ได้ช่วยทำการผสมเทียม
โคพันธุ์ดี ๆ กับพันธุ์พื้นเมือง ให้แพร่หลาย
มากขึ้นแล้ว แต่โคลูกผสมเหล่านั้นก็ยังคง
มีราคาไม่แตกต่างกับโคพื้นเมืองได้มากนัก
จึงยังไม่ทำให้เกษตรกรนิยมเลี้ยงอย่างจริงจัง
เท่าที่ควร

แต่ถ้าหากได้นำโคลูกผสมเหล่านั้น
ไปใช้เลี้ยงทำโคขุน ราคาขายที่ให้กำไรสูง
จะเป็นสิ่งล่อใจให้เกษตรกรหันมานิยมเลี้ยง
โคลูกผสมกันมากขึ้นแน่ ๆ ในช่วงเวลา
ต่อไปนี้ ด้วยมีราคาเป็นแรงจูงใจ

เรื่องตลาดโคขุนนี้ ก็ได้เริ่มมี กรป.
กลางเป็นผู้เริ่มจับงานนี้ขึ้นบ้างแล้ว ที่จังหวัด
สกลนครและตาก ผลิตโคขุนส่งโรงแรมชั้นนำ
ในกรุงเทพฯ ซึ่งนอกจากตลาดชั้นดินนั้นแล้ว
ตลาดชั้นกลางก็ยังเปิดอยู่อย่างกว้างขวาง
พร้อมที่จะรับโคขุนที่มีคุณภาพดีเข้าจำหน่าย
ได้ไม่ยากเลย

นี่ก็เห็นจะพอสรุปได้ละมังครับ ว่า
การเลี้ยง “โคขุน” เป็นอาชีพเสริม แนวโน้ม
ว่าจะมีอนาคตที่ดีได้อย่างแน่นอน

ที่คุยกันว่าเนื้อโค “โกเบบีฟ” ของ
ญี่ปุ่นดีที่สุดในโลก เพราะในการเลี้ยงเขา
ต้องให้กินเบียร์และนวดให้เป็นพิเศษด้วย
นั้น ความจริงแล้วเบียร์นะ โคมันไม่ค่อย

จะได้กิน แต่คนเลี้ยงนั้นแหละกินเองเสีย
มากกว่า แลเมื่อกินเบียร์แล้วยังเข้าโรงนวด
สบายไป เสร็จแล้วพอนึกขึ้นมาได้ก็กลัว
ไม่มาทูป ๆ โคขุนให้หน่อยก็เสร็จพิธี

เดี๋ยวนี้ที่เมืองโกเบของญี่ปุ่นไม่มีการ
เลี้ยงโคขุนอีกแล้ว แต่มีอยู่คนหนึ่งที่เมือง
มัตซึซากะ ถ้าภาพโคกินเบียร์แลเมื่อกิน
สวยนุ่งนิดหม่นหม่นอยู่ระดับฉาก จึงเป็น
การโฆษณาชวนเชื่อให้คนไปเที่ยวญี่ปุ่น
เสียมากกว่า

ซึ่งเดี๋ยวนี้เกษตรกรไทยทั่ว ๆ ไป
เราก็สามารถจะเลี้ยง “โคขุน” ออกขายตลาด
ได้ไม่ยากเลย มาอุดหนุน “โคขุน” ไทยกัน
ดีกว่า

หากท่านผู้อ่าน “วารสารไทย” คิดใจ
สงสัยในเรื่องนี้ประการใด ก็ขอเชิญเขียน
จดหมายติดต่อกามาทาง บ.ก.วารสารไทย
ที่ทำเนียบรัฐบาลได้เสมอ

หรือจะสอบถามไปโดยตรง ทาง
อาจารย์ชาคริต จุลกะเสวี รายการ “เพื่อ
ชีวิตที่ดีขึ้น” สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน 10903
ก็ได้เช่นกัน เรายินดีให้บริการแก่ทุกท่าน
ที่สนใจได้เสมอ

การประชุมศาสนาและสันติภาพโลก (ต่อจากหน้า ๗๕)

สนใจยิ่งในหนังสือเล่มนั้นก็คือ พระธาตุ
เขียวแก้ว เป็นเจดีย์สูงทรงจีน รูปร่างเหมือน
ต้นสนหลายชั้น ตั้งอยู่ที่เนินเขาอันเขียวชอุ่ม
ชานเมืองปักกิ่ง บรรจุพระทองคำของพระ-
พุทธองค์ ถามพุทธสมาคมที่ปักกิ่งก็ตั้งทราบ
พวกเราน่าไปนมัสการ จะเลยไปเที่ยวยูนาน
เยียม เจ้าเมืองด้วยก็ได้ตามด้าบลที่
อยู่เป็นภาษาอังกฤษดังนี้

Dao Churen
President, Yunan Provincial
Buddhist Association, Kunming,
China.

จะเขียนเป็นภาษาไทย หรือภาษาจีนก็

ได้ ไปถึงเขาก่อน แล้วจึงไปก็ได้ การเดิน
ทางก็สะดวก เข้าทางฮองกง แล้วนั่งรถไฟไป
ถึงคุนหมิง ส่วนการจะไปทีลีสองปันนา
นั้นลำบากสักนิด เขียนไปคุยกันก่อนก็แล้ว
กัน

ท่านผู้อ่านที่รัก ผมขออุทิศข้อเขียนแต่
เพียงเท่านี้ การไปต่างประเทศแต่ละครั้งนั้น
ผมได้เห็นสิ่งต่าง ๆ หลาย ๆ อย่าง ทั้งที่
เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ สิ่งที่เป็น
ประโยชน์ในคราวนี้ นอกจากไม่ตรึงจิต
มิตรภาพระหว่างประเทศแล้ว ได้แก่ความ
รักความสามัคคีระหว่างศาสนิกหลายเหล่า
ขอให้พี่น้องร่วมชาติทั้งหลายพึงตระหนัก
ในความสำคัญในเรื่องนี้ให้มาก อย่าได้คิด
เป็นพุทธเป็นคริสต์ เป็นเขาเป็นเรา ให้คิด
เสียว่า เราทุกคนในผืนแผ่นดินนี้ เป็นมนุษย์
พี่น้องร่วมชาติ ศาสนาเป็นเพียงทางปฏิบัติ
เพื่อหนีทุกข์ โลกนี้มีหลายศาสนา เกิดขึ้น
ในที่ต่าง ๆ กัน หลักปฏิบัติอาจแตกต่างกัน
ไปตามสิ่งแวดล้อม แต่จุดมุ่งหมายเป็นอย่าง
เดียวกันหมด คือหนีทุกข์ ขอให้ท่านผู้อ่าน
และพี่น้องทุกคนจงให้ความเคารพแก่ศาสนา
อื่นอย่างเดียวกับศาสนาของตน ข้อธรรมะใด
ดีก็ขอให้แบ่งปันกันปฏิบัติ เพื่อความรัก
ความสามัคคี ซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสงบ
และสันติ ผมขอวิงวอนในที่สุุดให้รัฐบาล
ตั้งศูนย์ศาสนาสัมพันธ์แห่งชาติขึ้นในองค์กร
การศาสนาเล็กศาสนาน้อยสังกัด และทำนุ
บำรุงกันเอง ประกอบด้วยศาสนสภาซึ่งมี
ผู้แทนของทุกศาสนาบรรดามิในประเทศไทย
ไม่ว่าจะเป็นศาสนาเล็กศาสนาน้อยเพียงใด
เข้ามามีส่วนร่วมมีเสียงออกความคิดเห็น
เพื่อการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มก้อนและเหนียว
แน่น ไม่แบ่งเป็นเขาเป็นเราในขณะเดียวกัน
หากท้องถิ่นใดมีหลายศาสนา เราก็ตั้งศูนย์
ศาสนาสัมพันธ์ระดับท้องถิ่นขึ้นรองรับ
กัน ข้อสำคัญก็คือ เราไม่ละเลยต่อชนกลุ่ม
น้อย ทำให้เขาน้อยใจ ไม่ได้รับความเป็น
ธรรม ถ้าเช่นนั้นแล้วผมเชื่อว่า ประชาชนใน
ชาติจะอยู่กันด้วยความสงบ ไม่เกิดปัญหา
ขัดแย้งขึ้นดังที่แลแล้ว

การปราบศัตรูพืช และการป้องกันกำจัด

(ตอนจบ)

ดร.บรรพต ฒ บ่อมเพชร

ยาปราบศัตรูพืช และการใช้ ยาปราบศัตรูพืช

ในการควบคุมหรือป้องกันกำจัดศัตรูพืช การใช้สารเคมีเป็นเพียงวิธีการหนึ่งในหลาย ๆ วิธี และควรจะเป็นวิธีสุดท้ายที่จะนำมาใช้ในการลดปัญหาที่เกิดจากศัตรูพืช การใช้สารเคมีจะไม่มีผลจำเป็นแต่อย่างใดและไม่จำเป็นต้องใช้ถ้าหากศัตรูพืชไม่ระบาดทำความเสียหายอย่างรุนแรงถึงขั้นวิกฤติการณ์จริง ๆ

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับยาปราบศัตรูพืช นับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมาก เราจะต้องรู้และตระหนักเสมอว่ายาปราบศัตรูพืชคือ ยาพิษที่ร้ายแรงที่สุดที่มนุษย์พึงจะกั้นกีดกันได้ ดังนั้นการใช้ยาปราบศัตรูพืชก็คือ การใช้ยาพิษที่รุนแรง ซึ่งยาพิษเหล่านี้ นอกจากจะฆ่าและทำลายศัตรูพืชแล้วยัง

สามารถฆ่าผู้ใช้ได้ทั้งในทางตรง และทางอ้อม อย่างเชื้อง้ำหรืออย่างรุนแรง และอย่างรวดเร็วด้วย

ยาปราบศัตรูพืชอาจแบ่งออกเป็นชนิดและประเภทต่าง ๆ ได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับ

๑. ประเภทของศัตรูพืชที่ไปทำลาย ซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็น ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าไร ยาป้องกันกำจัดโรคพืช ยากำจัดวัชพืช ยากำจัดไส้เดือนฝอย และยาปราบหนู เป็นต้น

๒. คุณสมบัติทางเคมี ซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็น ประเภทสารอินทรีย์ สารอินทรีย์ และสารอินทรีย์สังเคราะห์ เช่น ออร์กาโนคลอรีนส์ ออร์กาโนฟอสเฟตส์ คาร์บาเมทส์ ออร์กาโนเมอคิวเรียลส์ ไดโนโตรฟินอลส์ ไพรีทรอยด์ส์ เป็นต้น

๓. วิธีการเข้าทำลาย ซึ่งอาจแบ่ง

ออกได้เป็น ประเภทกินตาย ประเภทถูกตัวตาย ประเภทดูดซึม และประเภทขารม เป็นต้น

ยาปราบศัตรูพืชที่มีจำหน่ายอยู่ในท้องตลาดมันจะแบ่งออกเป็นประเภทตามชนิดของศัตรูพืชที่ไปทำลาย เช่น ยาฆ่าแมลง ยากำจัดวัชพืช ยาฆ่าเชื้อรา ฯลฯ เป็นต้น และโดยปกติจะไม่ระบุหรือแยกชนิดตามคุณสมบัติทางเคมีว่าเป็นสารพวกออร์กาโนคลอรีนส์ หรือออร์กาโนฟอสเฟตส์หรือคาร์บาเมทส์ แต่จะระบุเป็นสารออกฤทธิ์มีชื่อทางเคมี อาจจะระบุหรือไม่ระบุว่าเป็นประเภทกินตาย หรือถูกตัวตาย หรือดูดซึม เป็นต้น

นอกจากนั้นเราจะพบว่ายาปราบศัตรูพืชอาจมีจำหน่ายในหลายรูปแบบ หรือที่เรียกกันว่าสูตรสำเร็จ ซึ่งอาจจะนำไปใช้ได้ทันที หรือจะต้องนำไปผสมให้เจือจางก่อนใช้ โดยทั่วไปสูตรสำเร็จที่นำมาใช้กันเสมอ ๆ อาจแบ่งออกได้เป็นประเภทดังนี้

๑. สูตรสำเร็จสำหรับใช้ในการพ่นหรือฉีดหลังจากได้ผสมกับน้ำ และ/หรือน้ำมัน ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ยาน้ำเข้มข้น (อีซี หรืออี) ยาผงเปียกน้ำ (ดับเบิลยูพี หรือดับเบิลยู) ยาผงหรือยาเม็ดละลายน้ำ (เอสพี หรือ เอสจีป และ ยาน้ำ (เอส) เป็นต้น

๒. สูตรสำเร็จสำหรับใช้ในการพ่นเป็นผงฝุ่นแห้ง หรือการหว่านแห้ง ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ยาผง หรือ ยาฝุ่น (ดี) ยาเม็ด (จี) และยาเม็ดอัด เป็นต้น

๓. สูตรสำเร็จอื่น ๆ เช่น ยารม ยาทำควั่น ยาฉีดด้วยแรงอัด ยาเคลือบเมล็ดเหยื่อพิษ สารเข้มข้นปริมาตรต่ำ (ยูแอลวี) ต่าง ๆ เป็นต้น

การเรียกชื่อยาปราบศัตรูพืชอาจมีการเรียกโดยการใช้ชื่อสามัญ หรือ ชื่อเคมี หรือชื่อการค้า ชื่อสามัญเป็นชื่อของยาปราบศัตรูพืชที่ได้มีการเลือกและยอมรับในการใช้เรียกโดยสถาบันต่าง ๆ เป็นทางการ เช่น คาร์บาริล คาร์โบฟูราน ไดโคลวอส ดีลดริน และเรสมิธริน เป็นต้น ส่วนชื่อการค้าเป็นชื่อที่ตั้งขึ้นโดยบริษัทผู้ผลิตหรือผู้ผสมสูตรสำเร็จ ดังนั้นยาปราบศัตรูพืชที่มีชื่อสามัญเพียงชื่อเดียวแต่อาจมีชื่อการค้ามากกว่าสิบชื่อก็ได้ เช่น คาร์บาริล อาจมีชื่อการค้าเป็นเซวิน หรือเอส-๘๕ คาร์โบฟูรานมีชื่อการค้าเป็น ฟูราดาน หรือกูราเทร พาราไธออนมีชื่อการค้าเป็นโฟลิดอล อี-๖๐๕ เอกาท็อกซ์ โมโนโครโตฟอสมีชื่อการค้าเป็น อโซดริน หรือ นูวาครอน เป็นต้น ส่วนชื่อเคมีนั้นจะเป็นชื่อทางเคมีซึ่งมักจะเรียกตามสูตรเคมีหรือสูตรโครงสร้างของยาปราบศัตรูพืชชนิดนั้น ๆ

ความเป็นพิษของยาปราบศัตรูพืชโดยทั่วไปจะเกิดจากการเข้าสู่ร่างกายของมนุษย์โดยวิธีทางต่าง ๆ โดยการเข้าทางปาก เข้าทางผิวหนัง หรือเข้าทางการหายใจ และการเป็นพิษอาจจะรุนแรง ต่ำกว่าระดับรุนแรง หรือเรื้อรังยาวนานขึ้นอยู่กับชนิดของสารพิษปริมาณและเวลาที่มนุษย์จะได้รับสารพิษชนิดนั้น ๆ ด้วยเหตุนี้ยาปราบศัตรูพืชจึงถูกแยกออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามระดับอันตรายได้ดังนี้

๑. มีอันตรายร้ายแรงที่สุด เช่น ออลดีคาร์บ เมวินฟอส พาราไธออน เทพท์

๒. มีอันตรายร้ายแรงสูง เช่น ออลดริน ดีลดริน เมธิลพาราไธออน ไดโครโตฟอส

๓. มีอันตรายร้ายแรงปานกลาง เช่น คลอร์เดน เอนโคซัลเฟน ไดอาร์ซีโนน ดีดีที

๔. มีอันตรายต่ำ เช่น เทมิฟอส คาร์บาริล มาลาไธออน ไพรีธรินส์

ยาปราบศัตรูพืชมากกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ที่มีจำหน่ายในท้องตลาดจะเป็นยาปราบศัตรูพืชที่เราสามารถแบ่งออกได้เป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้คือ

๑. ประเภทออร์กาโนคลอรีนส์

๒. ประเภทออร์กาโนฟอสเฟตส์

๓. ประเภทคาร์บาเมทส์

๔. ประเภทสารสังเคราะห์ไพรีทรอยด์

สารประเภทออร์กาโนคลอรีนส์

ตัวอย่างของสารประเภทนี้คือ ดีดีที คลอร์เดน ออลดริน ดีลดริน เฮปตาคลอร์ ท็อกซาฟีน บีเอชซี และ เอนโคซัลเฟน เป็นต้น มีคุณสมบัติในการทำลายประสาท มีความคงทนทางเคมีสูง สลายตัวยาก ทำให้มีพิษตกค้างยาวนานเป็นแรมปี

สารประเภทออร์กาโนฟอสเฟตส์

ตัวอย่างของสารประเภทนี้คือ มาลาไธออน โมโนโครโตฟอส ไดเมโทเอต เมวินฟอส พาราไธออน และไดอาซีโนน เป็นต้น มีความเป็นพิษต่อมนุษย์อย่างสะสม และเป็นพิษสูงกว่าสารประเภทออร์กาโนคลอรีนส์ ทำลายระบบประสาท ไม่มีความคงทน สลายตัวได้ง่าย จึงทำให้มีการใช้ถี่ขึ้นและเกิดอันตรายต่อผู้ใช่มากขึ้น และมีพิษตกค้างระยะสั้นเป็นวันเท่านั้น

สารประเภทคาร์บาเมทส์

ตัวอย่างของสารประเภทนี้คือ คาร์-
บาริล เมโทมิล ออลดิคาร์บ และคาร์โบ-
ฟูราน เป็นต้น มีคุณสมบัติความเป็นพิษและ
การทำลายคล้ายคลึงกับสารประเภทออร์-
กาโนฟอสเฟตส์ ทำลายประสาท ไม่มีความ
คงทน สลายตัวได้เร็ว แต่ความเป็นพิษไม่
สะสมในมนุษย์ ด้วยเหตุนี้จึงมีผู้นิยมใช้
สารประเภทนี้มากโดยเฉพาะอย่างยิ่งคาร์-
บาริล เช่น เชวิน เป็นต้น

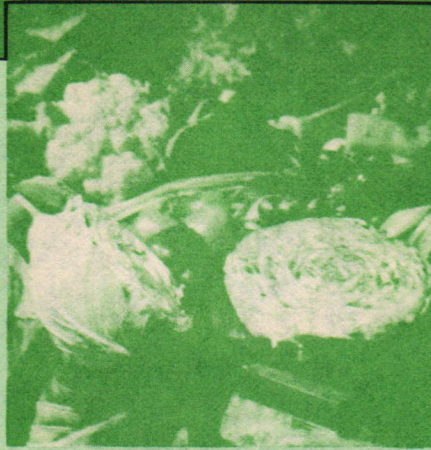
สารสังเคราะห์ไพรีทรอยด์

ตัวอย่างของสารประเภทนี้คือ อัล-
เลธริน เดตราเมธริน เรสเมธริน ไบโอ-
เรสเมธริน เปอร์เมธริน เฟนวาเลอเรด
และไซเปอร์เมธริน เป็นต้น มีพิษต่ำต่อคน
และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม แต่มีพิษสูง
ต่อปลา สลายตัวได้ง่าย ไม่ทำให้เกิดพิษ
ตกค้าง ไม่มีความเจาะจงในการทำลายจึง
ทำให้เกิดอันตรายต่อผึ้งและแมลงศัตรู
ธรรมชาติ และแมลงศัตรูพืช สร้างความดื้อ
ทานต่อยาประเภทนี้ได้เร็ว

ฉลากยาปราบศัตรูพืช

ยาปราบศัตรูพืชทุกชนิดคือ ยาพิษ
ทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีระดับความเป็นพิษต่ำหรือ
สูงก็ตาม การใช้จะต้องใช้ด้วยความระมัด
ระวัง รอบคอบและเหมาะสม อันตราย
จากการใช้ยาปราบศัตรูพืชจะเกิดขึ้นเสมอ
ไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงได้ ไม่มีข้อยกเว้น
แต่สามารถที่จะลดอันตรายจากการใช้ให้
น้อยลงถ้าได้รู้และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
ตามคำแนะนำ

คำแนะนำที่ดีที่สุดเกี่ยวกับยาปราบ
ศัตรูพืชแต่ละชนิดรวมไปถึงข้อระมัดระวัง
การรักษาความปลอดภัย และอันตรายต่าง ๆ
ตลอดจนข้อมูลที่สำคัญโดยทั่วไปจะพบได้จาก

“ฉลากยา” ดังนั้นในการใช้ยาปราบศัตรูพืช
สิ่งสำคัญที่สุดในทุกขั้นตอนของการใช้
คือ “อ่านฉลากยาก่อนการใช้”

“ฉลากยา” นับว่าเป็นหัวใจสำคัญ
ของยาปราบศัตรูพืช เพราะฉลากยาจะเป็น
ตัวระบุข้อความต่าง ๆ ที่ผู้ใช้ต้องการ
ทราบ ตั้งแต่ ชื่อ ชนิด และความเข้มข้น
ของยา วิธีการใช้ อัตราการใช้ รวมไปถึง
คำแนะนำในเรื่องความปลอดภัย การเก็บ
รักษา และการกำจัดทำลายด้วยการอ่าน
ฉลากยานั้นไม่ควรจะอ่านเพียงครั้งเดียว
ควรอ่านและทำความเข้าใจอย่างน้อย ๕
ครั้ง เพื่อหลีกเลี่ยงผลเสียและอันตรายที่
จะติดตามมา การอ่านแต่ละครั้งจะช่วยผู้
ใช้ได้อย่างบ้างที่พอจะกล่าวได้คือ

๑. อ่านฉลากยาก่อนซื้อยา เพื่อ
ดูว่า

- ยาชนิดนี้เป็นยาที่ดีที่สุดสำหรับการ
ใช้งานหรือไม่

- ยาชนิดนี้มีความปลอดภัยเพียงพอ
หรือไม่ในสภาพนั้น ๆ

- ความเข้มข้นและปริมาณของสาร
ออกฤทธิ์เหมาะสมหรือไม่

- จะต้องใช้เครื่องพ่นยาหรืออุปกรณ์
พิเศษหรือไม่

๒. อ่านฉลากยาก่อนผสมยา เพื่อ
ดูว่า

- จะต้องใช้เครื่องมือป้องกันความ

ปลอดภัยในการใช้ยานี้นั้นอย่างไรบ้าง

- คำเตือนอะไรบ้าง และจะต้องปฏิบัติ
อย่างไรในการปฐมพยาบาล

- ยานี้นั้น ๆ ผสมกับยาคืออื่น
ได้หรือไม่

- จะต้องผสมอย่างไร

- จะต้องใช้มากน้อยเท่าไร

๓. อ่านฉลากยาก่อนพ่นฉีดหรือ
ใช้ยา เพื่อดูว่า

- การรักษาความปลอดภัยต่อผู้ใช้

- ยานี้ใช้กับอะไรได้บ้าง

- จะต้องใช้ยาเมื่อไร เช่น ที่วัน
ก่อนการเก็บเกี่ยว

- จะใช้ยาอย่างไร

- อัตราการใช้

- ข้อห้ามในการใช้

- คำแนะนำพิเศษอื่น ๆ

๔. อ่านฉลากยาก่อนเก็บยา เพื่อ
ดูว่า

- จะเก็บยาไว้อย่างไรและที่ใด

- ไม่ควรเก็บยาไว้ในสถานที่ใดบ้าง

- ไม่ควรเก็บยาปนกับอะไรบ้าง

๕. อ่านฉลากยาก่อนทิ้งเศษยา
ที่เหลือใช้หรือภาชนะบรรจุ เพื่อดูว่า

- จะกำจัดเศษยาอย่างไรและทิ้งที่ไหน
ได้บ้าง

- จะทำความสะอาด หรือ สลายพิษ
ยาจากภาชนะบรรจุได้อย่างไร รวมถึง

- จะเอาไปทิ้งอย่างไร และทิ้งที่ไหน
ได้บ้าง

การเกิดพิษ อาการและวิธีแก้พิษ
เบื้องต้น

กลไกและหนทางที่ยาปราบศัตรูพืช

ทำให้เกิดผลกระทบหรือเกิดพิษต่อมนุษย์ และสัตว์อื่น ๆ เรียกกันง่าย ๆ ว่าเป็น “วิธีการเข้าทำลาย” วิธีการเข้าทำลายและทำให้เกิดพิษของยาปราบศัตรูพืชชนิดต่าง ๆ มักจะไม่ใช่ที่รู้อย่างแน่นอน หรือถ้ารู้ก็รู้แต่เพียงบางส่วนยังไม่สมบูรณ์แต่อย่างใด แต่ถึงแม้ว่าเรายังไม่มีความรู้อย่างแน่นอนว่ายาปราบศัตรูพืชเหล่านี้ทำให้เกิดพิษต่อคนอย่างไรบ้าง ลักษณะและอาการเกิดพิษจากยาปราบศัตรูพืชเหล่านี้เป็นที่แน่ชัดและรู้จักกันดี และมีแนวทางที่จะรู้ได้จากอาการเพื่อที่จะทำการแก้พิษเบื้องต้นได้

การได้รับสารพิษ

สารพิษต่าง ๆ รวมทั้งยาปราบศัตรูพืชด้วย อาจเข้าสู่ร่างกายมนุษย์ได้ ๓ ทาง เพื่อที่จะทำให้เกิดพิษ การได้รับพิษเข้าสู่ร่างกายโดยทางต่าง ๆ คือ

๑. การได้รับพิษทางปาก
๒. การได้รับพิษทางผิวหนัง
๓. การได้รับพิษโดยการหายใจ

อุบัติเหตุจากการเกิดพิษอาจเกิดขึ้นได้โดยมีสาเหตุหลายประการ ดังนี้

ทางปาก

- ผง ผื่น และละอองยาเข้าทางปาก ในขณะที่ทำการพ่นยา
- ดื่มน้ำยาปราบศัตรูพืชจากภาชนะที่ไม่มียาลากหรือภาชนะที่เปื้อนยา
- ใช้ปากดูดท่อส่งยา หรือ หัวฉีด หรือใช้ปากเป่าหัวฉีดที่อุดตัน
- กินอาหารที่มียาปะปน
- ใช้มือหรือส่วนของร่างกายหรือเสื้อผ้าที่เปื้อนยาเช็ดปาก
- ดื่มเครื่องดื่มจากขวดที่เปื้อนยา

ทางผิวหนัง

- ยากรดส่วนของร่างกายหรือเสื้อผ้าที่ใส่อยู่
- ผง ผื่น และละอองยาเกาะจับอยู่บนผิวหนังขณะที่ทำการพ่นยา
- พ่นยาในที่ลมแรง
- ยากระเด็นเข้าตา หรือถูกร่างกายขณะผสมยา หรือเทยาใส่ถังหรือภาชนะ
- สัมผัสกับบริเวณที่ได้พ่นยาไว้แล้ว
- เด็ก ๆ เล่นในบริเวณที่ทิ้งยา หรือภาชนะใส่ยาที่ทิ้งแล้ว หรือบริเวณที่มียาหกหล่น

โดยการหายใจ

- โดยการหายใจเอาฝุ่น ผง หรือละอองยาเข้าไปขณะทำการพ่นยา
- สูบบุหรี่ในขณะที่ทำการพ่นยา
- บุหรี่หรือยาสูบเปื้อนยา
- โดยการสูดหายใจละอองยาขณะผสมยา

ถ้าจะปฏิบัติตามวิธีการป้องกันโดยการใช้อุปกรณ์ป้องกันที่เหมาะสม ใช้น้ำกากหรือเครื่องหายใจ หรือปฏิบัติตามคำแนะนำและคำเตือนโดยถูกวิธีแล้ว อันตรายที่อาจจะทำให้เกิดอุบัติเหตุจากการเกิดพิษเหล่านี้สามารถที่จะลดน้อยลงไปได้

อาการเกิดพิษจากยาปราบศัตรูพืช

อาการเกิดพิษ หรือการเป็นพิษที่เกิดจากยาปราบศัตรูพืช จะขึ้นอยู่กับชนิดของยาปราบศัตรูพืช และปริมาณของสารพิษที่ได้รับ โดยทั่ว ๆ ไปเราอาจแบ่งอาการออกเป็น ๓ ประเภท คือ อาการอย่างอ่อน อาการปานกลาง และอาการรุนแรง

อาการเกิดพิษอย่างอ่อน คือ ปวดหัว รู้สึกไม่สบาย คลื่นไส้ วิงเวียนศีรษะ ปวดเมื่อยตามร่างกาย เกิดความระคายเคืองตามผิวหนัง ตา จมูก และ ลำคอ ท้องเสีย เหงื่อออก และเบื่ออาหาร

อาการเกิดพิษปานกลาง คือ อาเจียน ตาพร่า ปวดเกร็งในช่องท้อง ชีพจรเต้นเร็ว หายใจติดขัด ม่านตาหรี่ เหงื่อออกมาก กล้ามเนื้อสั่นและกระตุก ปวดเมื่อยตามร่างกาย และประสาทเฉื่อยชา

อาการเกิดพิษรุนแรง คือ ชัก กระตุก ระบบหายใจหยุดทำงาน หมคสติ ชีพจรหยุดเต้น และในบางกรณีถึงแก่ความตายทันที

ยาปราบศัตรูพืชชนิดต่าง ๆ ในประเภทเดียวกันจะทำให้เกิดพิษต่อคน และทำให้เกิดอาการเกิดพิษเหมือนกัน การแก้พิษเบื้องต้นของการเป็นพิษจากยาต่าง ๆ ในประเภทเดียวกันนั้นจะคล้ายคลึงกันด้วย ประเภทของยาปราบศัตรูพืชที่มีโอกาสทำให้เกิดการเป็นพิษโดยอุบัติเหตุมากที่สุด ได้แก่ ยาปราบศัตรูพืชประเภทออร์กาโนคลอรีนส์ ออร์กาโนฟอสเฟตส์ คาร์บาเมทส์ และสารหนู

อาการเกิดพิษจากยาประเภทออร์กาโนคลอรีนส์

อาการที่สำคัญคือ กระวนกระวาย

คลื่นไส้ และท้องเสีย ถ้าได้รับในปริมาณที่สูงจะเกิดการชักกระตุก ในสัตว์ทดลองได้พบว่าตับจะถูกทำลาย แต่ยังไม่มีการทดลองในคน

อาการเกิดพิษจากยาประเภท ออร์กาโนฟอสเฟตส์

อาการที่สำคัญคือ ปวดหัว มึนงง และเวียนศีรษะ กระวนกระวาย ตาพร่า อ่อนเพลีย คลื่นไส้ เกร็ง ท้องเสีย และ จุกเสียดหน้าอก อาการอื่น ๆ ได้แก่เหงื่อออกม่านตาหรี่ น้ำตาเอ่อ น้ำลายออกมา หัวใจเต้นถี่ เหงื่อออกชุ่มตัว และอาเจียน เมื่ออาการหนักขึ้นและรุนแรงมากขึ้นจะเกิดการชักกระตุก อุจจาระไหล ตัวเกร็ง และสิ้นสติ

อาการเกิดพิษจากยาประเภทคาร์- บาเมทส์

อาการเกิดพิษที่เกิดจากยาประเภทคาร์บาเมทส์จะคล้ายคลึงและเหมือนกันกับอาการที่เกิดขึ้นจากยาประเภทออร์กาโนฟอสเฟตส์

อาการเกิดพิษจากยาประเภทสารหนู

อาการเกิดพิษที่เกิดจากสารหนู มักจะเกิดจากความกระทบกระเทือนต่อระบบน้ำย่อย โดยทั่วไปจะทำให้การทำงานของระบบต่าง ๆ ของร่างกายช้าลง อาการที่เห็นชัดคือปวดท้องอย่างแรง อาเจียน และท้องเสีย ความดันโลหิตลดต่ำรวดเร็ว และทำให้เกิดการเวียนศีรษะ

อาการเกิดพิษจากยาประเภทอื่น ๆ

ในบรรดายาปราบศัตรูพืชที่ทำจากพืช เช่น ไพรีทรัม อาการทั่ว ๆ ไปคือจะมีอาการคันตามผิวหนัง ผื่นแดง จาม

และน้ำมูกไหล และคันจมูก คล้ายกับอาการแพ้ ซึ่งจะมากขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล อาการเกิดพิษที่เกิดจากสารพวกนิโคติน คือ เกิดรอยไหม้ตามผิวหนังที่ถูกและการระคายเคือง ถ้าซึมผ่านเข้าสู่ร่างกายหรือกินเข้าไปจะทำให้ผู้ป่วยมีอาการคันคัน แล้วรู้สึกท้อแท้อย่างแรง ถ้าได้รับในปริมาณที่สูงจะตายเร็ว และตายภายในหนึ่งชั่วโมง ซึ่งโดยทั่ว ๆ ไปจะตายภายใน ๕ นาที เนื่องมาจากกล้ามเนื้อหายใจหยุดทำงาน การเกิดพิษจากโลดีน ยังไม่มีรายงานมากนักในคน โดยทั่ว ๆ ไปคือ เกิดการระคายเคืองตาและผิวหนัง

วิธีแก้พิษเบื้องต้น

การแก้พิษจะต้องทำการแก้ไขโดยเร็วที่สุด และต้องแก้ไขให้ถูกวิธี เพราะเป็นเรื่องของความเป็นและความตาย การปฐมพยาบาลและวิธีการแก้พิษเบื้องต้นแต่เพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ วิธีแก้พิษเบื้องต้นเป็นเพียงแต่การประคองผู้ป่วยก่อนถึงและให้ถึงมือแพทย์เท่านั้น

ในกรณีที่รุนแรงจะต้องให้แพทย์ทำการรักษาทันที และจะต้องแจ้งให้แพทย์ทราบว่าสารอะไร เป็นสารออกฤทธิ์ในยาปราบศัตรูพืชชนิดนั้น และให้ข้อมูลอย่าง

เพียงพอ ถ้าเป็นไปได้ควรนำเอาฉลากยาหรือเอกสารประกอบต่าง ๆ ที่มีหรือสามารถจะหาได้ให้แก่แพทย์ผู้ทำการรักษาผู้ป่วยด้วย

วิธีปฐมพยาบาลขึ้นอยู่กับชนิดและประเภทของยาปราบศัตรูพืชที่ทำให้เกิดพิษ สำหรับยาประเภทออร์กาโนฟอสเฟตส์ และคาร์บาเมทส์ โดยทั่ว ๆ ไปคือการใช้สารอโทรปีน ส่วนสารปราสต็อกซิม ใช้เฉพาะกับสารออร์กาโนฟอสเฟตส์บางชนิด แต่ใช้กับสารคาร์บาเมทส์ไม่ได้ สำหรับยาประเภทออร์กาโนคลอรีนส์ จะไม่มียาถอนพิษที่ปลอดภัย แต่อาจจะต้องให้ยาพวกบาร์บิจูเรทส์ เพื่อป้องกันการชักกระตุก และห้ามให้มอร์ฟีนอย่างเด็ดขาด

ในขณะที่รอการรักษาพยาบาลจากแพทย์ สิ่งที่ต้องปฏิบัติผู้ป่วยคือ

๑. ให้รีบนำผู้ป่วยออกให้พ้นบริเวณที่ถูกพิษพา ให้พักนอนในที่ที่มีอากาศถ่ายเทสะดวก

๒. ถอดเสื้อผ้าที่เปื้อนเมื่อนอกทันทีชำระล้างบริเวณ หรือผิวหนังที่ถูกยาด้วยสบู่ และน้ำมาก ๆ ระวังอย่าให้ผู้ปฏิบัติถูกยาด้วย

๓. ดูแลผู้ป่วยให้อบอุ่นและอยู่ในที่เงียบ ในบริเวณที่มีร่มเงาถ้าเป็นกลางแจ้ง

๔. ถ้าผู้ป่วยได้รับยาทางปาก ต้องรีบทำให้อาเจียนโดยให้น้ำเกลืออุ่นโดยใช้เกลือ ๑ ช้อนแกงต่อน้ำอุ่น ๑ แก้ว หรือโดยการใช้นิ้วเช็ดที่เพดานปากเหนือลำคอ แต่ถ้ายาที่กลืนเข้าไปเป็นพวก ยาน้ำเข้มข้น (อีซี) หรือยาละลายในสารละลายอินทรีย์ เช่น สารละลายปิโตรเลียม ห้ามทำให้อาเจียนจนกว่าผู้ป่วยจะได้รับการล้างท้องเสียก่อน โดยการให้ไข่ขาวที่ตีละเอียดหรือดีเกลือในปริมาณที่มากเสียก่อน ห้ามใช้

ยาใด ๆ ทั้งสิ้นทางปากในขณะที่ผู้ป่วยยังหมดสติอยู่

๕. ในกรณีอาการเกิดพิษรุนแรง ผู้ป่วยอาจหายใจอ่อน หรือติดขัด หรือหยุดหายใจ ถ้าเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ต้องใช้เครื่องหายใจช่วยทันที ถ้าหัวใจหยุดเต้นต้องทำการนวดหัวใจทันที

๖. ถ้ามีการชักกระตุกต้องป้องกันมิให้ผู้ผู้ป่วยทำให้ตัวเองเจ็บ ในกรณีนี้ผู้ป่วยมีโอกาสดึงตัวเองได้โดยไม่รู้ตัว ซึ่งอาจป้องกันได้โดยการใช้ผ้าเช็ดหน้าขมวดเป็นปมหรือ เศษไม้ขนาดพอสมควรใส่เข้าไปในปากระหว่างฟัน

คำแนะนำในการปฏิบัติเพื่อการแก้พิษเบื้องต้น

คำแนะนำทั่วไป

- ถ้าผู้ป่วยหยุดหายใจช่วยการหายใจทางปาก
- ถ้ามียาแปดเปื้อนผิวหนัง ล้างออกด้วยสบู่และน้ำ ชำระล้างร่างกายสระหัว และทำความสะอาดเล็บมือเล็บเท้า
- ถ้ายาเข้าทางปาก และฉลากยามีคำแนะนำให้ทำให้อาเจียนต้องทำให้อาเจียนทันที
- ถ้ายาเข้าตา ล้างตาด้วยน้ำเปล่าอย่างน้อยนาน ๑๕ นาที
- เก็บภาชนะบรรจุยา และเศษยาที่เหลือถ้ามีเอาไว้ หากฉลากยาและชื่อยาให้พร้อม สำหรับที่จะให้เป็นข้อมูลต่อแพทย์ผู้รักษา ถ้าไม่รู้ว่ายาอะไรแน่เก็บยาเจียนติดไปด้วยเพื่อการตรวจสอบ

คำแนะนำเฉพาะเจาะจง

สำหรับยาพิษบนร่างกาย

- ถอดเสื้อผ้าออก
- ชำระล้างร่างกายด้วยน้ำมาก ๆ
- ทำความสะอาดผิวหนัง เส้นผม เล็บมือและเท้าด้วยสบู่และน้ำ ยังทำความสะอาดสระหัวเร็วเท่าไรยิ่งดีมากขึ้นเท่านั้น
- เช็ดตัวผู้ป่วยให้แห้งแล้วห่มผ้าเอาไว้

สำหรับยาพิษเข้าตา

- ถ่างเปลือกตาออก ล้างตาทันทีด้วยน้ำที่ไหลแต่ไม่แรงนัก ใช้น้ำมาก ๆ ถ้าซ้ำจะเกิดอันตรายต่อเยื่อตามากขึ้น
- ล้างตาเรื่อย ๆ อย่างน้อย ๑๕ นาที
- ห้ามใช้สารเคมีอื่น ๆ หรือยาล้างตาช่วย เพราะอาจจะทำให้เกิดอันตรายมากขึ้นได้

สำหรับยาพิษที่สูดหายใจเข้าไป

- ถ้าผู้ป่วยอยู่ในบริเวณที่มีการรมก๊าซอย่าเข้าไปช่วยเหลือผู้ป่วย ถ้าท่านไม่มีหน้ากากหายใจป้องกันพิษ
- ห้ามผู้ป่วย (ห้ามผู้ป่วยเดินหรือพาเดิน) ออกบริเวณกลางแจ้งหรือสถานที่ที่อากาศถ่ายเทสะดวก
- ถ้าอยู่ในห้องให้เปิดประตูและหน้าต่างออกให้หมด
- ปลดกระดุมเสื้อผ้าออกให้หลวมตัว
- ช่วยการหายใจ ถ้าผู้ป่วยหยุดหายใจหรือการหายใจติดขัด
- รีบติดต่อแพทย์ทันที
- ระวังมิให้ผู้ป่วยหนาวสั่นโดยการห่อตัวด้วยผ้าห่มแต่อย่าให้ร้อนอบอ้าว
- อย่ารบกวนผู้ป่วยเป็นอันขาด
- ถ้าผู้ป่วยมีอาการชักกระตุก ระวัง

การหายใจและระวังมิให้ผู้ป่วยเอาหัวโขกพื้นหรือฝาผนัง พยายามเช็ดล้างผู้ป่วยขึ้นเพื่อเปิดทางลมหายใจให้สะดวก

สำหรับยาพิษที่กลืนเข้าไป

- รีบติดต่อแพทย์ทันที
- ห้ามทำให้ผู้ป่วยอาเจียน ถ้าผู้ป่วยหมดสติ ผู้ป่วยกำลังชักกระตุก ยาพิษที่กลืนเข้าไปมีสารละลายปิโตรเลียม เช่น น้ำมันก๊าด น้ำมันเบนซินผสมอยู่ ยาพิษที่กลืนเข้าไปเป็นพวกกัดกร่อนได้ เช่น กรดแก่ หรือด่างแก่ ซึ่งอาการคือ ความรู้สึกปวด และไหม้ร้อนผ่าวในปากและลำคอ เป็นต้น

การใช้การถอนพิษและยาถอนพิษโดยบุคคลทั่ว ๆ ไป

การถอนพิษคือวิธีการที่นำมาใช้เพื่อลดการเกิดพิษ ซึ่งจะรวมไปถึงการป้องกันการเกิดพิษและการลดความเป็นพิษของยาพิษต่าง ๆ ด้วย

ดังนั้นการตัดสินใจที่ดี และการปฏิบัติตามคำแนะนำต่าง ๆ รวมไปถึงการใช้อุปกรณ์ป้องกันความปลอดภัยต่าง ๆ ความรู้เบื้องต้นในการปฐมพยาบาล อาจจะถือรวมกันว่าเป็นการถอนพิษ ด้วยมิใช่เฉพาะแต่การใช้ยาถอนพิษ ชนิดต่าง ๆ ตามที่เป็นที่เข้าใจกันอยู่เสมอเท่านั้น

ยาถอนพิษที่ใช้ภายนอก

น้ำสะอาด จะช่วยในการทำให้พิษเจือจาง และชะล้างยาพิษให้หมดไป ใช้ในการล้างตาหรือชำระล้างผิวหนัง ร่างกายที่ถูกยาพิษ ในขณะที่ใช้ยาควรมีน้ำสะอาดเตรียมไว้อย่าพอเพียงสำหรับใช้ในกรณีฉุกเฉิน

สบู่และน้ำ จะช่วยทำให้พิษจางลง และชำระล้างพิษให้น้อยลงไปได้ ใช้ชำระล้างตามบริเวณผิวหนังหรือร่างกายที่ถูกยา เส้นผม เล็บมือเล็บเท้า และอื่น ๆ ไม่ควรใช้ผงซักฟอกเพราะอาจทำให้เกิดปฏิกิริยากับสารพิษที่รุนแรงได้ในการชำระล้างร่างกายผู้ป่วย ทุกครั้งที่ใช้น้ำยาปราบศัตรูพืชควรมีสบู่และน้ำเตรียมไว้ให้พร้อม

ในกรณีฉุกเฉินถ้าไม่มีน้ำสะอาดเตรียมไว้ อาจใช้น้ำคลอง หรือจากแหล่งน้ำใด ๆ ก็ได้ ไม่ต้องห่วงในกรณีนี้ว่าน้ำจะสกปรกขนาดไหน ถ้าไม่มีน้ำสะอาดเพียงพอ เพราะผู้ป่วยอาจตายได้

ยาถอนพิษที่ใช้ภายใน

ก่อนที่จะให้อะไรทางปากแก่ผู้ป่วย ตรวจสอบ คำแนะนำในการปฐมพยาบาลให้แน่นนอนเสียก่อน

น้ำสะอาดจะช่วยทำให้พิษเจือจาง

น้ำเกลือจะช่วยทำให้พิษเจือจาง และทำให้ผู้ป่วยอาเจียนได้

น้ำมันช่วยทำให้พิษเจือจาง และช่วยลดพิษยาที่เป็นกรดหรือด่าง

ดีเกลือ ช่วยลดพิษจากยาพิษประเภทกรด

ยาถอนพิษครอบจักรวาล

ยาถอนพิษครอบจักรวาล อาจเตรียมได้จากร้านจำหน่ายยาโดยใช้

ผงถ่าน ๒ ส่วน

แมกนีเซียมไฮดรอกไซด์ ๑ ส่วน

กรดแทนนิก ๑ ส่วน

ผสมให้เข้ากันแล้วละลายยานี้ประมาณ ๓๐ กรัม ต่อน้ำอุ่นครึ่งแก้วให้ดื่มเพื่อเป็น

การถอนพิษและทำให้พิษเจือจาง ยกเว้นยาพิษเป็นพวกกรดหรือด่างที่ทำให้เนื้อเยื่อกร่อนได้ ควรให้ยาที่ทำให้ผู้ป่วยอาเจียนและรวมไปถึงการล้างท้องด้วย

ยาถอนพิษที่อาจทำเองได้ในบ้าน คือ ใช้ขนมปังที่ไหม้เกรียม ๔ ซ้อนโต๊ะ ผสมกับน้ำชาเข้มข้น ๒ ซ้อนโต๊ะ และดีเกลือ ๒ ซ้อนโต๊ะ ผสมเข้าด้วยกัน แล้วละลายน้ำให้ผู้ป่วยดื่ม

ผงถ่าน จะช่วยในการดูดซึมสารพิษ อาจใช้เดี่ยว ๆ ได้โดยการผสมกับน้ำให้จับตัวกันเป็นก้อนก่อนแล้วละลายน้ำให้ผู้ป่วย

น้ำเชื่อมไอศครีม จะช่วยทำให้ผู้ป่วยอาเจียน แต่ถ้าใช้ไม่ถูกต้องจะเกิดอันตรายได้แพทย์เท่านั้นควรเป็นผู้ให้

ไวตามินเค อาจนำมาใช้กับผู้ป่วยที่ได้รับพิษจากยาเบื่อหนูประเภทห้ามเลือดแข็งตัว แต่ควรให้โดยแพทย์เท่านั้น

ปีเอแอล หรือ โคเมอร์คาร์โรล เป็นยาถอนพิษสำหรับยาพิษประเภทสารหนูทั้งหลายจะต้องฉีดโดยแพทย์เท่านั้น

อโทรบิน ใช้ในการลดพิษที่เกิดจากยาปราบศัตรูพืชประเภทออร์กาโนฟอสเฟตส์ และคาร์บาเมทส์ อาจเกิดอันตรายถ้าใช้ไม่ถูก เก็บให้ห่างจากเด็ก และจะต้องฉีดโดยแพทย์ หรืออาจกินเป็นเม็ดก็ได้

๒-แอม ใช้สำหรับถอนพิษยาประเภทออร์กาโนฟอสเฟตส์บางชนิดโดยเฉพาะอย่างยิ่งพาราไรออน บางทีอาจใช้ ๒-แอมควบคู่ไปกับอโทรบินในกรณีของยาประเภทออร์กาโนฟอสเฟตส์ ห้ามใช้ ๒-แอม กับยาพิษประเภทออร์กาโนฟอสเฟตส์ เช่น ไดอาซิโนน (สเปคตราไรด์) และยาประเภท

คาร์บาเมทส์ เช่น เซวิน และ แลนเทแพน্থเท่านั้นควรเป็นผู้ให้ ยกเว้นในกรณีฉุกเฉินจริง ๆ

ข้อควรระวังสำหรับยาอโทรบิน และ ๒-แอม คือ ยาถอนพิษเหล่านี้จะนำมาใช้กินหรือฉีดเพื่อเป็นการป้องกันการเกิดพิษไม่ได้ ยาอโทรบินแบบเม็ดจะใช้ในกรณีฉุกเฉินจริง ๆ ไม่ได้เพราะไม่เข้มข้นพอ และการให้ผู้ป่วยกินก็ลำบากโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าต้องทำให้อาเจียนออกมา การฉีดเท่านั้นที่จะให้ผลในการถอนพิษ

ฉันทุมิใจที่เป็นคนไทย

(ต่อจากหน้า ๗๖)

ฉันก็นึกย้อนหลังว่าพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ของชาวไทยที่ผ่านมา ในอดีตคงมีพระเมตตาแด่พสกนิกรของพระองค์แบบนี้เช่นกัน แม้แต่สมเด็จพระบรมราชินีนาถจะเสด็จไปกับพระเจ้าอยู่หัวทุกหนทุกแห่ง ถ้าทรงพบราษฎรเจ็บป่วย ทรงจัดแพทย์หลวงไปช่วยรักษาด้วย ครอบครัวใดทุกข์ยากเดือดร้อน ก็ทรงช่วยเหลือ หมู่บ้านใดแห้งแล้ง ทำนา ทำไร่ไม่ได้ผล ก็โปรดส่งผู้มีความรู้ทางอาชีพพื้นบ้านไปช่วยสอน แนะนำการทำงานอื่นเพื่อหารายได้ทดแทน เช่น การปลูกหม่อน เลี้ยงไหม การทอผ้า ทำเครื่องใช้ เช่น เครื่องจักสานไม้ไผ่ หวาย ย่านลิเภา การฝีมือ เช่น การถักลูกไม้ การเย็บปักผ้า การประกอบอาชีพที่มีชื่อ เป็นต้น ฉันขอบอกด้วยใจจริงว่า ไม่มีกษัตริย์แห่งประเทศไหนที่จะทรงเป็นห่วงพสกนิกรของพระองค์เท่าที่พระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชินีนาถของไทยเรารดั่งที่

(ต่อหน้า ๘๓)

ทำอย่างไรชนบทไทยจึงพัฒนา

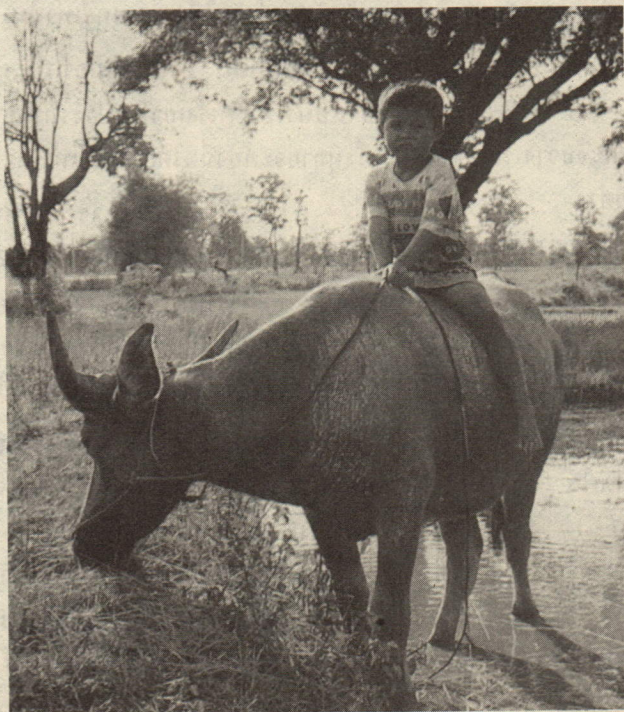
ดร.เย็นใจ เลหาวิช*

ประเทศไทยมีลักษณะเช่นเดียวกันกับประเทศที่กำลังพัฒนาส่วนมาก คือ ประชากรส่วนใหญ่ หรือประมาณร้อยละแปดสิบอาศัยอยู่ในชนบท การเกษตรคืออาชีพหลัก ความเป็นอยู่ยากจน ขาดความรู้ในด้านต่าง ๆ ขาดบริการด้านสุขภาพอนามัย หรือได้รับบริการแต่คุณภาพต่ำกว่าคนในเมือง ในแทบทุกด้าน แม้กระทั่งสินค้าส่วนมากก็ต้องซื้อในราคาแพงกว่า

เราได้เริ่มพัฒนาชนบทอย่างจริงจังเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒๐ ปีมาแล้ว แต่ผลที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่คือความสูญเปล่า ประชาชน

* รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

เพียงส่วนน้อยมีรายได้เพิ่มขึ้น มีความเป็น
อยู่ดีขึ้น มีสุขภาพอนามัยดีขึ้น และมีความ
สามารถในการพึ่งตนเองเพิ่มขึ้น แต่คนส่วน
ใหญ่มีสภาพตรงกันข้าม

สาเหตุสำคัญของความล้มเหลวในการ
พัฒนาชนบทมีหลายประการ ประการแรก
คือผู้นำการพัฒนา ซึ่งมีความสำคัญมาก
ผู้นำก็ถูกฉ้อโกงสำคัญที่ไขไปสู่ความสำเร็จ
ปัญหาของผู้นำมีหลายประการ เช่น ขาด
ความต่อเนื่อง เพราะส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ
ไม่ใช่ชาวบ้านซึ่งเป็นคนในท้องถิ่น ข้าราชการ
ที่เป็นผู้นำพัฒนามักจะเป็นฝ่าย
ปกครอง เมื่อครบวาระก็มักจะโยกย้ายไปที่
อื่น ผู้มาใหม่ก็ไม่คิดสานต่องานพัฒนาที่
คนเก่าริเริ่มไว้ เพราะตนเองมิได้เป็นผู้ริเริ่ม
หรือมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นเรื่องของ "อัตตา"
หรือ "ตัวกูของกู" อันเป็นข้อหนึ่งในบรรดา
ปัญหาคุณภาพคนไทยในปัจจุบัน ซึ่งมี ๖
ประการคือ

๑. ไม่จริงจัง ๔. ริษยา
๒. ไม่จริงใจ ๕. บ้าอัตตา
๓. เอาแต่ได้ ๖. อบายมุข

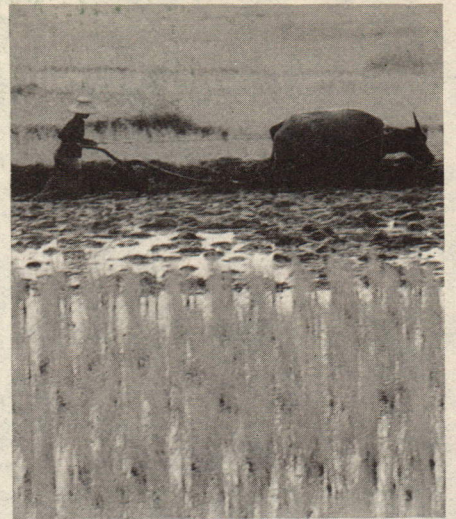
ในเมื่อข้าราชการส่วนใหญ่ยังมีปัญหา
ทั้ง ๖ ประการเช่นนี้ก็เป็นอย่างไม่มีทางจะ
ไปนำการพัฒนาใด ๆ ได้เพราะผู้นำที่ดี
ต้องมีลักษณะตรงกันข้ามกับลักษณะทั้งหก
ประการข้างต้นคือเป็นผู้นำที่จิตใจพัฒนา
แล้ว

ปัญหาประการที่สองคือปัญหาเรื่อง
จุดหมาย การพัฒนาส่วนใหญ่มักมีจุดหมาย
อยู่ที่การเพิ่มรายได้หรือเพิ่มผลผลิต โดย

หวังว่าเมื่อคนมีรายได้เพิ่มเศรษฐกิจดี คนก็จะอยู่ดีกินดี แต่ไม่มองปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งคือรายจ่าย ซึ่งตามปกติเมื่อคนมีรายได้เพิ่มขึ้นก็มักจะมีรายจ่ายเพิ่มมากขึ้น บางทีก็เพิ่มมากกว่ารายได้ ถ้าเป็นเช่นนี้ยิ่งพัฒนาก็ยิ่งจน ยิ่งได้มากก็ยิ่งร่วไหลมาก เปรียบเสมือนการเติมน้ำลงในโอ่งรั่ว เสียแรง เสียเวลาเปล่า ถ้าไม่อุดรูรั่วหรืออบายมุขและความฟุ่มเฟือยต่าง ๆ ปรับเปลี่ยนนิสัยให้เป็นคนประหยัด รู้จักออมแล้วย่อมไม่ได้ผล

ปัญหาประการที่สามคือปัญหาเรื่องหลักการ ที่แล้วมารัฐบาลยึดหลักการเป็นผู้นำให้ประชาชนปฏิบัติตามหรือร่วมมือกับรัฐบาลในการพัฒนา โดยมองข้ามความสำคัญประการหนึ่งคือการร่วมมือกันเองระหว่างประชาชน ซึ่งแท้ที่จริงก็คือบุญใจสำคัญนำไปสู่การสร้างความสำเร็จให้แก่ส่วนรวม ประชาชนหมู่ใดกลุ่มใดจิตใจยังไม่พัฒนา ชอบทำตนเป็นคนโดดเดี่ยว ขาดการร่วมแรงร่วมใจกัน เอาแต่ตัวรอด เอาแต่ได้ ตัวใครตัวมัน ท้องถิ่นนั้นย่อมไม่เจริญ ความจริงเราคนไทยเคยมีประเพณีการร่วมมือกันที่เรียกว่าการ “ลงแขก” ซึ่งเป็นประเพณีอันดีงามที่กำลังจะสูญหายไป เพราะขาดการพัฒนาทางจิตใจ ถ้าพัฒนาจิตใจให้คนเลิกคิดทำตนโดดเดี่ยว หันมาร่วมมือกันก็จะช่วยกันพัฒนาส่วนรวมให้เจริญได้โดยรวดเร็ว หมู่บ้านที่ประชาชนร่วมมือกันพัฒนาโดยไม่ได้รับความช่วยเหลือจากภายนอกมีอยู่มากมายในปัจจุบัน ดังนั้นบทบาทที่สำคัญของรัฐคือเป็นผู้สนับสนุน ไม่ใช่ผู้นำในเรื่องเช่นนี้

ปัญหาประการที่สี่คือปัญหาเรื่องวิธีการ ในอดีตวิธีการพัฒนาที่นิยมกันมากคือการสงเคราะห์หรือการหยิบยื่นให้เปล่า โดยที่ผู้รับยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนา วิธีนี้ผู้ที่เรียกตนเองว่า “นักพัฒนา” ชอบกันมาก ๆ เพราะเป็นวิธีสร้างบุญคุณ หากจะแนะนำนิยามให้แก่ตัวเอง

แต่ขณะเดียวกันเป็นวิธีที่สร้าง “ขอทาน” ให้เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว ชาวบ้านก็คาดพอที่จะรับของแจก แล้วรีบนำไปจำหน่ายหาประโยชน์เข้าตัวเมื่อกลับหลัง การพัฒนาที่ถูกหลักคือ “การช่วยให้เขาช่วยเหลือตนเองได้” เพื่อเขาจะได้มีศักดิ์ศรี ไม่เป็นขอทานจำเป็น แนวทางแก้ปัญหานำไปสู่การพัฒนาที่ได้ผลถาวร รวบรวมมาจากความคิดของนักพัฒนาทั้งคนไทยและคนต่างประเทศ มีสาระสำคัญสรุปได้คือ

การพัฒนาจะได้ผลย่อมประกอบด้วยองค์สามที่มีคุณภาพ เหมาะสมคือผู้นำ อุดมการณ์และวิธีการเรียงตามลำดับความสำคัญ

๑. ผู้นำ เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญที่สุด ผู้นำที่ดีจะต้องประกอบด้วยคุณธรรมและความสามารถพร้อม จะมีแต่คุณธรรมแต่ไม่สามารถหรือมีแต่ความสามารถแต่ขาดคุณธรรมไม่ได้หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือมีทั้ง “วิชา” และ “วรณะ” พุดง่าย ๆ ก็คือทั้งความรู้ดีและความประพฤติดีนั่นเอง ผู้นำมีหลายระดับตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล ไปจนกระทั่งประเทศชาติ ในระดับบุคคลนั้นผู้นำคือจิตใจ ซึ่งนำกายให้ปฏิบัติตาม คนที่พัฒนาตนเองได้จะต้องพัฒนา “ใจ” ตนเองให้ได้เสียก่อน ดังคำกล่าวที่ว่า “พัฒนาอะไรก็ติด ถ้าจิตไม่พัฒนา” เพราะ “ใจเป็นนายกายเป็นบ่าว” ถ้าผู้นำครอบครัวดี ครอบครัวก็พัฒนา ผู้นำหมู่บ้านดี หมู่บ้านก้าวหน้า ผู้นำประเทศดี ประเทศย่อมเจริญ ความเจริญจะเกิดขึ้นได้ในระดับใดก็ตามเมื่อผู้นำในระดับนั้นดีคือมีคุณธรรมและความสามารถ

ผู้นำที่ดีควรมีคุณลักษณะที่เป็นคุณธรรมคือ

ก. ใจถึง จริงใจ จริงจัง เสียสละ มีสังขะธรรม

ข. มีธรรมะในการครองใจคน คือ มีสังกหวัตถุสี่ประการ ได้แก่ ทาน (โอบ-อ้อมอารี) ปิยะวาจา (วชิไพบรา) อตถจริยา (สงเคราะห์ประชาชน) สมานนัตตดา

“ท่านเป็นผู้นำอย่างนี้หรือยัง” ปากเอก เลขแม่น แผนเหมาะ เจาะลึก ผึกจริง ยิ่งเป้า เข้าถึง ตรึงนาน หาญแก้ แพ้เป็น”

(วางคนให้พอดี-ไม่เบง)

ก. มีหลักยึด : ไม่มีอะไรที่เราทำไม่ได้ ตายเสียดีกว่าละทิ้งหน้าที่ สามัคคี อยู่อย่างพออย่างน้อง ยิ่งเป็นผู้ใหญ่ ยิ่งใกล้ชิด ไม่มองคนในแง่ร้าย จิตใจใสสะอาด ปราศจากการอคติเฉยไม่ทำตนเป็นกบอยู่ในกะลาน้ำชาล้นด้วย ป่วยแล้วไม่รักษา เป็นนักพัฒนาต้องเลิกยศ ลดอัตรา ละทิฐิ

คุณลักษณะ

ที่เป็นความสามารถคือ

ก. มีขั้นตอนในการดำเนินงานที่เหมาะสมได้แก่ การรู้จัก จับจุด จ่อไฟ ใส่เชื้อและเกื้อกูล

จับจุด คือรู้สภาพสังคม ชุมชนและบุคคล รู้ปัญหาที่จะต้องแก้ รู้ภัยที่จะเกิดขึ้นถ้าไม่แก้ไขทันทั่วทั้ง

จ่อไฟ คือรู้วิธีเสนอความคิดและปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องว่าจะต้องแก้ปัญหาให้ได้และทำให้ถูกวิธี โดยรวดเร็ว

ใส่เชื้อ คือรู้จักวิธีการให้ความรู้ทักษะและเทคโนโลยีตลอดจนปัจจัยจำเป็นอื่น ๆ ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องตามความจำเป็นในการแก้ปัญหา

เกื้อกูล คือให้ความสนับสนุน คำจุนจิตรตามให้กำลังใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและ/หรือพัฒนาโดยไม่ขาดตอนกระทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อผลที่ถาวร

ข. เป็นผู้นำที่มีความสามารถในการบริหารงาน โดยมีคุณลักษณะ ๑๐ ประการ

คือปากเอก เลขแม่น แผนเหมาะ เจาะลึก ผึกจริง ยิ่งเป้า เข้าถึง แพ้เป็น

ปากเอก มีวาจาไพเราะ

เลขแม่น จำและอ้างอิงตัวเลขทางสถิติได้ทันที

แผนเหมาะ รู้จักจัดลำดับความสำคัญของงานก่อน-หลัง มีแผนงาน

เจาะลึก มีความคิดลึกซึ้ง มองการณ์ไกล ทำงานจริงจัง

ผึกจริง รู้จักฝึกฝนตนเองและผู้อื่น บังคับบัญชาด้วยความมีวินัย อดทน อดกลั้น หมั่นเพียร ไม่ทอดทิ้ง

ยิ่งเป้า ทำงานมีเป้าหมายชัดเจน ทำงานไม่วอกวน รู้จักทำของใหญ่ให้เป็นของเล็ก

เข้าถึง เข้ากับชาวบ้านได้ มีความเป็นกันเอง มีมนุษยสัมพันธ์ดี กับคนทุกระดับ มีความจริงใจและเสียสละ

ตรึงนาน มีความมั่นคง ไม่โลเล ทำให้คนเกิดศรัทธา ทำงานเพื่อผลระยะยาว ไม่สุกเอาเผากิน

หาญแก้ มีความกล้าในการทำงานที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม เพื่อพัฒนาตนเองและสังคมตลอดจนประเทศชาติ

แพ้เป็น มีน้ำใจนักกีฬา ไม่มีทิฐิ-มานะ ขอมรับคำแนะนำที่มีเหตุผล

ก. มีความสามารถในการบริหารคนตามหลัก ๑๐ ประการ คือ ท้องอิม ยัมเย้ม แฉมคำ นำทาง วางแผน แฉนออก ขกย่องครองใจ ไม่ทอดทิ้ง

ท้องอิม ให้สวัสดิการที่เหมาะสม ยัมเย้ม ใช้อวยอิมเปิดโลกให้แจ่มใส

แถมคำ รู้จักทักทาย โอภาปราศรัย
มีไมตรีจิต

นำทาง ทำตัวอย่างให้ดู ชี้ทางที่
ถูกต้องดีงาม

วางแผน ทำงานรอบคอบ มีแผน
มองการณ์ไกล เป็นขั้นตอน เป็นระบบ

แอ่นอก กล้ารับผิดชอบ ไม่กลัวเสียหน้า
เมื่อเกิดผิดพลาด ไม่ขัดโทษ

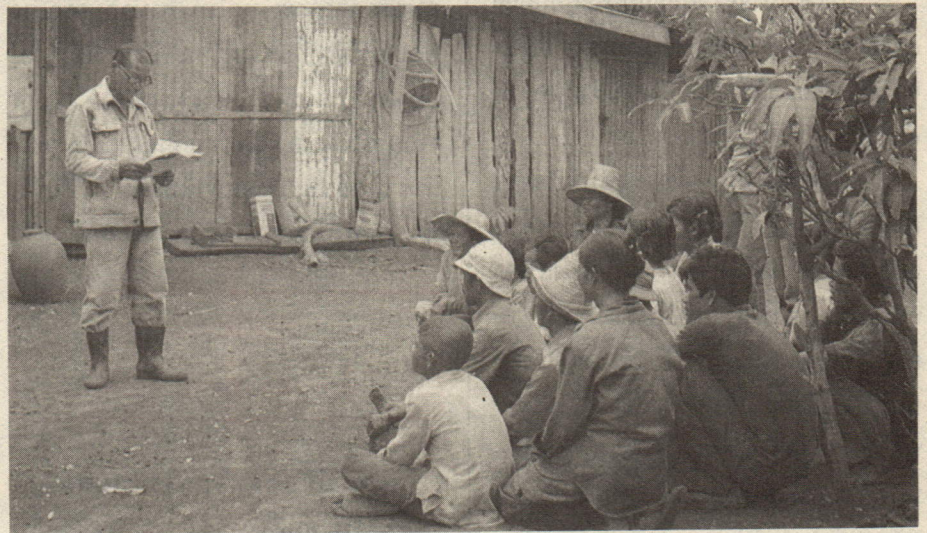
ยกย่อง รู้จักยกย่องคนดี ให้กำลังใจ
คนที่ทำความดี

ครองใจ สร้างศรัทธาให้ผู้ได้บังคับ
บัญชาและผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความเลื่อมใส
เชื่อถือโดยใช้หลักการทำความดี มีเมตตา
เสียสละ

ไม่ทอดทิ้ง ช่วยเหลือผู้ได้บังคับบัญชา
หรือผู้ที่เกี่ยวข้องเมื่อตกทุกข์ได้ยาก

ง. มีความสามารถในการประสาน
สัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ๖ ขั้นตอน ตาม
ลำดับคือ เริ่มด้วยการประสานใจ ประ-
สานความคิด ประสานนโยบาย ประสาน
แผน ประสานงาน และประสานประโยชน์
งานทุกชนิดจะไม่เกิดหรือเกิดแต่ไม่ได้ผลดี
ถ้าล้มการ “ประสานใจ” เป็นอันดับแรก
การทำงานแบบเผด็จการ ไม่ค่อยได้ผลดี
เพราะขาดการ “ประสานใจ” ระหว่าง
หัวหน้ากับลูกน้องเป็นผลให้เกิด “ขัดใจ”
“ไม่ไว้วางใจ” “ไม่พอใจ” ฯลฯ ซึ่งเป็นสาเหตุ
ของความล้มเหลวตั้งแต่เริ่มต้น

ผู้นำการพัฒนาคควรได้รับการฝึกอบรม
เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและสร้างเสริมความ
สามารถ โดยเน้นประสบการณ์ภาคปฏิบัติ
ให้มากกว่าทฤษฎี เช่น ให้ได้มีโอกาสเห็น
ของจริง ได้ฟังจากปากของผู้ปฏิบัติจริง
ได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การ
ฝึกอบรมผู้นำการพัฒนาคควรจัดทำเป็นระบบ
เช่น โครงการระดับชาติ ฝึกอบรมผู้นำทุก
ระดับทั้งในองค์กรของทางราชการและ
เอกชน จนกระทั่งถึงระดับหมู่บ้าน อย่างไร
ก็ดี การฝึกอบรมจะไม่ได้ผลในระดับชาติ
ถ้าผู้นำระดับชาติไม่ให้ความสนใจหรือไม่
เห็นความสำคัญ

๒. **อุดมการณ์** การพัฒนาจะประสบ
ผลสำเร็จเมื่อมีอุดมการณ์ที่ทดลองแล้วว่า
มีประสิทธิภาพ และไม่สลับซับซ้อนจน
เกินไป อุดมการณ์ที่ได้ผลคืออุดมการณ์
“ชุมชนชีวิตใหม่” เพื่อสร้างแผ่นดินไทย
ให้เป็น “แผ่นดินธรรม-แผ่นดินทอง” ซึ่งมี
เพียง ๓ ข้อคือ

๑. ขยันอย่างฉลาด ปราศจากอภายมุข
๒. พึ่งตนเองด้วยศักดิ์ศรี มีวินัย
๓. ร่วมมือร่วมใจกันทำงาน เห็น
ความทุกข์ยากของเพื่อนบ้าน เป็นภารกิจ
ที่จะต้องช่วยกันแก้ไข

สรุปรวมยอดลงเหลือเพียงข้อเดียวได้
ว่าคือความ “จริงจัง” หรือ “เอาจริง”

๓. **วิธีการ** การพัฒนามีหลักการที่
ได้พิสูจน์ตนเองแล้วแน่นอนคือ
“จะปลูกพืช ต้องเตรียมดิน

อะกิน ต้องเตรียมอาหาร
จะพัฒนาการ ต้องเตรียมประชาชน
จะพัฒนาคน ต้องเริ่มต้นที่ใจ
จะพัฒนาใครเขาต้องพัฒนาตัวเรา
ก่อน”

การพัฒนาทั้งมวลจึงต้องเริ่มต้นด้วย
การ เตรียมวิทยากร หรือ นักพัฒนาที่จะ
ไปพัฒนาผู้อื่นเสียก่อน ให้เป็นนักพัฒนา
ที่มีคุณธรรม ความสามารถและอุดมการณ์
ของการพัฒนาพร้อม (หลักสูตรการฝึ
กอบรมนักพัฒนา อาจติดต่อขอทราบราย
ละเอียดได้จากผู้เขียน นักพัฒนามีฐานะ
เป็นผู้นำจึงต้องเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้อื่น
ประการสำคัญก็ต้องละเอียดรอบคอบได้
อย่าง เต็มขนาด มิฉะนั้นจะฝึกอบรมผู้อื่นไม่ได้ผล
เพราะตัวเองยังมีจุดอ่อน นอกจากนั้นจะ
ต้องมีความสามารถในการพูดจูงใจคน ซึ่ง
เป็นทักษะที่ต้องฝึกฝน จึงจะทำได้ดี การ

สร้างวิทยากรที่มีคุณภาพเป็นก้าวแรกและก้าวสำคัญที่สุดในการพัฒนาทั้งมวล

นอกจากตัววิทยากรแล้วจำเป็นต้องมีวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอบรมที่สำคัญคือ วัสดุอุปกรณ์ทางด้านโสตทัศนูปกรณ์ เพื่อช่วยให้การฝึกอบรม มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนั้นก็มียุทศาสตร์ประกอบอื่น ๆ อีก เช่น งบประมาณ สถานที่ เวลา (๒ วัน ถึง สองสัปดาห์) บุคลากรอื่น ๆ ในการฝึกอบรม ฯลฯ แต่หลักสำคัญ คือ ต้องกระทำอย่างประหยัดที่สุด โดยถือว่าการ

ฝึกอบรมไม่ใช่การย้ายที่เล่นการพนันหรือดื่มสุราหรือที่เที่ยว

การสร้างวิทยากรควรกระทำทุกระดับ ถ้ามีโอกาสกระทำได้ คือ ตั้งแต่ระดับสูงสุด หรือระดับชาติ ลงไปถึงระดับต่ำสุด คือ วิทยากรสำหรับอบรมชาวบ้านในแต่ละหมู่บ้าน โดยมีหลักการสำคัญ คือ วิทยาการระดับสูงกว่าต้องสร้างวิทยาการระดับต่ำกว่าหนึ่งขั้นเรื่อยไปถ้าทำได้เช่นนี้ก็จะสามารถขยายการอบรมไปได้ทั่วประเทศ

วิทยากรมี ๒ ประเภทคือ วิทยากร

พัฒนาจิตใจ และ วิทยากรพัฒนาอาชีพ

ก. วิทยากรพัฒนาจิตใจ เป็นวิทยากรที่ดีถือว่าเป็นหัวนอกในการพัฒนา เพราะเป็นคนแรกที่ต้องทำหน้าที่ “ปลูกสำนึก” ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ตื่น เพื่อเตรียมพร้อมในการรับความรู้เรื่องอาชีพต่อไป ถ้าใจยังหลับหรือขาดสำนึกการอบรมด้านอาชีพจะไม่ได้ผล

ข. วิทยากรพัฒนาอาชีพ เป็นวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสามารถฝึกอบรมประชาชนให้เกิดความรู้ความเชี่ยวชาญ

ในสาขาอาชีพหรือวิชาการที่ตนถนัด

ขั้นตอนต่อไปหลังจากการเตรียมวิทยากร คือการฝึกอบรมนักพัฒนาหรือผู้นำการพัฒนา ซึ่งอาจแยกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. ผู้นำหมู่บ้าน ซึ่งได้แก่ผู้นำโดยตำแหน่ง เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู พระ-ภิกษุสงฆ์ ผู้นำคุ้ม ฯลฯ และผู้นำตามธรรมชาติ เช่น ผู้ใหญ่ ผู้ที่คนเชื่อถือ ฯลฯ

๒. ผู้นำอื่น ๆ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน เช่น ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ สมาคม มูลนิธิ ชมรม ฯลฯ

กุญแจความสำเร็จในการพัฒนาชนบทอยู่ที่ผู้นำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นกลุ่มนักพัฒนาที่ใกล้ชิดกับประชาชนที่สุดและเป็นคนในท้องถิ่นนั้น ย่อมไม่ย้ายไปอยู่ที่อื่นเหมือนข้าราชการ ผู้นำเหล่านี้ถ้ารวมตัวกันได้เป็น “บวร” ซึ่งแปลว่า “ประเสริฐ, ถิ่นเดิม” ย่อมมาจาก บ-บ้าน, ว-วัด, และ ร-โรงเรียน อันเป็นแกนนำของสังคมไทยมาแต่โบราณแล้ว การพัฒนาจะประสบผลสำเร็จและยั่งยืน จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการ

อบรมผู้นำหมู่บ้านและส่งเสริมให้รวมตัวกันเป็น “บวร” โดยเร็ว หมู่บ้านหลายแห่งจัดการอบรม “บวร” โดยมีเจ้าอาวาสเป็นประธาน สถานที่ใช้ศาลาวัด หรือโรงเรียนในบริเวณนั้น กำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้รวบรวมผู้นำในหมู่บ้านมารับการอบรม ครูใหญ่และครูน้อยเข้าร่วมในการอบรม ทำหน้าที่เป็นฝ่ายวิชาการส่วนวิทยากรอาจเชิญมาจากทางจังหวัดหรืออำเภอ

การอบรมขั้นแรกเป็นการพัฒนาจิตใจล้วน ๆ ตามอุดมการณ์การพัฒนาข้างต้น เมื่ออบรมแล้วก็มีพิธีสวดอุบายมุขออกจากตัว โดยมีเจ้าอาวาสเป็นประธาน ทุกอย่างต้องกระทำด้วยความสมัครใจ จึงจะได้ผลดี พร้อมกับการให้เกียรติผู้ที่กระทำสำเร็จ เรียกว่าการ “ยกขึ้นหิ้ง” เป็นการให้กำลังใจ

เมื่อมีการพัฒนาจิตใจแล้วจะต้องคิดตามด้วยการพัฒนาสังคม ทันททีคือผู้นำหมู่บ้านกับชาวบ้านช่วยกันพัฒนาหมู่บ้านของตนให้มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยเสียก่อน เพื่อแสดงพลังสามัคคี จากนั้นก็เริ่มพัฒนาสิ่งหรือสถานที่ที่เป็นสาธารณะประโยชน์ จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มรักษาความปลอดภัย กลุ่มแม่บ้านพัฒนา ฯลฯ ในระหว่างนี้จัดให้มีการอบรมประชาชนทั้งหมดในหมู่บ้าน ในเรื่องการพัฒนาจิตใจให้ทั่วถึงจนครบหมดทุกครัวเรือน

ขั้นตอนต่อไปคือการพัฒนาเทคโนโลยี

หรือพัฒนาอาชีพ ครูใหญ่หรือครูในโรงเรียนละแวกนั้นจะเป็นบุคคลสำคัญในการประสานงานเชิญวิทยากรจากหน่วยราชการหรือเอกชนมาช่วยอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่การครองชีพ การเพิ่มผลผลิต การแก้ปัญหาด้านการเกษตร ปัญหาอาชีพ การตั้งสหกรณ์ การจัดการร้านค้า การตลาด การเลี้ยงลูก ความรู้สาธารณสุข สุขศึกษา แม้กระทั่งการป้องกันตนเองในเขตชายแดน ฯลฯ พร้อมกันนั้นก็ควรมีการให้ความรู้ในเรื่องการค้นหาปัญหาและแก้ปัญหาด้วยตนเอง เช่น ระบบ “จปฐ” หรือความจำเป็นพื้นฐานหรือระบบคิวซีซี (ระบบกลุ่มสร้างคุณภาพ) แล้วแต่ความเหมาะสม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยตนเองให้แก่ประชาชน

การพัฒนาแนวนี้มีประชาชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา ทางราชการเป็นฝ่ายเสริมคือให้ความรู้ความช่วยเหลือทุกอย่างเมื่อประชาชนต้องการ มิใช่ยึดเยียดสิ่งที่เขาไม่ต้องการ แต่ขณะเดียวกันต้องพยายามให้ความรู้แก่ประชาชนตลอดเวลาเพื่อช่วยให้ประชาชนมีความรู้กว้างขวางสามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุผลมีผลและสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาของรัฐ บทบาทที่ถูกต้องของเจ้าหน้าที่ของรัฐคือทำตัวใกล้ชิดกับประชาชน คอยช่วยเหลือในทุกทางที่ถูกกฎหมายและศีลธรรม ไม่ทำตัวเป็นนายประชาชนและไม่จำเป็นต้องแย่งกันช่วยพัฒนาประชาชน เพราะประชาชนเป็นผู้เลือกบริการของรัฐตามที่เขาต้องการเท่านั้น

การร่วมมือกันระหว่างรัฐและประชาชนในลักษณะดังกล่าวข้างต้น เป็นวิถีทางแห่งประชาธิปไตยที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้มั่นคงทางเศรษฐกิจและมั่นคงทางการเมืองอย่างถาวรตลอดไป แต่ทั้งนี้ต้องไม่ลืมพัฒนาข้าราชการ ซึ่งเป็นกลไกของรัฐไปพร้อมกันด้วยโดยอาศัยหลักการทำงานเดียวกันนี้คือพัฒนาจิตใจ พัฒนาสังคม พัฒนาเทคโนโลยีและพัฒนาเศรษฐกิจ ตามลำดับ

การประชุมศาสนาและสันติภาพโลกที่นครไนโรบี

สถิตย์ เล็งไธสง

(ตอนจบ)

วันเปิดประชุม

วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๒๗ เป็นวันเปิดประชุม ประกอบพิธีที่ตึกเคนยัตต้าอันเป็นตึกรัฐสภาแห่งชาติของประเทศเคนยาให้ชื่อตึกตามนามของประธานาธิบดีคนแรกของเคนยา และการเปิดประชุมศาสนาโลกครั้งนี้มีความหมายเป็นพิเศษ รัฐบาลเคนยาได้พิมพ์สมุดปีและซองจดหมายเป็นที่ระลึกสวยงามมาก พวกเราต่างก็ซื้อส่งให้เพื่อนร่วมจิต มิตรร่วมใจทั้งในประเทศและต่างแดนทั่วโลก มีผู้เข้าร่วมในพิธีเปิด ๑๐๐ คนเห็นจะได้ รวมทั้งผู้แทนจากยูโน ไครจะพูดภาษาอะไรก็ได้ ขอให้แปลเป็นภาษาอังกฤษ หรือฝรั่งเศสหรือญี่ปุ่น ภาษาหนึ่งภาษาใดก็แล้วกัน แล้วจะมีล่ามแปลทันทีเป็น ๓ ภาษานี้พร้อม ๆ กัน เขามีห้องล่ามให้เราเสร็จ ผมต้องยอมรับว่าพวกล่ามนี้น่าทึ่งมาก และแปลได้ตรงถ้อยตรงคำ สำหรับหลวงพ่อบุญธรรมของเราซึ่งพูดเป็นภาษาไทยนั้น ก็ตั้งใจไว้ว่าจะให้ท่านอาจารย์มหานครยื่นแปลอยู่เคียงข้างท่าน พอถึงเวลาเข้าจริง ๆ เลขานุการผู้จัดประชุมเขาบอกผมว่าต้องแปลทันที ซึ่งหมายความว่าต้องเข้าห้องล่ามแปลคำต่อคำเหมือนดังชาติอื่นที่เขาพูดภาษา อังกฤษ ฝรั่งเศส หรือญี่ปุ่น ผมตัดสินใจทำหน้าที่เองเพราะอาจารย์มหานครจะได้ดูแลหลวงพ่อบอกเลขานุการว่าสบายมาก เพื่อไม่ให้คนเบื่อผมให้คุณกาญจนาช่วยแปลสลับกับผม ขึ้นต้นผมแปล เดียวให้คุณกาญจนาแปลชาย แล้วหญิงเปลี่ยนกันไป กลับกันมา ฟังแปลทุกวลีล่ามอาชีพ ถึงแม้ว่าสำเนียงของเราจะไม่ละเมียดละไมอย่างเขา

นักก็ยังดี เกิดมาผมก็เพิ่งเคยทำหน้าที่ล่ามอาชีพคราวนั้นแหละ ซึ่งก็รู้สึกลำบากเลย เพราะเรามีต้นฉบับภาษาอังกฤษ ซึ่งอาจารย์มหานครท่านทำไว้ให้ตั้งแต่ออกจากบ้านแล้ว การไปต่างประเทศนี้เราต้องเตรียมพร้อมทุกอย่าง และตัดสินใจต้องเร็วด้วย คุณกาญจนาถามผมว่า ถ้าไม่มีต้นฉบับภาษาอังกฤษจะทำอย่างไร ผมบอกว่าจะไปยากอะไร เราก็ต้องเขียนภาษาอังกฤษแทรกลงระหว่างภาษาไทย แถลงผมต่อไปท่านองจะให้ผมจนปัญญาว่า “สมมุติว่า ไม่มีต้นฉบับภาษาไทย หรือไม่มีเวลาแปลละ คุณจะทำอย่างไร” ผมก็เลยตอบแถวว่า “ถ้าอย่างนั้นก็สบายไปเลย คือไม่ต้องแปลออกพูดอะไรก็ได้ ขอให้เป็นอย่างอังกฤษมีความเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องที่ท่านพูดก็แล้วกัน”

เมื่อเสร็จจากหลวงพ่อบุญธรรม ก็พักรับประทานน้ำชา คุณกาญจนาตั้งใจได้ทำหน้าที่สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผมจึงได้บอกแถวว่า แถวอ่านข้ามไปวรรคหนึ่ง ซึ่งเป็นวรรคสำคัญเสียด้วย เพราะหลวงพ่อบอกว่าขอบคุณเลขานุการที่จัดให้ท่านได้มาร่วมประชุมในมหาสันนิบาตอันสำคัญนี้ แถวจึงได้ร้องด้วยความเสียดย คร.เทเลอร์ เลขานุการว่าทำได้ดี และแปลอีกด้วย

สาระสำคัญของสุนทรพจน์ของหลวงพ่อก็คือ มนุษย์ทุกคนมีธรรมชาติอย่างเดียวกัน ไม่มีอะไรต่างกัน แม้จะแตกต่างด้วยเครื่องนุ่งห่มอาภรณ์ ก็เป็นเรื่องภายนอก ถ้าเปลื้องเครื่องแต่งกายออกก็จะเห็นเหมือนกัน ศาสนาทุกศาสนาสอนให้คนละชั่วประพฤดีดี จะมีผิดแผกกันบ้างก็ในส่วนปลีกย่อย เนื่องจากศาสนาแต่ละศาสนา

ถือกำเนิดในสิ่งแวดล้อมไม่เหมือนกัน ท่านให้ช่วยกันขจัดความไม่เข้าใจกัน ฝ่าวิชาสร้างความรักความเมตตา แล้วมนุษย์จะอยู่ด้วยกันด้วยความสงบสุข

ระหว่างพักรับประทานน้ำชา มีคนมานมัสการท่านเป็นจำนวนมาก ขอถ่ายรูปด้วยก็มากเห็นจะเป็นเพราะว่าท่านฉลาดพูด เข้าใจคิด โปรยยิ้ม และทักทายทุกคนที่เข้ามาหา พวกเราหำท่านไม่ได้ เพราะต้องทำหน้าที่ล่ามตลอดเวลา แม้จะเข้าห้องน้ำก็ต้องผลัดกันเข้า

ชาวอินเดียคนหนึ่ง ตามพ่อแม่ไปอยู่ในเคนยาเป็นเวลา ๔๘ ปีแล้ว แกชอบหลวงพ่อบอกคุยกับหลวงพ่อนานที่สุด ผมทำหน้าที่ล่าม ท่านคุยเรื่องไปจนคนที่นำครูให้เขาฟัง ว่านถ่มกันอยู่กันเป็นล้าน ๆ ตัวด้วยความสามัคคี ทั้ง ๆ ที่ต่างเผ่าต่างพันธุ์ คนเราน่าจะเอาอย่างนกบ้าง ชาวอินเดียคนนั้นตอบหลวงพ่อบอกว่า คนเหมือนสุนัข ชอบกัดกัน ไม่ชอบอยู่สงบ ๆ เหมือนนกหรือแกะ แล้วแกก็จัดแจงเล่านิทานเรื่องหนึ่งคนเอาจาปะตี (คล้ายโรตีส) ใส่ไว้ใน ๒ หีอง แล้วใส่ฝูงสุนัขเข้าห้องหนึ่งฝูงแกะเข้าอีกห้องหนึ่ง ปิดประตูขังไว้ทั้งสองห้อง หลังจากนั้น ๓ ชั่วโมงจึงเปิดดู ปรากฏว่าสุนัขกัดกันตายหมด ไม่มีตัวไหนได้กินจะปะตีเลย ส่วนแกะนั้น กินจาปะตีอิ่มหนำสำราญกันทุกตัว แล้วนอนก่ายกันไปมาอย่างมีความสุข แกสรุปว่า คนน่าจะเอาอย่างแกะสัตว์พวกนี้มันไม่กัดกันเลย ท่านทราบไหมครับว่าหลวงพ่อบอกเขาว่าอย่างไร หลวงพ่อบอกท่านหัวเราะก่อนแล้วบอกอิตาอินเดียว่า “คนบางคนก็แย ที่เมืองไทยเราเรียกว่าคนหมา ๆ และหมาบางตัวมันก็ดี เราเรียกว่าหมาอย่างคน”

อิตาอินเดียฟังแล้วหัวเราะด้วยความขบขัน หลวงพ่อก็อธิบายอย่างสนุกสนาน แม้ท่านจะอายุย่างเข้าปัจฉิมวัยมากแล้วก็ตามแต่ความฉลาดเฉลียวของท่านดูเหมือนจะไม่ลดเลย ผมรู้สึกดีและภาคภูมิใจที่ได้หลวงพ่อบอกไปคราวนี้ สมกับเป็นตัวแทนของ

ประเทศไทยจริง ๆ ดร.เทเลอร์ มาพูดกับผม ตอนหลวงพ่อกลับแล้วว่า ถึงแม่หลวงพ่อยังอยู่ด้วยไม่นานนัก เขาก็ดีใจ และพอใจมาก

ในการประชุมศาสนานั้น มิใช่ว่าจะต้องไปพูดหาข้อยุติเท่านั้น แต่ประกอบด้วยการสร้างสรรค์หลาย ๆ อย่าง ต่างคนต่างมีความน่ารัก เป็นมิตรกัน ระหว่างพักเรากุญกันเพื่อหามิตร ถาถึงปัญหาในประเทศของตนและเสนอแนะวิธีแก้ไขให้แก้กัน คนที่ไปประชุมต่างประเทศนั้น อยู่ในระดับยอดคนทั้งสิ้น ไม่ยอดเล็กก็ยอดใหญ่ พูดอะไรกันก็ง่ายแก่การเข้าใจ พระญวนองค์หนึ่งชื่อเทียนเจา เคยเรียนที่มหาวิทยาลัยนาลันทากับอาจารย์มหานคร ได้ปริญญาเอกถึงสองแขนง ขณะนี้อยู่ในปารีส อุตสาห์มาประชุมด้วย สวดมนต์เหมือนพวกเรา ท่านชวนผมไปทำวัตรเช้าทุกวัน ตอน ๗.๓๐ นาฬิกา ท่านทำแท่นบูชาเล็ก ๆ มีเทียนใหญ่ ๑ เล่ม ใบกล้วยป่า ๓ ใบ เทียนพระพุทธรูป พระธรรมและพระสงฆ์ แล้วก็มอดดอกไม้ประดับแล่น่ารักดี พระจีนที่สวดไม่เหมือน เราก็อธิษฐานว่า สวดที่หลัง เราเพียงแต่ประณมมือ พระจีนท่านก็นมัสการไม่เหมือนเรา ก็ท่านยืนคุกเข่า และกราบ ทำ ๓ ครั้งเหมือนกันฉันเหมือนฆราวาสเราก็นั่ง ท่านก็ท่านนั้นรวมทั้งพระญวนด้วย และลามะของธิเบตก็ฉันได้เหมือนโยม แต่พระศรีลังกา บังกลาเทศ และ ไทย ต้องฉันก่อนเพล แล้วจบเท่านั้น เวลามีมนต์พระสงฆ์ไปต่างประเทศผมรู้สึกเป็นห่วงในเรื่องขบถมาก เพราะบางทีกำลังคิดพันการประชุมอยู่ ก็ไม่สามารถปลีกตัวออกมาถวายอาหารเพลได้ ทำให้พระอดอาหารเพลอยู่เนื่อง ๆ

ได้กล่าวมาแล้วว่า ตอน ๘.๓๐ นาฬิกา เราสวดมนต์ร่วมกัน โดยผลัดกันขึ้นเวทิวสันศาสนา ศาสนาอื่นที่ไม่ใช่วันของตัวก็นั่งอยู่ข้างล่าง มีบทสวดเป็นภาษาอังกฤษที่เตรียมไว้ให้อยู่ในมือทั่วทุกคน เมื่อเสร็จจากสวดมนต์แล้วเราจึงแยกกันเข้าประชุมเป็น ๓ กลุ่ม ในหัวข้อต่าง ๆ กัน กลุ่ม

หนึ่งพูดเรื่อง ศาสนาทำงานร่วมกันเพื่อสันติสุขของโลก อีกกลุ่มหนึ่ง พูดถึงสิทธิมนุษยชน เสรีภาพในการนับถือศาสนา และการไม่ข่มเหงชนกลุ่มน้อย ส่วนกลุ่มที่ ๓ พูดถึงการลดกำลังอาวุธ สร้างกองทัพธรรมแทนเรายึดความสงบเป็นสำคัญ เพราะความสงบนำมาซึ่งความสุข ดังสุภาษิตที่ว่า ความสุขใดจะเสมอเหมือนกับความสงบเป็นไม่มีนั่นเอง

เมื่อสวดจบแล้ว เราจะอธิษฐานร่วมกันให้พลังแห่งความสามัคคีกลมเกลียวกันนี้บันดาลให้โลกมีความสงบ ก่อนประชุมแต่ละกลุ่ม เราก็อธิษฐาน

ข้อยุติที่ได้จากการประชุม เราส่งให้องค์การสหประชาชาติเพื่อถือเป็นแนวนโยบายในการทำงาน โดยเฉพาะองค์การยูเนสโก ซึ่งองค์การของเราสังกัดอยู่ในฐานะที่เป็นองค์การที่ปรึกษาซึ่งไม่ใช่รัฐบาล ส่งให้รัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา โดยเฉพาะก็มี พวกสมาชิก อย่างพวกเราที่เข้ามา ร่วมประชุมนำไปปฏิบัติอีกส่วนหนึ่งก็มี เช่น ในคราวชาวพุทธเข้าใจผิดกับพี่น้องชาวคาทอลิก ผมและคณะก็ได้ร่วมกันปิดโปสเตอร์กำลังสติปัญญา

ตั้งแต่ผมได้เข้าร่วมกับองค์การนี้เป็นเวลา ๗ ปีเศษ ทำให้มีความรู้สึกว่าการศึกษาลัทธิธรรมของศาสนาอื่นเป็นสิ่งที่จำเป็น จะทำให้เรารู้สึกว่าทุกศาสนาก็มีที่จะดับทุกข์ด้วยกันทั้งสิ้น โดยเฉพาะทุกข์ทางใจ อันไหนดี เหมาะสมกับแนวทางชีวิตของเราก็นำมาปฏิบัติเพื่อความสุข อันไหนไม่เหมาะสม แม้จะเป็นของศาสนาเราเองเราก็ละเสีย การที่เคร่งในคำสอนของศาสนาของตนเองนั้น รังแต่จะก่อให้เกิดปัญหา เกิดความเข้าใจผิด แบ่งเขาแบ่งเรา เกิดทิฐิภูมิมานะ อวดวิชา อวดข้อธรรม เรื่องก็ไม่พ้นทะเลาะกัน ดังที่เห็น ๆ กันอยู่ในหลายแห่งเวลานี้ ข้อที่ควรระลึกอย่างยิ่งก็คือ ศาสนาเกิดมานับพันปีแล้ว ธรรมะและวินัยที่เหมาะสมกับชีวิตสมัยโน้น อาจจะไม่เหมาะกับชีวิตสมัยนี้ก็ได้ และยิ่งไป

วันเปิดประชุมการประชุมศาสนาโลกและสันติ
เข้าร่วม ๔ คน

กว่านั้น ศาสนาเกิดจากสิ่งแวดล้อมไม่เหมือนกัน ศาสนาอิสลาม และ ศาสนาคริสต์ เกิดในท้องที่ที่แห้งแล้ง แต่ศาสนาพุทธ เกิดในชมพูทวีป ซึ่งเต็มไปด้วยป่าดงพงพี แนวทางชีวิตของศาสนิกแต่ละเหล่าย่อมต่างกัน เราต้องศึกษาให้รู้ถึงเหตุแห่งความแตกต่างเหล่านั้นด้วย และประยุกต์ให้เข้ากับชีวิตในท้องถิ่น แล้วผลดีก็จะบังเกิดขึ้นแก่ตัวเองและชุมชน พระพุทธองค์เองได้ทรงแนะนำไว้ว่า ธรรม - วินัยใดควรละก็ต้องละต่อไปในอนาคต เราควรจะนำเอาแต่ธรรม - วินัย ที่ดีจากหลาย ๆ ศาสนา มารวมกันปฏิบัติ เราก็จะมีแต่ความสุข มีแต่ความรักความสามัคคี ไม่เลือกกว่านั้นเป็นของข้านี้เป็นของคุณ ปนกันไม่ได้ อย่างที่มีความรู้สึกอยู่ในชนบางกลุ่มเวลานี้ นั่นแหละคือศาสนาพระศรีอารย์ อย่าลืมนะ ศาสนานั้นเกิดจากความกลัวเพราะความไม่รู้ เช่น เห็นฟ้าผ่าไม่รู้ว่ามีมันมาจากกระแสไฟฟ้าในอากาศก็เลยกลัว ต้องไหววนับถือนับถือฟ้าเป็นพระเจ้าองค์หนึ่ง ถ้ารู้ว่ากระแสไฟฟ้ามันเล่นลง

รัฐสภาประเทศเคนยา ๒๓ สิงหาคม ๒๕๒๗ มีผู้แทนไทย

ดินผ่านตัวคนซึ่งเราเรียกว่าฟ้าผ่านั้น เราสามารถหลีกเลี่ยงได้ด้วยการทำสายล่อฟ้าเสียแต่ต้น การไหว้วอนก็ยังไม่เกิด ธรรมเนียมของทุกศาสนาล้วนแต่อาศัยหลักธรรม-ชาติเป็นอุบายวิธีให้ศาสนิกปฏิบัติเพื่อหนีทั้งสิ้น ถ้าเรารู้แบบนี้เสียแล้ว เราก็ไม่ต้องทะเลาะกัน ไม่ต้องฆ่าฟันกันอย่างที่เกิดอยู่ในอินเดีย โอรีแลนด์ และที่อื่น ๆ อีกหลายแห่ง ผมเองนับถือศาสนาทุกพระองค์ พระพุทธองค์ซึ่งทรงก่อตั้งพุทธศาสนาผมก็ไหว้ระลึกถึงทุกวัน ท่านมหาวีระผู้ก่อตั้งศาสนา เช่น ท่านคุรุนานัก พระมหาเยซูคริสต์ และพระมะหะมัด ผมก็เคารพและเทิดทูน ตลอดจนศาสนาของศาสนาอื่น ๆ ทุกศาสนา ไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่ ผมบูชาหมด เพราะท่านเหล่านี้เป็นบรมครูของโลกเป็นบุคคลที่ควรบูชา ตามที่กล่าวไว้ในมงคลสูตร เป็นผู้มีความดีต่อโลกสุดที่จะคณานับ เป็นพระ-คุณที่ยั่งยืนสืบกาลนิรันดร์

พบพี่น้องไทยใหญ่

เช้าวันหนึ่ง พระฉนวนบอกผมว่า ผู้

แทนจีนคนหนึ่งพูดไทยได้ อยากพบคนไทย แต่วันนั้นเราคลาดกันทั้งวัน เพราะต่างคนต่างอยู่ ไม่รู้ว่าใครเป็นใคร จนตอนเย็น พระฉนวนองค์นั้นจึงได้พาผมไปเที่ยวเดินหา ก็ได้พบเข้าจริง ๆ เป็นคนไทยสิบสองปีนภาษาไทยเหนือ ใช้สรรพนามข้อย เจ้ากู มึง มัน คล้ายกับไทยอีสาน เขาถามผมว่า

“คับมากันกี่คน” จะว่า “เจ้า” ก็คงจะคิดว่าไม่เป็นภาษาไทยกลาง จึงใช้คำว่า “คับ” ซึ่งผมเองก็อดขำไม่ได้ ได้ทราบว่ามีพระสงฆ์มาด้วยผมจากกรุงเทพฯ เขาต้องการพบ ผมก็เลยบอกว่าท่านเจ้าคุณพระพิมลธรรมกับลูกศิษย์มากลางพรรษา ได้รับกลับไปแล้ว ผมถามว่ามากันกี่คน ก็ได้ความว่ามาเจ็ดคน รวมทั้งพระสงฆ์ (มหาเถร) ๒ องค์ ฉันมือเขียนกับพวกเราได้ ตัวเขาเป็นคนไทยคนเดียว กับล่ามสาวคนหนึ่งรวมอยู่ด้วย เป็นพุทธ ๓ และคริสตัง ๓ ส่วนล่ามสาวเป็นอะไรไม่ได้ซัก

ผมก้มดูที่หน้าอกเสื้อนอกที่เขาสวมอยู่ ปรากฏว่าชื่อ เคาจูเรน ผมจึงถามว่า เคา ตัวหน้าหมายความว่าอะไร ก็ได้รับคำตอบว่า คำว่า เคา นั้นเป็นคำนำหน้าผู้ชายคือ เจ้า หรือ เฒ่า ภาษาลาวว่า “ท้าว” ผมจึงถามว่า ถ้าผู้หญิงใช้คำอะไรนำหน้า ก็ได้รับคำตอบว่า ใช้คำว่า “นาง”

ผมรู้สึกมีความสุขใจมากที่ได้พบพี่น้องเชื้อสายไทย หน้าตาเหมือนคนไทย มันทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันรักใคร่ อบอุ่นอย่างไรบอกไม่ถูก เราสวมกอดกันอยู่นาน จึงได้นั่งคุยกันต่อบนขอบสระภายใต้ต้นไม้คล้ายกระถินดอกเหลืองบ้านเรา ซึ่งเต็มไปด้วยนกน้อยใหญ่ส่งเสียงร้องในยามจวนพลบ อากาศเย็นจับใจ กบแคนาดา เริ่มส่งเสียงร้อง กรอกแครงทางโน้นตัวทางนี้ตัว

“จ้อไทยเจ้าไม่มีหรือ” ผมแก้งถามเป็นภาษาเหนือ

“มี จ้อ เจ้า เชียงเมือง และมีนามศักดิ์ว่า พมมาวงษา”

“ท้าวไม่จริงได้ม้”

“ข้อยเป็นหัวหน้าชาวพุทธที่ยูนาน รัฐบาลจีนให้มาอยู่ที่คุนหมิง และเป็นผู้ต่าง (ผู้แทน) ชาวพุทธมานี่น้อ”

“พี่น้องเฮาสบายดีหรือ” ผมถาม
“สบายคืออยู่ การทำมาหากินก็ดี ปลา กุ้งหลาย แต่มียาฆ่าแมลง คนกินไม่ค่อยดี”

รัฐบาลจีนเอาใจใส่พวกเขาดีไหม” ผมถาม

“เอาใจใส่ดี พวกเขาเป็นเด็กน้อยนะ (ชนส่วนน้อย) เขาให้มีลูกได้ถึง ๓ คน”

“แล้วพวกจีนเองมีได้กี่คน” ผมถาม
“มีได้เพียงคนเดียว แต่ตามบ้านนอกยังมีได้ถึง ๒ คน”

“พวกเขามีจำนวนหลายไหม” ผมถาม

“มีอยู่ประมาณแปดสิบหมื่นปาย (แปดแสนเศษ) เทียบกับพลเมืองจีนแล้วเขาน้อยเวลานี้พลเมืองจีนมีเป็นโกฏ”

“โกฏหนึ่งมีจำนวนเท่าใด” ผมซักพร้อมกับหัวเราะ เพราะไม่นึกว่าจะได้ยินคำไทยเดิมคำนี้

“มีสิบล้าน” เขาตอบยิ้ม ๆ
“เขามีตัวหนังสือไทยไหมที่นั่น หรือใช้แต่อักษรจีน” ผมถาม

“มี อักษรไทยก็มี รัฐบาลจีนเขาให้เราเรียนควบไปกับภาษาจีน” เขาตอบพร้อมกับลังเลที่จะมาเขียนตัวอักษรไทยเดิมให้ผมดู ผมจึงให้เขียนเป็นจดหมายถึงพี่น้องคนไทยในประเทศไทย ดังข้อความที่ปรากฏข้างล่างนี้

ข้าพเจ้า พมมะวงษา แสงเมือง เป็นไตสิบสองปีนมา มณฑลยูนนาน แห่งประเทศจีน มีความจดหมายส่งถึงพี่น้องอันอยู่เมืองไทย หวังเจ้าตั้งมั่น ได้สุขย่อน บนคุณแล้วเจ้าสามประการ และอยู่ดีตามสวัสดิ์ แต่

หมายจากในโรบี

๒๕-๘-๘๔

รุ่งขึ้น เจ้าเชียงเมืองได้นำหนังสือเผยแพร่ของพุทธสมาคมแห่งประเทศไทยมาให้ผมเล่มหนึ่งเป็นภาษาอังกฤษ สิ่งที่น่า (ต่อหน้า ๕๕)

ฉันภูมิใจที่เป็นคนไทย

ค.ณ.ปนัดดา สิริรังษินภา

เกิดเมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ บิดาชื่อ นายเสาร์ สิริรังษินภา อาชีพ
ค้าขาย มารดาชื่อ นางเดือนใจ สิริรังษินภา อาชีพ ค้าขาย มีพี่น้อง ๗ คน เป็นคนที่ ๕

ประวัติการศึกษา

- ศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ที่โรงเรียน วัดคอนเมือง (ทหารอากาศอุทิศ)
- ศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาที่โรงเรียน สีกัน (วัดนันทน์ที่อุบลรัตน์) ปัจจุบันอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ฉันมีความภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่เกิดในแผ่นดินของไทย ที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยต้นไม้ที่เขียวชอุ่ม และมีแม่น้ำลำธารที่ไหลมาไม่ขาดสาย เหมือนน้ำใจของคนไทยที่มีต่อกันและกัน ประเทศไทยยังมีเอกลักษณ์หลายอย่างที่น่าภูมิใจ เช่น ธงชาติไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติของไทย และขนบธรรมเนียมประเพณีที่สืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน

เอกลักษณ์เหล่านี้จะแสดงให้เห็นว่านี่คือประเทศไทย ประเทศไทยของเรานั้นมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งประชาชนทุกคนมีสิทธิ์เท่าเทียมกัน โดยทุกคนมีสิทธิ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งประเทศไทยของเราโชคดีที่มีพระมหากษัตริย์ที่ดีพร้อมอย่างพระองค์ท่าน ซึ่งคอยช่วยเหลือประชาชนอยู่ตลอดเวลา ที่ชาวนามีน้ำใช้ในการเพาะปลูก เพราะพระองค์ท่านช่วยให้มีการทำฝนเทียม ในด้านการศึกษาพระองค์ทรงยอมสละทรัพย์ส่วนพระองค์ และผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเงินช่วยเหลือเด็กนักเรียนยากจนให้มีสถานที่เล่าเรียน โปรดให้จัดตั้งโรงเรียนชายแดนขึ้น เพื่อให้การศึกษาแก่เด็กซึ่งอยู่ในถิ่นทุรกันดารได้เล่าเรียน และพระองค์ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งทุน

อานันทมหิดลขึ้น พระราชกรณียกิจกล่าวมานี้เป็นส่วนหนึ่งที่พระองค์ทรงทำให้แก่ประชาชนของพระองค์ จะหาพระมหากษัตริย์แห่งประเทศใดมาเทียบได้ นับเป็นความโชคดีของประเทศไทยซึ่งมีสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน คัดจากหนังสือสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของชั้น ป.๖ ฉันมีความพึงพอใจในโคลงบทนี้ มีความหมายที่คนไทยทุกคนซาบซึ้งในพระมหากษัตริย์คุณ

“บารมีพระมากล้น รำพัน
พระพิทักษ์ยุติธรรม ถ่องแท้
บริสุทธิ์ดุจดวงตะวัน ส่องโลก ไขว่แส
ทวยราษฎร์รักบาทแม่ ยิ่งด้วยปิตุรงค์”

เราทุกคนเป็นคนไทย ส่วนใหญ่แล้วจะนับถือศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธสอนให้คนทำความดีละเว้นความชั่ว เราควรรู้ว่าแผ่นดินที่เราเหยียบย่ำอยู่นี้คือประเทศไทย ที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยผลหมากรากไม้ที่มีกินไม่รู้หมด ประเทศไทยยังมีการเจียรไนเพชรพลอยไปส่งต่างประเทศ เป็นการช่วยยกอณูณิของไทยให้ชาวต่างชาติรู้จักมากขึ้น

ฉะนั้นชาวไทยทุกคนพร้อมที่จะให้

ชาวต่างชาติชมผลิตภัณฑ์ของคนไทยเป็นอย่างยิ่ง ประเทศไทยของเราก็มีความเจริญไม่แพ้ชาวต่างชาติเลย

ประเทศไทยนั้นมีทรัพยากรหลายอย่างที่อุดมพบ หรือเกิดขึ้นเอง บางสิ่งเหล่านี้มีอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทย ซึ่งเป็นทรัพยากรที่คนไทยทุกคนช่วยกันรักษา และนำมาใช้ประโยชน์เพื่อคนไทยด้วยกัน สินค้าของไทยในปัจจุบันได้ถูกส่งออกไปขายต่างประเทศมากมาย ข้าวก็เป็นสินค้าออกที่สำคัญ เป็นสินค้าที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศไทยเป็นอย่างมาก โรงงานต่าง ๆ ของไทยเมื่อก่อนต้องอาศัยชาวต่างชาติเป็นผู้บริหาร แต่ปัจจุบันนี้เราสามารถทำได้ด้วยตัวเอง ไม่ต้องพึ่งชาวต่างชาติอีกแล้ว แต่คนไทยส่วนมากก็ยังคิดที่จะไปทำงานต่างประเทศ การที่คนไทยไปทำงานให้เขาก็ก็นับเหมือนกับการไปทำความเจริญให้เขามันเป็นสิ่งที่น่าอายเราควรเลิกทำเสีย ควรเอาเวลาเหล่านี้มาปรับปรุงบ้านเมืองของเราให้เจริญต่อไปดีกว่าที่จะไปทำให้ประเทศอื่นเจริญรุ่งเรืองด้วยคนไทย

ด้วยสาเหตุนี้ฉันจึงภูมิใจที่ได้เกิดมาเป็นคนไทยที่มีอิสระเสรีในทุก ๆ ด้านจะเป็นที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ การศึกษา หากความรู้ เราก็ทำได้ตามใจชอบ ในเมื่อสิ่งนั้นไม่ผิดต่อศีลธรรม หรือกฎหมายของบ้านเมือง

ที่ฉันภูมิใจมากที่สุด ก็คือ ฉันได้มาเกิดในแผ่นดินไทยที่มีพระมหากษัตริย์ที่ทรงไว้ซึ่งความเมตตาปรานีต่อพสกนิกรทุก ๆ พระองค์ตลอดมา ยิ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ องค์ปัจจุบันในจิตใจของฉันทุกครั้งที่ได้ทราบข่าวได้เห็นถึงพระราชกรณียกิจของพระองค์ ฉันเปี่ยมล้นไปด้วยความดีความงามในพระเมตตาของพระองค์ที่ทรงช่วยเหลือเพื่อนร่วมชีวิตของฉันซึ่งตกทุกข์ได้ยาก ฉันเห็นใบหน้าที่ได้พบกับความสุขของเขาเหล่านั้นเป็นใบหน้าที่ซาบซึ้งในพระมหากษัตริย์คุณของพระองค์แล้ว

(ต่อหน้า ๖๕)

เรียงความชนะเลิศการแข่งขันประกวด รางวัลที่ ๒ ประเภทระดับประถมศึกษา ของคณะกรรมการจัดทำวารสารไทย สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ปัญหากฎหมายครอบครัวและมรดก

ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

๖. การขาดจากสมรส

ถาม การสมรสจะขาดลงในกรณีใดบ้าง

ตอบ เมื่อได้ประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพว่าด้วยครอบครัว ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ แล้ว การสมรสจะขาดลงก็เฉพาะในกรณีที่สามี หรือ ภริยา ถึงแก่ความตาย หรือ หย่ากันเท่านั้น เพราะฉะนั้นกรณีที่สามี หรือภริยาทิ้งร้างกันไปหรือสามีไปบวชเป็นพระภิกษุ หรือ ภริยาไปบวชชี เหตุเหล่านี้ไม่ได้ทำให้การสมรสระหว่าง สามีภริยาขาดจากกัน

ถาม ถ้าสามีภริยาต้องการหย่ากันมีวิธีการอย่างไร

ตอบ วิธีการที่สามีภริยาจะหย่ากันได้มีอยู่ ๒ วิธีคือ

๑. หย่าโดยความยินยอมของทั้ง ๒ ฝ่าย

๒. หย่าโดยคำพิพากษาของศาล

ถาม การหย่าโดยความยินยอมของทั้งสองฝ่ายจะต้องทำอย่างไร

ตอบ จะต้องไปจดทะเบียนหย่าต่อนายทะเบียน เมื่อนายทะเบียน จดทะเบียนการหย่าให้ แล้วสามีภริยาย่อมขาดจากกัน

วิธีการนี้เป็นวิธีที่ง่าย และสะดวกที่สุดไม่ต้องฟ้องร้อง กันในศาลให้เสียเวลา และอับอายขายหน้าเพื่อนบ้าน

ถาม ถ้ามีสามีภริยาจดทะเบียนสมรสกันที่อำเภอปทุมวัน แต่ ต้องการจดทะเบียนหย่ากันที่อำเภอพระโขนงจะทำได้หรือไม่

ตอบ ทำได้ เพราะกฎหมายไม่ได้บังคับว่าจะต้องจดทะเบียนหย่า ที่อำเภอที่ทำการสมรส ข้อสำคัญเวลาจะไปจดทะเบียนหย่า ที่อำเภอไหน สามีภริยาต้องไปพร้อมกัน พร้อมทั้งนำทะเบียน สมรสไปด้วยเท่านั้น การมอบอำนาจให้ผู้อื่นไปจดทะเบียน หย่าแทนตัวย่อมทำไม่ได้ เพราะการหย่าเป็นกิจการที่สามี ภริยาต้องกระทำด้วยตนเอง

ถาม ถ้าไม่ได้ไปจดทะเบียนหย่าที่อำเภอ แต่สามีภริยาทำหนังสือ หย่ากันเอง ดังนี้จะมีผลตามกฎหมายหรือไม่

ตอบ เรื่องนี้ต้องแยกพิจารณาเป็น ๒ กรณีคือ

๑. ถ้าการสมรสได้ทำขึ้นก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ ซึ่งกฎหมายไม่ได้บังคับให้จดทะเบียนสมรส การ หย่าโดยความยินยอม ซึ่งทำขึ้นเป็นหนังสือลงชื่อสามีภริยา และพยานอย่างน้อยสองคนแล้ว ย่อมสมบูรณ์ตั้งแต่วันที่ ทำหนังสือหย่าเรียบร้อยโดยไม่ต้องจดทะเบียนหย่าอีก

วิธีเดียวกันนี้ใช้บังคับไปถึงการสมรสตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ เป็นต้นไป แต่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส ตามประมวลกฎหมายแพ่งด้วย เช่น การสมรสที่ทำในต่างประเทศตามกฎหมายต่างประเทศเป็นต้น

๒. ถ้าการสมรสได้ทำขึ้นตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ เป็นต้นไป และมีการจดทะเบียนสมรส ตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยครอบครัว แล้วการหย่า จะสมบูรณ์ต่อเมื่อสามีภริยาได้จดทะเบียนการหย่าเรียบร้อย แล้ว การที่สามีภริยาเพียงแต่ทำหนังสือหย่ากันไว้ แต่ยังไม่ได้จดทะเบียนการหย่า ยังไม่ทำให้การหย่านั้นสมบูรณ์

ถาม ถ้าสามีภริยา ทำหนังสือหย่าโดยความยินยอมถูกต้องแล้ว แต่สามีไม่ยอมไปจดทะเบียนหย่า ภริยาจะมีทางทำอย่างไร จึงจะทำให้การหย่านั้นสมบูรณ์

ตอบ ภริยาฟ้องศาลขอให้บังคับสามีไปจดทะเบียนหย่าได้ ถ้าสามีไม่ปฏิบัติตามก็ให้ถือเอาคำพิพากษาเป็นการแสดง เจตนา โดยนำเอาคำพิพากษาที่พิพากษาให้หย่าไปให้นาย-ทะเบียนจดทะเบียนหย่าให้ได้

ถาม การหย่าโดยความยินยอม ควรทำความตกลงเรื่องอะไรบ้าง

ตอบ ควรทำความตกลงว่าด้วยการแบ่งทรัพย์สิน การปกครอง และการจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูให้เรียบร้อย ไม่ว่าจะเป็นการ หย่าที่ไปจดทะเบียนหย่าที่อำเภอ หรือการหย่าที่ทำเป็น หนังสือหย่า

ถ้าเป็นการหย่าที่สามีภริยาไปจดทะเบียนหย่าที่อำเภอ นายทะเบียนจะสอบถามถึงเรื่องเหล่านี้ และบันทึกไว้เป็น หลักฐาน ทำให้จับปัญหาข้อโต้แย้งที่อาจเกิดขึ้นในภายหลัง แต่ถ้าเห็นว่าไม่มีปัญหาอะไร จะไม่บันทึกไว้ก็ได้

ถาม ถ้าสามี หรือภริยาไม่ยอมหย่าโดยความยินยอม จะมีทางหย่าทางอื่นโดยวิธีใด

ตอบ จะต้องฟ้องหย่าต่อศาล แต่การฟ้องหย่านี้จะต้องมีสาเหตุที่จะหย่าได้ตามกฎหมายด้วย มิฉะนั้นถึงฟ้องหย่าไปก็อาจเป็นฝ่ายแพ้คดีได้

ถาม เหตุที่จะนำมาฟ้องหย่าได้มีอะไรบ้าง

ตอบ เหตุที่จะนำมาฟ้องหย่าได้มีอยู่ ๑๑ ข้อด้วยกันตามมาตรา ๑๕๑๖ (เดิมมาตรา ๑๕๐๐) คือ

๑. สามีอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหญิงอื่นฉันภริยา หรือภริยามีชู้ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

การที่จะฟ้องหย่าโดยอ้างเหตุว่าภริยามีชู้ จะต้องเป็นเรื่องที่ภริยาสมัครใจร่วมประเวณีกับชายอื่นซึ่งไม่ใช่สามีของตน เพราะฉะนั้น การที่ภริยายอมให้ชายอื่นกอดจูบ คล้ายๆ ไม่ถือว่าภริยามีชู้ เพราะยังไม่ได้ร่วมประเวณีด้วย แต่สามีก็อาจฟ้องหย่าได้ในเหตุอื่น ได้แก่ ภริยาประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ซึ่งจะเป็นเหตุหย่าในข้อต่อไป นอกจากนั้น การที่สามีจะฟ้องหย่าภริยาโดยเหตุมีชู้ นั้น จะต้องมีหลักฐานแน่นอนว่าภริยาได้ร่วมประเวณีกับชายอื่น เพียงแต่สามีมีเหตุสงสัยว่าภริยามีชู้ยังไม่ถือเป็นสาเหตุที่จะฟ้องหย่า เช่น ภริยาไปอยู่กับชายอื่นสองต่อสองที่บ้านของชายในประมาณ ๒๓-๒๔.๐๐ น. ปิดไฟมิด ประตูห้องปิด เพียงเท่านั้นยังไม่พอพียงว่าภริยาได้ร่วมประเวณีกับชายอื่น

๒. สามีหรือภริยาประพฤติชั่ว ไม่ว่าความประพฤติชั่วนั้นจะเป็นความผิดอาญาหรือไม่ถ้าเป็นเหตุให้อีกฝ่ายหนึ่ง

(๑) ได้รับความอับอายขายหน้าอย่างร้ายแรง

(๒) ได้รับความดูถูกเกลียดชังเพราะเหตุที่คงเป็นสามีหรือภริยาของฝ่ายที่ประพฤติชั่วอยู่ต่อไป หรือ

(๓) ได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินควรในเมื่อเอาสภาพฐานะ และความเป็นอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยากำเนียงประกอบ

๓. สามีหรือภริยาทำร้ายหรือทรมานร่างกายหรือจิตใจ หรือหมิ่นประมาทหรือเหยียดหยามอีกฝ่ายหนึ่ง หรือบุพการีของอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้าเป็นการร้ายแรงอีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้ด้วยอย่างเช่น

ก. สามีขี้เมา ต้องดื่มเหล้าทุกวัน เมาแล้วก็ทุบตีว่าภริยา ภริยาห้ามก็ไม่ฟังบางครั้งเคาะ และใช้ไม้ทำร้ายภริยา และทำลายสิ่งของโดยใช่เหตุ ใช้มีดไล่ทำร้ายก็เคยมี บางครั้งด้อยถึงฟันหัก เคยค่าว่าภริยาเป็นชู้กับลูกเขย

ข. สามีนอกใจภริยาไปรักหญิงอื่น ภริยาต่อว่า สามี กลับค่าว่าภริยาเนือง ๆ บางทีตีบภริยา ใช้พร้าขว้างภริยา

จับไล่ภริยาให้ออกจากบ้าน ห้ามไม่ให้กลับเข้าบ้าน ชูสำทับว่าถ้าขึ้นกลับจะทำร้าย ไม่สนใจภริยา ทำเหมือนภริยาเป็นคนอื่น

ก. ได้เสียเป็นสามีภริยากันโดยทางลักพาเมื่อหญิงอายุ ๑๕ ปี ทำความชอกช้ำให้แก่บิดามารดาหญิง เมื่อเข้ามาอยู่กับในบ้านบิดามารดาหญิงไม่ทันไรก็ลักพาน้องภริยาอายุ ๑๕ ปี ทำความชอกช้ำให้แก่บิดามารดาหญิงเช่นนี้ ถือว่าชายประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงเป็นเหตุหย่าได้

ง. ถ้าภริยาทำเสน่ห์เพราะรักสามี ไม่เข้าตามข้อนี้ อันจะเป็นเหตุหย่า

ตัวอย่างที่ถือว่ามีการทำร้ายร่างกายถึงบาดเจ็บจนเป็นเหตุฟ้องหย่า เช่น

ก. สามีใช้ไม้ตะพดตีภริยา ๑-๘ ที่เป็นรอยช้ำเขียวที่ขาและตะโพก ถือว่าสามีได้ทำร้ายร่างกายภริยาถึงบาดเจ็บภริยาฟ้องหย่าได้

ข. สามีใช้กำปั้นทุบ ใช้เท้าเตะ และใช้ไม้ไผ่เส้นผ่าศูนย์กลางโตเท่าผลส้มเขียวหวานตีภริยามีแผลบวมช้ำเขียว ๒๓ แห่ง มีอาการเจ็บที่อก ต้องรักษาอยู่ ๒๐ กว่าวัน เช่นนี้ภริยาฟ้องหย่าได้

อย่างไรก็ตามที่จะถือว่าได้มีการทำร้ายร่างกายอีกฝ่ายหนึ่งถึงบาดเจ็บนั้น จะต้องเป็นเรื่องจริงเท็จทำร้าย ถ้าเพียงแต่การที่สามีหรือภริยาทำร้ายร่างกายอีกฝ่ายหนึ่งโดยประมาทหรือบาดเจ็บไม่ถึงบาดเจ็บ ตามประมวลกฎหมายอาญาจะฟ้องหย่าไม่ได้ หรือการที่ภริยาเอาเล็บข่วนหน้าสามีเป็นรอยถูกข่วนเพียงเล็กน้อย เลือดไหลซึม ๆ จะถือว่าเป็นการทำร้ายร่างกายถึงบาดเจ็บและถือเป็นเหตุฟ้องหย่ายังไม่ได้

ตัวอย่างที่ถือว่า มีการหมิ่นประมาทเป็นการร้ายแรงจนเป็นเหตุฟ้องหย่าเช่น

ก. สามีด่าภริยาถึงโคตรวงศ์บิดามารดาของภริยาด้วยถ้อยคำหยาบช้าต่าง ๆ นานาถือว่าเป็นหมิ่นประมาทเป็นการร้ายแรง ภริยาฟ้องหย่าได้

ข. สามีพูดขับไล่ภริยาว่า “พวกมึงเป็นเหล่าลักขะโมย เขาเลี้ยงไม่ได้” และพูดกับพ่อตาว่า “มึงเอาลูกของมึงไปเลี้ยงเถิด ภูเลี้ยงไม่ได้” เลี้ยงไว้ก็เสียสกุลบ้านเป็นเสนียดจัญไร” ถือว่าเป็นหมิ่นประมาทเป็นการร้ายแรง ภริยาฟ้องหย่าได้

อย่างไรก็ตาม การที่สามีภริยาทะเลาะวิวาทกัน และต่างฝ่ายต่างด่ากัน ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะอ้างว่าอีกฝ่ายหมิ่นประมาทไม่ได้ หรือสามีว่าภริยามีชู้ แต่เป็นการว่าเพราะโมโหถึงและว่าในวงครอบครัว ไม่ถือว่าเป็นการหมิ่นประมาทร้ายแรงอันจะเป็นเหตุให้ภริยาฟ้องหย่าได้

๔. สามี หรือภริยาจงใจละทิ้งร้างอีกฝ่ายหนึ่งไปเกินหนึ่งปี

๕. สามี หรือภริยาไม่ให้ความช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูอีกฝ่ายหนึ่งตามสมควร หรือทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อการที่เป็นสามีหรือภริยากันอย่างร้ายแรง ทั้งนี้ถ้าการกระทำนั้นถึงขนาดที่อีกฝ่ายหนึ่งเดือดร้อนเกินควรในเมื่อเอาสภาพฐานะและความเป็นอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยามาคำนึงประกอบอีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

ตัวอย่างของการที่สามีหรือภริยาจงใจทิ้งร้าง เช่น

ก. สามีขนสิ่งของอพยไปอยู่ภูมิลำเนาเดิมของสามี โดยไม่ได้มาเกี่ยวข้องส่งเสียเลี้ยงดูภริยากว่า ๑ ปี ภริยาฟ้องหย่าได้

ข. สามีมียศสิทธิ์เลือกที่อยู่อาศัย เมื่อภริยาไม่ยอมไปอยู่ด้วย ณ ภูมิลำเนาที่สามีเลือก จะถือว่าสามีละทิ้งภริยาไม่ได้ แต่อาจถือได้ว่าภริยาจงใจละทิ้งสามี ซึ่งสามีอาจถือเป็นเหตุหย่าได้

ค. สามีบวชพระ ๑๕ พรรษา และไม่ยอมสึก ถือว่ามีเจตนาสละภริยาและบุตรเป็นเหตุให้ภริยาฟ้องหย่าได้

ง. การที่สามีทุบตีขบไล่ภริยาจนภริยาต้องหนีไปอยู่ที่อื่นนั้น ถือว่าสามีได้สละละทิ้งภรรยา

สำหรับตัวอย่างในเรื่องการไม่ให้ความช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูตามสมควรนั้นจะฟ้องหย่าได้ก็ต่อเมื่อมีเหตุอันเกิดขึ้นจริง ๆ ตัวอย่างเช่น

สามีทอดทิ้งขาดอุปการะภริยามา ๕ ปี และไปแต่งงานกับหญิงอื่นถึง ๒ คน เมื่อภริยาฟ้องหย่า สามีต่อสู้ว่าได้หย่ากันมา ๕ ปี ดังนี้ถือว่ามิใช่เหตุหย่าได้

ตัวอย่างในเรื่องการที่สามีภริยาทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อการที่เป็นสามีภริยากันอย่างร้ายแรง เช่น

ก. สามีเที่ยวพูดว่าภริยาเป็นเพียงนางบำเรอ และมีชู้ และเมื่อภริยาฟ้องสามี ๆ ก็สู้คดีและยื่นยันตลอดมาจนถึงชั้นศาลอุทธรณ์ว่า ภริยาเป็นเพียงนางบำเรอโดยสามีซื้อมาใช้สอย เช่นนี้ถือเป็นเหตุฟ้องหย่าได้

ข. ภริยาค่าสามี ทน受不了กับข้าว เอาขวดขว้างและตีสามี ไข้บัสสาวะสามีเมื่อสามีเข้าบ้าน ภริยาค่าสามีว่า “อ้ายสัตว์มันจะมาหาเรื่องกูอีกหรือ สามะโนครว้มิงไม่ได้อู้อยู่ที่นี่แล้ว” เช่นนี้สามีมิฟ้องหย่าได้

ค. ภริยาเขียนจดหมายขู่สามีว่า จะจ้างคนเอาน้ำกรดสาดหน้า ถือเป็นเหตุหย่าได้

ง. สามีทิ้งภริยาไปแต่งงานกับหญิงอื่น โดยไปรับรองกับฝ่ายหญิงอื่นว่าตนได้เลิกกับภริยาเก่าแล้ว และประกอบ

พิธีแต่งงานอย่างครึกโครม แล้วพาภริยาใหม่มาอยู่กินในฐานะเป็นภริยา ภริยาคนแรกฟ้องหย่าได้

๖. สามีหรือภริยาต้องคำพิพากษาถึงที่สุด ให้จำคุกฐานลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ โจรสลัด หรือปลอมแปลงเงินตรา หรือต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดอย่างอื่น เกินกว่าสามปี อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้ สำหรับเหตุหย่าในข้อนี้ถือเอาคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลเป็นสำคัญ โดยไม่ต้องคำนึงว่าจะต้องได้รับโทษจริงเท่าไร

อนึ่ง โทษจำคุกดังกล่าวนี้ ต้องแบ่งออกเป็น ๒ กรณี กล่าวคือ ถ้ามีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกฐานลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ โจรสลัด หรือปลอมแปลงเงินตราแล้วแม้โทษจำคุกจะไม่ถึง ๓ ปีก็ฟ้องหย่าได้ แต่ถ้าเป็นความผิดอย่างอื่น เช่น ฆ่าคนตาย ข่มขืนกระทำชำเรา ฯลฯ โทษจำคุกจะต้องเกิน ๓ ปี จึงจะฟ้องหย่าได้

๗. สามีหรือภริยาที่ถูกศาลสั่งว่าเป็นคนสาบสูญ และศาลยังไม่เพิกถอนคำสั่งนั้น อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

อย่างไรก็ตาม การที่สามีหรือภริยาจะฟ้องหย่าโดยอาศัยเหตุหย่าข้อนี้ จะต้องถือคำสั่งของศาลที่สั่งให้เป็นคนสาบสูญเป็นสำคัญ เพราะฉะนั้นการที่สามีหรือภริยาหายไปจากบ้านโดยไม่ส่งข่าวคราวให้ทราบ ย่อมฟ้องหย่าโดยอาศัยเหตุหย่าข้อนี้ไม่ได้

๘. สามีหรือภริยาวิกลจริตตลอดมาเกินกว่า ๓ ปี และความวิกลจริตนั้นมีลักษณะยากจะหายได้ กับทั้งความวิกลจริตถึงขนาดที่จะทนอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยาต่อไปไม่ได้ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

๙. สามีหรือภริยาผิดทัณฑ์บนที่ทำให้ไว้เป็นหนังสือในเรื่องความประพฤติอีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

ตัวอย่างเช่น สามีทำทัณฑ์บนให้ไว้กับภริยาว่าจะยอมเลิกกันอนุภริยา ต่อมาสามีทำผิดทัณฑ์บน เช่นนี้ ภริยาฟ้องหย่าได้

แต่กรณีสามีทำทัณฑ์บนให้ภริยาเดิมว่าจะยอมเลิกกับภริยาคนใหม่ และได้ได้ภริยาใหม่ไปแล้ว แต่ต่อมาภริยาเดิมไม่ยอมอยู่กินกับสามี สามีจึงรับภริยาใหม่คนนั้นมาช่วยงานในบ้านอีก ดังนี้ ภริยาจะหาว่าสามีทำผิดทัณฑ์บนและอ้างเป็นเหตุฟ้องไม่ได้

๑๐. สามีหรือภริยาเป็นโรคติดต่ออย่างร้ายแรงอันอาจเป็นภัยแก่อีกฝ่ายหนึ่งและโรคมีลักษณะเรื้อรังไม่มีทางที่จะหายได้ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้ เช่น โรคเรื้อนชนิดที่ติดต่อกันได้และอยู่ในระยะร้ายแรง เป็นต้น

๑๑. สามีหรือภริยามีสภาพแห่งกายทำให้สามีหรือภริยานั้นไม่อาจร่วมประเวณีได้ตลอดกาล อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้ เช่น เป็นโรค “งู” เป็นต้น หรือถูกภริยาใช้มีดบังคอตัดอวัยวะสืบพันธุ์ขาดหมด แต่ภริยานี้ฟ้องหย่าไม่ได้ เพราะเหตุนี้เกิดจากการกระทำของภริยาเอง

ถาม ถ้าสามีภริยาหย่ากันเองใครเป็นผู้ปกครองบุตร

ตอบ ถ้าไม่ได้ตกลงกันไว้เป็นหนังสือ หรือตกลงกันไม่ได้ให้ศาลเป็นผู้ชี้ขาด

ถาม มารดามีทางเป็นผู้ปกครองบุตรได้หรือไม่

ตอบ มีทางที่จะเป็นผู้ปกครองได้ ถ้าในตอนที่ย่ากันนั้นได้ทำ ความตกลงกันไว้เป็นหนังสือให้มารดาเป็นผู้ปกครองบุตรทุกคน หรือเพียงแต่คนใดคนหนึ่ง วิธีที่สะดวกที่สุด ได้แก่ การให้นายทะเบียนบันทึกไว้ในขณะที่จดทะเบียนหย่า ว่า จะให้บิดาหรือมารดา

ถาม ถ้าหย่ากันโดยคำพิพากษาของศาล บิดาหรือมารดาจะเป็นผู้ปกครองบุตร

ตอบ บิดาหรือมารดา ฝ่ายที่ชนะคดี เป็นผู้ปกครองบุตร แต่ศาลจะชี้ขาดให้อีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ปกครอง หรือถ้าศาลเห็นว่า ทั้งบิดาและมารดาไม่สมควรเป็นผู้ปกครองทั้งคู่ ศาลจะชี้ขาดให้บุคคลภายนอกเป็นผู้ปกครองก็ได้

ถาม เมื่อสามีภริยาหย่ากันใครเป็นผู้ออกค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตร

ตอบ ใครจะออกเงินค่าเลี้ยงดูบุตร และจะต้องออกเป็นจำนวนเท่าใด ต้องเป็นไปตามสัญญาหย่า หรือถ้าเป็นการหย่าตามคำพิพากษาของศาล ก็ให้เป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ในคำพิพากษาของศาล ถ้ามิได้กำหนดไว้ให้ศาลเป็นผู้กำหนด

ถาม ถ้าสามีภริยาหย่ากันตามคำพิพากษาของศาล จะมีการเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูกันได้อย่างไร

ตอบ ถ้าศาลชี้ขาดว่าฝ่ายใดเป็นผู้ต้องรับผิดชอบฝ่ายเดียว และอีกฝ่ายหนึ่งยากจนลงไม่มีรายได้พอจากทรัพย์สินหรือจากการงานตามที่เคยทำอยู่ระหว่างสมรส ศาลจะสั่งให้ฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบนั้น จ่ายค่าเลี้ยงชีพให้อีกฝ่ายหนึ่งตามสมควรแก่ฐานะของผู้รับและความสามารถของผู้ให้ก็ได้ แต่ถ้าฝ่ายที่รับค่าอุปการะเลี้ยงดูทำการสมรสใหม่ สิทธิกับค่าอุปการะเลี้ยงดูย่อมหมดไป อนึ่ง สิทธิเรียกร้องค่าเลี้ยงชีพอันสิ้นสุด ถ้ามิได้ฟ้องหรือฟ้องหย่าในคดีหย่ากัน

ถาม เมื่อหย่ากันแล้ว ทรัพย์สินระหว่างสามีภริยาจะแบ่งกันอย่างไร

ตอบ เมื่อหย่ากันแล้ว สามีภริยาย่อมได้รับส่วนแบ่งสมรสของตน ถ้าสินสมรสนั้นยังคงมีอยู่โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าสินสมรสนั้นจะมีราคาสูงขึ้นหรือลดลง

ถาม สามีเอาสินสมรสส่วนภริยาไปเล่นการพนัน หรือเอาไปให้ผู้อื่นยืม คิดเป็นเงินหนึ่งแสนบาท โดยไม่ได้รับความยินยอมจากภริยา ดังนี้ในตอนที่ยาจากการสมรสภริยามีทางที่จะได้เงินสินสมรสของตนคืนหรือไม่

ตอบ ภริยามีทางได้เงินสินสมรสจำนวนนี้ของตนคืนโดยเอาใช้จากสินสมรสของสามี ถ้าสามีไม่มีสินสมรสหรือมีแต่ไม่พอให้เอาใช้จากสินส่วนตัวของสามีจนครบ

ถาม เมื่อขาดจากการสมรส สามีมีเรือนหอในที่ดินของฝ่ายภริยา ดังนี้ เรือนหอจะเป็นของใคร

ตอบ ถ้าไม่ได้ตกลงกันไว้ในตอนขาดจากการสมรสว่าให้เรือนหอเป็นของใคร เรือนหอรั้นก็ยังคงเป็นของสามีอยู่ แต่สามีต้องรื้อเรือนหอรั้นไป

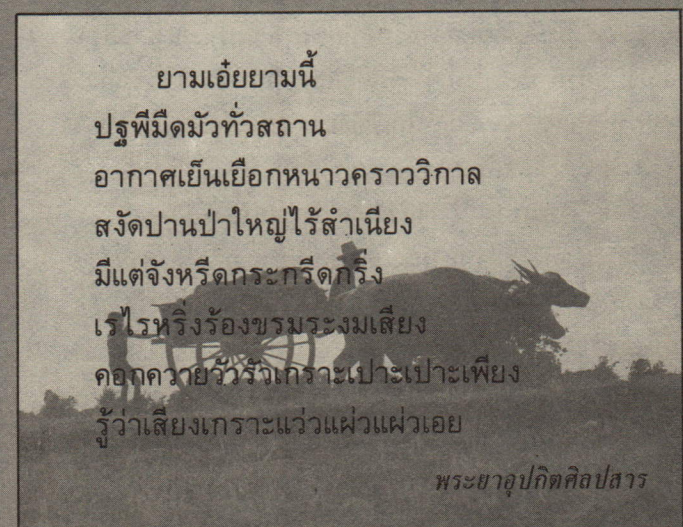
ถาม ในตอนขาดจากการสมรส สามีภริยามีสินสมรสคิดเป็นเงินสามแสนบาท ดังนี้ภริยาจะแบ่งสินสมรสกันอย่างไร

ตอบ ตามกฎหมายเก่า สามีภริยาย่อมได้แบ่งสินสมรสคนละส่วนเท่า ๆ กัน คือคนละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท แต่ถ้าสามีหรือภริยามีสินเดิมฝ่ายเดียว อีกฝ่ายหนึ่งไม่มีสินเดิม สามีหรือภริยาฝ่ายที่มีสินเดิมย่อมได้แบ่งสินสมรสสองส่วน คือสองแสนบาท ฝ่ายที่ไม่มีสินเดิมได้เพียงหนึ่งส่วน คือหนึ่งแสนบาท แต่ตามกฎหมายใหม่ต้องแบ่งสินสมรสเท่า ๆ กันเพราะสินเดิมไม่มีแล้ว

ถาม ถ้าสามีภริยามีหนี้สินร่วมกัน จะต้องรับผิดชอบบุคคลภายนอกต่อสามีภริยาผู้นี้หย่ากัน ทั้งคู่จะต้องรับผิดชอบในหนี้ที่ได้ก่อขึ้นอย่างไร

ตอบ สามีภริยาต้องแบ่งความรับผิดชอบในหนี้สิน ตามส่วนเท่ากัน เช่น มีหนี้ร่วมอยู่สองแสนบาทต้องแบ่งการรับผิดชอบคนละหนึ่งแสนบาท

(ต่อฉบับหน้า)

ศาลยุติธรรม กับการคุ้มครอง สิทธิเสรีภาพ ของประชาชน

พลประสิทธิ์ ฤทธิ์รักษา

ตั้งแต่ตื่นขึ้นมาจนถึงเข้านอนในแต่ละวัน ท่านผู้อ่านต้องได้อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์หรือดูข่าว ฟังข่าวจากวิทยุและโทรทัศน์ ข่าวที่พบเป็นประจำเช้าชาก็มีข่าวปล้นฆ่า ทำร้ายกัน ข่าวการจับคนเรียกค่าไถ่ ข่มขืนกระทำชำเรา พรากผู้เยาว์จับคนไปคุมขังไว้เพื่อบังคับให้ทำงานหรือเพื่อบังคับให้ค้าประเวณี จับเด็กขังไว้เพื่อบังคับให้ใช้แรงงาน และข่าวอื่น ๆ ทำนองนี้ สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องที่มีการละเมิดหรือกระทำต่อสิทธิของประชาชน

ในทางทฤษฎีสันร่างกายของเขา ตลอดจนเสรีภาพของบุคคลด้วย เหล่านี้จะมาพร้อมกับการจับกุมของเจ้าพนักงานตำรวจ และแล้วก็จะเจียบไป ส่วนผลการที่บุคคลเหล่านั้นกระทำผิดจะได้รับการลงโทษทัณฑ์หรือชดใช้ค่าเสียหายจะเป็นอย่างไรนั้น ส่วนใหญ่ท่านคงไม่ทราบหรือไม่ได้ติดตามกัน นอกจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำผิดเท่านั้น

ความจริงแล้วผู้กระทำผิดเหล่านี้ เมื่อถูกจับแล้ว ก็จะถูกพนักงานอัยการนำคดี

ขึ้นฟ้องต่อศาลต่อไป และศาลก็ได้พิจารณาพิพากษาลงโทษทัณฑ์ ตลอดจนบางเรื่องบางกรณีก็บังคับให้ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายต่อไป เรื่องจึงไม่หายไปเพียงเท่าที่มีข่าวตอนถูกจับเท่านั้น หากแต่ขั้นตอนการที่จะดำเนินคดีต่อไปนั้นเป็นเรื่องของรายละเอียด สื่อมวลชนจึงมิได้เสนออย่างต่อเนื่องกัน เว้นแต่เป็นเรื่องสำคัญที่กระทบต่อประชาชนส่วนรวมเท่านั้น และยิ่งกว่าในชั้นพิจารณาของศาล สื่อมวลชนก็จะระมัดระวังมาก เพราะการเสนอข่าวช่วงนี้

อาจเป็นการก้าวล่วงเข้าไปสู่เรื่องอันเป็น
การละเมิดอำนาจศาลได้

ในขั้นตอนที่อยู่ระหว่างพิจารณาของ
ศาลนี้ ศาลก็จะมีบทบาทในการที่จะต้อง
พิจารณาลงโทษ ผู้กระทำความผิดเหล่านั้น
แล้วแต่ลักษณะของการกระทำของผู้กระทำ
ความผิด อาจพิพากษาลงโทษโดยไม่ลดโทษ
แม้จำเลยรับสารภาพ เพราะเห็นว่าเป็นเรื่อง
ร้ายแรงและจำนนต่อหลักฐาน บางรายอาจ
ลงโทษให้เพราะได้ให้การเป็นประโยชน์แก่
การพิจารณา สิ่งเหล่านี้เป็นดุลพินิจศาล
ที่จะกำหนดใช้ ตามรูปเรื่องและลักษณะ
ความร้ายแรงที่กระทำนั้น

ส่วนนี้ถือได้ว่าเป็นบทบาทของศาล
คือใช้กฎหมายลงโทษการปราบปราม
ผู้กระทำความผิด ซึ่งกระทำอยู่ทุกเมื่อเชื่อวันและ
ทุกศาล หากท่านผู้อ่านมีโอกาสไปดูที่ศาล
ที่ใกล้บ้านท่านเชื่อว่าท่านจะได้พบเห็นว่า
ผู้พิพากษาแต่ละท่านได้ทำงานกันในส่วนนี้
อย่างจริงจังตลอดเวลา โดยถือหลักการ
สำคัญคือการคุ้มครองเสรีภาพของประชาชน
เท่าที่คดีนั้นมาสู่ศาล ไม่มีการหยุดยั้งใน
การดำเนินกระบวนการพิจารณา

การทำงานในส่วนนี้ของศาลนับว่า
หนักมาก นอกจากจะมีผู้พิพากษาน้อยแล้ว
บุคคลากรด้านอื่นก็น้อย จึงต้องทำงานอย่าง
เต็มที่และหนักมาก ฉะนั้น จะสังเกตเห็น
ว่าการขอเลื่อนคดี หรือขอเลื่อนการสืบ
พยานของคู่กรณี หรือของพยานก็ดี ศาล
จะเข้มงวดกวัดขั้นเป็นพิเศษ โดยเฉพาะ
ศาลเองนั้นแทบจะไม่ปรากฏว่ามีการเลื่อน
คดีเพราะกิจธุระของศาล เมื่อผู้พิพากษา
ท่านหนึ่งไม่อยู่ ท่านอื่นก็จะทำการแทน
ทั้งนี้ โดยตระหนักว่าความล่าช้าแห่งการ
พิจารณาคดีนั้นย่อมเป็นการปฏิเสธความ
ยุติธรรมและเป็นการรุกรอนสิทธิเสรีภาพ
ของบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคดี ไม่ว่า
จะเป็นผู้กระทำความผิดหรือผู้เสียหาย เพราะ
เขาเหล่านั้นต้องการรู้ผลแห่งคดีจะเป็น
อย่างไร

ที่กล่าวมานี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการที่

คุ้มครองผู้เสียหายและสังคม โดยลงโทษผู้
กระทำความผิดตามข้อเท็จจริงของบ้านเมือง และ
พร้อมกันนั้นก็หาละเลยต่อสิทธิเสรีภาพของ
ผู้กระทำความผิดโดยสิ้นเชิงไม่ เพราะตามหลัก
สิทธิอันชอบธรรมของบุคคลนั้น เขาจะบอก
ว่าเขาเป็นผู้ผิดเสียเลยทีเดียวเพียงเมื่อมี
การกล่าวหาเท่านั้นหาได้ไม่ จนกว่าศาลจะ
พิพากษาว่าเขาเป็นผู้กระทำความผิดจริง จึงจะ
กล่าวได้ว่าเขาเป็นผู้กระทำความผิดกฎหมาย

ในส่วนนี้กฎหมายก็ได้คุ้มครองสิทธิ
เสรีภาพของผู้กระทำความผิดไว้หลายประการ
ทีเดียว การคุ้มครองดังกล่าวนี้ จะมีตั้งแต่
ในตอนถูกจับ ถูกสอบสวน ชั้นอัยการ และ
ชั้นศาล ซึ่งขอกล่าวรวม ๆ กันไป แต่จะ
เน้นหนักให้เห็นเป็นพิเศษในชั้นศาล

เรื่องแรกก็คือ เรื่องสิทธิของผู้ถูกจับ
หรือผู้ต้องหา เมื่อเขาถูกจับ เขาก็มีสิทธิ
แล้ว ได้แก่สิทธิที่เขาจะได้พบทนายความ
สองต่อสอง เป็นเรื่องใหม่ที่ใช้อย่างเป็น
กฎหมายเมื่อประมาณปลายปี ๒๕๒๓ นี้เอง
โดยกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้เสนอเรื่องนี้
เข้าสู่สภา จนกลายเป็นหลักสำคัญที่เจ้า
พนักงานผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะตำรวจผู้
จับกุมคุมขังเขา จะต้องแจ้งสิทธินี้ให้แก่
ผู้กระทำความผิดเมื่อมีการจับกุมเขา การปล่อย
ปละละเลยหรือไม่ยอมให้เขาพบโดยไม่มี
เหตุอันสมควร อาจถือว่าปฏิบัติหน้าที่โดย
มิชอบได้ ส่วนในชั้นศาลกรณีเช่นนี้ไม่มี
ปัญหาอยู่แล้ว แต่อาจมีปัญหามาสู่ศาลใน
เรื่องที่ว่าเจ้าพนักงานตำรวจไม่ยอมให้ผู้
ต้องหาพบทนายสองต่อสอง ว่าเจ้าพนักงาน
ตำรวจจะมีความผิดฐานปฏิบัติหน้าที่โดย
มิชอบหรือไม่ ในส่วนนี้ต่างหากเป็นบทบาท
ของศาลที่จะเข้ามาเกี่ยวข้อง

สิทธิการพบทนายสองต่อสองในชั้น
จับกุมนี้เป็นเรื่องใหม่ จึงขอเรียนท่านผู้อ่าน
ว่าการที่กฎหมายให้สิทธิเช่นนี้ก็เป็นการ
คุ้มครองสิทธิอย่างหนึ่งของประชาชนทุก
คนเมื่อมีการกล่าวหาว่าเขากระทำความผิด เขา
ควรจะได้รับ การคุ้มครองทางกฎหมายโดย
ผู้ที่รอบรู้กฎหมายจริง ๆ เพื่อที่เขาจะได้

ต่อสู้คดีได้ถูกต้องและให้เขาได้รับความเป็น
ธรรม จึงขอได้โปรดได้เผยแพร่เรื่องนี้ให้
กว้างขวางออกไป เพราะการรู้การรักษา
เยียวยาแต่เบื้องต้นนั้นย่อมดีกว่ามาแก้กัน
เมื่อสายเสียแล้ว ดังที่กล่าวกันเสมอว่า
สายเสียแล้วช่วยอะไรไม่ได้ แล้วเราก็มາ
เสียใจกันเมื่อทุกสิ่งทุกอย่างสายเกินแก้
คนไม่ผิดอาจเข้าตรงไป ซึ่งไม่เป็นธรรม
แก่เขาเป็นอย่างยิ่ง ทางแก้ไขในส่วนนี้จึง
เป็นสิ่งสำคัญมาก

อีกเรื่องหนึ่งคือข้อจำกัดในการจัดการ
ค้น หรือการควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือผู้
กระทำความผิดในส่วนนี้กฎหมายได้มีมาตรการ
เช่นกัน ไม่ใช่ว่าจะจับจะค้นหรือคุมขัง
สุ่มสี่สุ่มห้าได้ เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ท่านจะ
ต้องชวนชวนทำความเข้าใจ กฎหมายใน
เรื่องนี้ได้แจกแจงไว้เป็นรายละเอียดมาก
ซึ่งผู้เขียนจะพยายามหาโอกาสนำมาถ่ายทอด
ให้ผู้อ่านต่อไป

เรื่องที่ที่น่าสนใจอีกเรื่องก็คือการควบคุม
กักขังหรือคุมขังโดยผิดกฎหมาย คือ
ไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะกระทำได้
เช่น เจ้าพนักงานซึ่งผู้กระทำความผิดเกินกำหนด
จับเขามาขังไว้โดยไม่มีความจำเป็น เช่น เขา
ไม่ได้กระทำความผิด จับคนเรียกค่าไถ่ ญาติผู้หญิง
ไปขังไว้เพื่อข่มขืน ขังเด็กไว้เพื่อบังคับ
ให้ทำงาน เป็นต้น ในส่วนนี้กฎหมายก็
คุ้มครองบุคคลเหล่านี้ เมื่อเหตุเกิด เขาเอง
หรือบิดามารดาหรือสามีภริยาเขาก็มีสิทธิ
ร้องขอต่อศาลให้ปล่อยได้ ศาลก็จะดำเนินการ
โดยรวดเร็วเพื่อคุ้มครองเสรีภาพของ
บุคคล บทกฎหมายนี้มีมานานแล้ว แต่รู้กัน
อยู่เฉพาะในหมู่ผู้ใช้กฎหมายเรื่องนี้เท่านั้น
จึงควรบอกกล่าวเล่าต่อให้รับรู้สิทธิอันนี้ไว้
และก็เป็นเรื่องไม่ยากเย็นที่จะนำเรื่องเช่นนี้
ไปสู่ศาลยุติธรรม เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ
ของประชาชน เมื่อศาลได้สวนไต่สวนไต่ความว่า
ไม่มีสิทธิจะควบคุมกักขังบุคคลนั้นไว้ ศาล
ก็จะสั่งให้ปล่อย และผู้ควบคุมกักขังเขา
โดยผิดกฎหมายนั้นก็อาจมีความผิดหลาย
สถานที่เดียวเช่นหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้อื่น

เรียกค่าไถ่ พรากผู้เยาว์ เป็นต้น

อีกเรื่องหนึ่งที่ควรนำมาเล่าในโอกาสนี้คือการให้สิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยจะได้รับการปล่อยตัวไปชั่วคราวก่อน ในระหว่างถูกดำเนินคดีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นชั้นตำรวจ ชั้นสอบสวน ชั้นอัยการ หรือในระหว่างพิจารณาของศาล กฎหมายเรื่องนี้ก็มีมานานมาแล้ว และแก้ไขเพิ่มเติมพัฒนาในการที่จะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลยิ่งขึ้น ตามกฎหมายเรื่องนี้ ถือว่าการที่บุคคลจะได้รับการปล่อยชั่วคราวนั้นเป็นหลัก ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและสิทธิมนุษยชนทีเดียว ส่วนการที่เขาจะไม่ได้รับการปล่อยนั้นเป็นข้อยกเว้น เช่น ความร้ายแรง ปล่อยไปแล้วจะไปข่มขู่ผู้เสียหายหรือพยาน เป็นต้น เกี่ยวกับเรื่องนี้ศาลได้เล็งเห็นความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง หากท่านผู้อ่านไปศาลจะพบเห็นการที่ศาลให้ปล่อยชั่วคราวนั้นโดยทั่วไปแล้วจะมีมากกว่าที่จะไม่อนุญาต ทั้งนี้ การพิจารณาในเรื่องนี้ศาลมีหลักและวิธีการที่จะคำนึงถึงอยู่หลายประการ เช่น ความหนักเบาของข้อหา ความร้ายแรง การกระทำการกระทบกระเทือนต่อสังคมหรือต่อความมั่นคงของประเทศชาติหรือไม่ เป็นต้น ยิ่งกว่านั้นหากศาลไม่อนุญาตให้ประกันก็มีสิทธิอุทธรณ์ฎีกาต่อไปได้อีกด้วย

เรื่องสุดท้ายคือสิทธิของจำเลยที่จะไม่ต้องไปศาลเพื่อฟังการพิจารณาทุกนัด ในคดีโทษไม่สูงนัก หากจำเลยไม่ประสงค์จะมานั่งฟังการพิจารณาก็อาจขออนุญาตศาลไม่มาก็ได้ก็นับว่าเป็นประโยชน์แก่จำเลยที่จะไม่ต้องเสียเวลาทำมาหากิน ถ้าไม่มีข้อยกเว้นไว้แล้วจำเลยก็จะต้องมาฟังการพิจารณาทุกนัด ท่านผู้อ่านลองวาดภาพดูก็แล้วกันโดยเฉพาะคนที่เคยขึ้นโรงศาลจะรู้ดี เช่น ถ้ามีการนัดสืบพยานเดือนละ ๒-๓ ครั้ง หากว่าเสร็จ ๕-๖ เดือน จำเลยจะต้องไปศาลเกือบสิบครั้งจะเสียเวลาทำมาหากินและค่าใช้จ่ายมากมายขนาดไหน ข้อยกเว้นที่ไม่อนุญาตไม่ให้จำเลยไปศาลนี้

จึงเป็นการคุ้มครองเสรีภาพของจำเลยอย่างยิ่งทีเดียว บทบาทของศาลในเรื่องนี้คงจะคำนึงถึงเสรีภาพของบุคคลเป็นประการสำคัญ

เท่าที่กล่าวมานี้เป็นการหยิบยกเพียงบางส่วนของกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนซึ่งศาลยุติธรรมมีโอกาสขึ้นยงและยื่นหยัดใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนทุกรูปแบบตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย รวมทั้งกระทรวงยุติธรรมเองก็ดำเนินการให้มีกฎหมายที่คุ้มครองเสรีภาพของประชาชนมาตลอดเวลา ไม่มีหยุดยั้งดังจะเห็นการแก้ไขเพิ่มเติมกันหลายฉบับเพื่อให้ทันสมัยตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม แม้ว่ากระทรวงยุติธรรมจะตั้งขึ้นมาจวบจนถึงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๒๕ นี้ เป็นเวลา ๕๓ ปี หากเป็นอายุของคนก็คงแก่หง่อม แต่กระทรวงยุติธรรมนั้นกลับยังหนุ่มแน่นทันสมัยติดตามเหตุการณ์ของโลกทุกกระษัยนำเครื่องมือเครื่องมือสมัยใหม่ต่าง ๆ อันจะอำนวยประโยชน์สุข ความเป็นธรรมมาให้สู่ประชาชนอยู่ตลอดเวลา คอบคู่กับศาลสถิตยุติธรรมสืบไป

ฉันภูมิใจที่เป็นคนไทย

(ต่อจากหน้า ๖๕)

เป็นอยู่ทุกวันนี้คงไม่มีอีกแล้ว

พระพุทธศาสนาก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่คนไทยเรายังยึดมั่นและนับถือ เพราะศาสนาสอนให้คนทำความดีละเว้นความชั่ว ประเทศไทยอยู่เย็นเป็นสุขอยู่ทุกวันนี้ก็เพราะเราชาวไทย ได้รับคำสอนจากพุทธศาสนา สอนให้กลัวบาป รู้จักกรรมชั่วกรรมดี เมื่อคนละเว้นทำความชั่ว สังคมก็เกิดความสงบสุข วัดก็เป็นส่วนหนึ่งในพระพุทธศาสนาที่มีมากับชาวไทย ทุกครั้งที่ฉันได้เข้าไปในวัดในวันประเพณีต่าง ๆ เช่น วันเข้าพรรษา ออกพรรษา วันลอยกระทง วันวิสาขบูชา มาฆบูชา ทุกคนที่มาทำบุญ

ดักบาตร ฟังเทศน์ ล้วนแต่มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส อิ่มเอิบในผลบุญ ต่างก็ทักทายปราศรัยกันฉันทันที การแต่งกายก็สวยงามเรียบร้อยแบบไทย ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ต่างก็มีความสุข เมื่อได้ทำบุญ ฟังพระเทศน์อบรมศีลธรรมให้ทุกคนจึงยึดมั่นแต่ความดี เมื่อศาสนาเป็นสิ่งสำคัญที่คนไทยยึดมั่น ทุกคนก็ต้องช่วยกันบำรุงพระพุทธศาสนาไว้โดยทำบุญดักบาตร ฉันทันแม่ก็ได้ใส่บาตรพระทุกเช้าที่เดินผ่านหน้าบ้าน ทำให้จิตใจของฉันสงบเยือกเย็นเป็นสุขอย่างบอกไม่ถูก ยามใดที่จิตใจไม่สงบวุ่นวายสับสน ฉันก็จะใช้พระเป็นที่พึ่งทางใจอย่างได้ผล ทุกชีวิตต้องเกี่ยวข้องกับพระตั้งแต่เกิดจนตาย เมื่อเกิดก็ให้พระตั้งชื่อเมื่อตายก็ให้พระสวดอภิธรรมให้

ทางด้านวัฒนธรรมของไทย ไม่ว่าในด้านฟ้อนรำ ละคร การแต่งกาย ความเป็นอยู่ ฯลฯ อันเป็นมรดกของไทยที่ดำรงคงอยู่จนถึงปัจจุบัน ล้วนเป็นสิ่งที่สวยงามมีทั้งการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมอยู่ตามกาลสมัย ทำให้ไม่เสื่อมสูญไป แต่ก็ยังไม่เป็นที่นิยมเหมือนในอดีตที่ผ่านมา อาจเป็นด้วยภาวะปัจจุบัน เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ต้องการความรวดเร็วและง่าย ๆ ไม่มีพิธีรีตองมากนัก จึงดูเป็นการยากที่เยาวชนส่วนมากไม่ชอบฟังเพลงไทย ซึ่งมีลีลาช้า เนิบนาบ การรำรำที่อ่อนช้อย การแต่งกายด้วยโจงกระเบน หม้อสไบเฉียง ซึ่งฉันเห็นว่าสวยงามน่ารัก แต่พวกเราส่วนมากกลับไปใช้กางเกงรัดรูป การฟังเพลงลีลาเร้าร้อน การเดินจังหวะเร้าร้อน ซึ่งสิ่งเหล่านั้นมันจะมาทำลายวัฒนธรรมอันดีงามของไทยเราจนมีคนวิตกกังวลว่า วัฒนธรรมไทยอันแสดงถึงเอกลักษณ์ของชาติจะสูญสลายไปสิ้นเพราะไม่มีคนสืบทอด

สำหรับฉันก็เป็นเด็กวัยรุ่นคนหนึ่ง ในจำนวนวัยรุ่นทั้งประเทศ ผู้ซึ่งนิยมไทย ความเรียบร้อยง่ายรวดเร็วเช่นกัน ซึ่งเป็นธรรมชาติของคนวัยที่ต้องการความเสรีของ (ต่อหน้า ๘๖)

เศรษฐกิจ กับกฎหมาย

ธันวาคม ศาสตราจารย์ประเสริฐ

รัฐบาลชุดปัจจุบันกำลังรณรงค์ทุกวิถีทางให้คนไทยใช้สินค้าไทยที่ผลิตขึ้นในประเทศไทย อันเป็นการอุดหนุนและช่วยเหลือคนไทยด้วยกันเอง ทั้งเป็นหนทางหนึ่งในการช่วยลดภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศไทย ซึ่งมาตรการดังกล่าวได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนพอสมควร ไม่ว่าจะเป็นผู้บริโภคหรือผู้ผลิตและสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ที่มีส่วนในการช่วยเผยแพร่มาตรการนี้ด้วยรวมทั้งบุคคลทุกสาขาอาชีพ แม้กระทั่งบทเพลงซึ่งมีเนื้อหาปลุกเร้าให้คนไทยมีค่านิยมในการใช้สินค้าไทย อาทิ เช่น เพลง "เมคอินไทยแลนด์" และเพลงอื่น ๆ อีกมากที่ทำให้คนในชาติได้ระลึกเสมอว่าเราเป็นคนไทย

สินค้าหลายชนิดที่ผลิตได้ภายในประเทศก็มีคุณภาพและมาตรฐานที่ทัดเทียมหรืออาจจะดีกว่านานาประเทศด้วยซ้ำไป ซึ่งจากข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ที่เพิ่งปรากฏให้ทราบในช่วงนี้ว่า มีคนไทยสามารถผลิตเครื่องเก็บค่าโดยสารอัตโนมัติประจำรถประจำทาง ที่มีประสิทธิภาพดีกว่าของต่างประเทศอันเป็นข่าวที่คนไทยทุกคนน่าจะภาคภูมิใจ แนวโน้มในปัจจุบันคนไทยเริ่มนิยมใช้สินค้าไทยเพิ่มมากขึ้น แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าคนไทยทุกคนจะมีค่านิยมในสินค้าไทย เพราะยังมีคนไทยบางกลุ่มยังพอมีความนิยมและพอใจที่จะใช้สินค้าจากต่างประเทศ โดยเข้าใจว่าสินค้าต่างประเทศทุกชนิดจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐานดีกว่าสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย สินค้าบางชนิดนั้นเป็นสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย เพียงแต่ส่งไปต่างประเทศและนำมาจำหน่ายในประเทศไทย นอกจากนั้น ยังมีคนไทยบางกลุ่มที่นิยมเดินทางไปซื้อสินค้าจากต่างประเทศ ทั้งที่สินค้านั้นผลิตในประเทศไทยเพียงแต่ไปวางขายที่ต่างประเทศซึ่งผู้ซื้อสินค้าเหล่านี้อาจจะเกิดความภูมิใจว่าตนเป็นผู้มีรสนิยมสูง โดยใช้สินค้าที่ผลิตในต่างประเทศ แต่หารู้ไม่ว่าตนเองถูกหลอกลวง

ในด้านของผู้ผลิตสินค้า ก็มีความรู้สึกภาคภูมิใจที่สินค้าซึ่งผลิตได้ภายในประเทศได้รับความนิยมนจากผู้บริโภคซึ่งเป็นคนไทยด้วยกันแต่ก็มีสินค้าอยู่หลายชนิดที่แม้จะผลิตได้ในประเทศไทย แต่ผู้ผลิตก็ไม่ยอมระบุแหล่งที่ผลิตในประเทศไทยกลับไประบุว่าผลิตจากต่างประเทศ อันเป็นการหลอกลวงประชาชนผู้บริโภค

สินค้าเหล่านั้น ทั้งมีส่วนในการสร้างค่านิยมที่ผิดให้เกิดขึ้นกับผู้บริโภคสินค้าว่าสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย แม้ในปัจจุบันเหตุการณ์ดังกล่าวยังคงมีอยู่ ซึ่งทางฝ่ายบ้านเมืองน่าจะมีการปราบปรามผู้ผลิตสินค้าประเภทนี้ให้หมดสิ้นไป โดยเฉพาะกฎหมายซึ่งเป็นเครื่องมือที่จะใช้ปราบปรามมีระบุไว้ชัดเจนแล้วในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา

“.....สินค้าหลายชนิดที่แม้จะผลิตในประเทศไทย แต่ผู้ผลิตก็ไม่ยอมระบุ.....นับเป็นการหลอกลวงประชาชน”

๒๓๑ ว่า

“ผู้ใดขายของโดยหลอกลวงด้วยประการใด ๆ ให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในแหล่งกำเนิด สภาพคุณภาพ หรือปริมาณแห่งของนั้นอันเป็นเท็จ ถ้าการกระทำนั้น ไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน หกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

อันเป็นบทบัญญัติที่เอาผิดแก่ผู้ขายของโดยหลอกลวงให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในแหล่งกำเนิด ซึ่งเป็นที่ ๆ ของนั้นได้เกิดขึ้น เช่น ประเทศผู้ผลิต ท้องถิ่นผู้ผลิต สถานที่ผลิต โรงงานผลิต หรือบุคคลผู้ผลิตด้วย แม้ว่าถ้าพิจารณาตามบทบัญญัติของกฎหมายมาตรานี้ผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้ซื้อเท่านั้นที่มีอำนาจแจ้งความร้องทุกข์ ต่อพนักงานสอบสวน หรือฟ้องคดีต่อศาลได้แต่โดยปกติแล้ว ผู้ซื้อก็คงจะไม่คิดใจที่จะดำเนินการ จึงทำให้คิดได้ว่าการปราบปรามด้วยวิธีนี้จะไม่ได้ผลเท่าที่ควร ความผิดตามบทบัญญัติของกฎหมายมาตรานี้กฎหมายไม่ได้ระบุให้เป็นความผิดอันยอมความได้เพื่อเปิดโอกาสให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดดังกล่าวได้โดยไม่ต้องให้ผู้ซื้อซึ่งเป็นผู้เสียหายแจ้งความร้องทุกข์ ต่อพนักงานสอบสวนก่อน

ดังนั้น มาตรการตามกฎหมายดังกล่าวจึงน่าจะได้มีการพิจารณานำมาใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง อันอาจจะเกิดผลดีทางเศรษฐกิจบ้างไม่มากนักน้อย

วารสารไทย

ฉบับนี้มีแนะแนว

สุณีย์ สินธุเดชะ

ปัจจุบันนี้ “การแนะแนวการศึกษา” เป็นกิจกรรมสำคัญของการให้ความรู้และจัดอยู่ในการเรียนการสอนอีกกิจกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญมากทีเดียว เพราะในทางปฏิบัตินั้น การแนะแนวมียุทธศาสตร์และมีความมุ่งหวังที่จะชี้แนะทางที่ถูกต้องให้นักเรียนที่จะต้องวางรากฐานและการดำเนินวิชาชีพของตนต่อไป วารสารไทยฉบับนี้ได้ถือโอกาสนำเสนอสาระการแนะแนวการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาฝากข้อคิดแก่บรรดานักเรียนที่กำลังเรียนในชั้นมัธยมปีที่ ๖ (หรือ ม.ศ.๕ เดิม หรือมัธยมปีที่ ๘ สมัยเก่า) และยังอยากจะฝากข้อคิดแก่ท่านผู้ปกครองด้วย เพื่อที่จะได้มีแนวความคิดไม่ต่างกันนักระหว่าง พ่อ แม่ ลูก คุณพ่อคุณแม่บางท่านมีความต้องการที่จะให้ลูกของท่านเรียนในระดับอุดมศึกษา หรือมหาวิทยาลัย และจบมาทำงานทำเป็นหลักเป็นฐาน อาชีพที่ดีจะเป็นที่นิยมคือ วิศวกรและแพทย์ แต่ท่านอาจจะลืมประเมินความสามารถของบุตรหลานของท่านก็เป็นได้ การกล่าวถึงเรื่องแนะแนวนี้นี้ถ้าได้ยกเอา

เรื่องจริง ๆ มาชี้ให้เป็นอุทาหรณ์ละก็จะดีกว่าที่จะมาเป็นหลักการ มีเรื่องหนึ่งที่ยกมาจะขอนำมาเล่าสู่กันฟัง เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจากการอภิปรายการแนะแนวการศึกษา ซึ่งจัดขึ้นที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในงานสัปดาห์วิชาการ ได้เชิญผู้ที่จัดว่าประสบความสำเร็จในแต่ละอาชีพมาอภิปรายถึงแนวทางการดำเนินชีวิตมาแต่ต้น มีหนุ่มนักดนตรีมีชื่อเสียงท่านหนึ่ง อายุประมาณ ๒๗ ปี ได้เล่าให้ฟังว่า เมื่อจบ ม.ศ.๕ มาแล้ว คุณพ่อบังคับให้สอบเข้าคณะนิติศาสตร์ แต่ตัวเองไม่ชอบเรียนกฎหมายเลย ผลก็คือ สอบเข้าจุฬาฯ ได้ ซึ่งดีใจเป็นอย่างมาก และยังได้คณะที่ชอบอีกด้วย คือ คณะบัญชีฯ พอคุณพ่อทราบเข้า โกรธมากทีเดียว ถึงกับบอกให้หยุดเรียนและเตรียมตัวที่จะสอบเข้าคณะนิติศาสตร์ให้ได้ ส่วนคุณแม่ก็ได้แต่นิ่งไม่ออกความเห็นอะไรเลย ประกอบกับลูกคนโตด้วย ก็ไม่มีพี่ ๆ หรือใครที่จะช่วยชี้แจงให้คุณพ่อเปลี่ยนใจ ทุกวันได้แต่ฟังการบ่นของคุณพ่อ ตัวเองกลุ้มใจที่สุด เพราะอยากจะเรียนบัญชีตามที่สอบเข้าได้

ด้วยอารมณ์ยังรู้วามและมีความกะนองอยู่ในตอนนั้น ก็เริ่มออกจากบ้านและประคองพ่อด้วยการเกรต่าง ๆ นานา และด้วยความที่มีนิสัยรักดนตรี และเคยเล่นดนตรีของโรงเรียน ก็เลยไปร่วมวงดนตรีกับเพื่อน ๆ ให้หายกลุ้ม เล่นตามไนท์คลับ โรงแรม ออกไปทุกคืนกลับบ้านบ้างไม่กลับบ้านบ้าง ผลที่สุดก็เลยไม่ได้สอบเข้ามหาวิทยาลัย ตอนนี้นักภาพออก (ผู้พูดพูดเช่นนั้น) ถูกพ่อไล่ออกจากบ้านทันที ตอนนั้นตัวเองก็โกรธพ่ออย่างมากที่ขาดเหตุผลเอาเสียจริง ๆ เป็นอันว่าต้องไปอยู่กับเพื่อน ด้วยการเล่นดนตรีเป็นอาชีพ ในที่สุดก็พยายามที่จะยึดอาชีพดนตรีต่อไปก็พยายามศึกษาหาความรู้พร้อมกับหาเลี้ยงชีวิตไปด้วย เป็นเวลา ๘ ปี จนจัดว่ามีชื่อเสียงบ้าง และเวลานี้ก็เรียนบริหารธุรกิจที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงไปด้วย อีก ๒ ปีข้างหน้าก็น่าจะจบแล้ว และสิ่งที่น่าชมผู้อภิปรายท่านผู้นี้คือ เธอได้จบในตอนท้ายของการเล่าชีวิตที่รันทดของเธอด้วยข้อความที่ว่า “แต่อย่างไรก็ตาม พ่อก็ต้องยังเป็นพ่อของเราวันยังค่ำ ท่านก็ยังมีความรักกับเรา และเราก็ต้องตอบแทน แต่การตอบแทนนั้นที่เราอาจจะไม่ได้ทำตามที่ท่านต้องการท่านนั้น” เป็นข้อคิดที่เยาวชนทั้งหลายพึงระลึกให้ได้

ที่ยกมานี้ เพียงเพื่อจะชี้ให้ท่านผู้ปกครองได้พิจารณาว่า การที่เราจะจัดชีวิตให้กับลูกของเรา นั้น ปัจจัยสำคัญที่สุดคือ การที่เราจะต้องพิจารณาถึงพื้นฐานนิสัยและความสามารถ ความต้องการ ความสนใจของลูกเราเสียก่อน การจะจัดชีวิตลูกให้เป็นทางทดแทนความต้องการของเรานั้นเป็นทางที่ไม่ถูกต้องนัก คุณพ่อคุณแม่บางท่าน เคยอยากได้ อยากทำอะไรมาก่อน และมีความรู้สึกเช่นนั้นมาตลอด พอมีลูกก็อยากให้ลูกเป็นอย่างที่ท่านเคยอยากจะเป็น วิธีนี้เป็นวิธีที่ผิดมาตลอดมา และเป็นการผิดที่ต้องใช้ชีวิตเป็นเดิมพัน จะเป็นความผิดที่ยากแก่การยกโทษเอาทีเดียว ดังเรื่องของชีวิตนักดนตรีหนุ่มที่ยกมาข้างต้น

ที่นี้ลองมาพิจารณาในส่วนตัวของ

ผู้เป็นลูกดูบ้าง นักเรียนที่เรียนอยู่ชั้นมัธยมปีที่ ๖ หรือผู้ที่สอบเทียบได้แล้ว หรือผู้ที่ตกค้างมาจากการศึกษาที่แล้ว เพราะสอบเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยไม่ได้ ทั้งหมดนี้ ถึงแม้จะไม่ได้ตัวเลข แต่คิดว่าคงมีจำนวนมากพอสมควร เพราะฉะนั้นการแนะนำทางเพื่อการเตรียมตัวสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยคงเป็นประโยชน์ จึงขอเริ่มให้ข้อคิดและแนวทางดังต่อไปนี้

ประการแรก ผู้ที่จะสอบเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย ควรจะได้มีการเตรียมตัวแล้วทั้งนี้ตั้งแต่ต้นปีการศึกษานี้ เพราะวิชาที่จะต้องสอบนั้น เนื้อหาทั้งหมดที่จะเป็นเนื้อหาในหลักสูตรของ มัธยม ๔-๕-๖ ควรรวบรวมตำราต่าง ๆ ทั้งหมดของ ๓ ปีนี้ให้ครบ และดูว่าเราเรียนมาในแผนการเรียนใด จะสอบได้ในคณะวิชาใดบ้าง พอจะให้แนวทางเป็นสังเขปดังนี้

แผนการเรียน คณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ เรียนชีววิทยา คณะวิชาที่สอบเข้า ได้แก่ แพทย์ศาสตร์ ทันตแพทย์ศาสตร์ เภสัชศาสตร์ สัตวแพทย์ศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เกษตรศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์ มานุษยศาสตร์ (ทั้งนี้ไม่ได้แบ่งมหาวิทยาลัย)

แผนการเรียน คณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ (เรียนฟิสิกส์ ไม่เรียนชีววิทยา) คณะวิชาที่สอบเข้าได้แก่ สถาปัตยกรรมศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์ วิศวกรรมศิลป์ มัณฑนศิลป์ ประติมากรรม ศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ บัญชีฯ สาขาวิชาอื่น ๆ ที่มหาวิทยาลัยนั้น ๆ ได้ระบุไว้ว่า ไม่ต้องสอบชีววิทยา

แผนการเรียน คณิตศาสตร์-ภาษาอังกฤษ หรือที่เรียกกันว่า ศิลป-คณิต คณะวิชาที่สอบเข้าได้แก่ นิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ บัญชีฯ สถิติฯ นิติศาสตร์ ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ อักษรศาสตร์ มานุษยศาสตร์ รัฐศาสตร์ ฯลฯ

แผนการเรียน ภาษา-ภาษา หรือที่เรียกกันว่า ศิลป-ภาษา คือเรียนภาษาฝรั่งเศส หรือภาษาเยอรมัน หรือภาษาบาลี เป็นวิชา

เลือก คณะวิชาที่จะสอบเข้าได้แก่ อักษรศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์ สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ มานุษยศาสตร์ สาขาภาษาหรือวรรณคดีหรือประวัติศาสตร์

ทั้งหมดนี้กล่าวโดยย่อ และพอชี้ให้เห็นแนวทาง ส่วนจะเป็นคณะวิชาในมหาวิทยาลัยใดนั้นก็แล้วแต่ผู้เลือกจะคิดว่าจะจัดลำดับในการเลือกอย่างไร หากสนใจติดตามหรือจดหมายแสดงความจำนมา ยัง กองบรรณาธิการ วารสารไทย

ประการที่สอง ลองมาพิจารณาวิชาที่จะต้องสอบ ควรจะพิจารณาว่า ตัวเราเองนั้นยังขาดตกบกพร่องในวิชาใดบ้างในแต่ละสายวิชานั้น จะมีวิชาแตกต่างกันไป ทั้งนี้ต้องศึกษาจากระเบียบการและสมุดคู่มือของทบวงมหาวิทยาลัยอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งจะจัดจำหน่ายในเดือนมกราคม สกหน้า แต่จะมีวิชาหลักให้คิดและเตรียมตัวดังนี้

สายวิทยาศาสตร์ จะต้องสอบวิชาดังต่อไปนี้

๑. สามัญ ๑ (ประกอบด้วย ภาษาไทย ท.๔๐๑-ท.๖๐๖ กับ สังคมศึกษา ส.๔๐๑-ส.๖๐๖)

๒. คณิตศาสตร์ ก. ข.

๓. ภาษาอังกฤษ ก. ข.

๔. เคมี

๕. ฟิสิกส์

๖. ชีววิทยา

(ถ้าไม่มีสอบชีววิทยา ก็จะมีคะแนน ๕๐๐ คะแนน ถ้าสอบชีววิทยาด้วยก็จะมีคะแนนเต็ม ๖๐๐ คะแนน)

สายศิลปะ สอบดังนี้

๑. สามัญ ๒ (ประกอบด้วย ภาษาไทย กับวิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ)

๒. ภาษาอังกฤษ ก. ข.

๓. ภาษาไทย ก. ข.

๔. สังคม ก. ข.

๕. ภาษาฝรั่งเศส

หรือ ๖. คณิตศาสตร์ ก. ข. หรือคณิตศาสตร์ ก. (ตามแต่จะบังคับของคณะวิชานั้น ๆ)

สายนี้จะมีคะแนนเต็ม ๕๐๐ คะแนน

เพราะภาษาฝรั่งเศส หรือ คณิตศาสตร์ เป็นวิชาเลือกเฉพาะแผนการเรียน

ประการที่สาม เมื่อได้พิจารณาทั้งคณะวิชา และวิชาที่จะต้องสอบแล้ว นักเรียนหรือผู้ที่เตรียมตัวสอบควรที่จะได้ดูว่า เรายังควรเพิ่มเติมวิชาใดบ้าง และที่ผ่านมาในชั้น ม.๔-๕ นั้น เรามีความรู้ความเข้าใจอยู่แล้วมากน้อยเพียงใด ควรใช้เวลาที่เหลืออยู่นี้ให้เกิดประโยชน์แก่ตัวเราเองให้มากที่สุด ในประเด็นนี้ขอเพิ่มเติมเสียเลยในตรงนี้ก็ คือ ผู้ที่คิดว่าตนจะมีฝีมือพิเศษ หรือชอบเรียนในทางด้านศิลปะ เช่น มหาวิทยาลัยศิลปากร หรือ สถาปัตยกรรมศาสตร์ เช่นนี้จะต้องสอบวิชาศิลปศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติอีก ๑ วิชา ซึ่งจะต้องเตรียมตัวที่จะฝึกฝนและหาความรู้ไว้เสียแต่เดี๋ยวนี้

ที่จริงตามที่กล่าวมานี้ก็มีใช่เรื่องที่พิสดารหรือลึกกลับซับซ้อนแต่ประการใด เป็นเรื่องที่ก็พอจะเป็นที่รู้ ๆ กันอยู่แล้ว ในบรรดาผู้ที่เตรียมตัวสอบ และโรงเรียนก็มีอาจารย์แนะนำที่ได้อยู่แล้ว แต่ที่นำมาแนะนำในวารสารไทยฉบับนี้ก็เพื่อจะเป็นข้อเตือนจำแก่นักเรียนทั้งหลายอีกครั้งหนึ่ง จะได้เป็นการเพิ่มการเตรียมตัวเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของเรา ประกอบกับจะใกล้เวลาที่ทุกคนจะต้องมาลงสนามแข่งขันกันแล้ว อย่าลืมว่า การสอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยนั้น เป็นการสอบแข่งขันกันในกลุ่มคนจำนวนมาก ที่จะต้องเข้าไปนั่งที่นั่งมีจำนวนจำกัดในมหาวิทยาลัยของรัฐ ฉะนั้นการที่คนเราจะได้เปรียบหรือเสียเปรียบกันในการแข่งขันกันนั้น นอกจากจะมีคุณสมบัติในทางสมอง สติปัญญาแตกต่างกันแล้ว การเตรียมตัวให้พร้อมอยู่เสมอก็เป็นอีกหนทางหนึ่งที่จะทำให้เราถึงหลักชัยได้เหมือนกัน ถึงแม้เราจะมีภูมิปัญญาที่อาจจะดีกว่าเขาบ้าง แต่ความไม่ประมาท และการเตรียมตัวที่ดีนั้น ก็ทำให้ประสบความสำเร็จมาตามต่อมาแล้ว มิฉะนั้น อีสปองไม่เล่านิทานเรื่องเล่ากับกระต่ายวิ่งแข่งขันกันเป็นอุทาหรณ์ให้เราได้ข้อคิดกันจนทุกวันนี้

กิจกรรมเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

การผลิต หนังสือทางวิชาการ ของ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ ของชาติ

(มกราคม-มีนาคม ๒๕๒๙)

ผลิตหนังสือภาษาไทย จำนวน ๗ เล่ม

๑. คุณลักษณะพิเศษแห่งพระพุทธศาสนา
๒. สมุดภาพชีวิตเด็กและเยาวชนไทย
๓. การละเล่นของเด็กภาคใต้
๔. วารสารไทยปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒๑
๕. งานประกาศเกียรติคุณบุคคลดีเด่นของชาติ ครั้งที่ ๑ ประจำปี ๒๕๒๘

ผลิตเทปโทรทัศน์ จำนวน ๓ เรื่อง

๑. พระทรงธรรมท่านฟ้าน้อย
๒. นางลอยนาฏลีลา
๓. ศิลปร่วมสมัยของไทย

ข่าวเอกลักษณ์ที่น่าสนใจ

พิธีมอบรางวัลแก่ผู้ชนะการประกวดเพลงสำหรับเด็ก ผู้ชนะการประกวดหนังสือเด็ก และผู้สนับสนุนงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นประธานในพิธีมอบรางวัลแก่ผู้ชนะการประกวดเพลงสำหรับเด็ก ผู้ชนะการประกวดหนังสือเด็ก และผู้สนับสนุนงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ศกนี้ เวลา ๑๔.๒๐ น. ณ ดิ깅สันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

การมอบรางวัลครั้งนี้สืบเนื่องมาจากสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ พิจารณาเห็นว่าเด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรบุคคลสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ จึงดำริให้มีการส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสแสดงความสามารถ กระตุ้นให้เด็กมีการพัฒนาดตนเอง สำนักในบทบาทของคณาจารย์ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศอีกทางหนึ่ง และในขณะเดียวกัน ก็ให้ผู้ใหญ่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์เยาวชนให้มีการพัฒนาทั้งด้านอารมณ์ สังคมและจิตใจ โดยได้จัดให้มีการประกวดเพลงสำหรับเด็กในหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับ "รักธรรมชาติ" และ "รักบ้านเมือง" และการประกวดหนังสือเด็กในหัวข้อเรื่อง "นิมิตไทย" ซึ่งผู้ชนะการประกวดได้รับรางวัลที่ ๑, ๒, ๓ และรางวัลชมเชยพร้อมทั้งใบประกาศเกียรติคุณรวมทั้งสิ้น ๒๗ รางวัล

และในโอกาสเดียวกันนี้ ได้ถือโอกาสมอบรางวัลให้แก่หน่วยงานและบุคคลผู้สนับสนุนและบำเพ็ญคุณประโยชน์ต่องานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ซึ่งสมควรได้รับการยกย่องและชมเชยรวม ๑๔ ราย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการให้กำลังใจและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น รวมทั้งเพื่อเป็นเกียรติประวัติสืบไปด้วย

อนึ่ง ในพิธีดังกล่าวนี้ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ได้จัดนิทรรศการแสดงรางวัลต่าง ๆ ที่ชนะการประกวด รวมทั้ง ผลงานของสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ เพื่อให้ผู้มาร่วมงานประมาณ ๔๐๐ คน ได้ชมด้วย

สอช.จัดนิทรรศการ “วันนิยมไทย”

เมื่อวันที่ ๑๒-๑๓ มีนาคม ศกนี้ สอช.ร่วมกับการเคหะแห่งชาติ จัดนิทรรศการ “วันนิยมไทย” ณ อาคารใหม่ ชั้น ๒ สำนักงานใหญ่ การเคหะแห่งชาติ บางกะปิ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์ปลูกฝังการนิยมไทยให้แก่พนักงานของการเคหะแห่งชาติและประชาชนผู้สนใจทั่วไป และในขณะเดียวกัน ดร.สุวิทย์ ยอดมณี ผอ.สอช.ก็ได้ให้ความร่วมมือโดยตอบรับเชิญไปร่วมอภิปรายเรื่อง “การนิยมไทย” ณ ห้องประชุมชั้น ๒ การเคหะแห่งชาติในวันพุธที่ ๑๒ มีนาคม ศกนี้ เวลา ๘.๓๐-๑๑.๓๐ น. ด้วย

การพิจารณากำหนดสัญลักษณ์ของชาติไทย

สจ.ม.จ.สุภัทรดิศ ดิศกุล ในฐานะประธานคณะกรรมการมรดกของชาติในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติได้แถลงข่าวแก่สื่อมวลชนเมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ศกนี้ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ ห้องประชุมชั้น ๒ กรมประชาสัมพันธ์ ว่า คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาเห็นว่าในปัจจุบันนี้ยังไม่มีกำหนดให้ชัดว่าสัญลักษณ์ของชาติคืออะไร เพราะสัญลักษณ์ของชาตินั้นจะเป็นสิ่งที่สร้างความภาคภูมิใจเป็นที่เชิดหน้าชูตาให้แก่ประชาชนชาวไทย ถือเป็นตัวแทนของประเทศ จึงน่าที่จะมีการกำหนดอย่างเป็นทางการ ซึ่งสิ่งนั้นอาจจะเป็นพืช ผัก ผลไม้ ดินไม้ ดอกไม้ โบราณสถาน โบราณวัตถุ หรืออื่น ๆ ที่เป็นสิ่งที่เห็นพื้น ๆ กลาง ๆ และเป็นสิ่งที่มิมีในประเทศไทยเป็นส่วนใหญ่ หรือมีเฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น โดยที่เมื่อเอ่ยถึงสิ่งนั้นแล้ว จะเป็นที่ยอมรับและยอมรับกันโดยทั่วไปว่าหมายถึงประเทศไทย

อย่างไรก็ดี คณะอนุกรรมการฯ เห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญของชาติบ้านเมือง ถือได้ว่าเป็นของคนไทยทุกคน ฉะนั้น ก่อนที่จะกำหนดให้แน่นอน จึงควร

จะเป็นที่ยอมรับจากคนไทยทุกฝ่าย ทุกสถาบัน มิใช่จากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น คณะอนุกรรมการฯ จึงขอความร่วมมือจากสื่อมวลชนให้ช่วยเผยแพร่ข่าวนี้ให้ประชาชนทั้งประเทศร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดสัญลักษณ์ดังกล่าวนี้ โดยขอให้ส่งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะไปที่กองสำรวจประชาติ กรมประชาสัมพันธ์ ถนนราชดำเนิน หรือที่สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ทำเนียบรัฐบาล หรือที่หมายเลขโทรศัพท์ ๒๘๑๖๗๐๖ ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ถึง ๓๑ สิงหาคม สกนี้

ประธานคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติรับมอบเงินสนับสนุนจัดทำวีดีโอเทป

เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ สกนี้ เวลา ๙.๓๐ น. ณ ห้องรับรองของ ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี พลเอกประจวบ สุนทรากรูร ตึกบัญชาการชั้น ๓ ทำเนียบรัฐบาล ผอ.สอช. ได้นำนายชอ สีวายุ กรรมการผู้จัดการบริษัทอุตสาหกรรมนมไทย จำกัด เข้าพบ ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี พลเอกประจวบ สุนทรากรูร เพื่อมอบเงินจำนวน ๘๐,๐๐๐ บาท สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายการจัดทำต้นฉบับวีดีโอเทปเรื่องการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ ๑๓ ของคณะอนุกรรมการจัดทำรายงานข่าวและสารคดีจากเมืองไทย ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

สอช. (คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดเตรียมการปฐมนิเทศข้าราชการที่จะเดินทางไปต่างประเทศ) จัดปฐมนิเทศ

คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดเตรียมการปฐมนิเทศข้าราชการที่จะเดินทางไปต่างประเทศในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ได้จัดให้มีการปฐมนิเทศข้าราชการที่จะเดินทางไปต่างประเทศ รุ่นที่ ๔ จำนวนประมาณ ๑๕๐ คน ในวันที่ ๔-๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๕ ณ อาคารสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้าราชการที่จะเดินทางไปต่างประเทศได้รับบริการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเทศไทยอย่างถูกต้อง ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับประเทศไทยเพื่อใช้ประโยชน์ในต่างประเทศ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับชาวต่างประเทศ ขณะเดียวกันก็จะทำให้ชาวต่างประเทศรู้จักและเข้าใจประเทศไทยได้ดีขึ้นด้วย

ในการปฐมนิเทศครั้งนี้ ได้จัดให้มีการดูงานนอกสถานที่ ณ บริษัทชินวัตรไหมไทย จำกัด และงานประดิษฐ์ดอกไม้ การจัดดอกไม้สด และการประดิษฐ์ตุ๊กตาพื้นเมือง ณ โรงแรมริเจนต์ด้วย

ปฏิทินกิจกรรมของสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	สถานที่/เวลา
๒ มกราคม ๒๕๒๕	รายการวิทยุ "จากฟ้าสู่ดิน" เรื่อง "โครงการเฉลิมพระเกียรติพระสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ของกรมชลประทาน"	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เวลา ๑๕.๓๐ - ๒๐.๐๐ น.
๔ มกราคม ๒๕๒๕	รายการโทรทัศน์ "รักแผ่นดินไทย" เผยแพร่ผลงานดีเด่นของ นาย อธิก สวัสดิ์มงคล	สถานีโทรทัศน์ช่อง ๔ จ.ขอนแก่น เวลา ๐๘.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.
๖ มกราคม ๒๕๒๕	รายการวิทยุ "กองทัพพบประชาชน" สัมภาษณ์ นายอธิก สวัสดิ์มงคล เผยแพร่ผลงานดีเด่นสาขาการพัฒนาคิดใจและจริยธรรม	สถานีวิทยุเครือข่ายของกองทัพบก
๖ มกราคม ๒๕๒๕	รายการวิทยุ "จากฟ้าสู่ดิน" เรื่อง "โครงการศูนย์สภากาชาดไทย เขาล้าน อ.คลองใหญ่ จ.ตราด ตามพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ"	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เวลา ๑๕.๓๐ - ๒๐.๐๐ น.
๗ มกราคม ๒๕๒๕	รายการโทรทัศน์ "สมบัติของท่าน" เรื่อง "การเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ"	สถานีโทรทัศน์สีช่อง ๕ เวลา ๑๗.๐๐ - ๑๗.๓๐ น.
๘ มกราคม ๒๕๒๕	รายการโทรทัศน์ "รักแผ่นดินไทย" เผยแพร่ผลงานดีเด่นของ ผู้ใหญ่ เฉลิม แก้วศรีงาม	สถานีโทรทัศน์ช่อง ๘ ลำปาง เวลา ๑๖.๐๐ - ๑๖.๓๐ น.
๘ มกราคม ๒๕๒๕	รายการวิทยุ "อยู่อย่างไทย" เรื่อง "มารยาทเด็กไทย"	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เวลา ๑๕.๓๐ - ๒๐.๐๐ น.
๑๑ มกราคม ๒๕๒๕	สอช.จัดนิทรรศการเอกลักษณ์ของชาติเนื่องในงานวันเด็กแห่งชาติ โดยได้นำหนังสือและโปสเตอร์ต่าง ๆ ไปเผยแพร่ให้เด็กที่มาร่วมงานครั้งนี้ด้วย	บริเวณตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๓๐ น.
๑๓ มกราคม ๒๕๒๕	รายการโทรทัศน์ "อยู่อย่างไทย" เรื่อง "พระทรงธรรมท่านฟ้าน้อย"	สถานีโทรทัศน์สีช่อง ๕ เวลา ๑๗.๐๐ - ๑๗.๓๐ น.
๑๖ มกราคม ๒๕๒๕	รายการโทรทัศน์ "รักแผ่นดินไทย" เผยแพร่ผลงานดีเด่นของ ผู้ใหญ่ เฉลิม แก้วศรีงาม	สถานีโทรทัศน์ช่อง ๑๐ จ.หาดใหญ่ เวลา ๑๗.๓๐ - ๑๘.๐๐ น.
๑๖ มกราคม ๒๕๒๕	รายการวิทยุ "จากฟ้าสู่ดิน" เรื่อง "โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเกี่ยวกับงานเร่งรัดพัฒนาชนบท"	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เวลา ๑๕.๓๐ - ๒๐.๐๐ น.
๑๘ มกราคม ๒๕๒๕	รายการวิทยุ "รักแผ่นดินไทย" สัมภาษณ์อนุกรรมการผลงานดีเด่นเกี่ยวกับความเป็นมาของการคัดเลือกบุคคลและหน่วยงานดีเด่น	สถานีวิทยุเครือข่ายของกองทัพบก
๑๘ มกราคม ๒๕๒๕	รายการโทรทัศน์ "รักแผ่นดินไทย" เผยแพร่ผลงานดีเด่นของนายแพทย์ ประเวศ วะสี	สถานีโทรทัศน์ช่อง ๑๑ จ.สุราษฎร์ธานี
๑๘ มกราคม ๒๕๒๕	รายการวิทยุ "สดุดีบุคคลสำคัญ" เรื่อง "สมเด็จพระปิตุลาเจ้า สุขุมมาธ-มารศรี"	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เวลา ๐๗.๓๐ - ๐๘.๐๐ น. และ เวลา ๑๕.๓๐ - ๒๐.๐๐ น.
๒๑ มกราคม ๒๕๒๕	ผอ.สอช. บรรยายเรื่อง "เอกลักษณ์ไทย" ในการอบรมพระหน่วยพัฒนาการทางจิต รุ่นที่ ๒๔	บริเวณมูลนิธิอิทธิธรรมมหาธาตุ ฌ จิตรภาวันวิทยาลัย พัทยา เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.
๒๓ มกราคม ๒๕๒๕	รายการวิทยุ "สดุดีบุคคลสำคัญ" เรื่อง "สมเด็จพระนเรศวรมหาราช"	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เวลา ๐๗.๓๐ - ๐๘.๐๐ น. และ เวลา ๑๕.๓๐ - ๒๐.๐๐ น.

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	สถานที่/เวลา
๒๔ มกราคม ๒๕๒๕	อาจารย์สุณีย์ สินธุเคชะ บรรยายเรื่อง “การส่งเสริมเอกลักษณ์ไทย”	วิทยาลัยการปกครอง จ.ปทุมธานี เวลา ๐๘.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.
๒๔ มกราคม ๒๕๒๕	ผอ.สอช.บรรยายเรื่อง “เอกลักษณ์ไทย”	วิทยาลัยพยาบาลพระมงกุฎเกล้าฯ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๕.๐๐ น.
๒๕ มกราคม ๒๕๒๕	รายการโทรทัศน์ “รักแผ่นดินไทย” เผยแพร่ผลงานดีเด่นของ นายเกษม พลวัน	ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๘ จ.ภูเก็ต ของกรมประชาสัมพันธ์
๒๖ มกราคม ๒๕๒๕	รายการวิทยุ “อยู่อย่างไทย” เรื่อง “ฉลองชัยมหาราช”	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เวลา ๐๗.๓๐ – ๐๘.๐๐ น.
๒๕ มกราคม ๒๕๒๕	ผอ.สอช.บรรยายเรื่อง “เอกลักษณ์ไทย”	วิทยาลัยพยาบาลพระมงกุฎเกล้าฯ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.
๓๐ มกราคม ๒๕๒๕	รายการวิทยุ “จากฟ้าสู่ดิน” เรื่อง “โครงการหลวงแม่ลำน้อย อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน”	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เวลา ๑๕.๓๐ – ๒๐.๐๐ น.
๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕	รายการโทรทัศน์ “รักแผ่นดินไทย” เผยแพร่ผลงานดีเด่นของ นายแพทย์ประเวศ วะสี	สถานีโทรทัศน์ช่อง ๔ จ.ขอนแก่น เวลา ๐๘.๐๐ – ๐๘.๓๐ น. เวลา ๐๘.๐๐ – ๐๘.๓๐ น.
๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕	รายการโทรทัศน์ “สมบัติของท่าน” สัมภาษณ์นายอภิก สวัสดิมงคล เผยแพร่ผลงานดีเด่นทางด้านสาขาการพัฒนาจิตใจและจริยธรรม	สถานีโทรทัศน์ช่อง ๕ เวลา ๑๗.๐๐ – ๑๗.๓๐ น.
๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕	รายการวิทยุ “จากฟ้าสู่ดิน” เรื่อง “โครงการศูนย์ศึกษาภาคไทยเขาด้าน อ.คลองใหญ่ จ.ตราด ตามพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ”	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เวลา ๑๕.๓๐ – ๒๐.๐๐ น.
๗ – ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕	ผอ.สอช.บรรยายเรื่อง “เกี่ยวกับระบบสังคมและเอกลักษณ์ของชาติไทย”	ตามสถานศึกษาต่าง ๆ ของประเทศ อังกฤษ
๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕	รายการโทรทัศน์ “อยู่อย่างไทย” เรื่อง “นางลอยนาฏลีลา”	สถานีโทรทัศน์ช่อง ๕ เวลา ๑๗.๐๐ – ๑๗.๓๐ น.
๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕	รายการวิทยุ “อยู่อย่างไทย” เรื่อง “ใจคนึงคอกไม้สด”	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เวลา ๑๕.๓๐ – ๒๐.๐๐ น.
๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕	รายการโทรทัศน์ “รักแผ่นดินไทย” เผยแพร่ผลงานของผู้บัญชาการทหารบก	สถานีโทรทัศน์ช่อง ๑๑ จ.สุราษฎร์ธานี เวลา ๑๓.๓๐ – ๑๔.๐๐ น.
๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕	รายการโทรทัศน์ “รักแผ่นดินไทย” เผยแพร่ผลงานของ ผู้ใหญ่กำพลพันธุ์ทอง	สถานีโทรทัศน์ช่อง ๘ จ.ภูเก็ต เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๓.๓๐ น.
๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕	รายการวิทยุ “อยู่อย่างไทย” เรื่อง “ภูวนารถอัศจรรย์ปิ่น”	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เวลา ๐๗.๓๐ – ๐๘.๐๐ น.
๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕	รายการวิทยุ “สดุดีบุคคลสำคัญ” เรื่อง “พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย”	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เวลา ๐๗.๓๐ – ๐๘.๐๐ น. และ เวลา ๑๕.๓๐ – ๒๐.๐๐ น.
๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕	รายการวิทยุ “สดุดีบุคคลสำคัญ” เรื่อง “สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วชิราธิบดี”	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เวลา ๐๗.๓๐ – ๐๘.๐๐ น. และ เวลา ๑๕.๓๐ – ๒๐.๐๐ น.
๑ มีนาคม ๒๕๒๕	รายการโทรทัศน์ “รักแผ่นดินไทย” เผยแพร่ผลงานดีเด่นของ พลเอกอาทิตย์ กำลังเอก	สถานีโทรทัศน์ช่อง ๔ จ.ขอนแก่น เวลา ๐๘.๐๐ – ๐๘.๓๐ น.

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	สถานที่/เวลา
๓ มีนาคม ๒๕๒๕	สอช.จัดพิธีมอบรางวัลแก่ผู้ชนะการประกวดเพลงสำหรับเด็ก ภาพวาดประกอบหนังสือเด็ก และผู้สนับสนุนงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ โดย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเป็นประธานในพิธี	บริเวณตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.
๔-๗ มีนาคม ๒๕๒๕	สอช.จัดปฐมนิเทศข้าราชการที่จะเดินทางไปต่างประเทศ	อาคารสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ห้อง ๕๐๑ สถานีโทรทัศน์สีกอง ๕ เวลา ๑๗.๐๐ – ๑๗.๓๐ น.
๕ มีนาคม ๒๕๒๕	รายการโทรทัศน์ “สมบัติของท่าน” สัมภาษณ์ ดร.สุวิทย์ ยอคมณี กับอาจารย์ประยูร จรรย์วงศ์ ในหัวข้อเรื่อง “นิมิตไทยแก้ไขความยากจน”	สถานีโทรทัศน์สีกอง ๕ เวลา ๑๗.๐๐ – ๑๗.๓๐ น.
๑๑ มีนาคม ๒๕๒๕	รายการโทรทัศน์ “อยู่อย่างไทย” เรื่อง “ศิลปวัฒนธรรมของไทย”	สถานีโทรทัศน์สีกอง ๕ เวลา ๑๗.๐๐ – ๑๗.๓๐ น.
๑๒ มีนาคม ๒๕๒๕	ผอ.สอช.อภิปราย เรื่อง “การนิมิตไทย” ให้แก่ พนักงานการเคหะแห่งชาติและประชาชนผู้สนใจ	หอประชุมชั้น ๒ การเคหะแห่งชาติ เวลา ๐๕.๓๐ – ๑๑.๓๐ น.
๑๒-๑๓ มีนาคม ๒๕๒๕	สอช.ร่วมมือกับการเคหะแห่งชาติ จัดนิทรรศการงาน “วันนิมิตไทย”	การเคหะแห่งชาติ อาคาร ๑ ชั้น ๒
๑๓ มีนาคม ๒๕๒๕	รายการวิทยุ “อยู่อย่างไทย” เรื่อง “พระแก้วมรกตกับเครื่องทรง”	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เวลา ๑๕.๓๐ – ๒๐.๐๐ น.
๑๕ มีนาคม ๒๕๒๕	รายการโทรทัศน์ “รักแผ่นดินไทย” เผยแพร่ผลงานดีเด่นของ นายเฉลิม แก้วศรีงาม	สถานีโทรทัศน์ช่อง ๑๑ จ.สุราษฎร์ธานี เวลา ๑๓.๓๐ – ๑๔.๐๐ น.
๑๖ มีนาคม ๒๕๒๕	รายการวิทยุ “สดุดีบุคคลสำคัญ” เรื่อง “พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าพระพงษ์ ภาณุเกษ”	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เวลา ๐๗.๓๐ – ๐๘.๐๐ น. และ เวลา ๑๕.๓๐ – ๒๐.๐๐ น.
๑๖ มีนาคม ๒๕๒๕	รายการโทรทัศน์ “รักแผ่นดินไทย” เผยแพร่ผลงานดีเด่นของ ผู้ใหญ่เฉลิม แก้วศรีงาม	สถานีโทรทัศน์ช่อง ๑๑ จ.สุราษฎร์ธานี เวลา ๑๐.๐๐ – ๑๐.๓๐ น.
๒๐ มีนาคม ๒๕๒๕	รายการโทรทัศน์ “รักแผ่นดินไทย” เผยแพร่ผลงานดีเด่นของหลวงพ่อบำเหน็จ อยู่สุตาพร	สถานีโทรทัศน์ช่อง ๑๐ จ.หาดใหญ่ เวลา ๑๗.๓๐ – ๑๘.๐๐ น.
๒๒ มีนาคม ๒๕๒๕	รายการโทรทัศน์ “รักแผ่นดินไทย” เผยแพร่ผลงานดีเด่นของหลวงพ่อบำเหน็จ อยู่สุตาพร	สถานีโทรทัศน์ช่อง ๕ จ.ภูเก็ต เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๓.๓๐ น.
๒๒ มีนาคม ๒๕๒๕	รายการโทรทัศน์ “รักแผ่นดินไทย” เผยแพร่ผลงานดีเด่นของ อาจารย์เรณู โชติคิลก	สถานีโทรทัศน์สีกอง ๗ เวลา ๑๘.๓๐ – ๑๙.๐๐ น.
๒๓ มีนาคม ๒๕๒๕	รายการวิทยุ “สดุดีบุคคลสำคัญ” เรื่อง “นางนิลรัตน์ บรรณสิทธิ์วรสาร”	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เวลา ๐๗.๓๐ – ๐๘.๐๐ น. และ เวลา ๑๕.๓๐ – ๒๐.๐๐ น.
๒๕ มีนาคม ๒๕๒๕	รายการโทรทัศน์ “รักแผ่นดินไทย” เผยแพร่ผลงานดีเด่นของ อาจารย์เรณู โชติคิลก	สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง ๕ เวลา ๑๘.๓๐ – ๑๙.๐๐ น.
๓๐ มีนาคม ๒๕๒๕	รายการวิทยุ “อยู่อย่างไทย” เรื่อง “นาฏศิลป์พัฒนา”	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เวลา ๐๗.๓๐ – ๐๘.๐๐ น.

ศิริวิทย์ เหมะจันทร์

หมายเหตุ เอกสารที่ สอช.ผลิตขึ้นนี้ ท่านจะหาอ่านได้ที่หอสมุดแห่งชาติ หอสมุด ร.ร.มัธยม ร.ร.เทศบาล วิทยาลัยครู มหาวิทยาลัย หอสมุดประชาชน ที่อ่าน น.ส.พ.ประจำหมู่บ้าน วัดพัฒนา ธนาคารบางแห่ง ศูนย์วัฒนธรรม ศูนย์บริการการศึกษา ม.สุโขทัยฯ สนง.การประถมศึกษาจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ ศาลากลางจังหวัด ตลอดจนหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจทั่วประเทศ ฯลฯ ที่ใกล้บ้านท่าน

หน้าร้อนอากาศแล้ง ของแพง

บำรุง สุขพรรณ

ท่านผู้อ่านคงมีความแปลกใจที่ “วารสารไทย” มีการเปลี่ยนแปลงการเสนอข่าวมาในแนวทางแปลกจากเดิม ตามความเป็นจริงแล้วข่าวในรอบสามเดือนเป็นเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้ว ดังนั้น การเสนอข่าวจึงเป็นไปในลักษณะเล่าสู่กันฟัง เป็นเรื่องเบาสมองทั่ว ๆ ไปไม่ต้องเคร่งเครียดมากนัก ถือว่าเป็นของฝากเล็ก ๆ น้อย ๆ จาก “วารสารไทย” ของเรา

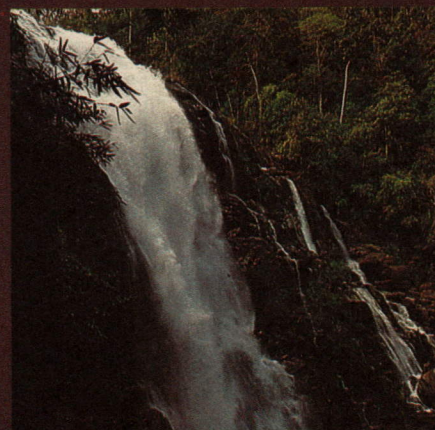

โชคดี อากาศร้อนมาก ๆ มีนักวิชาการพูดว่าเกิดจากเพราะเราตัดต้นไม้ทำลายป่ามาก ไม่มีต้นไม้ช่วยอมความชุ่มชื้นไว้ และนอกจากนั้น ขาดแหล่งน้ำที่จะเก็บกักน้ำไว้ ด้วยเหตุนี้กระมังทางภาคอีสานจึงต้องเร่งรัดการปลูกป่าและพัฒนาแหล่งน้ำกันอย่างเต็มที่ ถ้าพี่น้องเกษตรกรต้องการคำแนะนำกรุณาติดต่อเจ้าหน้าที่เกษตรตำบล เกษตรอำเภอหรือพัฒนาการประจำหมู่บ้านได้ เจ้าหน้าที่ของรัฐยินดีจะให้คำแนะนำอย่างเต็มความสามารถ และขอเรียนให้พี่น้องชาวชนบทได้ทราบว่า คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติเงิน กสช. ไปแล้วสองพันล้านกว่าบาท ในช่วงหน้าร้อนนี้ทุกท่านคงจะมีโอกาสช่วยงานพัฒนาท้องถิ่นกันอย่างเต็มที่

หน้าร้อนอากาศแล้ง

คงเป็นเรื่องของธรรมชาติที่หน้าหนาวผ่านไปหน้าร้อนก็มาเยือน ประเทศไทยของเราอากาศในหน้าร้อนก็ร้อนมากเท่าที่ผ่านมามันสูงถึง ๔๐ เซลเซียส แต่ปีนี้คงไม่ถึงเพียง ๓๘ เซลเซียสเท่านั้น อากาศในบ้านเรากรุงเทพเท่าที่สังเกตไม่ร้อนเท่าใดนัก ที่ร้อนมากคงจะไม่พ้น “อีสานบ้านเฮา” ซึ่งร้อนเหลือเกิน ส่วนภาคใต้มีลมทะเลช่วยอากาศไม่ร้อนเท่าใดนับว่า

ภาษีโหด น้ำมันลด เศรษฐกิจดี

ของแพงภาษีโหด

ในระยะเวลาที่ผ่านมาสินค้าต่าง ๆ ทั้งบริโภคและอุปโภคมีราคาแพงขึ้น อย่างไรก็ตามทางแก้ไขก็ขอให้ทุกคนช่วยกันประหยัดใช้แต่ของที่จำเป็น และเป็นของไทย ๆ เงินจะได้ไม่รั่วไหลไปต่างประเทศ มีบางคนพูดไว้สวยงามมาก คือ “ประหยัด นิยมไทย เป็นความภูมิใจของคนไทยทุกคน” ดังนั้น ค่าภาษีของแพงสำหรับทุกคนคงเป็นเรื่องประหยัด สำหรับเรื่องภาษีโหดนั้น ทางรัฐบาลได้ประกาศนโยบายปรับปรุงภาษีใหม่ บางรายการเสียมาก บางรายการเสียน้อย คนที่มีรายได้น้อยควรเสียน้อย ผู้มีรายได้มากควรเสียมาก ซึ่งเป็นธรรมในสังคม สำหรับภาษียรถยนต์ที่ใช้ น้ำมันดีเซลชาวบ้านคงต้องรับภาระมากขึ้น การปรับปรุงภาษีครั้งนี้รัฐบาลปรับปรุงภาษีหลายประเภท ภาษียรายได้บุคคล ภาษียเงินฝาก ภาษียรถยนต์และภาษียการค้า สำหรับภาษียรายได้ส่วนบุคคลต้องชำระภาษียภายในเดือนมีนาคมของทุกปีท่านอย่าลืมไปเสียภาษียตามกำหนดเวลานะเดี๋ยวจะถูกปรับ

น้ำมันลด เศรษฐกิจดี

เป็นความกรุณาของทางราชการที่กรุณาเสริมสร้างความเป็นธรรมในการปรับปรุงราคาน้ำมัน โดยได้ออกประกาศลดราคาน้ำมันหลายประเภทตั้งแต่วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕ เป็นต้นไป ที่ประกาศลดราคาไปแล้วมีสามประเภทคือ ๑. น้ำมันเบนซินพิเศษ (ซูเปอร์) เดิมราคาขายปลีก ลิตรละ ๑๑.๗๐ บาท ลดลงเหลือราคา ลิตรละ ๑๐.๒๐ บาท ลดลงลิตรละ ๑.๕๐ บาท ๒. เบนซินธรรมดา เดิมราคา ลิตรละ ๑๐.๘๐

บาท ลดลงเหลือ ๘.๕๐ บาท ราคา ลดลง ลิตรละ ๑.๓๐ บาท ๓. น้ำมันเตาชนิดเกรด ๑๕๐๐ ลดลิตรละ ๒๕ สตางค์ เดิมราคา ลิตรละ ๔.๐๕ บาท ลดลงเหลือราคา ลิตรละ ๓.๘๐ บาท การลดราคาน้ำมันครั้งนี้ นับว่าเป็นผลดีต่อส่วนรวมอย่างยิ่ง คาดว่าสินค้าคงจะลดลงตามมาด้วย และในโอกาสเดียวกันมีการลดราคาไฟฟ้าที่ใช้ในอุตสาหกรรม บางประเภทด้วยคงจะเป็นผลดีอีกเช่นกัน เป็นที่คาดหวังกันไว้ในใจของทุกคนว่าถ้าทุกสิ่งทุกอย่างช่วยกันลดต้นทุนการผลิตแล้ว สินค้าจะลดราคาลง การทำมาค้าขายคล่องตัว เศรษฐกิจของเราในช่วงหน้าในที่จะถึงนี้จะดีขึ้นเป็นแน่นอน

ข่าวที่นำมาเล่าให้ฟังในช่วงสามเดือนที่ผ่านมาเป็นข่าวช่วงอากาศร้อน ชาวไร่ชาวนายังร้อนมากเพราะขายข้าวไม่ได้ราคาขายสับปะรดไม่ออก ในช่วงหลัง ๆ นี้คงจะขายได้ราคาดีแล้ว เพราะทุกฝ่ายช่วยกันแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปจนทุกฝ่ายสบายใจสำหรับข่าวในช่วงหน้าเป็นข่าวหน้าฝน ความชุ่มฉ่ำจะมีมาก ทุกท่านจะสบายขึ้นจะยิ้มแย้มขึ้น พบกันโอกาสนี้อีกครับ

“ร้อนอากาศอาจแก้หายได้ไม่ยาก
ร้อนหัวใจต่างหากยากแก้หาย
แต่ร่มมะแก้ร้อนใจได้ง่ายดาย
มีร่มมะเย็นสบายตลอดกาล”

ฉันภูมิใจที่เป็นคนไทย

(ต่อจากหน้า ๘๓)

ชีวิต แต่ฉันบางขณะก็ชอบความเร้าร้อน
ลีลาดนตรีต่างประเทศ ทำให้จิตใจเร้าแรง
สนุกสนานไปชั่วครู่ แต่ด้วยความที่เรายัง
มีจิตสำนึกอยู่เสมอว่าเราเป็นคนไทย เรา
ต้องนิยมไทย ฟังดนตรีไทย ซึ่งมีท่วงทำนอง
อ่อนช้อย เสียงระนาด เสียงขลุ่ย ซอด้วง
ซออู้ ทำให้จิตใจฟุ้งไปกับเสียงเพลงนั้น
ลีลาการเอื้อนเป็นเอกลักษณ์ของเพลงไทย
ช่างไพเราะเพราะพริ้ง ฉันคิดว่าวัยรุ่นเช่น
เดียวกับฉันก็คงมีความต้องการฟังเพลง
ไทยเช่นเดียวกันเพื่อเป็นการรักษาวัฒนธรรม
ของไทยไว้ตลอดไป

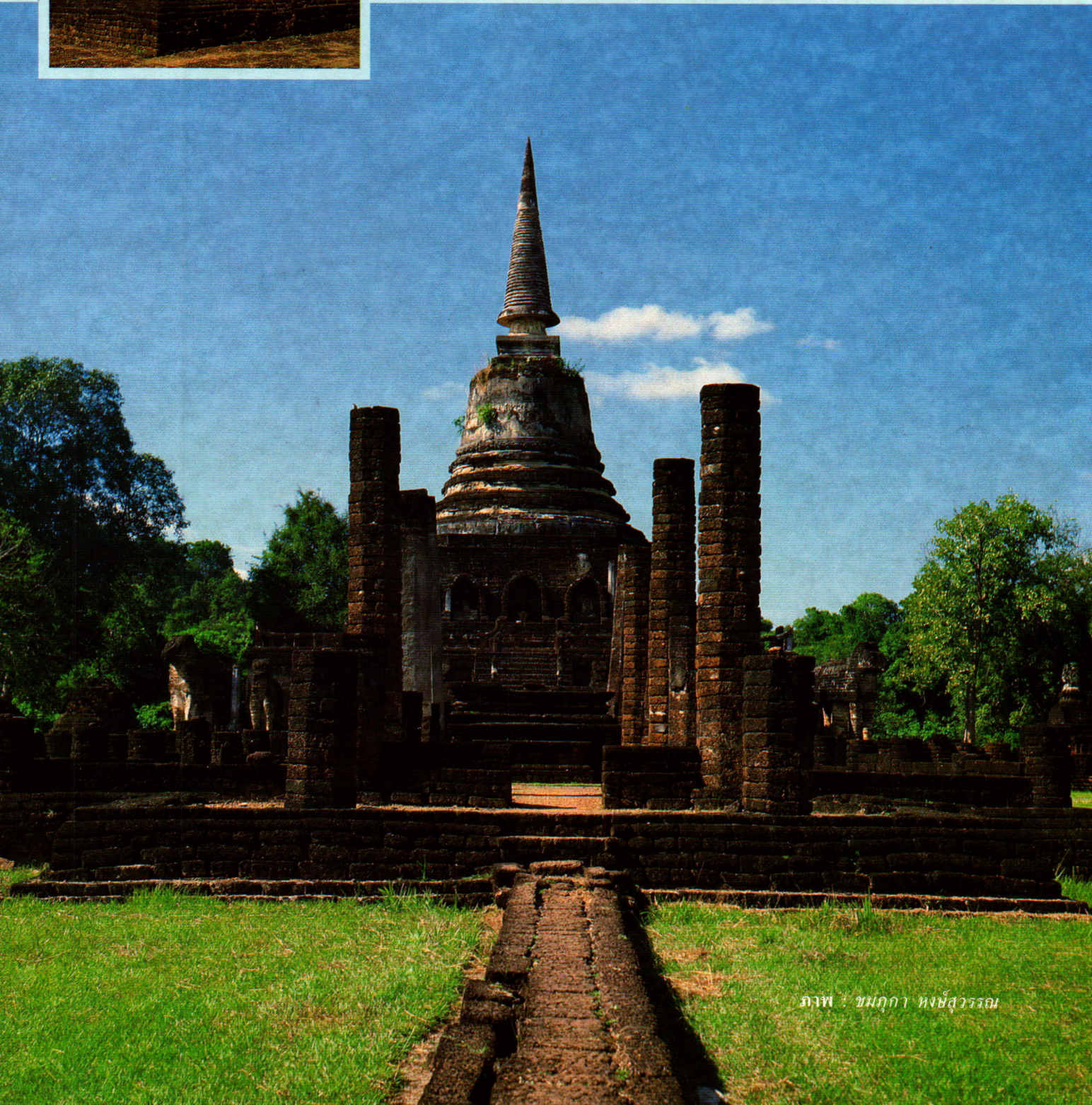
ข้อมูลใจอีกอย่างหนึ่งของฉันคือ ฉัน
ได้ร่วมงานสมโภช ๒๐๐ ปีรัตนโกสินทร์
ซึ่งทางรัฐบาลได้จัดใน พ.ศ. ๒๕๒๕ ฉัน
ก็เป็นคนไทยคนหนึ่งที่ได้เกิดมาเห็นงานนี้
นับเป็นบุญตาบุญใจที่ได้เห็นพิธีต่าง ๆ อย่าง
สวยงามที่ทางรัฐบาลและประชาชนคนไทย
ได้ร่วมใจกันจัดขึ้น และฉันหวังว่าจะได้
เห็นงานเช่นนี้อีกใน ๕๐ ปี หรือ ๑๐๐ ปี
ข้างหน้าอีกแน่นอน ซึ่งจะเป็นจริงหรือไม่
นั้นขึ้นอยู่กับชาวไทยทุกคนและหน่วยงาน
ของรัฐบาลที่จะจัดปัญหาของประเทศให้
หมดไป เมื่อไม่มีปัญหา ความวุ่นวายในการ
ก่อการล้มล้างประเทศย่อมไม่เกิดขึ้น และ
ฉันก็ภูมิใจในการเกิดมาเป็นคนไทย เป็น
คนไทยที่มีอิสระภาพเป็นตัวของตัวเอง เกิด
มาในแผ่นดินอันอุดมสมบูรณ์ซึ่งบรรพบุรุษ
สร้างขึ้นมาด้วยความสามารถและความ
ทรนงในศักดิ์ศรี มีเอกลักษณ์แสดงถึงความ
มั่นคงของชาติ มีสถาบันพระมหากษัตริย์
อันเชิดชูเกียรติ เป็นสถาบันที่มีฐานคำจูน
ความมั่นคงของชาติให้เผชิญอุปสรรคต่าง ๆ
อย่างเข้มแข็ง ไม่ว่าในอดีตหรือปัจจุบัน ฉัน
เชื่อว่าพระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้นำไปสู่
ความสำเร็จ ความเจริญในทุก ๆ ด้านเป็น
แกนกลางของจิตใจของชาวไทยทุกคน

วัดช้างล้อม

วัดช้างล้อม : เป็นวัดที่กรมศิลปากรขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานอยู่ในอ.ศรีสัชนาลัย
จ.สุโขทัย มีปูชนียสถานเป็นหลักสำคัญของวัด คือ พระเจดีย์ใหญ่ ทรงลังกา ประดิษฐาน
อยู่บนแท่นฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส ๓ ชั้น มีรูปช้างทำด้วยศิลาแลง ยืนอยู่บนฐานชั้นล่าง
หันหน้าออกและหันหลังเข้าในลักษณะหนุนแท่นฐานทักษิณอันเป็นฐานชั้นที่สอง มีจำนวน
ถึง ๓๖ เชือก เหนือฐานทักษิณขึ้นไปเป็นฐานบัวมีคูหา สำหรับประดิษฐานองค์พระพุทธรูป
๒๐ รูป เรียงเป็นระยะ ๆ รอบทั้ง ๔ ด้าน ฐานชั้นนี้เป็นชั้นที่ ๓ รองรับองค์พระเจดีย์
มีบันไดขึ้นสู่ฐานทักษิณอยู่ด้านหน้า เพราะเหตุที่พระเจดีย์องค์นี้มีแท่นฐานประกอบไป
ด้วยปั้นช้างศิลาแลงดังกล่าว จึงเรียกกันว่า วัดช้างล้อม หรือ วัดพระเจดีย์ช้างล้อม เป็น
แบบของพระเจดีย์ที่ได้รับการสันนิษฐานว่า เป็นองค์แรกของไทย และมีอายุมากกว่า
วัดช้างล้อม จ.กำแพงเพชร และ อ.เมืองเก่า จ.สุโขทัย ยังไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่า
ใครเป็นผู้สร้างและสร้างเมื่อใด

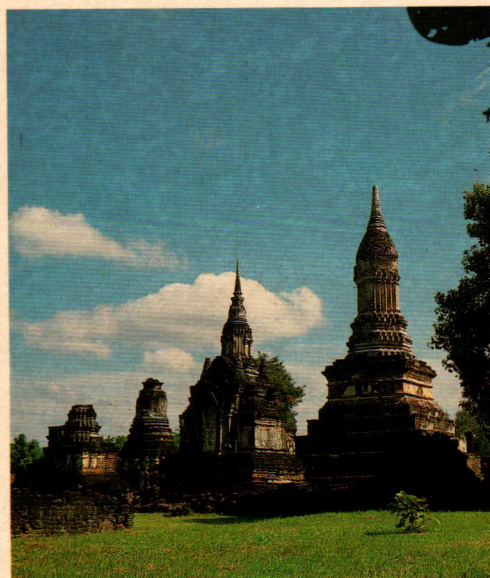
ประพัฒน์ ตรีณรงค์

ภาพ : ชมฤกา หงษ์สุวรรณ

วัดเจติยเจ็ดแถว

สุโขทัย

วัดเจติยเจ็ดแถว : วัดนี้ตั้งอยู่ที่อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย อยู่ถัดจากวัดช้างล้อมไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ห่างกันประมาณ ๓๐ เมตร มีคูคัน วัดนี้มีเจดีย์ใหญ่เป็นหลักของวัด ซึ่งปัจจุบันเป็นวัดร้างไม่มีพระภิกษุอยู่จำพรรษา กรมศิลปากรขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน ลักษณะของพระเจดีย์ใหญ่คือ ยอดเป็นทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ ฐานสี่เหลี่ยมจตุรัสกว้าง ๑๓.๕๐ เมตร มีเจดีย์ใหญ่น้อยล้อมอยู่โดยรอบถึง ๓๓ องค์ โดยเฉพาะเจดีย์แบบนี้ สมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงเรียกว่า เจดีย์ทรงรูปทนาน ศาสตราจารย์ยอร์ช เซเดส์เรียกว่า เจดีย์รูปทรงข้าวบิณฑ์ นายธนิต อยู่โพธิ์ อดีตอธิบดีกรมศิลปากรเรียกว่า เจดีย์ทรงรูปดอกบัวตูม เจดีย์แบบนี้กล่าวกันว่าคงเป็นแบบของสถาปัตยกรรมสุโขทัยโดยเฉพาะ นอกจากนี้แล้ว ยังมีอยู่ที่วัดมหาธาตุ อำเภอเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัยอีกแห่งหนึ่ง ที่จังหวัดกำแพงเพชรอีกแห่งหนึ่ง และที่จังหวัดตากอีกแห่งหนึ่ง

เรื่อง : ประพัฒน์ ตริณรงค์

ภาพ : ชมภูภา หงษ์สุวรรณ